

**БЪЛГАРСКА БАНКА
ЗА РАЗВИТИЕ**

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ АД

**ГОДИШЕН ДОКЛАД НА
РЪКОВОДСТВОТО
ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИТЕ
ОДИТОРИ И
ГОДИШЕН ИНДИВИДУАЛЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ**

31 декември 2019 г.

БЪЛГАРСКА БАНКА
ЗА РАЗВИТИЕ

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА НА
„БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ“ АД
ЗА 2019 г.

СЪДЪРЖАНИЕ:

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ	3
ИНФОРМАЦИЯ ЗА БАНКАТА	4
ОСНОВНИ АКЦЕНТИ, ДЕЙНОСТИ И ПРОЕКТИ ПРЕЗ 2019 ГОДИНА	6
ОБЗОР НА ИКОНОМИЧЕСКАТА СРЕДА И БАНКОВИЯ СЕКТОР ПРЕЗ 2019 Г.	11
ПРЕГЛЕД НА ДЕЙНОСТТА И ИЗБРАНА ФИНАНСОВА ИНФОРМАЦИЯ	14
СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА БАНКАТА	16
ВЪТРЕШЕН КОНТРОЛ	18
УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА	18
КОНТРОЛНА СРЕДА	21
БАНКОВИ РЕГУЛАТОРИ СЪГЛАСНО БЪЛГАРСКОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО	22
МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО	22
УПРАВЛЕНИЕ НА БАНКАТА	23
СДЕЛКИ С ДРУЖЕСТВА ПОД ОБЩ КОНТРОЛ НА ДЪРЖАВАТА	26
СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА ОТЧЕТА	26
ДЕКЛАРАЦИЯ НА РЪКОВОДСТВОТО	29
ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА КОРПОРАТИВНО УПРАВЛЕНИЕ НА ГРУПАТА НА ББР	31

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

Българска банка за развитие АД

Акционерна структура към 31.12.2019 г.

Държавата чрез министъра на икономиката – 99.9999% и Банка ДСК - 0.0001%.

Надзорен съвет към 31.12.2019 г.:

- Лъчезар Борисов – Председател на Надзорния съвет;
- Митко Симеонов – Заместник – председател на Надзорния съвет;
- Велина Бурска – Член на Надзорния съвет.

Управителен съвет към 31.12.2019 г.:

- Стоян Мавродиев – Председател на Управителния съвет и Главен изпълнителен директор;
- Румен Митров – Заместник - председател на Управителния съвет и изпълнителен директор;
- Николай Димитров – член на Управителния съвет и изпълнителен директор.

Седалище и адрес на управление към 31.12.2019 г.:

гр. София, 1000, район "Средец", ул. "Дякон Игнатий" №1

Регистрационен номер – ЕИК 121856059

Съвместни одитори на Българска банка за развитие АД:

„Делойт Одит“ ООД

бул. „Александър Стамболийски“ № 103

София, п.к. 1303

България

cebgreptionteam@deloittece.com

„Грант Торнтон“ ООД

бул. "Черни връх" № 26

София, п.к. 1421

България

office@bg.gt.com

ИНФОРМАЦИЯ ЗА БАНКАТА

ГРУПАТА НА ББР

Към края на 2019 г., Финансовата Група Българска банка за развитие („Групата“¹ или „Финансовата Група“) включва Българска банка за развитие АД („ББР“, „Банката“) и нейните дъщерни дружества – Национален Гаранционен Фонд ЕАД („НГФ“), Микрофинансираща институция ДЖОБС ЕАД (МФИ), Фонд за капиталови инвестиции АД (ФКИ) и учредените през 2019 дъщерни дружества – ББР Лизинг ЕАД („ББР Лизинг“) и ББР Факторинг ЕАД („ББР Факторинг“).

Българска банка за развитие АД

„Българска банка за развитие“ АД, ЕИК: 121856059, е създадена на 11.03.1999 г. като акционерно дружество под наименованието „Насърчителна банка“. На 23.04.2008 г., със Закона за Българската банка за развитие, (ЗББР) се променя името и обхващат на дейността на банката, така че да прилага схеми и инструменти за финансиране на публични инвестиции и проекти, които са приоритетни за икономиката на страната.

Като единствената държавна банка в страната, ББР осъществява финансиране по конкретно възложени й от правителството на Република България програми. Експозицията към един клиент или група свързани клиенти, различни от кредитни институции, централни правителства и централни банки, следва изискванията и ограниченията на Регламент 575/ 2013/ ЕС, като се отчита ефекта от редуцирането на кредитния риск по ред, определен от Управителния съвет.

Българска банка за развитие АД притежава лиценз за извършване на банкова дейност, издаден от Българска народна банка, № 525/25.02.1999г., актуализиран със Заповед на надзорния орган № РД22-2272/ 16.11.2009 г.

Банката притежава лиценз за инвестиционен посредник, издаден Комисията за финансов надзор, с Разпореждане № 4 от 08.01.2002 г., по силата на който може да предоставя инвестиционни услуги и извършва инвестиционни дейности² по чл. 6, ал. 2 от Закона за пазарите на финансови инструменти (ЗПФИ), както и допълнителни услуги по чл. 6, ал. 3 от ЗПФИ.

¹Към края на 2019 г. Банката е едноличен собственик на капитала на ТЦ „Марица“ ЕООД (ТЦМ), като дружеството не е част от стратегическия бизнес модел на Финансовата група на ББР.

² Предоставянето на инвестиционни услуги и извършването на инвестиционни дейности се осъществява в съответствие с изискванията на ЗПФИ, Директива 2014/65/ЕС на ЕП и на Съвета от 15 май 2014 г. относно пазарите на финансови инструменти и за изменение на Директива 2002/92/ЕО и на Директива 2011/61/ЕС (Директива 2014/65/ЕС или MIFID II), Регламент (ЕС) № 600/2014 на

Банката не предоставя инвестиционни услуги и дейности по чл. 6, ал. 2, т. 8 и 9 от ЗПФИ – организиране на многостранна система за търговия и организирана система за търговия.

Към 31.12.2019 г., внесенят основен акционерен капитал е 601,774 хил. лв. (31.12.2018 г.: 601,774 хил. лв.), като се състои от 6,017,735 обикновени поименни акции с право на глас, с номинал 100 лева всяка. Към датата на изготвяне на доклада, собствеността на капитала се разпределя както следва: 99.9999% се притежава от българската държава, представлявана от министъра на икономиката, 0.0001% се притежава от Банка ДСК.

Управлението на ББР се извършва в съответствие с чл. 5 от ЗББР, съгласно който Банката има двустепенна система на управление, като правата на държавата в Общото събрание на акционерите на Банката се упражняват от министъра на икономиката. Членовете на органите за управление на ББР се назначават в съответствие със ЗББР, Закона за кредитните институции, Търговския закон и подзаконовите нормативни актове, приети от Българската народна банка.

Българска банка за развитие АД не е придобивала собствени акции по реда на чл. 187д от Търговския закон (ТЗ).

ББР не е страна по сделки, попадащи в обхвата на чл. 240б от ТЗ във връзка с чл. 247 от Търговския закон.

Няма придобити, притежавани или прехвърлени от членовете на управителните органи през годината акции на дружеството. Съгласно чл. 6, ал. 4 от ЗББР, членовете на управителните и на контролните органи, прокуристите и висшия ръководен състав не могат да притежават акции, и не могат да им бъдат предоставени опции върху ценни книжа на ББР, и в следващи отчетни периоди не могат да възникнат договорености, в резултат на които в бъдещ период могат да настъпят промени в притежавания относителен дял акции от настоящи акционери.

Средно списъчният състав на Банката в края на 2019 г. е 216 служители.

Българска банка за развитие АД няма открити клонове.

Седалището и адресът на управление на ББР е гр. София 1000, ул. "Дякон Игнатий" № 1.

Българска банка за развитие спазва приложимото българско и европейско законодателство за опазване на околната среда. Банката прави анализ на въздействието върху околната среда на всички проекти, за които това се изисква според приложимата правна рамка. В процеса на реализиране на проектите, Банката изисква представянето на необходимите разрешения и документи, и стриктно следи за точната реализация на проектите. При наличие на по-строги изисквания относно околната среда, залегнали в договорите за заеми с външни кредитори, ББР изисква спазването на тези по-високи стандарти от своите клиенти и следи за тяхното изпълнение.

В областта на развитие на човешките ресурси, ББР акцентира върху непрекъснатата подкрепа за развитие и обучение на служителите, създавайки предпоставки за професионално израстване на своите висококвалифицирани специалисти.

Банката няма специализирано звено за научноизследователска и развойна дейност и Банката към момента не планира действия в тази област извън обучение на персонала.

Финансовото състояние и показатели на ББР са стабилни. Няма нефинансови показатели, стойността на които би повлияла на резултатите от основната ѝ дейност.

ЕП и на Съвета от 15 май 2014 г. относно пазарите на финансови инструменти и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 (Регламент (ЕС) 600/2014), Делегиран регламент (ЕС) 2017/565 на Комисията от 25 април 2016 г. за допълване на Директива 2014/65/ЕС на ЕП и на Съвета по отношение на организационните изисквания и условията за извършване на дейност от инвестиционните посредници и за даването на определения за целите на посочената директива (Делегиран регламент (ЕС) 2017/565) и актовете по тяхното прилагане.

ОСНОВНИ АКЦЕНТИ, ДЕЙНОСТИ И ПРОЕКТИ ПРЕЗ 2019 ГОДИНА

КЛЮЧОВИ СЪБИТИЯ

През 2019 г., като най-съществени промени в регулаторната рамка на Банката, могат да бъдат посочени следните: промени в Закона за мерките срещу изпирането на пари; Актуализирана Наредба № 4 за изискванията за възнагражденията в банките; Наредба № 7 за организация и управление на рисковете в банките; Наредба №10 за организацията и управлението на вътрешния контрол на банките; Наредба №20 за издаване на одобрения на членовете на УС и НС на кредитна институция и изискванията във връзка с изпълнение на техните функции; Насоки на ЕБО относно необслужваните и реструктурирани експозиции (EBA/GL/2018/06); Насоки относно оповестяването на необслужвани и реструктурирани експозиции (EBA/GL/2018/10); Насоки за възлагане на дейности на външни изпълнители (EBA/GL/2019/02); Насоки за оценка на LGD, подходяща при икономически спад („LGD при икономически спад“) (EBA/GL/2019/03); Насоки относно определянето на видовете експозиции, свързани с висок риск (EBA/GL/2019/01); Насоки на ЕБО относно свързаните лица, съгласно чл. 4, пар.1, т.39 от Регламент 575/2013 и Наредба №37 на БНБ за вътрешните експозиции на банките; промени в Закона за пазарите на финансови инструменти и приложимите подзаконови актове и Закона за защита на личните данни.

През изминалата 2019 г., основните дейности в областта на развитие на информационните технологии бяха консолидацията и модернизирането на хардуерната и софтуерната среда на Банката, както и съответствието към нарастващия брой на нови нормативни изисквания към банковите институции. Успешно беше прехвърлена цялостната SWIFT инфраструктура и услуги към сервизното бюро на БОРИКА АД -SaaS, като това повиши надеждността на услугата и намали цялостните разходи за поддръжка. Така също успешно беше създаден API Gateway към платформата на БОРИКА в съответствие с изискванията на PSD2 за платежните услуги. Изцяло беше модернизирано web-банкирането на банката и беше реализирана 2FA (2-факторна автентикация) за допълнителна сигурност. Беше стартиран и реализиран мащабен проект за промяна и ъпгрейд на хардуерната среда на банката в основния и резервния дейта център, която да поддържа разрастващата се дейност на ББР, включително и въвеждане на следващо поколение защитни стени за цялостно повишаване на кибер-сигурността.

През 2019 г., международната рейтингова агенция „Фич Рейтингс“ осъществи своя редовен годишен преглед и потвърди кредитния рейтинг на Българска банка за развитие АД. През април 2019 г. „Фич Рейтингс“ повиши перспективата пред дългосрочния кредитен рейтинг на ББР от „BBB“/стабилна на „BBB“ /положителна перспектива. В своя следващ преглед през ноември 2019 . „Фич Рейтингс“ ревизира перспективата пред дългосрочния кредитен рейтинг на Банката от „BBB“ / положителна на „BBB“ / стабилна . Това е най-високият кредитен рейтинг за българска финансова институция, като за ББР той е лимитиран до рейтинга на суверена – българската държава.

Рейтинг валиден към	Към 31.12.2017	Към 31.12.2018	Към 31.12.2019 и към датата на изготвяне на отчета
Дата на изготвяне на рейтинга:	13.12.2017	06.12.2018	27.11.2019
Дългосрочен Рейтинг (IDR, SRF)	„BBB“	„BBB“	„BBB“
Перспектива	Стабилна	Стабилна	Стабилна

Оценката на рейтинговата агенция се базира на надеждната подкрепа на суверена – българската държава, на добрите финансови резултати на ББР, на добрата ѝ капитализация, както и на ролята ѝ в подкрепа на икономическата политика на правителството. Стабилната перспектива показва наличието на баланс в рисковете, свързани с оценяването на кредитния рейтинг.

Стабилната капиталова база допринася съществено за високата капиталова адекватност. ББР е институцията с най-високото равнище на капитализиране в банковата система на България, значително над регулаторния минимум.

На проведеното Общо събрание на акционерите на ББР през месец ноември 2019 г. бяха приети одитираните финансови отчети на институцията за 2018 г. /на индивидуална и на консолидирана основа/, заверени от съвместните одитори "Ърнст и Янг Одит" ООД и „Захарина Нексия“ ООД. Българска банка за развитие отчете за 2018 г. печалба за разпределение в размер на 25, 130 хил. лв.. Общото събрание взе решение печалбата на Банката за 2018г. да бъде разпределена на основание т.3 от Разпореждане №1 на Министерски съвет от 31 май 2019 година , както следва:

- Дивидент за акционерите в размер на 80% от печалбата при спазване на чл. 247 от Търговския закон;
- Остатъкът от печалбата да се отнесе в статия „Други резерви“;

През 2019 г. продължи развитието на продуктивния и кредитния портфейл на Банката, както и диверсификацията на източниците на финансиране.

В края на 2019 г., ББР има сключени споразумения по Програма COSME+ за подкрепа на малкия и средния бизнес с две търговски банки и пет небанкови финансови институции. Програма COSME+ се осъществява с подкрепата на Европейския фонд за стратегически инвестиции за индиректно финансиране на малките и средните предприятия с гаранционно улеснение и контра-гаранция. Програма COSME надгражда Програмата за предприемачество и иновации (EIP), създадена през периода 2007-2013 г. Общият ѝ бюджет е 2,300,000 хил. евро за периода 2014-2020 г. В обхвата ѝ са четири области на подпомагане – подобряване достъпа до финансиране за МСП под формата на капиталови и дългови инструменти; подобряване достъпа до пазарите за МСП в световен мащаб; подобряване на рамковите условия за конкурентоспособност на предприятията и насърчаване на предприемачеството.

И през 2019 г. продължи развитието си програмата „Лизинг Лайн“, която е насочена към партньори небанкови финансови институции – лизингодатели, регистрирани в БНБ и осъществяващи финансов лизинг.

В края на 2019 г., ББР подписа споразумение на стойност 1 млн. лв. по стартиралата през 2018 програма за индиректно подпомагане на МСП чрез търговските банки и небанковите финансови институции. Програмата е за индиректно финансиране на земеделски стопани, които са членове на взаимоспомагателни кредитни кооперации на частни земеделски стопани. Бюджетът е 15 000 хил. лв. Размерът на кредитите е до 1 500 хил. лв. и срок за погасяване до 5 години.

През 2019 г. ББР разви и разшири в още по-голяма степен полезния ефект на обновената през 2018 година Програма Космет+. През последния годишен период ББР създаде нови партньорства с пет небанкови финансови институции и сключи с тях он-лендинг сделки по Програма Космет+ за 9.6 млн. евро. В резултат на това общият размер на насочения от ББР по тази Програма ресурс към МСП възлиза на 24.6 млн. евро, предоставени за формиране на портфейли от общо 6 банки и небанкови финансови институции. Структурирана в рамките на механизма COSME на Европейския инвестиционен фонд, обновената Програма на ББР предлага на банки и небанкови финансови институции до десетгодишно он-лендинг финансиране в евро при лихва от 3М EURIBOR+1.9 % и 60 % гаранция (върху главници и договорни лихви до 90 дни) по подделки, представляващи подзаеми и банкови гаранции в полза на МСП. Бюджетът на Програмата е 33,333,333 евро, а максималният размер на експозиция към МСП е 150,000 евро. Максимална годишна лихва по редовна главница по подзаем е до 3М EURIBOR + 5.7% в общия случай или до 3М EURIBOR + 5.7% и 0% комисиона за управление при финансиране на „Проекти със социално въздействие“, поощряващи реализацията на инвестиционни проекти, чиято основна или преобладаваща цел е, чрез бизнеса на търговеца-кредитополучател да се осигурява реална заетост и интеграция на хора с увреждания, младежи без семейства и субекти на детско правосъдие. Максималното общо възнаграждение за поемане на ангажимент по подделка - банкова гаранция е до 2% годишно. Програмата предвижда приоритетно разглеждане на исканията на стартиращи компании и създава облекчения при осигуряване на обезпечението от страна на крайните получатели - МСП.

Тъй като тя става все по-популярна на пазара на микрофинансирането, ББР направи постъпки пред ЕИФ и сключи споразумение за удължаване на срока за формиране на портфейли от подделки, които да се ползват от гаранцията на ББР и съответно от контрагаранцията на ЕИФ.

В резултат на структурираната от ББР он-лендинг Програма за ЧЗС, над 380 частни земеделски стопани от област Пловдив получиха възможност за достъп до нисколихвен заемен ресурс за дейността им, като само за последните две тримесечия на 2019 г. са предоставени подзаеми на ЧЗС, на стойност над 500 хил. лв. Чрез тази Програма ББР осигури индиректно финансиране към ЧЗС чрез взаимоспомагателните кредитни кооперации, които са вписани в регистъра на БНБ като небанкови финансови институции, но поради на практика конкурентния си бизнес са силно изолирани от достъпен заемен ресурс, предоставян от търговските банки и разчитат предимно на вноски в капитала от страна на членовете си или на чуждестранен капитал. ББР дава възможност за запълване на този дефицит, предвиждайки стартов бюджет на Програмата от 15 млн. лв. и максимален индивидуален он-лендинг лимит към кредитна кооперация в размер на 1.5 млн. лв. за петгодишен период, с много атрактивни лихвени условия и 0 % комисиона за управление на финансирането.

През 2019 г. ББР пласира нов продукт за индиректно финансиране на МСП-лизингополучатели по договори за оперативен лизинг, с наименование Програма за предоставяне на кредитни линии за оперативен лизинг в полза на малки и средни предприятия "Програма ОЛ / 4 / МСП". В рамките на годината ББР одобри сключването на два он-лендинг договора с лизингови компании, предоставящи на оперативен лизинг активи на МСП, общо за 6 млн. евро.

През 2019 г. продължиха развитието си съществуващите програми от предходни периоди Програма Напред /нисколихвено финансиране с 30 % гаранция, улесняваща достъпа до финансиране на МСП/ и Програма Лизинг лайн /улесняваща достъпа до ресурс за покупка и отдаване на финансов лизинг на активи, използвани в стопанската дейност на МСП/.

Политика на ББР е да привлича предимно дългосрочен ресурс за финансиране на кредитната си дейност и по този начин се създава естествен баланс между срочността на актива и пасива. През 2019 г. ББР усвои близо 530 млн. лева от международни финансови институции. Тези средства са изцяло разпределени по кредити и използвани в подкрепа на българския бизнес. През 2019 г. бе усвоен и целият договорен размер по споразумението подписано на 13 декември 2018 г. с Китайската банка за развитие по инициативата „Един път, един пояс“.

През месец юни се проведе Международния икономически форум „Пътища за партньорство“. Форумът премина под знака на 20-годишния юбилей на банката. Основна тема беше провеждане на европейска дискусия по програмата InvestEU и бъдещия ѝ потенциал в региона на Югоизточна Европа. В събитието, организирано от ББР, взеха участие специалисти, определящи политиките, водещи финансисти, топ представители на Европейската комисия и президенти на банки.

Програма „InvestEU“ предвижда единен европейски механизъм за подкрепа на инвестициите за новия програмен период 2021-2027 година. Програмата се базира на успешния опит от приложението на ЕФСИ и настоящите инструменти на ЕК. Програмата „InvestEU“ ще предоставя гаранция от бюджета на ЕС, която ще подкрепя финансови продукти, предоставени от прилагачите Програмата партньори. Насърчават се инвестиции в четири политически „прозореца“ (области), в които ще се разработват финансовите продукти: устойчива инфраструктура, научни изследвания, иновации и цифровизация, МСП и малки междинни предприятия, социални инвестиции и умения. ББР активно работи по Стълбовата оценка, която е задължителна стъпка преди включването на финансова институция за прилагач партньор по Програмата. Разработен е и първоначален финансов модел за финансовите продукти по Програмата.

През месец октомври 2019 г. ББР получи положително становище от страна на Европейската Комисия за принципна приемливост за участие в Програмата „InvestEU“.

През декември 2019 година ББР получи одобрение от Комисията за участие като Прилагач партньор по улеснението Свързана Европа (Connecting Europe Facility –Transport Blending Facility), по което проектите получават 25% грант от Европейската Комисия.

2019 година премина за Българска банка за развитие под знака на нейния двадесетгодишния юбилей. Във връзка с това беше направено цялостно ребрандиране на ББР и проведена рекламна кампания по основните медийни канали – телевизия, радио и интернет медии.

В продължение на осем месеца – от април до ноември 2019 г. съвместно с Регионалния исторически музей на София, беше проведена и образователната кампания на ББР „Моята европейска столица“. Тя беше насочена към ученици от гимназиалния курс и завърши с изложба на възпитаници на рисувателните училища и школи в изложбената зала на Ларгото.

След учредяването на Фонд за капиталови инвестиции през 2018 г., през м. март 2019 г. ББР учреди и две нови дъщерни дружества – ББР Лизинг ЕАД и ББР Факторинг ЕАД – с обхват на услуги финансов лизинг и факторинг. Учредяването на новите дружества превръща институцията в пълноценна финансова група, предлагаща широка гама от финансови услуги.

В бъдеще Банката ще продължи да предлага финансиране за оборотен капитал, капиталови инвестиции и експортно финансиране за малкия и среден бизнес. Банката предлага гъвкави и съобразени с пазарното търсене финансови решения, които отговарят на спецификата на кредитополучателя и на финансирувания проект.

ПРИМЕРИ ЗА УСПЕШНО РЕАЛИЗИРАНИ ПРОГРАМИ И ПРОЕКТИ

Българска банка за развитие АД – програми с национално значение

И през 2019 г Българска банка за развитие АД продължи да предоставя финансиране по приетата с Постановление № 18 от 2 февруари 2015 г. на Министерския съвет на Р. България - Национална програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради (Програмата). Тя е насочена към обновяване на многофамилни жилищни сгради, осигурявайки по-добри условия на живот на гражданите в многофамилни жилищни сгради, топлинен комфорт и по-високо качество на жизнената среда. Изпълнението на мерките за енергийна ефективност в жилищните сгради се очаква да допринесе за по-високо ниво на енергийната ефективност и намаляване на разходите за енергия, подобряване на експлоатационните характеристики, удължаване на жизнения цикъл на сградите и осигуряване на жизнена среда в съответствие с критериите за устойчиво развитие. Програмата има значителен екологичен ефект - по експертна оценка в резултат на Програмата намалението на емисии на въглероден диоксид е оценено на 319,000 tCO₂/година, а икономията на енергия – 726,000,000 kWh/година. Икономическият ефект е свързан и с предоставяне на повече възможности за икономическа активност на бизнеса – проектант, строителен бранш, фирми за технически обследвания, фирми за обследвания за енергийна ефективност, производители на материали и др. – както и участие в изпълнението на Програмата на малки и средни фирми от цялата страна. Програмата реализира и своя социален ефект чрез осигуряване на допълнителна заетост, установяване на традиции в управлението на многофамилни жилищни сгради, повишаване на обществената осведоменост за начините за повишаване на енергийната ефективност. Дейностите по Програмата се осъществяват на цялата територия на Република България в рамките на 265 общини. Заделеният финансов ресурс от държавния бюджет по Програмата е в размер на 2 млрд. лв.

Примери за финансирани от Банката проекти:

Предприемство работещо в сферата на логистиката, транспорта и спедицията, извършващо дейността си в логистична база, състояща се от 3 /три/ основни терминала, разположени в непосредствена близост до гр. София, както и 8 /осем/ локални хъба, разположени в близост до гр. Пловдив, гр. Стара Загора и гр. Варна. Понастоящем дружеството е най-големия логистичен оператор под температурен режим в България. Всички предлагани услуги могат да се осъществят в температурни граници от +20 до -25С. От създаването си през 2005 г., компанията предлага на клиентите си интегрирани 3PL логистични услуги с високо качество, което се базира на динамична и модерна инфраструктура, мрежа от собствени и наети транспортни средства и квалифициран персонал. Дейността на дружеството и логистичния център се регулира от удостоверение за регистрация от БАБХ, управление на системата за вътрешен одит НАССР, стандарт ISO 9001:2008, както и сертификация по международен стандарт IFS Logistics. Това прави възможно складирането и дистрибуцията на хранителни стоки и съставки за производство на продукти за директна консумация, както и сертификация на стоки, без самите клиенти да са сертифицирани. Основните направления, по които се работи са складиране, стоков контрол и управление на инвентара, дистрибуция с точни срокове и други услуги с добавена стойност (в т.ч. Cross-docking, комисиониране, палетизиране, опаковане и преопаковане на стоки, застраховане на транспортирани и складирани стоки, етиктиране).

Високотехнологична и бързо развиваща се група в областта на дигиталния и офсетов печат. Отделните дружествата извършват дейности, свързани с дигитален широкоформатен печат; офсетов печат; изграждане и поддържане на рекламни съоръжения; информационни технологии и професионални решения за дигитален печат; проектиране и изграждане на интегрирани информационни системи за управление в областта на печатарския и рекламния бизнес; комплексни решения в областта на външната и интериорна реклама. Групата има 20 г. успешна пазарна история и лидерски позиции в бранша, с пазарен дял от 40% от широкоформатния пазар в България, като резултат от високотехнологично

оборудване и екипировка, достигнатото високо качество на печат, затворен цикъл на производство, квалифициран персонал, ERP системи за управление; Производствената дейност се осъществява чрез печатни бази в София (под. част НДК-13 хил. кв.м.) и Варна с обща площ 5,466 кв.м.. Групата има изградена дългогодишни отношения с контрагенти. Поддържа се диверсифициран клиентски портфейл с над 900 клиенти, предимно корпоративни, включително Mondelize (Kraft Foods), Coca Cola, Nestle, Shell, Praktiker, Beiersdorf (Nivea), Kaufland, Макдоналдс, Carlsberg, Heineken, Metro Cash & Carry, Mr. Bricolage, Billa, Мобилтел, Виваком, Загорка, Пощенска банка, Фикосота, банка ДСК (ОТР), Уникредит Булбанк, както и агенциите New Moment New Ideas Company, DDB Sofia, Zenith Media, Zak, TBWA, Noble Graphics, Gray Worldwide, Maccan Ericson и т.н.

Стартиращо, бързо развиващо се микропредприятие, работещо в сферата на технологичните иновации. Осъществява продажбите си на територията на три континента – САЩ, Европа и Азия, чрез три микро хъба, изградени на територията на България, Сърбия и САЩ. Основният продукт – терапевтични очила е свързан с прилагане на „АУО“ технология, представляваща метод за справяне с безсъние, липса на тонус и Джет-Лаг, която действа в следните три направления:

- Стимулиране на сензорните клетки в очната ретина, чрез имитация на слънчева светлина;
- Потискане производството на мелатонин чрез изпращане на сигнали от сензорните клетки до човешкия мозък.
- Последващо рязко повишаване на нивата на мелатонин;

Технологията се интегрира към „Смарт“ телефоните, чрез приложение за iOS и Android, с което се управлява. За реализация на високотехнологичния продукт, дружеството работи в тясно сътрудничество с Hoover Dam Technology.

Комбинирано растениевъдно и животновъдно стопанство, разполагащо с една от най-модерните млекодобивни бази в района на Източна България, находяща се в община Генерал Тошево, Добричка област. Понастоящем фермата разполага с 1,850 млекодайни животни, осигуряващи годишен добив от 4.2 – 4.5 милиона литра прясно краве мляко. След реализация на инвестиционната програма, се очаква капацитетът на предприятието ще достигне до 2,800 животни, а произведената продукция на годишна база – над 10 милиона литра. Кравефермата работи в тясно сътрудничество с „Маклер“ България и Данон – Румъния.

ОБЗОР НА ИКОНОМИЧЕСКАТА СРЕДА И БАНКОВИЯ СЕКТОР ПРЕЗ 2019 Г.

През 2019 г. българската икономика продължи да отчита рекордно ниска безработица, съчетана с намаление на търговския дефицит и увеличение на чуждестранните инвестиции. Ръстът на БВП през годината се запазва устойчив и изпреварващ средните стойности за еврозоната и ЕС – данните на НСИ за 2019 година показват ръст на БВП на ЕС-27 с 1.5%, а на България с 3.4% в сравнение с предходната 2018 година. За 2019 г. БВП достига номинален стойностен обем от 118,669 млрд. лева, като на човек от населението се падат 16,973 хил. лева от обема на показателя. Растежът на БВП се забави през втората половина на годината, повлиян от спада на износа и намалението на запасите. За 2019 г. ръстът е 3.4%. Основен двигател на БВП остава вътрешното потребление. През годината най-голямо увеличение на брутната добавена стойност отбелязаха секторите „Операции с недвижими имоти“ (+5.6%), „Финансови и застрахователни дейности“ (+4.8%) и „Държавно управление“ (+4.6%).

Дефицитът на търговското салдо за 2019 г. е 6.7 млрд. лв. спрямо 6.8 млрд. лв. за 2018 година. Износът отбелязва растеж от 4.2% на годишна база, а вносът с 3.6%. Забелязва се спад на дефицита на търговското салдо при трети страни и увеличение на дефицита към ЕС. По данни на БНБ, преките чуждестранни инвестиции надминаха 1 млрд. евро към края на 2019 г., спрямо 537 млн. евро за цялата 2018 г. Инвестициите са предимно под формата на дългови инструменти - заеми от компаниите майки, които се отпускат на българските им дружества.

Брутният външен дълг в края на декември на 2019 г. е 34.1 млрд. евро (55.8% от БВП), което е с 956.2 млн. евро (2.9%) повече спрямо края на 2018 г. По пера, външният дълг на частния сектор отбеляза

увеличение от 210 млн. евро, като държавният отбеляза увеличение от 59 млн. евро през годината. Причината за новия държавен дълг беше допълнителните разходи за покупката на американските самолети. В началото на 2020 година бяха пласирани държавни ценни книжа за 200 млн. лв. Постигнатата средно претеглена доходност по петгодишните държавни ценни книжа падна до -0.11%. За първи път държавата успява да достигне отрицателна доходност в този матуриретен сегмент.

Високият икономически ръст допринесе за все по-ниската безработица през 2019 г.. По данни на НСИ, безработните лица през 2019 г. са 142.8 хиляди. В сравнение с 2018 г. броят на безработните лица намалява със 17.6%. На база на икономически заетото население може да се предполага, че вече почти не е останало незаето работно население и бизнесът започва да страда от липса на кадри. Това създава предизвикателства пред конкурентоспособността и предполага мерки за интензифициране на растежа. Също оказва положително влияние на работната заплата, което ще допринесе за индивидуалното потребление (най-големия фактор в БВП – по разходи за крайно използване).

Средната работна заплата за страната през декември 2019 г. е 1,349 лева и нейният годишен ръст е от 12%. Увеличението в обществения сектор е 12.2% спрямо съответния период за 2018 г., докато в частния сектор растежът е от 12.1%. В бюджета за 2020 г. е заложен растеж на заплатите в обществения сектор.

По предварителни данни на НСИ, потребителските цени продължават да се увеличават през 2019 г., като средногодишната инфлация за периода януари - декември 2019 г. спрямо периода януари - декември 2018 г. е 2.5%. Основна причина за ръста в цените през годината са Ресторанти и хотели (+5.7%) и Хранителни продукти и безалкохолни напитки (+4.9%). Относително значим спад се наблюдава при сектор Съобщения (-2.6%).

Към края на 2019 г. международните финансови институции и водещите участници на финансовите пазари очакваха повишение на световния растеж от 3.2% през 2020 година, но според последната прогноза на Световната банка глобалната икономика ще отчете най-големия си спад от края на Втората световна война през 2020 г. заради пандемията от коронавирус. Това ще доведе до значително понижаване на доходите на потребителите и милиони хора ще изпаднат в бедност, се казва още в прогнозата на банката. Световният брутен вътрешен продукт ще намалее с 5.2% през 2020 г., с 6.2 % се очаква да намалее БВП на България, а в развиващите се икономики спадът ще е средно с 2.5%.

Банков сектор

Изминалата 2019 г. е една от най-успешните години за банковия сектор в България, белязана с рекордни печалби, ръст на банковите портфейли и намаляване дела на лошите кредити. Средата на ниски и отрицателни лихвени проценти ще продължи да има отражение върху цената на финансиране, нивата на нетния лихвен доход и лихвените маржове на банките. По отношение на процесите по консолидация – през 2019 г. приключи процесът по вливане на Банка Пиреос България – банка във втора група, в Юробанк България, която попада в първа група, според класификацията на БНБ.

Към 31 декември 2019 г. в България работят 24 банки, като пет от тях са клонове на чуждестранни банки. Общата сума на активите на банковата система нараства с 8.2% на годишна база до 114.2 млрд. лв. (58.4 млрд. евро). Петте най-големи банки, които, според класификацията на управление „Банков надзор“ на БНБ, попадат в т.нар. първа група банки, формират 62.1% от общия размер на активите в банковата система. В края на 2018 г. пазарният им дял бе 59.4%. Към 31 декември 2019 г. пазарният дял на банките от втора група намалява от 41.7% до 34.7%, а този на трета група, в която влизат клоновете на чуждестранните банки, се увеличава до 3.2% от 2.9%, в сравнение с една година по-рано.

Печалбата след данъци на банковата система към края на декември е 1,675 млн. лв. и отбелязва годишно намаление от 3 млн. лв. (-0.2%). Динамиката на печалбата се дължи на намалението на общите административни разходи и увеличението на нетния доход от такси и комисионни. Банките успяват да намалят административните си разходи въпреки увеличението на разходите за персонал. През годината почти всички банки увеличиха тарифите си за такси и комисионни, което доведе до по-големите приходи.

Депозитите, привлечени от банките, продължават своя растеж. В края на декември 2019 г. тяхната сума достига 85.16 млрд. лв., въпреки ниските нива на лихвените проценти. Това е доказателство за доверието към системата, но допринасят и липсата на капиталов пазар и покачващите се цени на пазара на недвижимите имоти. Увеличаването на депозитите е и резултат от високата склонност към спестяване

от страна на домакинствата, които държат около две трети от депозитите в банковата система (65.3% в края на декември 2019 г.).

Към края на месец декември кредитите към кредитни институции намаляха с 709 млн. лв. Жилищните кредити продължават постоянния си растеж със 135 млн. лв. за месец декември 2019 г., докато кредитите към предприятия намаляват с 403 млн. лв. през месеца. Прямо съответния период за 2018 г. отпуснатите кредити растат с 5.43 млрд. лв., което в номинално изражение е по-малко от привлечените средства.

Към 31 декември 2019 г. обемът на необслужвани кредити (без централни банки и кредитни институции) се свива до 3.94 млрд. лв., или до 5.9% като дял, като тенденцията за спад продължава. Въпреки че нивото на необслужвани кредити все още остава над средното за ЕС, в края на 2019г. степента на покритие на brutните необслужвани кредити и аванси в българската банкова система е на ниво от 59%. За сравнение, степента на покритие за европейските банки, по данни на ЕЦБ за третото тримесечие на 2019г., е 44.45%.

ББР спрямо банките в страната

През периода 2017-2019 ББР реализира най-усилен растеж и сериозно нарастване на активите от създаването си, подобно на повечето национални банки за развитие от региона. Банката постигна стабилна структура на оперативните активи и балансиран портфейл, и демонстрира капацитет за изпълнение на специални мандати на правителството.

Разпространението на пандемията от Ковид-19 парализира бизнеса и оказва силен негативен ефект върху световната и българска икономика. За справяне с негативните ефекти и бизнес очаквания от началото на март 2020 г. правителството предприе мерки, които насочват финансов ресурс директно в икономиката. ББР пое изпълнението на два правителствени мандата след като капитала ѝ бе увеличен със 700 млн. лв.: специален мандат за гаранционни програми с бюджет от 200 милиона лева и антикризисна програма с бюджет от 500 млн. лв. за портфейлни гаранции за бизнес кредити. Програмите се реализират с участието на търговските банки-посредници, които отпускат 6-годишни заеми и кредити без такси, комисионни и неустойки за обслужването им. В резултат на увеличениния капитал, ББР стана четвъртата най-голяма банка по показателя в България.

ПРЕГЛЕД НА ДЕЙНОСТТА И ИЗБРАНА ФИНАНСОВА ИНФОРМАЦИЯ

Резултати от дейността

Българска банка за развитие АД продължава да работи активно върху поставените ѝ цели, като поддържа високи нива на ликвидност и капитализация. През 2019 г. продължи процеса на модернизация и осъвременяване на дейността на ББР, като същевременно Банката продължи да увеличава обемите на дейността си.

Основните финансови показатели към 31.12.2019 г. са както следва:

Всеобхватен доход	2019	2018	Годишно изменение
Нетен лихвен доход	61,433	53,791	14.2%
Нетни приходи от такси и комисиони	1,931	2,027	-4.7%
Нетен доход от операции в чуждестранна валута	421	379	11.1%
Нетен доход от финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	3,687	738	399.6%
Общи и административни разходи	- 26,320	- 22,948	14.7%
Други доходи от / (разходи за) дейността	911	1,547	-41.1%
Доход преди обезценка	42,063	35,534	18.4%
Приходи от реинтегрирани / (разходи за) обезценки и провизии	- 29,001	- 8,781	230.3%
Печалба преди данъци	13,062	26,753	-51.2%
Разход за данък върху печалбата	- 2,005	- 1,623	23.5%
Нетна печалба за периода	11,057	25,130	-56.0%
Актюерски печалби/(загуби) по планове с дефинирани доходи, нетно от данъци	- 48	33	-245.5%
Нетна промяна в справедливата стойност на финансовите активи, оценявани по справедлива стойност	6,128	1,108	453.1%
Общ всеобхватен доход	17,137	26,271	-34.8%

Лихвеният приход за 2019 г. е в размер на 72,855 хил. лв. (за 2018 г: 63,280 хил. лв.) или увеличение с 15.1% спрямо предходната отчетна година и е в резултат на нарасналия обем на кредитните вземания при финансирането на корпоративния бизнес в директния кредитен портфейл. Лихвените разходи също бележат ръст, като размерът им за 2019 г. е 11,422 хил. лв. спрямо 9,489 хил. лв. за 2018 г., или ръст от 20.4%, отчитайки нарасналия обем на привлечените средства от международни финансови институции за финансирането дейността на банката. В резултат на реализираните за 2019 г. лихвени приходи и разходи е отчетен нетен лихвен доход за финансовата 2019 г. с 14.2% по-висок в сравнение с 2018 г., като стойността му възлиза на 61,433 хил. лв. (за 2018 г.: 53,791 хил. лв.).

Нетните приходи от такси и комисиони възлизат на 1,931 хил. лв., в сравнение с 2,027 хил. лв. отчетени за календарната 2018 г., което представлява ми спад от 4.7%.

Нетната печалба от финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход за 2019 г. отбелязва значителен ръст на годишна основа и достига 3,687 хил. лв. спрямо отчетни 738 хил. лв. за финансовата 2018 г.

Към 31.12.2019 г. общите и административни разходи, включително разходи за амортизация, възлизат на 26,320 хил. лв. и са по-високи с 14.7 % от разходите за 2018 г. (към 31.12.2018: 22,948 хил. лв.). Към края на 2019 г. общите и административни разходи са с 14% под планираните за периода в Бюджет 2019, като съотношението разходи/приходи е значително по-ниско спрямо средното ниво за банковата система.

Към 31.12.2019 г., финансовият резултат на Българска банка за развитие АД след данъци е печалба в размер на 11,057 хил. лв., в сравнение с 25,130 хил. лв. за предходната отчетна година. Спадът в отчетения финансов резултат се дължи на значително по-високия размер на начислените разходи за обезценки и провизии през 2019 г.

Балансови показатели към 31.12.2019 г.

Финансово състояние	Към 31.12.2019	Към 31.12.2018	Годишно изменение
Активи			
Парични средства в каса и по разплащателна сметка Централната банка	250,619	297,622	-15.8%
Вземания от банки	339,248	429,548	-21.0%
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност	1,821,671	1,511,079	20.6%
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в Друг всеобхватен доход	542,119	594,249	-8.8%
Инвестиции в дъщерни дружества	109,488	105,625	3.7%
Дълготрайни активи	36,955	32,818	12.6%
Други активи	46,991	41,820	12.4%
Общо активи	3,147,091	3,012,761	4.5%
Пасиви			
Депозити от кредитни институции	7,877	5,759	36.8%
Привлечени средства от международни институции	1,211,937	904,782	33.9%
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	1,134,049	1,307,522	-13.3%
Други привлечени средства	17,119	17,306	-1.1%
Други пасиви	7,090	5,406	31.2%
Общо пасиви	2,378,072	2,240,775	6.1%
Собствен капитал			
Емитиран капитал	601,774	601,774	0.0%
Неразпределена печалба	11,057	25,130	-56.0%
Резерви от последваща оценка на финансови инструменти отчитани през друг всеобхватен доход	12,183	6,055	101.2%
Други резерви	144,005	139,027	3.6%
Общо собствен капитал	769,019	771,986	-0.4%
Общо пасиви и собствен капитал	3,147,091	3,012,761	4.5%

Към 31.12.2019 г., размерът на активите на Банката възлиза на 3,147,091 хил. лв., представляващ ръст от 4.5% спрямо предходната година.

Кредитната дейност на ББР се изразява, както в директно предоставяне на заемни средства, така и във финансиране посредством програми за кредитиране на търговски банки, които с получените средства предоставят кредити на МСП и селскостопански производители, или т.нар. он-лендинг.

Към края на 2019 г. финансовите активи, отчитани по амортизирана стойност бележат ръст от 20.6%, като най-голям дял в увеличението има нарастването на брутната стойност на директно предоставените кредити и аванси, които към 31.12.2019 възлизат на 1,808,945 хил. лв. (спрямо 1,197,889 хил. лв. към 31.12.2018 г.), или ръст от 51% за отчетната 2019 г.

По линия на стартиралата през 2015 г. Национална програма за енергийна ефективност (НПЕЕ) към края на 2019 г. общият размер на договореното финансиране по подписаните договори е 1,950,074 хил. лв. (за сравнение с края на 2018 г. – 1,842,885 хил. лв.). Обектите, за които са сключени договори за целево финансиране с Банката са общо 2,022. По Националната програма за енергийна ефективност на многофамилните жилищни сгради до края на 2019 г. - приключени кредити, по които МРРБ е превело суми към ББР АД са за 1,715 сгради. Усвоеният размер възлиза на 1,864,010 хил. лв., а бруто вземанията по кредити с натрупани лихви възлизат на 145,139 хил. лв. (към 31.12.2018 г. – 472,803 хил. лв.).

През 2019 г., Банката продължи активно да развива своята дейност, подкрепяйки българския бизнес, като продължи да поддържа диверсификация на отраслова структура на кредитния си портфейл. По-голяма динамика се наблюдава в относителните дялове в кредитния портфейл на следните сектори: Търговия (нарастване с 903%), Туристически услуги (ръст от 146%), Транспорт (ръст от 78%). (Бележка № 19Б към ГФО).

Привлечените средства от международни институции в края на 2019 г. съставляват 50.9 % в структурата на пасива и възлизат на 1,211,937 хил. лв., в сравнение с 904,782 хил. лв. в края на 2018 г. През четвъртото тримесечие ББР усвои 180,000 хил. евро по третия транш от подписаното през месец декември 2018 г. Финансово споразумение за сътрудничество с Китайската банка за развитие в общ размер на 300,000 хил. евро.

СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА БАНКАТА

ББР е основен инструмент и канал за провеждане на държавни политики в икономиката, в т.ч. в целеви сфери, региони, отрасли и социални групи. Банката и дружествата взаимодействат интензивно с всички останали държавни структури с цел осигуряване на максимално въздействие на насочваните публични средства в подкрепа на развитието на икономиката. Акценти в дейността са пред-експортно, експортно и мостово финансиране.

ББР и дъщерните ѝ дружества функционират в условията на прозрачност и прилагат най-добрите практики в управлението и банковата дейност. С кредитната си дейност, Банката цели да достигне сектори на икономиката и кредитополучатели, които изпитват затруднен достъп до финансиране и получаване на финансиране, като предоставя финансови решения и продукти за преодоляване на пазарните несъвършенства.

В изпълнение на мисията си ББР подпомага всички усилия на правителството за ускоряване на икономическия растеж на страната, като предоставя своята експертиза и осъществява действия във всички области на неговата икономическа политика, като подпомага усвояването на средствата по структурните фондове на ЕС за България, подпомага експортния потенциал, финансиране на публични и публично-частни проекти или партньорства със стратегическо национално или регионално значение, вкл. инфраструктурни проекти и др.

Разпространението на пандемията от Ковид-19 парализира бизнеса и оказва силен негативен ефект върху световната икономика. За справяне с негативните ефекти и бизнес очаквания от началото на март 2020 г. правителството предприе мерки, които насочват финансов ресурс директно в икономиката. ББР

пое изпълнението на два правителствени мандата след като капитала ѝ бе увеличен със 700 млн. лв.: специален мандат за гаранционни програми с бюджет от 200 милиона лева и антикризисна програма с бюджет от 500 млн. лв. за портфейлни гаранции за бизнес кредити. Програмите се реализират с участието на търговските банки-посредници, които отпускат 6-годишни заеми и кредити без такси, комисионни и неустойки за обслужването им.

Основен принцип в дейността на ББР е да не допуска изкривяване на конкуренцията и изместване на традиционните търговски банки от пазара. Като компенсират съществуващ пазарен недостиг във финансирането на определени сегменти и клиенти, ББР и дъщерните ѝ дружества допринасят за коригиране на рисковия им профил и допълнително съдействат за нарастване на банковото посредничество и ръст на кредитните обеми в икономиката.

Стратегическите цели на Българска банка за развитие са :

- Да подпомага икономическия ръст чрез подкрепа на региони и сектори с констатиран пазарен недостиг и потенциал за растеж;
- Да подпомогне МСП бързо да преодолеят кризата като балансира между различните секторни приоритети и националните икономически приоритети и програми , утвърдени от правителството;
- Да стимулира икономическата активност на инвеститорите за модернизация на материалната и технологична база и повишаване на конкурентоспособността на икономиката;
- Да подпомага икономическия ръст чрез финансиране, в т.ч. синдикирано, на мащабни, стратегически или инфраструктурни по характер проекти и инвестиции;
- Да подкрепя развитието на конкурентоспособни производства и сектори от икономиката с доказан потенциал;
- Да улеснява, съвместно с останалите институции в страната, достъпа до финансиране на иновативни и новосформирани фирми;
- Да улеснява и подпомага насочването на капиталови потоци към българската икономика;

При планиране и изпълнение на оперативните си цели ББР ще запази двата подхода за подкрепа на МСП сектора в страната – чрез директното кредитиране и чрез индиректни програми посредством търговските банки. ББР следва принципите на разумна оценка на рисковете от дейността и адекватно управление на тези рискове.

По отношение на директното кредитиране, Банката ще доразвие фокусирани продуктови линии, свързани с подкрепата на МСП. За изпълнение на целите, приоритети ще са пред-експортно, експортно и мостово финансиране. Традиционно, ББР ще продължи да предоставя финансиране за малкия и среден бизнес с по-дългосрочен период на кредитиране и облекчени законосъобразни изисквания към обезпеченията по кредитите.

Банката счита, че в условия на висока ликвидност на банковия сектор поемането на частта от риска, представляваща допълнителният риск, който възпира търговските банки от финансиране, би било ключов фактор за успеха на индиректните програми.

ББР, заедно с предприятията от Групата, ще взаимодейства с органите за управление на оперативни програми в България, като идентифицира съществуващи проблеми при финансирането на конкретни мерки и ще предлага решения за тяхното отстраняване, в т.ч. конкретни форми за финансирането им. С ускорен темп ще бъдат осъществени консултации с цел адекватното вписване на ББР в цялостния модел на управление на публичния ресурс, в подкрепа на развитието на икономиката на страната. Банката счита с участието си в него като съществена стъпка в повишаването на ефективността на мерките в подкрепа на българската икономика.

РАЗВИТИЕ НА БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ АД ПРЕЗ 2020 Г.

Основни, стратегически цели и политики на Банката в хоризонт 2020-2021 г., ще бъдат както следва:

- Продължаващ ръст на финансирането в подкрепа на развитието на националната икономика и реализацията на икономическите приоритети на правителството;
- Провеждане на устойчив процес за формиране и развитие на целеви продуктови линии, в рамките на двата основни подхода за финансиране на МСП;
- Консервативна оценка на поетите рискове и поддържане на високо ниво на покритие на проблемните вземания с провизии.

Банката възнамерява съществено да разнообрази източниците на финансиране. Ще се пристъпи към използване на облигационни инструменти във формирането на пасива като балансирането по отношение на международен и местен пазар ще бъде извършено текущо в зависимост от конкретните пазарни условия.

ББР възнамерява да кандидатства за ролята на ползващ директна гаранция прилагащ партньор по програмата „Инвестирай в ЕС“ (Invest EU) – програма, която предстои да бъде основен канал за подпомагане на бизнеса през следващия програмен период в ЕС.

В условията на пандемия CoVid-19 ББР като единствена държавна банка осъществи редица инициативи в подкрепа на фирми и граждани, за които епидемиологичната ситуация е повлияла негативно върху възможността да осъществяват дейността си, да полагат труд и т.н. Банката ще продължи да бъде ключов инструмент за реализация на държавните политика и в етапа на следкризисно възстановяване.

ВЪТРЕШЕН КОНТРОЛ

Процесите по вътрешен контрол в Банката включват следните компоненти:

- а) анализ на контролната среда – описание на контролната среда може да бъде намерено в точка „Управление на риска“, „Контролна среда“, и в „Декларация за корпоративно управление“, секция „Контролна среда“.
- б) процес на оценка на рисковете на предприятието – описание на оценката на рисковете може да бъде намерено в „Декларация за корпоративно управление“, секция „Управление на риска“;
- в) информационна система, включително свързаните с нея бизнес процеси, съществени за финансовата отчетност, и комуникация – описание на информационната система може да бъде намерено в секция „Управление на риска“ и секция „Контролна среда“;
- г) контролни дейности – описание на контролните дейности може да бъде намерено в секции „Управление на риска“, част от Декларация за корпоративно управление; „Структура за управление на рисковете“ и „Комитети към УС“;
- д) текущо наблюдение на контролите - описание на текущото наблюдение и контрол може да бъде намерено в Декларация за корпоративно управление, секции „Структура за управление на рисковете“ и „Комитети към УС“.

УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА

При управление на рисковете, ББР прилага политики и процедури, базирани на добрите банкови практики, адекватни на характера и сложността на нейната дейност. В хода на обичайната си дейност, Банката е изложена на различни рискове, чието настъпване може да доведе до формиране на загуби и до влошаване на финансовата стабилност на институцията. Тези рискове се идентифицират, измерват и ограничават до приемливи нива посредством лимити и ограничения, които отразяват склонността на ББР да поеме конкретни рискове, за да постигне своите стратегически цели. Процесът на управление на рисковете е съществен за доходността на Банката и съществуването ѝ. Основните рискове, на които е изложена ББР, са кредитен, пазарен, ликвиден и операционен риск.

КРЕДИТЕН РИСК

Кредитният риск е основният риск, на който е изложена Българска банка за развитие, поради което неговото управление е основно в дейността. Управлението на кредитния риск се извършва в съответствие със Закона за ББР, с действащите закони и подзаконни нормативни актове на Република България, регламентиращи кредитната дейност, утвърдените международни норми и установените добри банкови практики. В Банката се използват модели за генериране на вътрешен рейтинг за оценката и управлението на кредитния (вкл. контрагентния) риск по експозициите. В ББР са създадени и функционират органи за наблюдение, контрол и оценка на качеството на кредитния портфейл. Въведени са процедури и механизми за текущо следене, отчитане и управление на кредитния портфейл, изискващи периодични, а при необходимост извънредни доклади за финансовия и правен статус на всеки кредитополучател и задължените лица. При установяване на нови обстоятелства, които могат да доведат до промяна в рисковия профил на кредитополучателите, включително до увеличаване на риска от несъбираемост на кредитната експозиция, се предприемат адекватни и съобразени с рисковите параметри на длъжника мерки. В Банката при управлението на кредитния риск се съблюдава определена с вътрешно-нормативни актове на ББР система от лимити по икономически отрасли, по инструменти, както и други кредитни ограничения и лимити за концентрация, а резултатите от мониторинга за спазването им се докладват на компетентните органи. Системата от лимити се преразглежда и актуализира периодично.

ПАЗАРЕН РИСК

При управлението на валутния риск в Банката се следва принципа за поддържане на минимални открити валутни позиции, при спазване на утвърдените лимити. Позициите в отделните валути, както и общата валутна позиция се следят на ежедневна база. Валутните позиции не се формират със спекулативна цел, а са следствие на валутни операции, възникващи в хода на обичайната банкова дейност. Тези валутни операции са свързани с текущите нужди от финансиране на позицията. При управлението на активите и пасивите, поради спецификата си на финансиране, ББР се стреми тези активи и пасиви да са деноминирани в евро или в лева. Откритата валутна позиция се съобразява с условията и възможностите за нетиране на позициите в евро и в лева, съгласно предвиденото от приложимата регулаторната рамка.

При управлението на лихвения риск, Банката следва принципа за поддържане на балансирана структура на лихвеночувствителните си активи и пасиви, като се стреми да поддържа съответствие между периодичността на промяна на лихвата по активите и по пасивите, както и съответствие между приложимите референтни лихвени проценти по активите и по пасивите на ББР. Въведена е система от лимити за максимално приемливо (количествено) въздействие на различни шокови сценарии относно промяната на пазарните лихвени проценти върху нетния лихвен доход и икономическата стойност на капитала на Банката. Чрез вътрешната лимитна рамка се ограничава потенциалния риск върху очакваната бъдеща доходност и икономическата стойност на капитала, в рамките на приемливи нива, съответстващи на рисковия толеранс на ББР. Оценката на лихвения риск се извършва чрез използване на набор от техники, включващи основано на доходността измерване, измерване на икономическата стойност на капитала, анализ на несъответствията, лихвени стрес сценарии

Поемането на риск, при извършване на операции на паричния и капиталов пазар се управлява чрез система от лимити отразяващи рисковия профил на инвестициите. Лимитите са определени по параметри на портфейла като контрагент, финансов инструмент, матуритет и др. Системата от лимити се преразглежда периодично, а изпълнението на лимитите е обект на ежедневно следене. Портфейлът от ценни книжа, формиран от Банката с цел инвестиране на свободните средства, се характеризира с относително нисък лихвен риск и ДЦК и ценни книжа, емитирани от надеждни институции, с висока ликвидност и кредитно качество, т.е. нисък ценови риск. ББР не поддържа търговски портфейл и не подлежи на капиталови изисквания за пазарен риск от търговски дейност, съгласно регулаторните разпоредби

ЛИКВИДЕН РИСК

Управлението и контрола на ликвидния риск се извършва чрез ежедневно наблюдение и управление на ликвидността, поддържане на достъп до достатъчна ликвидност за обезпечаване несъответствията между входящите и изходящите парични потоци по падежни интервали, както в нормална банкова среда, така и при различни сценарии на утежнена ликвидна среда. Ликвидността на Банката се управлява като стриктно се следят съотношения, индикиращи ликвидната позиция по периоди. Ликвидният риск се измерва чрез прилагане на допълнителни сценарии за паричните потоци от дейността. Измерват се и се следят ликвидните буфери и допълнителните източници на финансиране при пазарни и идиосинкратични шокове. Основен акцент при управлението на ликвидността е поддържане на адекватно ниво на ликвиден буфер в съответствие с утвърдените лимити и ограничения, определени съгласно рисковия толеранс на ББР.

ОПЕРАЦИОНЕН РИСК

За управлението на операционния риск ББР прилага системен подход, обхващащ събирането на обективна информация, своевременно идентификация на операционния риск, неговото измерване (качествено и количествено), установяване на зависимости с други видове риск и прилагане на мерки за ограничаване влиянието му върху финансовия резултат и върху капитала на Банката. При управлението на операционния риск се регистрират всички операционни събития, възникващи в дейността на различните звена в следствие на процеси в дейността на Банката, като се идентифицира и управлява пълния набор от операционни рискове. Операционни събития, характеризиращи се с по-голяма честота, както и тези с голям потенциален или реален ефект върху финансовия резултат са предмет на стриктно обследване и наблюдение. Те служат за основа на анализи на операционния риск в различни сценарии, включително при извършване на стрес тест за операционен риск. Операционният риск е измерим и контролируем, като се поддържа регистър на операционните събития, който служи като база за анализ и подобрене на процесите на работа и минимизиране на условията, които потенциално биха довели до операционни събития и загуба за ББР. Съгласно приложимата регулаторна рамка, необходимият капитал за операционен риск се изчислява като се използва подход на базисния индикатор.

ПЛАН ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ (ДИРЕКТИВА 59/15.05.2014/ЕС)

ББР има разработен План за възстановяване на Групата на ББР. В края на отчетната 2019 г. е валиден документ одобрен с решение на УС №32/31.05.2019 г. и с решение на НС №16/21.06.2019 г. Към момента на изготвяне на доклада последната актуализация на Плана за възстановяване, приета с решение на УС №5/06.02.2020 г. и с решение на НС №4/19.02.2020 г. е предоставена на БНБ. Планът е съобразен с изискванията, заложи в Закон за възстановяване и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници, Насоки за индикатори в Плановите за възстановяване, (Guidelines on recovery plan indicators) и технически препоръки относно дефинирането на критичните функции и ключовите бизнес линии (Technical advice on critical functions and core business lines) на Европейския банков орган.

В Плана за възстановяване са разгледани системно важните/критични функции на Групата на ББР и са определени показателите за възстановяване – система от показатели, които Банката съблюдава с цел ранно идентифициране на потенциални ситуации, които биха могли да застрашат финансовото състояние на институцията. Изложени са предпоставките за реализирането на заложените в Плана за възстановяване мерки за възстановяване. Разгледани са сценариите и вариантите за възстановяване, които в случай на активиране на Плана за възстановяване могат да бъдат предприети, както и процесът на вътрешна комуникация и вземане на решения. Разработен е комуникационен план за действие в случай на активиране на Плана за възстановяване.

Планът за възстановяване се актуализира веднъж годишно и се предлага за утвърждаване от УС и НС на ББР. Освен регулярно, Планът за възстановяване се актуализира и в случай на възникване на съществена промяна в правната или организационната структура, дейността или финансовото състояние на Банката или финансовата система в България, която може да окаже съществени последици върху неговата ефективност.

КОНТРОЛНА СРЕДА

Вътрешният контрол в Банката е непрекъснат процес, осъществяван от органите на управление и от лицата, заети с вътрешноконтролни функции. Елементи на вътрешния контрол са системите за:

1. управленски контрол;
2. контрол на риска;
3. отчетност и информация; и
4. вътрешен одит.

Първите три елемента на системата за вътрешен контрол са от компетенцията и правомощията на съответните органи за управление. Четвъртият елемент на вътрешния контрол е ангажимент на вътрешния одит на групата.

Вътрешният контрол в Банката се организира като независима оценъчна дейност за законосъобразността на извършваните банкови сделки и се осъществява чрез наблюдение и проверка на финансовите, счетоводните и други операции, извършвани от нея, както и чрез начина, по който се упражняват правомощията на длъжностните лица при вземане на управленски решения. Системата на вътрешен контрол в Банката се подчинява на изискването за икономичност, ефективност и разумна достатъчност.

Вътрешният контрол се осъществява едновременно като превантивен, текущ и последващ контрол върху позициите на Банката и отделните нейни процеси, дейности и сделки. Общият вътрешен контрол върху дейността на цялата банка се осъществява от Надзорния съвет.

С цел въвеждане на ефективната рамка за управление на риска и вътрешен контрол в Банката са въведени три линии на защита:

Първата линия на защита представлява управленския контрол, който ръководителите на оперативните звена упражняват. Оперативното ръководство идентифицира, оценява, контролира и ограничава рисковете, уверявайки се, че те функционират в съответствие с предварително заложените цели.

Втората линия на защита е функцията по управление на риска и съответствие, които се осъществяват от управления „Риск“, „Съответствие“, както и от управление „Класифицирана информация“, по отношение на предотвратяването на изпирането на пари и финансирането на тероризма. В дейността си, посочените управления се подпомагат от управление „Планиране, анализ и регулации“ и управление „Правно“. Втората линия на защита е организационно независима от първата и осъществява превантивен и текущ контрол.

Третата линия на защита е функцията по вътрешен одит. Управление „Вътрешен одит на групата“ извършва последващ контрол и предоставя увереност на висшето ръководство за ефективността на управлението на риска, вътрешния контрол и управлението, както и за начина, по който първата и втората линии постигат целите на управлението на риска и контрола. Управление „Вътрешен одит на групата“ предоставя цялостна увереност от позицията на най-високото ниво на независимост в организацията, чрез директна субординация на Надзорния съвет.

Ръководството възлага правомощия и отговорностите за оперативната дейност, в съответствие с детайлно разработена вътрешно-нормативна база, съобразена с действащото национално и европейско законодателство, като за гарантиране на взаимоотношенията по отчетността и докладването и по йерархията на правомощията са изградени и работят специализирани комитети към УС и НС на ББР, както е оповестено в Декларацията за Корпоративно управление, представляваща неделима част от настоящия финансов отчет.

Банката е разработила вътрешно-нормативна база, която включва политики и комуникации, насочени към гарантиране, че целият персонал разбира целите на Банката, знае по какъв начин

индивидуалните действия на всеки са вътрешно обвързани и допринасят за тези цели, и кой и по какъв начин се отчита и за какво носи отговорност.

ББР е изградила информационна система, включително свързани с нея бизнес процеси, осигуряващи необходимото качество и контрол на финансовата отчетност и комуникация.

Одитният комитет на банката наблюдава процесите по финансово отчетване, ефективността на системите за вътрешен контрол и ефективността на системите за управление на рисковете, наблюдава независимия финансов одит, извършва преглед на независимостта на регистрирания одитор, и дава препоръки за избор на регистриран одитор.

БАНКОВИ РЕГУЛАТОРИ СЪГЛАСНО БЪЛГАРСКОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

Към 31.12.2019 г., Банката е спазила всички регулативни изисквания на БНБ и българското законодателство.

Отчетената капиталова адекватност на индивидуална база към 31.12.2019 г. е 29.09% (31.12.2018 г.: 36.96%). Стойностите на покритие на активите с капиталови буфери многократно превишават нормативно изискваните нива. ББР продължава да поддържа добро ниво на ликвидност. Към 31.12.2019 г., коефициентът на ликвидно покритие (LCR съгласно дефиниция на Регламент 575 /2013/ЕС) на Банката е в размер на 533% (при стойност от 1,331% към края на 2018 г.).

МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

ББР продължава успешно да развива ползотворни взаимоотношения с водещи европейски и международни финансови институции чрез участието си в международни специализирани асоциации. Това сътрудничество дава възможност на Банката да се ползва от най-добрите банкови практики, ноу-хау, информация за финансови продукти и да участва в тяхното разработване и прилагане. ББР има бърз достъп до актуална, обща и специфична информация за най-новите промени в законодателната база на европейско ниво и нейното прилагане в областта на банките за развитие, като също така има възможност за участие в процеса на обсъждане на тези промени. Членството в международните специализирани асоциации предоставя възможност и за участие в семинари и срещи на високо ниво, с представители на ЕК и нейните дирекции.

- От 2005 г., ББР е активен член на Европейската асоциация на публичните банки (ЕАПБ). Членството в ЕАПБ спомага за обмяната на опит и най-добри практики между ББР и европейските публични банки. През ноември 2019 г. ББР взе участие в Годишната среща и Годишната конференция на ръководителите на членовете на ЕАПБ.
- ББР е и пълноправен член в Мрежата на Европейските Финансови Институции (НЕФИ) в която влизат представители от 19 институции от различни европейски страни, от 2007 г. Мисията на НЕФИ е да се подобри обмена на информация и идеи, с цел улесняване достъпа до финансирането на МСП.
- През 2019 г., ББР продължи участието си в дейността на Европейска асоциация на дългосрочните инвеститори (ЕЛТИ). ББР е съчредител на тази организация. През месец ноември ББР участва в проведеното общо събрание на Асоциацията.
- След като стана първият ротационен президент и домакин на Първата международна среща на Междубанковата асоциация на Китай и страните от Централна и Източна Европа през месец юли 2018 г, през месец април 2019 г. ББР участва на среща на Борда на директорите и среща на Комитета на Висшите служители в рамките на асоциацията. Също така, ББР бе представена в семинар на тема „Концепции и практики за устойчиво развитие“ в Китай.
- ББР е акционер в Европейския инвестиционен фонд (ЕИФ) и участва редовно в дискусиите на Групата на финансовите институции-акционери, където се обсъждат основните насоки за

развитие на дейността и политиката на ЕИФ. ББР участва в гласуването по различни теми – приемане на нови акционери и други организационни въпроси. През 2019 г. ББР беше домакин на Срещата на миноритарните акционери на ЕИФ.

- ББР организира и бе домакин на Срещата на банки за развитие от Балканите и Централна и Източна Европа. Пет нови институции се присъединиха към Меморандума за сътрудничество, подписан през 2018 година в София. Понастоящем партньорите включват единадесет национални и многостранни банки за развитие от Хърватия, Унгария, Македония, Румъния, Босна и Херцеговина, Сърбия, Словения и България. Меморандумът дава възможност за реализирането на големи инфраструктурни проекти без натрупването на дълг от отделните правителства и чрез мобилизиране на ресурси от различни източници.
- През 2019 г. ББР стана член на Централна и Източно-Европейска търговско-промишлена палата (Сингапур). Организацията насочена към подпомагане и насърчаване на бизнеса, търговията, инвестициите, финансите, услугите, промишлеността, икономическите и търговските интереси между страните членки от ЦИЕ и Сингапур.

УПРАВЛЕНИЕ НА БАНКАТА

През 2019 г. не са настъпили промени в основните принципи за управление в ББР.

Българска банка за развитие АД има двустепенна структура на управление, която се състои от Надзорен съвет и Управителен съвет. Към 31.12.2019 г. структурата на органите на управление има следния състав:

Надзорен съвет на ББР:

Лъчезар Борисов – Председател на НС

Лъчезар Борисов е роден през 1978 г. в гр. Самоков. Магистър по Макроикономика и Счетоводство и финанси от Университета за национално и световно стопанство (УНСС). Има редица специализации у нас и в чужбина, включително по предприемачество и рисков капитал в Американския университет в България, по Управление на проекти във WIFi, Австрия, Насърчаване на преките чуждестранни инвестиции в JICA, Япония, борсово-валутна търговия и банки в CITIBANK и др. Има богат опит в сферата на корпоративното управление, участвал е в ръководството на частни и държавни компании в сферата на промишлеността, енергетиката и финансовото управление. Към момента заема поста заместник-министър на икономиката.

Митко Симеонов – Заместник-председател на НС

Митко Симеонов е магистър по право от Нов български университет и магистър по международни икономически отношения от УНСС. Има и следдипломна квалификация по финансов мениджмънт от УНСС. Бил е заместник-изпълнителен и изпълнителен директор в Агенцията за приватизация и следприватизационен контрол.

Велина Бурска – Член на НС

Велина Бурска е магистър по икономика и организация на вътрешната търговия от УНСС. От 2002 до 2017 година е директор на дирекция „Следприватизационен контрол“ в Агенцията за приватизация и следприватизационен контрол.

Управителен съвет на ББР:

Стоян Мавродиев – Председател на Управителния съвет и Главен изпълнителен директор

Стоян Мавродиев е магистър по право от СУ „Св. Климент Охридски“ и магистър по финанси от УНСС. Преминал е през поредица курсове в Международната данъчна академия в Амстердам, обучавал се е и в Международната програма за лидери към Държавния департамент на САЩ. Кариерата му започва като правен, данъчен и бизнес консултант в PriceWaterhouseCoopers. В периода 1996-2006 г. работи като

финансов и правен консултант в управляваната от него United Consulting. От 2009 до 2010 г. е заместник-председател на Комисията по икономическа политика, енергетика и туризъм и член на Комисията по бюджет и финанси в 41-ото НС. В продължение на 6 години (2010-2016) е председател на Комисията за финансов надзор, осъществяваща надзора и регулацията на финансовата система и небанковия финансов сектор в България. От 2010 до 2016 г. е член на Консултативния съвет по финансова стабилност (КСФС). В този период членува и в редица международни организации, сред които ESMA, EIOPA, ESRB, IOSCO, IAIS и IOPS.

Румен Митров – Заместник-председател на Управителния съвет и изпълнителен директор

Румен Митров е магистър по счетоводство и контрол от УНСС. Професионалният му опит започва през 1994 г. в НАП - София. В периода 2000-2003 г. е управител на компанията за внос на петролни продукти „СМН ГАЗ“, а от 2003 до 2011 г. се занимава с финансови и данъчни консултации като управител на двете счетоводни компании „Евротим България“ и „РМ Консулт“. От 2011 до 2016 г. заема последователно длъжността директор на дирекциите „Надзор на инвестиционната дейност“, „Регулаторна политика“ и „Координация, анализи и политика на регулаторната и надзорната дейност“ в Комисията за финансов надзор.

Николай Димитров – Член на Управителния съвет и изпълнителен директор

Николай Димитров е доктор по икономика, завършил Университета за национално и световно стопанство със специалностите „Международни икономически отношения“ и „Финанси“. В периода 2007-2015 г. преминава през редица допълнителни курсове и квалификации в Бизнес училище „Джъдж“ към Кеймбриджския университет (Великобритания), Investment Banking Institute (САЩ) и др. Кариерата му в банковия сектор започва в края на 2003 г. и преминава през Райфайзен банк и Обединена българска банка. В Българската банка за развитие работи от юли 2011 г., като от януари 2012 г. застана начело на Управление „Инвестиционно банкиране и проектно финансиране“, а от април 2013 г. е началник на Управление „Корпоративно банкиране“. Паралелно с това, в периода 2010 – 2017 г. той е бил и хоноруван преподавател в катедра МИО в УНСС.

„Българска банка за развитие“ АД се представлява съвместно от всеки двама измежду: главния изпълнителен директор, изпълнителните директори и прокурист.

Договори със свързани лица, участващи в управлението, и участие на членове на УС и НС на Банката в други дружества

Няма сключени договори по смисъла на чл. 240б от Търговския закон между членовете на НС, УС или свързани с тях лица, от една страна, и Банката – от друга, които да излизат извън обичайната дейност или съществено да се отклоняват от пазарните условия.

През 2019 г. между ББР и свързани лица няма сключени сделки или предложения за сключване на такива сделки, които са извън обичайната дейност или съществено да се отклоняват от пазарните условия, по които ББР или нейно дъщерно дружество е страна.

Няма сключени съществени договори, които пораждат действие, изменят се или се прекратяват поради промяна в контрола на - или върху Банката, или в резултат на осъществяване на задължително търгово предлагане, доколкото съществува законово ограничение относно акционерната структура на ББР, съгласно ЗББР, и не се очаква да възникнат такива договори.

Не е налице практика по сключване на споразумения между ББР и управителните им органи и/или служители за изплащане на обезщетение при напускане или уволнение без правно основание, или при прекратяване на трудовите правоотношения по причини, свързани с търгово предлагане.

Участие, по смисъла на чл. 247, ал. 2, т. 4 от Търговския закон, на членове на НС и УС в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници, притежаване на повече от 25 на сто от капитала на друго дружество, както и участие в управлението на други търговски дружества или кооперации като прокуристи, управители или членове на съвети е, както следва (към 31.12.2019 г.):

По отношение на членове на Надзорния съвет (НС) на Банката:

- Лъчезар Димитров Борисов – председател на НС, участва в управлението на: Фонд енергийна ефективност и възобновяеми източници, ЕИК: 131330278, член на УС на дружеството;
- Митко Емилов Симеонов – няма участия в управлението или капитала на други търговски дружества;
- Велина Илиева Бурска - няма участия в управлението или капитала на други търговски дружества.

По отношение на Членове на Управителния съвет (УС) на Банката:

Стоян Тодоров Мавродиев – главен изпълнителен директор, председател на УС, участва в управлението на следните търговски дружества:

- „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, ЕИК: 205322014, дъщерно дружество на Банката, като председател на Съвета на директорите и изпълнителен директор;
- „Национален гаранционен фонд“, ЕАД, ЕИК: 200321435, дъщерно дружество на Банката, председател на Съвета на директорите;
- „ББР Лизинг“ ЕАД, ЕИК: 205565411, дъщерно дружество на Банката, председател на Съвета на директорите и изпълнителен директор;
- „ББР Факторинг“ ЕАД, ЕИК: 205566082, дъщерно дружество на Банката, председател на Съвета на директорите и изпълнителен директор;

Участие в капитала на търговски дружества:

- „Рийл Естейт Венчърс“ ЕООД, ЕИК: 131160908, едноличен собственик на капитала;

Румен Димитров Митров – изпълнителен директор, заместник-председател на УС, участва в управлението на следните търговски дружества:

- „Микрофинансираща институция Джобс“ ЕАД, ЕИК: 201390740, дъщерно дружество на Банката, като заместник-председател на Съвета на директорите;
- „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, ЕИК: 205322014, дъщерно дружество на Банката, като заместник-председател на Съвета на директорите.
- „ББР Лизинг“ ЕАД, ЕИК: 205565411, дъщерно дружество на Банката, заместник-председател на Съвета на директорите;
- „ББР Факторинг“ ЕАД, ЕИК: 205566082 дъщерно дружество на Банката, заместник-председател на Съвета на директорите;

Участие в капитала на търговски дружества - няма.

Николай Димитров Димитров – изпълнителен директор, член на УС, участва в управлението на следните търговски дружества:

- „Микрофинансираща институция Джобс“ ЕАД, ЕИК: 201390740, дъщерно дружество на Банката, като член на Съвета на директорите;
- „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, ЕИК: 205322014, дъщерно дружество на Банката, като член на Съвета на директорите.

- „ББР Лизинг“ ЕАД, ЕИК: 205565411, дъщерно дружество на Банката, член на Съвета на директорите;
- „ББР Факторинг“ ЕАД, ЕИК: 205566082, дъщерно дружество на Банката, член на Съвета на директорите;

Участие в капитала на търговски дружества - няма.

В бележка № 13 от финансовия отчет е оповестена изчерпателна информация за пълния размер на възнагражденията, наградите и/или ползите на всеки от членовете на управителните и на контролните органи за отчетната финансова година, изплатени от емитента и негови дъщерни дружества.

СДЕЛКИ С ДРУЖЕСТВА ПОД ОБЩ КОНТРОЛ НА ДЪРЖАВАТА

Собственик на ББР е българската държава. В бележка № 38 към индивидуалния финансов отчет на ББР за 2019 г. са представени сделките с дружества под общ контрол на държавата.

СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА ОТЧЕТА

Пандемията от COVID-19 и увеличение на капитала на ББР

Във връзка с епидемията, причинена от COVID-19, българското правителство предприе редица мерки за подпомагане на икономиката. На Банката беше възложена изключително съществена роля в прилагане на политиката на българското правителство по преодоляване на икономическите последици, причинени от пандемията. Мерките с пряк ефект върху Банката бяха следните:

С Постановление № 52 от 26 март 2020 г. бяха одобрени промени в бюджета на Министерство на икономиката за 2020 г. за допълнителни плащания в частта на финансирането на бюджетното салдо за сметка на централния бюджет в размер до 700 млн. лв. за увеличаване капитала на ББР. С решение № 215 от 27 март 2020 г., Министерският съвет взе решение да увеличи капитала на ББР със 700 млн. лв., като средствата бъдат използвани „за изпълнение на мерки за подпомагане на икономиката във връзка с епидемията от COVID-19, в т.ч. за издаване на портфейлни гаранции към банките, които да им позволят да предоставят по-гъвкави условия за бизнес кредити за определен период, при определени условия и при индивидуална преценка на всеки конкретен случай“.

В изпълнение на горепосочените мерки, на 02.04.2020 г. бе свикано извънредно Общо събрание на акционерите на Банката, на което беше взето решение за увеличение на капитала чрез издаване на 7,000,000 бр. нови поименни безналични акции с номинална стойност 100 лева всяка на обща стойност 700,000,000 лева. По този начин капиталът на Банката беше увеличен от 601,773,500 на 1,301,773,500 лв.

С Постановление на Министерски съвет № 134 от 18 юни 2020 г. бяха одобрени промени по бюджета на Министерството на икономиката за 2020 г. и за извършване на допълнителни плащания в частта на финансирането на бюджетното салдо за сметка на централния бюджет, с Решение № 402 от 18 юни 2020 г. на Министерския съвет българската държава реши да увеличи акционерното си участие в капитала на „Българска банка за развитие“ АД чрез парична вноска на обща стойност 140,000,000 лв.

В изпълнение на посочените мерки, на 06.07.2020 г. се проведе извънредно Общо събрание на акционерите на Банката, на което беше взето решение за увеличение на капитала на Банката чрез издаване на 1,400,000 бр. нови поименни безналични акции с право на глас с номинална стойност 100 лева всяка, на обща стойност 140,000,000. По този начин капиталът на „Българска банка за развитие“ АД беше увеличен от 1,301,773,500 на 1,441,773,500 лв.

С Решение № 257 от 14 април 2020 г., Министерският съвет одобри Програмата за гарантиране на безлихвени кредити в защита на хора, лишени от възможността да полагат труд поради пандемията от COVID-19, с бюджет 200 млн. лв., предложена от ББР, като обезпечаването на програмата ще бъде за сметка на средствата от увеличението на капитала на банката съгласно Решение № 215 на Министерския съвет от 2020 г.

С Решение № 310 от 7 май 2020 г., Министерският съвет одобри Програмата за портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността на микро-, малки и средни предприятия (МСП), пострадали от извънредната ситуация и епидемията от COVID-19, предложена от ББР, с бюджет 500 млн. лв., като обезпечаването на програмата да бъде за сметка на средствата от увеличението на капитала на банката съгласно Решение № 215 на Министерския съвет от 2020 г.

Във връзка с възложените ѝ отговорности и мерки мандати, с цел преодоляването на икономическите последици от разпространението на COVID-19, ББР разработи информационен портал <https://bbr.bg/covid/>, където се предоставя актуална информация за напредъка по следните две програми, в които участва Банката:

- Програма за Безлихвени заеми за физически лица в неплатен отпуск и самоосигуряващи се (с бюджет до 200 млн. лв.)
- Антикризисна програма за подкрепа на малките и средни предприятия (с бюджет до 500 млн. лв.)

Банката е в процес на анализ на потенциалния ефект от тези мерки върху финансовото състояние и оперативните си резултати³.

В допълнение, с решение на БНБ от 9 април 2020 г., БНБ утвърди предложения от Асоциацията на българските банки Ред за отсрочване и уреждане на изискуеми задължения към банки и дъщерните им дружества - финансови институции във връзка с въведеното на 13.03.2020 г. от Народното събрание извънредно положение във връзка с пандемията от COVID 19, към което Банката се присъедини. Той представлява частен мораториум, съгласно насоките на ЕБО (EBA/GL/2020/02). Предстои да бъде изчислен ефектът от този мораториум върху бизнеса на Банката в краткосрочен план.

В средата на месец юли 2020 г. ББР се присъедини към искане на Асоциацията на банките в за удължаване на сроковете в мораториума върху плащанията. Промените са свързани с:

- удължаване на срока за подаване на искане от клиенти на банките за отсрочване на задължения и одобряването им от банките - до 30 септември 2020 г.
- удължаване на крайния срок за отсрочване на задължения на клиентите на банките – до 31 март 2021 г.

Удължаването на срока на действие на реда за отсрочване на задължения се отнася за експозиции, за които не е било подадено искане за отсрочване на плащанията преди 22 юни 2020 г.

Промени в УС на Банката

С Решение на Надзорния съвет на ББР по Протокол № 10 от 06.04.2020 г. за нов член на Управителния съвет на ББР е избран г-н Живко Иванов Тодоров. Г-н Живко Тодоров е овластен да

³ Очакванията на водещите световни финансови институции – МВФ, СБ, ЕБВР, ЕИБ – както и на правителствени и наднационални структури са за значителен икономически спад през 2020 г., последван от несигурно възстановяване през 2021 г. За икономиката на България се очаква спад между 3% (МФ) и 7.1% (ЕК), последвани от ръст между 4.8% (ЕБВР) и 6% (МВФ) през 2021 г. Банката тепърва ще анализира влиянието на тези данни върху своя портфейл.

представява и управлява Банката като изпълнителен директор. Обстоятелствата са вписани в Търговския регистър на 14.04.2020 г.

С Решение на Надзорния съвет на ББР по Протокол № 12 от 08.04.2020 г. е оттеглено овластяването за представяване от главния изпълнителен директор и е взето решение за освобождаване на г-н Стоян Тодоров Мавродиев като член на Управителния съвет на Банката. Обстоятелствата са вписани в Търговския регистър на 22.04.2020 г.

С Решение на Надзорния съвет по Протокол № 12 от 14.04.2020 г. за нов член на Управителния съвет на ББР е избран г-н Панайот Ивов Филипов. Това обстоятелство е вписано в Търговския регистър на 24.04.2020г. Г-н Панайот Филипов е овластен да представява и управлява Банката като изпълнителен директор. Това обстоятелство е вписано в Търговския регистър на 30.04.2020 г.

С Решение на Надзорния съвет по Протокол № 18 от 24.04.2020 г. е оттеглено овластяването за представяване от изпълнителния директор и е взето решение за освобождаване на г-н Румен Димитров Митров като член на Управителния съвет на Банката. Това обстоятелство е вписано в Търговския регистър на 30.04.2020 г.

Промени в НС на Банката

С Решение на Общото събрание на акционерите на Банката от 20.08.2020 г. г-н Лъчезар Борисов е освободен като член на Надзорния съвет, като е прието неговото място да заеме г-н Стамен Янев. С вписване в Търговски регистър от 26.08.2020 г. е заличено участието на г-н Лъчезар Борисов в състава на Надзорния съвет на Банката, като на негово място, с вписване от същата дата е вписан г-н Стамен Янев.

Промени в Устава на Банката

С Решения на извънредно Общо събрание на акционерите на дружеството на заседания, проведени на 02.04.2020 г. и 06.07.2020 г. последователно са приети и отразени в Устава на ББР промените в капитала, както следва – със 700,000,000 лв., съгласно решение на ОСА, проведено на 02.04.2020 г. и със 140,000,000 лв., съгласно решение на ОСА, проведено на 06.07.2020 г.

С решение на ОСА, проведено на 20.08.2020 г., са приети промени в Устава на Банката, регулиращи функционалните характеристики на изпълнителните директори на Банката, като длъжността „главен изпълнителен директор“ се заличава. Към датата на изготвяне на справка, описаните промени са заявени за одобрение от регулаторния орган.

Промяна в структурата на Банката

С решения на УС от 12.05.2020 г., 22.06.2020 г. и 21.08.2020 г., потвърдени от НС с решение от 14.05.2020 г., 29.06.2020г. и от 01.09.2020 г., Банката извърши промени в организационната си структура, както следва:

- Закри звената Главен секретар и Кабинет на УС
- Прехвърли отдели „Стратегическо развитие и планиране“, „Връзки с обществеността“ и „Концесии“, дотогава подчинени на началник на Кабинет на УС към изпълнителен директор, като Отдел „Стратегическо развитие и планиране“ се трансформира в управление и се преименува на управление „Стратегическо развитие“;
- Отдел „Класифицирана информация“ се трансформира в управление „Класифицирана информация“;
- Отдел „Секретариат“ се отделя от управление „Административно“ на пряко подчинение на изпълнителен директор;
- Длъжността „Длъжностно лице по защита на данните“ (ДЛЗД), част от отдел „Класифицирана информация“, се обособи като отделна длъжност, на пряко подчинение на Изпълнителен директор;

- Създаде ново Управление „Мониторинг и финансови инструменти“.

За целите на разделението на функциите и контрола между изпълнителните директори на ББР структурните единици в организационната структура на банката са групирани в ресори, като разпределението на ресорите е както следва;

Ресор № 1

- Управление „Риск“
- Управление „Кредитна администрация“
- Управление „Проблемни вземания“
- Управление „Правно“
- Управление „Информационни технологии“
- Управление „Класифицирана информация“
- Длъжностно лице по защита на данните

Ресор № 2

- Управление „Корпоративно банкиране“
- Управление „Трежъри“
- Управление „Външни програми“
- Управление „Инвестиционно банкиране и проектно финансиране“
- Управление „Международни финансови институции и еврофондове“
- Управление „Мониторинг и финансови инструменти“
- Управление „Административно“
- Управление „Човешки ресурси“
- Управление „Сигурност“
- Отдел „Концесии“
- Отдел „Секретариат“
- Управление „Мониторинг и финансови инструменти“.

Ресор № 3

- Управление „Счетоводство“
- Управление „Планиране, анализ и регулации“
- Управление „Операции и клиентско обслужване“
- Управление „Съответствие“
- Управление „Стратегическо развитие“
- Отдел „Връзки с обществеността“
- Главен икономист

Разпределението на отговорностите между членовете на УС на ББР е както следва:

Ресор 1 – г-н Панайот Филипов, Изпълнителен директор, член на УС

Ресор 2 – г-н Николай Димитров, Изпълнителен директор, член на УС

Ресор 3 – г-н Живко Тодоров, Изпълнителен директор, член на УС

По отношение на Банката няма други съществени събития, настъпили в периода от отчетната дата до датата на приемане на този доклад, които да налагат допълнителни оповестявания в годишния отчет към 31.12.2019 г.

ДЕКЛАРАЦИЯ НА РЪКОВОДСТВОТО

Ръководството на ББР декларира, че приложеният индивидуален годишен финансов отчет отразява достоверно имущественото и финансовото състояние на Банката към края на 2019 г., както и определянето на финансовия резултат за годината, в съответствие с действащото законодателство. Използвана е

подходяща счетоводна политика, която е прилагана последователно. При съставяне на годишния финансово-счетоводен отчет са направени необходимите преценки, в съответствие с принципа на предпазливост. Ръководството последователно използва приложимите счетоводни стандарти и годишният финансов отчет е съставен на принципа на действащо предприятие.

Ръководството на Банката полага усилия за поддържане на подходяща счетоводна система, която отговаря на действащите счетоводни стандарти. Годишният индивидуален финансов отчет разкрива състоянието на Банката с разумна степен на точност.

Предприети са всички мерки за опазване активите на Банката, предотвратяване на измами и недопускане нарушаване на законите в страната и наредбите на БНБ за регулиране на банковата дейност.

Настоящият доклад за дейността е приет на 30 септември 2020г. от УС на Българска банка за развитие АД и е подписан от:

НИКОЛАЙ ДИМИТРОВ

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР

ЖИВКО ТОДОРОВ

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР

ПАНАЙОТ ФИЛИПОВ

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР

ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА КОРПОРАТИВНО УПРАВЛЕНИЕ НА ГРУПАТА НА ББР

ПРИНЦИПИ НА КОРПОРАТИВНОТО УПРАВЛЕНИЕ

Настоящата декларация за корпоративно управление е изготвена на основание чл. 40, ал. 1 от Закона за счетоводството. Предоставената информация отчита обстоятелството, че Българска банка за развитие АД не е емитирала ценни книжа, допуснати до търговия на регулиран пазар, или акции, които се търгуват на многостранна система за търговия.

ГРУПАТА НА ББР

Към края на 2019 г. Групата на Българска банка за развитие АД („Групата“ или „Финансовата група“) включва Българска банка за развитие АД („ББР“ или „Банката“) и нейните дъщерни дружества – Национален гаранционен фонд ЕАД (НГФ), Микрофинансираща институция ДЖОБС ЕАД (МФИ), Фонд за капиталови инвестиции АД (ФКИ), ББР Лизинг ЕАД и ББР Факторинг ЕАД.

Българска банка за развитие АД притежава лиценз за извършване на банкова дейност, издаден от Българска народна банка, № Б25/ 1999г., актуализиран със Заповед на надзорния орган № РД22-2272/ 16.11.2009 г. Като кредитна институция, създадена по силата на специален закон – Закон за ББР (ЗББР) – и същевременно прилагаща всички регулаторни норми на БНБ и европейското законодателство, и в изпълнение на мисията си да бъде устойчив инструмент на държавната политика за насърчване на развитието на малкия и среден бизнес в България, Българска банка за развитие АД си е поставила за цел да бъде еталон за добро корпоративно управление и корпоративна отговорност, като последователно и стриктно спазва законите и регулаторните изисквания в Република България, нормите на европейското законодателство, Националния кодекс за корпоративно управление от 2016 година, приетите в банката Кодекс за професионално поведение от 2017 г., Етичния кодекс на Вътрешния одит на Групата на ББР от 2019, както и добрите корпоративни и банкови практики.

Българска банка за развитие АД притежава лиценз за инвестиционен посредник, издаден Комисията за финансов надзор, с Разпореждане № 4 от 08.01.2002 г., по силата на който може да предоставя инвестиционни услуги и извършва инвестиционни дейности по чл. 6, ал. 2 от Закона за пазарите на финансови инструменти (ЗПФИ), както и допълнителни услуги по чл. 6, ал. 3 от ЗПФИ.

Предоставянето на инвестиционни услуги и извършването на инвестиционни дейности се осъществява в съответствие с изискванията на ЗПФИ, Директива 2014/65/ЕС на ЕП и на Съвета от 15 май 2014 г. относно пазарите на финансови инструменти и за изменение на Директива 2002/92/ЕО и на Директива 2011/61/ЕС (Директива 2014/65/ЕС или MiFID II), Регламент (ЕС) № 600/2014 на ЕП и на Съвета от 15 май 2014 г. относно пазарите на финансови инструменти и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 (Регламент (ЕС) 600/2014), Делегиран регламент (ЕС) 2017/565 на Комисията от 25 април 2016 г. за допълване на Директива 2014/65/ЕС на ЕП и на Съвета по отношение на организационните изисквания и условията за извършване на дейност от инвестиционните посредници и за даването на определения за целите на посочената директива (Делегиран регламент (ЕС) 2017/565) и актовете по тяхното прилагане.

Банката не предоставя инвестиционни услуги и дейности по чл. 6, ал. 2, т. 8 и 9 от ЗПФИ – организиране на многостранна система за търговия и организирана система за търговия.

Българска банка за развитие АД прилага и поддържа системи и процедури, които осигуряват сигурността, целостта и поверителността на информацията, свързана с дейността ѝ като инвестиционен посредник.

С оглед горното, Банката е приела и актуализирала вътрешно-нормативната си уредба в съответствие с приложимото законодателство.

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ АД

Българска банка за развитие АД е създадена на 11.03.1999 г., като акционерно дружество под наименованието „Насърчителна банка“ АД.

На 23.04.2008 г. е приет Законът за Българската банка за развитие. С него е уреден обхватът на дейността на Банката и на предвидените за учредяване нейни дъщерни дружества.

Седалището на Българска банка за развитие АД е гр. София 1000, район "Средец", ул. "Дякон Игнатий" № 1.

Към 31.12.2019 г. Българска банка за развитие АД няма открити клонове.

Банката изпълнява изискванията на БНБ за минимално изискван акционерен капитал за упражняване на банкова дейност, както и капиталовите изисквания на ЗББР. От основаването си до м. август 2017 г., държавното участие в ББР е под контрола на Министерство на Финансите на РБ. На 04.08.2017 г., с изменение на Закона за ББР, съгласно ДВ, бр. 63 от 2017 г., управлението на държавното участие в дружеството преминава под контрола на министъра на икономиката на Р. България. Към датата на изготвяне на декларацията собствеността на капитала се разпределя както следва: 99.9999 % се притежава от Република България, представлявана от Министерство на икономиката, а 0.0001 % се притежава от Банка ДСК АД.

Към 31.12.2019 г. капиталът на Дружеството-майка (Банката) се състои от 6,017,735 броя поименни, безналични акции с право на глас, всяка с номинална стойност от 100 лева. Акции на ББР не се търгуват на регулиран пазар.

Със Закона за Българската банка за развитие е определено, че не по-малко от 51% от акциите в капитала на Банката се притежават от Държавата и са непрехвърлими. Правата по акциите не могат да бъдат предмет на прехвърлителни сделки.

По силата на чл. 6 ал. 4 от ЗББР - акциите от капитала на Банката, освен от българската държава, могат да бъдат придобивани и притежавани от Банката за развитие към Съвета на Европа, Европейската инвестиционна банка и Европейския инвестиционен фонд, от банки за развитие от държави - членки на Европейския съюз. В тези случаи не се прилага чл. 31 от Закона за кредитните институции. С оглед разпоредбата на чл. 6 ал. 4 от ЗББР, членовете на управителните и на контролните органи, прокуристите и висшия ръководен състав не могат да притежават акции и не могат да им бъдат предоставени опции върху ценни книжа на ББР, и в следващи отчетни периоди не могат да възникнат договорености, в резултат на които в бъдещ период могат да настъпят промени в притежавания относителен дял акции от настоящи акционери.

Управлението на ББР се извършва в съответствие с чл. 5 от Закона за ББР, съгласно който Банката има двустепенна система на управление и правата на държавата в Общото събрание на акционерите на банката се упражняват от министъра на икономиката. Промяна в Закона за ББР и правото да се емитират или изкупуват обратно акции е възможно с гласуването на нов закон или промяна на действащия закон от Народното Събрание. Съгласно този член, в качеството си на представляващ мажоритарния акционер в ББР, решения за намаляване на капитала чрез обратно изкупуване на акции може да бъде взето от министъра на икономиката.

В края на 2019 г., година ББР няма задължения по съществуващи или нови емисии ценни книжа.

Към 31.12.2019 г. няма висящо съдебно, административно или арбитражно производство, касаещо задължения или вземания на групата на ББР в размер на 10 на сто или повече от собствения капитал.

Съгласно Устава на ББР, кредитната дейност на Банката е ориентирана към:

- Пред-експортно и експортно кредитиране на малки и средни предприятия;
- Кредитиране чрез банки-посредници или пряко на други видове дейности на малки и средни предприятия;
- Рефинансиране на банки, кредитиращи малки и средни предприятия;
- Финансиране на инвестиции извън страната на малки и средни предприятия;
- Участие в публични и публично-частни проекти или партньорства със стратегическо, национално и/или регионално значение;

Банката предоставя и други видове кредити като експозиция към един клиент или група свързани лица, различни от кредитни институции, централни правителства или централни банки, при спазване

изискванията и ограниченията на Регламент 575/2013/ЕС, след отчитане на ефекта от редуцирането на кредитния риск по ред, определен от Управителния съвет.

Банката не кредитира:

1. Дейности, които са в несъответствие с националното законодателство, включително за опазване на околната среда;
2. Дружества с неизвестен краен контролиращ собственик;
3. Политически партии и свързани с тях лица. Свързани с политически партии лица са: младежки, женски и други организации, които по закон партиите могат да създават, както и лица, създадени от политическите партии за осъществяване на единствено разрешената им от закона стопанска дейност - издателска дейност, авторски права и ползване на интелектуална собственост, както и от продажба и разпространение на печатни, аудио и аудиовизуални материали с партийно-пропагандно съдържание;
4. Дружества и организации с нестопанска цел;
5. Медии;
6. Дейности, свързани със спорт и спортни прояви;
7. Дейности, забранени от закона;

Банката предоставя кредити пряко или чрез търговски банки-посредници. Условиата и редът за предоставяне на кредити се определят от Управителния съвет.

Управителният съвет взема единодушно решение за формиране на експозиция към един клиент или група свързани клиенти, чийто размер надхвърля 5% от собствения капитал на Банката, при спазване изискванията на Закона за кредитните институции и вътрешните правила на Банката.

С оглед на специфичната си функция за провеждане на държавна политика на насърчаване, ББР приоритизира в дейността си програми и продукти за насърчаване на МСП, он-лендинг програми, експортно финансиране и финансиране по възложени мандати. Най-голямата кредитна експозиция на Банката, предоставена на група свързани лица /извън банкови институции/ към 31.12.2019г. е в размер на 152,448 хил. лв. (2018 г.: 150,129 хил. лв.) по амортизирана стойност, което представлява 20.74% (2018г.: 23.22%) от собствения капитал на Банката (приемливия капитал на Банката, изчислен съгласно Регламент 575 /2013/ЕС, в размер на 735,176 хил. лв. (2018 г.: 646,679 хил. лв.). Анализ на структурата на кредитния портфейл по сегменти е предоставена в консолидирания финансов отчет.

Предвид специфичната дейност на Банката, към 31 декември 2019 г. средствата, привлечени от 20 най-големи небанкови депозанти, представляват 92.28% от общата сума на задълженията към други клиенти (към 31.12.2018 г.: 95.47%). Делът на най-големия небанков депозант в общата сума на задълженията към други клиенти възлиза на 33.50% (към 31 .12.2018 г.: 33.70%).

С оглед на специфичната си дейност, Групата на ББР използва значително външно финансиране от международни финансови институции. Детайлна информация относно получените външни кредитни линии е оповестена в Бележка № 30 към годишния финансов отчет.

НАЦИОНАЛЕН ГАРАНЦИОНЕН ФОНД ЕАД (НГФ)

Национален гаранционен фонд ЕАД (НГФ) е дружество, учредено на 12.08.2008 г., въз основа на Закона за Българската банка за развитие (ЗББР) и е регистрирано в Търговския регистър на 22.08.2008 г. Съгласно Закона за кредитните институции (ЗКИ), „Национален гаранционен фонд“ ЕАД е финансова институция, вписана през 2009 г. от БНБ в Регистъра по чл. 3, ал. 2 от Закона за кредитните институции (ЗКИ). В съответствие с Устава на дружеството, предметът на дейност е:

- Издаване на гаранции за допълване на обезпечението по заеми на малки и средни предприятия;

- Предлагане на други продукти на малки и средни предприятия, като: гаранция за участие в търг; гаранция за добро изпълнение; гаранция за авансово плащане; гаранция за изплащане на кредит на износител и други;
- Издаване на гаранции за допълване на обезпечение по заеми на малки и средни предприятия, осъществяващи научноизследователска и развойна дейност и за внедряване на тези продукти и научни разработки в индустрията;
- Издаването за собствен риск гаранции от НГФ могат да покриват до 50 на сто от задължението. С промяна в Закона за ББР, обнародвана в Държавен вестник, бр. 102 от 21.12.2012 г., издаването от НГФ ЕАД гаранции във връзка с гаранционни схеми по Програмата за развитие на селските райони за периода 2007 - 2013 г. и по Оперативната програма за развитие на сектор Рибарство 2007 - 2013 могат да покриват до 80 на сто от задължението;
- Други дейности, които не са забранени изрично от закона;

Към 31.12.2019 г., регистрираният капитал на Дружеството е 80,000,000 лева и е разпределен на 800,000 акции с номинална стойност 100 лева всяка. Акциите са обикновени, налични, поименни и неделими, като всяка акция дава право на един глас. Капиталът на Дружеството е изцяло внесен.

Седалището и адресът на управление на НГФ е гр. София 1000, ул. "Дякон Игнатий" № 1.

Към 31.12.2019 г., НГФ няма открити клонове.

МИКРОФИНАНСИРАЩА ИНСТИТУЦИЯ ДЖОБС ЕАД (МФИ ДЖОБС)

Микрофинансираща институция ДЖОБС ЕАД (МФИ Джобс) е вписана в Търговския регистър на 14.01.2011 г. Предметът на дейност е микрофинансиране, в това число отпускане на микрокредити, придобиване от трети лица и отдаване под лизинг на промишлено оборудване, автомобили и други превозни средства, както и други вещи/финансов лизинг/, покупко-продажба и внос на такива вещи, консултантски услуги, търговско представителство и посредничество на местни и чуждестранни физически и юридически лица, извършващи дейността си в страната, както и всяка друга дейност, незабранена със закон.

Към 31.12.2019 г., регистрираният капитал на МФИ Джобс е 7,643,000 лева и е разпределен на 76,430 акции с номинална стойност 100 лева всяка. Акциите са обикновени, налични, поименни и неделими, като всяка акция дава право на един глас. Капиталът на Дружеството е изцяло внесен.

Седалището и адресът на управление на МФИ Джобс е гр. София 1000, ул. "Дякон Игнатий" №1.

Към 31.12.2019 г., МФИ ДЖОБС ЕАД няма открити клонове.

ФОНД ЗА КАПИТАЛОВИ ИНВЕСТИЦИИ АД (ФКИ АД)

Фондът за капиталови инвестиции (ФКИ) е учреден на 24.08.2018 г. и регистриран на 04.10.2018 г. като акционерно дружество, със 100% крайно участие на ББР (директно участие на ББР 84.62% или 550,000 броя акции и индиректно чрез НГФ 15.38%, собственик на останалите 100 000 броя акции). Адресът на управление на МФИ е: ул. „Дякон Игнатий“ № 1, София. Към 31.12.2019 г., регистрираният акционерен капитал е 650,000 броя поименни акции с номинал 100 лв. на акция, от които внесенят капитал към 31.12.2019 г. е 16,250,000 лв.

Предметът на дейност на ФКИ включва:

- Участие в капитала на малки и средни предприятия;
- Предоставяне на консултантски услуги относно капиталовата структура на малки и средни предприятия, консултации и услуги, отнасящи се до преобразуване на предприятия по чл. 261 от Търговския закон;
- Консултантски услуги по инвестиции;
- Консултантски услуги по управление на пулове от ценни книжа на малки и средни предприятия;

- Други дейности, които не са забранени изрично от закона.

Седалището и адресът на управление на ФКИ е гр. София 1000, ул. "Дякон Игнатий" № 1.

Към 31.12.2019 г. ФКИ няма открити клонове и не осъществява оперативна дейност.

ББР ЛИЗИНГ ЕАД

ББР Лизинг е акционерно дружество, създадено на 06.03.2019 г. на основание чл. 4, ал. 7 от Закона за Българска банка за развитие като дъщерно дружество на Банката.

Едноличен собственик на капитала на ББР Лизинг е Българска банка за развитие. Капиталът на дружеството е внесен изцяло при учредяването и е в размер на 2,000,000 лева, разпределен на 20,000 обикновени поименни акции с номинал от 100 лева.

Предметът на дейност на ББР Лизинг е извършване на финансов лизинг, отпускане на заеми със средства, които не са набрани чрез публично привличане на влогове или други възстановими средства, всички допълнителни и обслужващи лизинга и кредитирането дейности.

Седалището и адресът на управление на ББР Лизинг е гр. София 1000, ул. „Дякон Игнатий“ № 1.

ББР ФАКТОРИНГ ЕАД

ББР Факторинг е дружество, учредено на 06.03.2019 г. и регистрирано на 13.03.2019 г. като акционерно дружество, със 100% пряко участие на ББР АД. Създадено е на основание чл. 4, ал. 7 от Закона за Българска банка за развитие като дъщерно дружество на Банката.

Предметът на дейност на ББР Факторинг е извършване на сделки по прехвърляне на еднократни или периодични парични вземания, произтичащи от доставка на стоки или предоставяне на услуги /факторинг/, отпускане на заеми със средства, които не са набрани чрез публично привличане на влогове или други възстановими средства и всички допълнителни и обслужващи факторинга и кредитирането дейности.

Капиталът на дружеството е внесен изцяло при учредяването и е в размер на 2,000,000 лева, разпределен на 20,000 обикновени поименни акции с номинал от 100 лева.

Седалището и адресът на управление на ББР Факторинг е гр. София 1000, ул. „Дякон Игнатий“ № 1.

УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА НА ГРУПАТА НА ББР

В хода на обичайната си дейност дружествата от Групата на ББР са изложени на различни рискове, чието настъпване може да доведе до формиране на загуби и до влошаване на финансовата стабилност на Групата. Тези рискове се идентифицират, измерват, оценяват и контролират с помощта на контролни механизми, за да могат да бъдат управлявани и да се избягва концентрирането на неоправдан риск. Процесът по управление на рисковете е съществен за доходността на Групата. Основните рискове, на които е изложена Групата, са кредитен, пазарен, ликвиден и операционен.

При управлението на различните видове риск, произтичащи от дейността, Групата се ръководи от принципите на консервативност, обективност и пълно съответствие с действащите национални и Европейски нормативни актове. В подкрепа на тази политика, Групата поддържа значително по-високи нива на ликвидни буфери и капиталова адекватност от регулаторно определените.

Във възприетия вътрешно нормативен документ „Политика за управление и контрол на риска на ББР АД“ са определени целите и принципите за управление на основните рискове, идентифицирани в дейността на „Българска банка за развитие“ АД (ББР/Банката), включително рисковия апетит, стратегиите, рисковата рамка, организацията на управление, както и отговорностите за тяхното измерване, контрол, управление и отчитане. Политиката е приложима от „Българска банка за развитие“ АД и дъщерните ѝ дружества „Национален гаранционен фонд“ ЕАД, „Микрофинансираща институция Джобс“ ЕАД, „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, „ББР Лизинг“ ЕАД и „ББР Факторинг“ ЕАД.

ОСНОВНИ РИСКОВЕ

Кредитен риск

Кредитният риск е основният риск, на който са изложени ББР и дружествата от Групата, поради което неговото управление е основно в дейността. Управлението на кредитния риск се извършва в съответствие със Закона за ББР, с действащите законови и подзаконови нормативни актове на Република България, регламентиращи кредитната дейност, утвърдените международни норми и установените добри банкови практики.

ББР използва модели за генериране на вътрешен рейтинг за оценката и управлението на кредитния (вкл. контрагентния) риск по експозициите. В ББР са създадени и функционират органи за наблюдение, контрол и оценка на качеството на кредитния портфейл. Въведени са процедури и механизми за текущо следене, отчитане и управление на кредитния портфейл, изискващи периодични, а при необходимост извънредни доклади за финансовия и правен статус на всеки кредитополучател и задължените лица. При установяване на нови обстоятелства, които могат да доведат до промяна в рисковия профил на кредитополучателите, включително до увеличаване на риска от несъбираемост на кредитната експозиция, се предприемат адекватни и съобразени с рисковите параметри на длъжника мерки.

При управлението на кредитния риск, ББР съблюдава определена с вътрешно-нормативни актове на Банката система от лимити по икономически отрасли, по инструменти, както и други кредитни ограничения и лимити за концентрация, а резултатите от мониторинга за спазването им се докладват на компетентните органи. Системата от лимити се преразглежда и актуализира периодично.

В НГФ управлението на кредитния риск по поетите задбалансови (гаранционни) ангажименти от НГФ е на две нива – на ниво индивидуална сделка (гаранция) и на портфейлно ниво. Кредитният риск на индивидуално ниво се управлява, съгласно вътрешните правила и процедури за гаранционната дейност, като предложението за издаване на гаранция (поемане на гаранционен ангажимент) се преглежда и одобрява от риск мениджъра на НГФ, след което се предава за одобрение от двама от членовете на съвета на директорите на НГФ. След като са събрани всички одобрения потвърждението за издаване на гаранцията се подписва от представляващите НГФ. По гаранционната схема по ПРСР има и второ ниво на одобрение – т.нар. Консултативен комитет, съставен от представители на МЗХ и ББР, който одобрява всеки поет гаранционен ангажимент по програмата. На портфейлно ниво кредитният риск се управлява чрез въведени лимити за плащане (капове), ограничаващи ангажимента на НГФ да плати до определен дял от размера на портфейла от гаранции, издадени по дадена програма към дадена банка. Последващото управление на поетия от НГФ кредитен риск се осъществява чрез процедури за мониторинг, в рамките на които фондът може да изключи от гарантирания портфейл определени кредити, които не отговарят на специфични изисквания на подписаните гаранционни споразумения.

Политиката, която МФИ ДЖОБС е възприела, с цел минимизиране на кредитния риск, е да прави предварителна оценка на кредитоспособността на клиентите, както и да изисква допълнителни обезпечения по лизинговите и кредитни договори, прехвърлените права на вземания – застраховки на лизинговите активи, вписване на лизинговите договори в ЦРОЗ, поръчителство, запис на заповед и особени залози върху вземания, както и ипотека на недвижимо имущество и/или залог на движими вещи при предоставяне на кредити.

Съгласно действащите „Правила и Процедури за Лизингова Дейност“ на ББР Лизинг ЕАД, с цел минимизиране на кредитния риск, дружеството извършва оценка на кредитоспособността на кандидатите за лизинг чрез оценка на количествени и качествени фактори както и платежоспособността на лизингоискателя и предлаганите поръчители/съдължници (ако се предвижда да има такива). В допълнение, дружеството извършва лизинг на активи със самоучастие на лизингоискателя, включително и за дължимия ДДС.

През 2019 г. дъщерните дружества на Банката – ББР Факторинг ЕАД и Фондът за капиталови инвестиции АД са оперативни, но без формирани собствени портфейли.

Пазарен риск

При управлението на валутния риск, ББР и Групата следват принципа за поддържане на минимални открити валутни позиции, при спазване на утвърдени лимити. Позициите в отделните валути, както и общата валутна позиция се следят на ежедневна база. Нетните открити валутни позиции, поддържани от Банката, не са със спекулативна цел, а са следствие на валутни операции, възникващи в хода на обичайната дейност на Групата на ББР. При управлението на активите и пасивите, поради спецификата си на финансиране, Групата на ББР се стреми тези активи и пасиви да са деноминирани в евро или в лева. Откритата валутна позиция се съобразява с условията и възможностите за нетиране на позициите в евро и в лева, съгласно предвиденото от приложимата регулаторната рамка.

При управлението на лихвения риск, Групата на ББР следва принципа за поддържане на балансирана структура на лихвеночувствителните си активи и пасиви, като се стреми да поддържа съответствие между периодичността на промяна на лихвата по активите и по пасивите, както и съответствие между приложимите референтни лихвени проценти по активите и по пасивите на Групата. Въведена е система от лимити за максимално приемливо (количествено) въздействие на различни шокови сценарии относно промяната на пазарните лихвени проценти върху нетния лихвен доход и икономическата стойност на капитала на Групата. Чрез вътрешната лимитна рамка се ограничава потенциалния риск върху очакваната бъдеща доходност и икономическата стойност на капитала, в рамките на приемливи нива, съответстващи на рисковия толеранс на Групата на ББР. Оценката на лихвения риск се извършва чрез използване на набор от техники, включващи основано на доходността измерване, измерване на икономическата стойност на капитала, анализ на несъответствията, лихвени стрес сценарии.

Поемането на риск, при извършване на операции на паричния и капиталов пазар се управлява чрез система от лимити, отразяващи рисковия профил на инвестициите. Лимитите са определени по параметри на портфейла като контрагент, финансов инструмент, матуритет и др. Системата от лимити се преразглежда периодично, а изпълнението на лимитите е обект на ежедневно следене. Портфейлът от ценни книжа, формиран от Групата на ББР с цел инвестиране на свободните средства, се характеризира с относително нисък лихвен риск и ДЦК и ценни книжа, емитирани от надеждни институции, с висока ликвидност и кредитно качество, т.е. нисък ценови риск. Групата на ББР не поддържа търговски портфейл и не подлежи на капиталови изисквания за пазарен риск от търговски дейност, съгласно регулаторните разпоредби.

Ликвиден риск

Управлението и контрола на ликвидния риск се извършва чрез ежедневно наблюдение и управление на ликвидността, поддържане на достъп до достатъчна ликвидност за обезпечаване несъответствията между входящите и изходящите парични потоци по падежни интервали, както в нормална банкова среда, така и при различни сценарии на утежнена ликвидна среда. Ликвидността на Групата на ББР се управлява като стриктно се следят съотношения, индикиращи ликвидната позиция по периоди. Ликвидният риск се измерва чрез прилагане на допълнителни сценарии за паричните потоци от дейността. Измерват се и се следят ликвидните буфери на Групата и допълнителните източници на финансиране при пазарни и идиосинкратични шокове. Основен акцент при управлението на ликвидността е поддържане на адекватно ниво на ликвиден буфер в съответствие с утвърдените лимити и ограничения, определени съгласно рисковия толеранс на Групата на ББР.

Операционен риск

За управлението на операционния риск Групата на ББР прилага системен подход, обхващащ събирането на обективна информация, своевременно идентификация на операционния риск, неговото измерване (качествено и количествено), установяване на зависимости с други видове риск и прилагане на мерки за ограничаване влиянието му върху финансовия резултат и върху капитала на Банката. При управлението на операционния риск се регистрират всички операционни събития, възникващи в дейността на различните структурни звена в следствие на процеси в дейността на Групата на ББР, като се идентифицира и управлява пълния набор от операционни рискове. Операционните събития, характеризирани се с по-голяма честота, както и тези с голям потенциален или реален ефект върху

финансовия резултат на ББР или дружествата от Групата, са предмет на стриктно обследване и наблюдение. Те служат за основа на анализи на операционния риск в различни сценарии, включително при извършване на стрес тест за операционен риск. Операционният риск е измерим и контролируем, като се поддържа регистър на операционните събития, който служи като база за анализ и подобрене на процесите на работа и минимизиране на условията, които потенциално биха довели до операционни събития и загуба за Групата. Съгласно приложимата регулаторна рамка, необходимият капитал за операционен риск се изчислява като се използва подход на базисния индикатор.

СТРУКТУРА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКОВЕТЕ

Основните звена, които са отговорни пряко за управление на рисковете, са следните:

За Дружеството-майка (Банката):

- Надзорен съвет (НС) – извършва общ надзор върху управлението на рисковете. Одобрява политиките за управление на риска, които определят целите и принципите за управление на основните рискове, идентифицирани в дейността на Групата на ББР, включително рисковия апетит, стратегиите, рисковата рамка, организацията на управление, както и отговорностите за тяхното измерване, контрол, управление и отчитане. НС потвърждава решенията на Управителния съвет за поемане на кредитен риск, съгласно компетенциите и лимитите заложи в Устава на банката и Наръчника за кредитната дейност на ББР, както и има други правомощия, предвидени в цитираните актове. При осъществяване на правомощията си Надзорният съвет на Банката се подпомага от специализирани комитети както следва:
  - Комитет за управление на риска (КР) - съветва Надзорния съвет и Управителния съвет във връзка с цялостната текуща и бъдеща стратегия по отношение на риска и склонността на Банката към поемане на риск и подпомага контрола върху изпълнението ѝ от висшия ръководен персонал. КР утвърждава одобрени от УС предложения за лимити/ограничения и политики за управление на рисковете, присъщи за дейността на Банката. КР разглежда регулярно информация във връзка с анализа, управлението и контрола на кредитните рискове, чрез която се информира за изпълнението на утвърдените лимити/ограничения и за решения/мерки за управление на кредитните рискове.
  - Одитен комитет (ОК) – отговорностите на ОК по отношение на риска включват наблюдение на процесите по финансово отчитане, наблюдение на ефективността на системите за вътрешен контрол, наблюдение на ефективността на системите за управление на рисковете, наблюдение на дейността по вътрешен одит и изпълнението на одитния план, наблюдение на независимия финансов одит, даване на препоръки за избор на регистриран одитор и докладване на Надзорния съвет по всички въпроси от своята компетентност;
  - Комитет за възнагражданията - изготвя и предлага решения за възнагражданията, като отчита влиянието върху риска и неговото управление, дългосрочните интереси на акционерите, инвеститорите и другите заинтересовани лица.
  - Комитет за подбор на кандидати – анализира периодично, поне веднъж годишно структурата, състава, броя на членовете и резултатите от работата на УС и НС и отправя препоръки за евентуални промени. Периодично прави преглед на Политиката за подбор, приемственост и оценка на пригодността в „Българска банка за развитие“ АД и отправя препоръки за промяна в нея.
- Управителен съвет (УС) – отговаря за общият подход за управление на рисковете и одобрява стратегии, политики, принципи и конкретните методи, техники и процедури за управление на рисковете. УС одобрява политики, правила, процедури, методологии и лимити, съответстващи на рисковия апетит и стратегиите за рисковете, утвърдени в политиките за управление на риска на Групата на ББР. Уведомява НС за всички настъпили обстоятелства, които са от съществено значение за Банката. Към Управителния съвет като помощни органи функционират специализирани комитети, както следва:

- Комитет по управление на активите и пасивите (КУАП) – извършва функциите по стратегическото управление на активите, пасивите и ликвидността, както и по управлението на пазарните рискове, в рамките на своите компетенции, съгласно вътрешната нормативна уредба.
- Комитетът по обезценките и провизиите (КОП) контролира процеса на наблюдение, оценка и класифициране на финансовите инструменти, установяване на очакваните кредитни загуби и формиране на обезценки.
- Комисия за разглеждане на жалби и сигнали – орган за разглеждане на жалби и сигнали, подадени от служители на Групата.
- Изпълнителни директори и членове на УС – осъществяват текущ оперативен контрол по поддържане и спазване на определените лимити за конкретните видове риск и прилагането на разработените процедури;
- Управление „Риск“ - осигурява независима информация, анализи и експертна оценка за рисковете и предоставя на ръководния орган цялостен преглед на всички рискове. Звеното изпълнява дейности, свързани с идентифициране, управление, измерване, контрол и отчитане на рисковете, стрес тестове, мониторинг на лимити и докладване тяхното изпълнение в съответствие с утвърдените процедури за ескалация, както и предоставя становища по свързани с управлението на риска предложения и решения за съвместимостта им с рисковия толеранс на банката.
- Управление „Съответствие“ отговаря за спазването на регулаторната рамка, включително за адаптацията на вътрешната нормативна база и организацията на процесите в Банката към настъпилите и/или предстоящи промени. Предоставя информация на ръководството на Банката чрез регулярни отчети до УС относно съответствието с регулаторната рамка. При констатиране на пропуски, предлага мерки за отстраняване на допуснати несъответствия. Съгласува всички вътрешни нормативни документи при тяхното разработване и актуализиране.
- Вътрешен одит на групата (ВОГ) – като част от системата за вътрешен контрол помага за постигане на целите на Групата на ББР, чрез прилагането на систематичен и дисциплиниран подход за оценяване и подобряване ефективността на процесите по управление на риска, контрола и корпоративното управление. Осъществява дейността си съгласно утвърден годишен план за работа, който се изготвя на база оценка на значимостта на риска в Групата, като осигурява необходимото одитно покритие, за да се подпомогнат и подобрят процесите по идентификация и оценяване на рисковете в Групата.
- Управление „Планиране, анализ и регулации“ – осъществява докладването към УС и БНБ на отчети, ключови показатели, бизнес планове и тяхното изпълнение, като идентифицира рискове на оперативно, бизнес, отчетно и стратегическо ниво и взаимодейства с другите звена в Банката за тяхното управление.
- Бизнес звената, поемащи риск прилагат утвърдените правила и процедури за управление на кредитните рискове, спазват регламентирано зададените ограничения по отношение на извършваните от тях дейности и предоставят необходимата информация за анализ, оценка и вземане на информирано решение.

За дъщерното дружество Национален гаранционен фонд ЕАД (Фонд):

Основните звена, които са отговорни пряко за управление на рисковете са следните:

- Управителен съвет на ББР АД (Дружеството-майка) – извършва общ надзор върху управлението на рисковете;
- Съвет на директорите – извършва общ надзор върху управлението на рисковете; отговаря за общия подход за управление на рисковете и одобрява стратегиите, принципите и конкретните методи, техники и процедури за управление на рисковете;
- Комитет по провизиите – анализира гарантираните портфейли от гледна точка на управление на кредитния риск общо за гарантирания портфейл, както и на ниво гаранционна сделка и получател на гаранция;
- Отдел „Риск и мониторинг“ – осъществява общ мониторинг на гарантираните портфейли посредством проверки (текущи и при предявяване на искане за плащане) в търговските

банки относно спазването на залегналите в гаранционните споразумения, условия на ниво отделен клиент и на ниво портфейл. Осъществява и дейностите по идентифициране, оценка, мониторинг и прилагане на мерки за ограничаване влиянието на основните рискове;

За дъщерното дружество ББР Лизинг ЕАД:

Основните звена, които са отговорни пряко за управление на рисковете са:

- Съвет на директорите – приема правила и процедури за управление на риска. Контролира рисковите фактори за дейността на Дружеството и взема решения в границите на своите правомощия;
- Оперативно ръководство (Изпълнителен директор и прокурист) – организира дейностите по прилагане на приетите от Съвета на директорите Правила за управление на риска. Създава организация на работа, която осигурява спазването на определените лимити и нива на риск. Контролира съответствието на използваните от съответните служители процедури по анализ, измерване и оценка на риска с приетите от Съвета на директорите вътрешно-нормативни документи.
- Отдел “Управление на риска” - разработва и внедрява система за управление на риска. Изготвя и внася на Съвета на директорите периодични отчети с цел оценка на рисковете в дейността, в т.ч. спазването на лимити и докладва текущо на оперативното ръководство на Дружеството. Извършва първоначална и текуща проверка на методите за оценка на риска. Контролира входящите данни, необходими за оценката на риска, съгласно приложим метод на достоверност и достатъчност.

За дъщерното дружество ББР Факторинг ЕАД:

Основните звена, които са отговорни пряко за управление на рисковете са:

- Съвет на директорите – приема правила и процедури за управление на риска. Контролира рисковите фактори за дейността на Дружеството и взема решения в границите на своите правомощия;
- Оперативно ръководство (Изпълнителен директор и прокурист) – организира дейностите по прилагане на приетите от Съвета на директорите Правила за управление на риска. Създава организация на работа, която осигурява спазването на определените лимити и нива на риск. Контролира съответствието на използваните от съответните служители процедури по анализ, измерване и оценка на риска с приетите от Съвета на директорите вътрешно-нормативни документи.
- Отдел “Управление на риска” - разработва и внедрява система за управление на риска. Изготвя и внася на Съвета на директорите периодични отчети с цел оценка на рисковете в дейността, в т.ч. спазването на лимити и докладва текущо на оперативното ръководство на Дружеството. Извършва първоначална и текуща проверка на методите за оценка на риска. Контролира входящите данни, необходими за оценката на риска, съгласно приложим метод на достоверност и достатъчност.

За дъщерното дружество Микрофинансираща институция ДЖОБС ЕАД:

Основните звена, които са отговорни пряко за управление на рисковете са:

- Съвет на директорите – приема правила и процедури за управление на риска. Контролира рисковите фактори за дейността на Дружеството и взема решения в границите на своите правомощия. Също така, анализира кредитните сделки на стойност над 100,000 лева от гледна точка на управление на кредитния риск при тяхното разрешаване;
- Кредитен комитет – текущо наблюдава и анализира кредитния и лизинговия портфейл на Дружеството от гледна точка на кредитния риск в т.ч. и по отделни сделки;
- Кредитен съвет – анализира кредитните и лизингови сделки от гледна точка на управление на кредитния риск при тяхното разрешаване и/или предоговаряне;
- Оперативно ръководство (Изпълнителен директор и прокурист) – организира дейностите по прилагане на приетите от Съвета на директорите Правила за управление на риска. Създава организация на работа, която осигурява спазването на определените лимити и нива на риск.

Контролира съответствието на използваните от съответните служители процедури по анализ, измерване и оценка на риска с приетите от Съвета на директорите вътрешно-нормативни документи;

- Отдел "Управление на риска" - разработва и внедрява система за управление на риска. Изготвя и внася на Съвета на директорите периодични отчети с цел оценка на рисковете в дейността, в т.ч. спазването на лимити и докладва текущо на оперативното ръководство на Дружеството. Извършва първоначална и текуща проверка на методите за оценка на риска. Контролира входящите данни, необходими за оценката на риска, съгласно приложим метод на достоверност и достатъчност;

За дъщерното дружество „Фонд за капиталови инвестиции“ АД:

Основните звена, които са отговорни пряко за управление на рисковете са:

- Съвет на директорите – Одобрява риск апетита на Фонда, както и вътрешните му правила и процедури. Одобрява изготвените предложения свързани с инвестиции в дялове/акции в границите на своите правомощия. Също така, взема решение относно управлението на портфейла от инвестиции;
- Главен експерт „Инвестиции“ - Прави първоначална селекция на компании кандидатстващи за инвестиции от Фонда. Изготвя предложение до СД за извършване на инвестиция в селектираните компании, както и за излизане от инвестиция; Извършва текущ мониторинг и изготвя доклади/ план за действие при неблагоприятно развитие по отношение на направената инвестиция;
- Главен експерт „Риск“ - Следи за спазване на одобрените лимити във ФКИ; Предприема мерки за измерването и докладване на различните видове рискове, които се идентифицират при извършване на дейността на Фонда; Взема участие в процеса по вземане на решение за избор и управление на дадена инвестиция. При наличие на негативни индикатори и неблагоприятно развитите изисква изготвяне на доклад с план за последващи мерки по отношение на дадена инвестиция и участва при избор на подходящ вариант за излизане от нея;
- Старши юриконсулт - Изготвя становища по предложения относно дялови инвестиции; Изготвя/съгласува договорната документация за сключване на сделката; Консултира звената при обсъждане на въпроси и решения свързани с инвестиционната дейност на Фонда.

БАНКОВИ РЕГУЛАТОРИ СЪГЛАСНО БЪЛГАРСКОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

В съответствие с изискванията на законовите и подзаконовите нормативни актове, регулиращи банковата дейност в страната, ББР следва да спазва ограничения, свързани с определени съотношения при индивидуалните и консолидираните си отчети. Към 31.12.2019 г. ББР е спазвала всички регулативни изисквания на БНБ и българското законодателство. Стойностите на ключовите показатели – капиталова адекватност и коефициент на покритие на активите са сред най-високите в българската банкова система.

КОНТРОЛНА СРЕДА

Вътрешният контрол в Групата на ББР е непрекъснат процес, осъществяван от органите на управление и от лицата, заети с вътрешноконтролни функции. Елементи на вътрешния контрол са системите за:

1. управленски контрол;
2. контрол на риска;
3. отчетност и информация; и
4. вътрешен одит.

Първите три елемента на системата за вътрешен контрол са от компетентията и правомощията на съответните органи за управление. Четвъртият елемент на вътрешния контрол е ангажимент на вътрешния одит на групата.

С цел въвеждане на ефективната рамка за управление на риска и вътрешен контрол в Групата на ББР са въведени три линии на защита:

Първата линия на защита представлява управленския контрол, който ръководителите на оперативните звена упражняват. Оперативното ръководство идентифицира, оценява, контролира и ограничава рисковете, уверявайки се, че те функционират в съответствие с предварително заложените цели.

Втората линия на защита е функцията по управление на риска и съответствие, които се осъществяват от Управления „Риск“, „Съответствие“, както и от управление „Класифицирана информация“, по отношение на предотвратяването на изпирането на пари и финансирането на тероризма. В дейността си, посочените управления се подпомагат от управление „Планиране, анализ и регулации“ и управление „Правно“. Втората линия на защита е организационно независима от първата и осъществява превантивен и текущ контрол.

Третата линия на защита е функцията по вътрешен одит. Управление „Вътрешен одит на групата“ извършва последващ контрол и предоставя увереност на висшето ръководство за ефективността на управлението на риска, вътрешния контрол и управлението, както и за начина, по който първата и втората линии постигат целите на управлението на риска и контрола. Управление „Вътрешен одит на групата“ предоставя цялостна увереност от позицията на най-високото ниво на независимост в организацията, чрез директна субординация на Надзорния съвет.

Ръководството възлага правомощия и отговорностите за оперативната дейност, в съответствие с детайлно разработена вътрешно-нормативна база, съобразена с действащото национално и европейско законодателство, като за гарантиране на взаимоотношенията по отчетността и докладването и по йерархията на правомощията са изградени и работят специализирани комитети към УС и НС на ББР, както е оповестено в Декларацията за Корпоративно управление, представляваща неделима част от настоящия финансов отчет.

Групата на ББР е разработила вътрешно-нормативна база, която включва политики и комуникации, насочени към гарантиране, че целият персонал разбира целите на Групата, знае по какъв начин индивидуалните действия на всеки са вътрешно обвързани и допринасят за тези цели, и кой и по какъв начин се отчита и за какво носи отговорност.

В Групата на ББР е изградена информационна система, включително свързани с нея бизнес процеси, осигуряващи необходимото качество и контрол на финансовата отчетност и комуникация.

Одитният комитет на Банката наблюдава процесите по финансово отчитане, ефективността на системите за вътрешен контрол и ефективността на системите за управление на рисковете, наблюдава независимия финансов одит, извършва преглед на независимостта на регистрирания одитор, и дава препоръки за избор на регистриран одитор.

УПРАВЛЕНИЕ НА БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ

Българска банка за развитие АД има двустепенна структура на управление, която се състои от Надзорен съвет и Управителен съвет.

Към 31.12.2019 г. структурата на органите на управление има следния състав:

Надзорен съвет на ББР

Лъчезар Димитров Борисов – Председател на Надзорния съвет

Лъчезар Димитров Борисов е роден през 1978 г. в гр. Самоков. Магистър по Макроикономика и Счетоводство и финанси от Университета за национално и световно стопанство (УНСС). Има редица специализации у нас и в чужбина, включително по предприемачество и рисков капитал в Американския университет в България, по Управление на проекти във WIFI, Австрия, Насърчаване на преките чуждестранни инвестиции в JICA, Япония, борсово-валутна търговия и банки, в CITIBANK и др. Има богат опит в сферата на корпоративното управление, участвал е в ръководството на частни и държавни

компании в сферата на промишлеността, енергетиката и финансовото управление. Към момента заема поста заместник-министър на икономиката.

Митко Емилов Симеонов – Заместник-председател на Надзорния съвет

Митко Емилов Симеонов е магистър по право от Нов български университет и магистър по международни икономически отношения от УНСС. Има и следдипломна квалификация по финансов мениджмънт от УНСС. Бил е заместник-изпълнителен и изпълнителен директор в Агенцията за приватизация и следприватизационен контрол.

Велина Илиева Бурска – Член на Надзорния съвет

Велина Илиева Бурска е магистър по икономика и организация на вътрешната търговия от УНСС. От 2002 до 2017 година е директор на дирекция „Следприватизационен контрол“ в Агенцията за приватизация и следприватизационен контрол.

В изпълнение на добрите практики за контрол и системата на трите стълба, препоръчвана в рамките на Базел III, към Надзорния Съвет функционира специализиран орган от Одитен Комитет, Комитет за управление на риска, Комитет за възнагражденията и Комитет за подбор.

Член	Комитет за управление на риска	Комитет за подбор	Комитет за възнагражденията
Лъчезар Димитров Борисов	Член	Председател	Член
Митко Емилов Симеонов	Председател	Член	Член
Велина Илиева Бурска	Член	Член	Председател

Одитен комитет

Одитният комитет се състои от следните членове:

Красимир Василев Йорданов – Председател на Одитния комитет;

Красимир Йорданов е магистър-икономист по счетоводство и финансово-контролна дейност от СА „Д. А. Ценов – Свищов“ и магистър по право от ВТУ „Св. Кирил и Методий“. Г-н Йорданов има и придобита магистърска степен по право и актьорство в публичните комуникации от НАТФИЗ „Кр. Сарафов“, гр. София. Красимир Василев Йорданов притежава докторска степен по икономика, бил е доцент-преподавател в Нов Български университет в периода 2001-2015 и е заемал длъжността главен одитор в Сметната палата от 2001 г. до 2018 г. В момента е професор-преподавател в Международното бизнес училище – Благоевград и доцент-преподавател в катедра „Финансов контрол“ към УНСС.

Росица Николова Григорова – Член на Одитния комитет;

Росица Григорова е магистър-икономист по специалност „Финанси“ от УНСС и магистър с квалификация „Инженер по автоматизация“ от Висшия химикотехнологичен институт, гр. София. В над 25 годишния си професионален опит г-жа Григорова заема следните длъжности: лаборант към Висшия химикотехнологичен институт, икономист в отдел „Финансово-счетоводен“ към Министерство на отбраната, експерт „Материално-техническо осигуряване“ към „Военно строителство инженеринг“ ЕООД, началник сектор „Младежки програми и проекти“ в Дирекция „Финансово-стопански дейности управление на собствеността“ към Държавната агенция за младежта и спорта и държавен експерт, младши ранг II в отдел „Бюджет“ към Министерство на земеделието и храните. Росица Григорова е заемала ръководни длъжности като началник на отдел „Бюджет“ в Министерство на труда и социалната политика, началник на отдел „Счетоводство“ в Дирекция „Финанси и управление на собствеността“ към Министерство на регионалното развитие и благоустройството, както и е била зам. финансов директор в БНТ. Понастоящем е Финансов директор и директор на Дирекция „Администрация“ в Българска национална телевизия.

Калина Иванова Маврова – Член на Одитния комитет;

Калина Маврова е магистър по специалност „Европейски бизнес и финанси“ от университета Нотингам Трент, Великобритания и има бакалавърска степен по специалност „Международни икономически отношения“ от УНСС. Професионалният опит на г-жа Маврова започва в Българска народна банка, където е била стажант и е заемала длъжностите експерт по международни съобщения и експерт по връзки с обществеността. Калина Иванова Маврова продължава професионалната си кариера в Уникредит Булбанк - София, където работи като експерт по разработване на продукти и експерт по маркетингово развитие. Г-жа Маврова има основно участие в проект „Създаване на вътрешен онлайн портал за финансови и икономически анализи“ по време на стажта си в Unicredit S.P.A – Болоня, Италия.

Управителен съвет на ББР

Стоян Тодоров Мавродиев – Председател на Управителния съвет и Главен изпълнителен директор

Стоян Тодоров Мавродиев е магистър по право от СУ „Св. Климент Охридски“ и магистър по финанси от УНСС. Преминал е през поредица курсове в Международната данъчна академия в Амстердам, обучавал се е и в Международната програма за лидери към Държавния департамент на САЩ. Кариерата му започва като правен, данъчен и бизнес консултант в PriceWaterhouse Co. В периода 1996-2006 г. работи като финансов и правен консултант в управляваната от него United Consulting. От 2009 до 2010 г. е заместник-председател на Комисията по икономическа политика, енергетика и туризъм и член на Комисията по бюджет и финанси в 41-ото НС. В продължение на 6 години (2010-2016) е председател на Комисията за финансов надзор, осъществяваща надзора и регулацията на финансовата система и небанковия финансов сектор в България. От 2010 до 2016 г. е член на Консултативния съвет по финансова стабилност (КСФС). В този период членува и в редица международни организации, сред които ESMA, EIOPA, ESRB, IOSCO, IAIS и IOPS.

Румен Димитров Митров – Заместник-председател на Управителния съвет и Изпълнителен директор

Румен Димитров Митров е магистър по счетоводство и контрол от УНСС. Професионалният му опит започва през 1994 г. в НАП - София. В периода 2000-2003 г. е управител на компанията за внос на петролни продукти „СМН ГАЗ“, а от 2003 до 2011 г. се занимава с финансови и данъчни консултации, като управител на двете счетоводни компании „Евротим България“ и „РМ Консулт“. От 2011 до 2016 г. заема последователно длъжността директор на дирекциите „Надзор на инвестиционната дейност“, „Регулаторна политика“ и „Координация, анализи и политика на регулаторната и надзорната дейност“ в Комисията за финансов надзор.

Николай Димитров Димитров – Член на Управителния съвет и Изпълнителен директор

Николай Димитров е доктор по икономика, завършил Университета за национално и световно стопанство със специалностите „Международни икономически отношения“ и „Финанси“. В периода 2007-2015 г. преминава през редица допълнителни курсове и квалификации в Бизнес училище „Джъдж“ към Кеймбриджския университет (Великобритания), Investment Banking Institute (САЩ) и др. Кариерата му в банковия сектор започва в края на 2003 г. и преминава през Райфайзен банк и Обединена българска банка. В Българската банка за развитие работи от юли 2011 г., като от януари 2012 г. застава начело на Управление „Инвестиционно банкиране и проектно финансиране“, а от април 2013 г. е началник на Управление „Корпоративно банкиране“. Паралелно с това, в периода 2010 – 2017 г. той е бил и хоноруван преподавател в катедра МИО в УНСС.

Българска банка за развитие АД се представлява съвместно от всеки двама измежду: главния изпълнителен директор, изпълнителните директори и прокурист. Към датата на изготвяне на този документ Банката няма прокурист.

През 2019 г. не са настъпили промени в основните принципи за управление в групата на ББР.

Комитети към УС

Управителният Съвет на ББР, в изпълнение на действащото законодателство в България и ЕС и следвайки добрите банкови практики, е делегирал част от правомощията си на специализирани комитети - Комитет по Управление на Активите и Пасивите, и Комисия за разглеждане на жалби и сигнали.

Ежемесечно се провеждат заседания на Комитета за управление на активите и пасивите (КУАП), на които се извършва преглед на основните показатели, имащи отношение към стратегическото управление на активите и пасивите в Банката. Основните функции на КУАП са да установява, управлява и наблюдава ликвидния риск на Банката, да определя стратегията по привличане на ресурс, да определя политиката на ценообразуване на кредитите, така че да се подsigури адекватен марж над цената на ресурса, да взема решения относно стратегическата ликвидност на Банката, с оглед осигуряване на редовно и навременно посрещане на текущите и бъдещи задължения, както в нормални условия, така и при ликвидна криза, да определя структурата на ликвидните буфери и източниците на допълнително финансиране. Материалите, които се разглеждат на заседанията на Комитета, заедно с протоколите от тях се докладват на Управителния съвет на ББР своевременно след провеждане на всяко заседание. В посочените по-долу комитети имат следните състави:

Член	Комитет за управление на активите и пасивите	Комисия за разглеждане на сигнали	Комитет за обезценките и провизиите
Стоян Тодоров Мавродиев	Член		
Румен Димитров Митров	Член		
Николай Димитров Димитров	Председател		
Началник Управление Риск	Член	Член	Член
Началник Управление Правно		Член	
Началник Управление Сигурност		Член	
Началник Управление Планиране, Анализ и Регулации	Член	Член	Председател
Началник Управление Вътрешен одит на групата		Член	
Началник Управление Трежъри	Член		
Началник Управление Съответствие		Председател	
Началник Управление Международни Финансови Институции и Европейски Фондове	Член		
Началник управление Корпоративно банкиране			Член
Началник управление Инвестиционно банкиране и проектно финансиране			Член
Началник управление Проблемни вземания			Член

*Председателите се избират от членовете за срок от една година.

Договори със свързани лица, участващи в управлението, и участие на членове на УС и НС на Банката в други дружества

Няма сключени договори по смисъла на чл. 240б от Търговския закон между членовете на УС, УС или свързани с тях лица, от една страна, и Банката – от друга, които да излизат извън обичайната дейност или съществено да се отклоняват от пазарните условия.

През 2019 година между ББР и свързани лица няма сключени сделки или предложения за сключване на такива сделки, които са извън обичайната дейност или съществено да се отклоняват от пазарните условия, по които ББР или нейно дъщерно дружество е страна.

Няма сключени съществени договори, които пораждат действие, изменят се или се прекратяват поради промяна в контрола на - или върху Банката, или в резултат на осъществяване на задължително

търгово предлагане. Доколкото съществува законово ограничение относно акционерната структура на ББР, не се очаква да възникнат такива договори.

Не е налице практика по сключване на споразумения между дружествата от групата на ББР и управителните им органи и/или служители за изплащане на обезщетение при напускане или уволнение без правно основание, или при прекратяване на трудовите правоотношения по причини, свързани с търгово предлагане.

Участието по смисъла на чл. 247, ал. 2, т. 4 от Търговския закон на членове на НС и УС в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници, притежаване на повече от 25 % от капитала на друго дружество, както и участие в управлението на други търговски дружества или кооперации като прокуристи, управители или членове на съвети е, както следва (към 31.12.2019 г.):

I. По отношение на членове на НС на Банката:

Лъчезар Димитров Борисов – Председател на Надзорния съвет на ББР, няма участие в капитала на търговски дружества, като участва в управлението на:

- Фонд енергийна ефективност и възобновяеми източници, БУЛСТАТ: 131330278, член на УС на дружеството;
- Държавно предприятие „Управление и стопанисване на язовири“, ЕИК: 205756975;

Митко Емилов Симеонов – Заместник-председател на Надзорния съвет, няма участие в управлението или капитала на други търговски дружества.

Велина Илиева Бурска – Член на Надзорния съвет, няма участие в управлението или капитала на други търговски дружества.

II. По отношение на членовете на УС на Банката:

Стоян Тодоров Мавродиев – Председател на Управителния съвет и Главен изпълнителен директор

Участие в управлението на търговски дружества:

- „Национален гаранционен фонд“ ЕАД, ЕИК: 200321435, дъщерно дружество на Банката, председател на Съвета на директорите;
- „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, ЕИК: 205322014, дъщерно дружество на Банката, като председател на Съвета на директорите и изпълнителен директор;
- „ББР Лизинг“ ЕАД, ЕИК: 205565411, дъщерно дружество на Банката, председател на Съвета на директорите и изпълнителен директор;
- „ББР Факторинг“ ЕАД, ЕИК: 205566082, дъщерно дружество на Банката, председател на Съвета на директорите и изпълнителен директор;

Участие в капитала на търговски дружества:

- „Рийл естейт венчърс“ ЕООД, ЕИК: 131160908, едноличен собственик на капитала;

Румен Димитров Митров – Заместник-председател на Управителния съвет и изпълнителен директор

Участие в управлението на търговски дружества:

- „Микрофинансираща институция Джобс“ ЕАД, ЕИК: 201390740, дъщерно дружество на Банката, председател на Съвета на директорите;
- „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, ЕИК: 205322014, дъщерно дружество на Банката, заместник-председател на Съвета на директорите;
- „ББР Лизинг“ ЕАД, ЕИК: 205565411, дъщерно дружество на Банката, заместник-председател на Съвета на директорите;
- „ББР Факторинг“ ЕАД, ЕИК: 205566082 дъщерно дружество на Банката, заместник-председател на Съвета на директорите;

Участие в капитала на търговски дружества - няма.

Николай Димитров Димитров – Член на Управителния съвет и изпълнителен директор

Участие в управлението на търговски дружества:

- „Микрофинансираща институция Джобс“ ЕАД, ЕИК: 201390740, дъщерно дружество на Банката, заместник-председател на Съвета на директорите;
- „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, ЕИК: 205322014, дъщерно дружество на Банката, член на Съвета на директорите;
- „ББР Лизинг“ ЕАД, ЕИК: 205565411, дъщерно дружество на Банката, член на Съвета на директорите;
- „ББР Факторинг“ ЕАД, ЕИК: 205566082 дъщерно дружество на Банката, член на Съвета на директорите;

Участие в капитала на търговски дружества - няма.

Във финансовия отчет е оповестена информация за пълния размер на възнагражденията, наградите и/или ползите на членовете на управителните и на контролните органи на Банката за отчетната финансова година, изплатени от емитента и негови дъщерни дружества.

УПРАВЛЕНИЕ НА ДЪЩЕРНИТЕ ДРУЖЕСТВА

Към 31.12.2019 г. ББР е собственик на капитала на следните дъщерни дружества:

Едноличен собственик на:

- „Национален гаранционен фонд“, ЕАД, ЕИК: 200321435;
- „Микрофинансираща институция Джобс“, ЕАД, ЕИК: 201390740;
- „ББР Лизинг“ ЕАД, ЕИК: 205565411;
- „ББР Факторинг“ ЕАД, ЕИК: 205566082;
- „Търговски център „Марица“ ЕООД, ЕИК: 115619162;

Притежава съвместно участие, заедно с НГФ АД, в капитала на:

- „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, ЕИК: 205322014, като разпределението на записания капитал е следното (84.62 % от капитала на дружеството принадлежат на ББР, а 15.38 % на НГФ).

Национален гаранционен фонд ЕАД

НГФ ЕАД има едностепенна система на управление – Съвет на директорите, състоящ се от трима членове, като към 31.12.2019 г. има следния състав:

Съвет на директорите на дружеството:

Стоян Тодоров Мавродиев – Председател на Съвета на директорите

Ангел Атанасов Джалъзов – Заместник-председател на Съвета на директорите и изпълнителен директор

Ангел Атанасов Джалъзов има над 15 години опит в сферата на международното инвестиционно банкиране, управлението на активи, капиталовите пазари, проектното финансиране, инвестиционните продукти, супервизията и управлението на финансовите инструменти. Заемал е последователно длъжностите на инвестиционен мениджър в TBD Fund, директор правен отдел в JD&MG, изпълнителен директор и председател на Съвета на директорите в управляващото дружество KD Investments и инвестиционното дружество KD Pelikan, изпълнителен директор на Capital Dynamics-Bulgaria и Euro-Phoenix Financial Advisors и зам.-председател на КФН. Владее английски, немски, руски и холандски език.

Андон Георгиев Георгиев – Член на Съвета на директорите и прокурист

Андон Георгиев е магистър по право от Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ и магистър по финанси от Великотърновския университет „Св. Св. Кирил и Методи“. Заемал е висши ръководни длъжности, включително главен секретар на Комисията за финансов надзор.

Дружеството се представлява от които и да е двама от членовете на съвета на директорите заедно или от прокуриста и един член на съвета на директорите.

Членовете на СД на НГФ ЕАД не притежават акции на Фонда, както и нямат специални права за придобиване на такива акции.

Няма сключени договори по смисъла на чл. 240б от Търговския закон между членовете на СД на НГФ ЕАД или свързани с тях лица, от една страна, и дружеството - от друга, които да излизат извън обичайната дейност на дружеството или съществено да се отклоняват от пазарните условия.

Участието, по смисъла на чл. 247, ал. 2, т. 4 от Търговския закон, на членове на СД на НГФ ЕАД в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници, притежаване на повече от 25 на сто от капитала на друго дружество, както и участието им в управлението на други търговски дружества или кооперации като прокуристи, управители или членове на съвети е както следва (към 31.12.2019 г.):

Стоян Тодоров Мавродиев – председател на СД на НГФ

Участие в управлението на търговски дружества:

- „Българска банка за развитие“ АД, ЕИК 121856059, главен изпълнителен директор и председател на УС;
- „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, ЕИК: 205322014, председател на Съвета на директорите и изпълнителен директор;
- „ББР Лизинг“ ЕАД, ЕИК: 205565411, председател на Съвета на директорите и изпълнителен директор;
- „ББР Факторинг“ ЕАД, ЕИК: 205566082, председател на Съвета на директорите и изпълнителен директор;

Участие в капитала на търговски дружества:

- „Рийл естейт венчърс“ ЕООД, ЕИК: 131160908, едноличен собственик на капитала;

Ангел Атанасов Джалъзов – заместник-председател на СД и изпълнителен директор на НГФ

Участие в управлението на търговски дружества:

- „Микрофинансираща институция ДЖОБС“, ЕИК: 201390740, член на СД и изпълнителен директор;

Участие в капитала на търговски дружества:

- „БГ ЛАЙФ ООД“, ЕИК: 175273067 - съдружник с дял 25%

Андон Георгиев Георгиев няма участия в управлението или капитала на други търговски дружества.

Микрофинансираща Институция Джобс ЕАД

МФИ Джобс ЕАД има едностепенна система на управление – Съвет на директорите, състоящ се от трима до петима членове, като в края на 2019 г. има следния състав:

Съвет на директорите на дружеството:

Румен Димитров Митров – Председател на Съвета на директорите

Николай Димитров Димитров – Заместник - председател на Съвета на директорите

Ангел Атанасов Джалъзов – Член на Съвета на директорите и изпълнителен директор

Христина Атанасова Тодорова – Член на Съвета на директорите и прокурист

Христина Тодорова е магистър по право от Университета за национално и световно стопанство. Има дългогодишен опит във финансовия сектор. Участвала е в разработване на множество законопроекта, практики и административни процедури в областта на небанковия финансов сектор. В продължение на 10 години работи в Комисията за финансов надзор (КФН) на различни експертни и ръководни длъжности. Последователно заема длъжностите началник на отдел „Съдебна защита“ и директор на дирекция „Правна“ в КФН. Като директор на дирекция „Правна“ Христина Тодорова ръководи едновременно дейностите по създаване и развитие на нормативната уредба в областта на небанковия финансов сектор, процесуалното представителство на КФН и на нейните органи и защита интересите на потребителите на финансови услуги. През 2016 година, Христина Тодорова е избрана за председател на новосъздадената Секторна помирителна комисия за разглеждане и решаване на потребителски спорове в областта на застраховането и застрахователното посредничество към Комисията за защита на потребителите, включително и при предоставяне на финансови услуги от разстояние в този сектор. През 2017 година, Христина Тодорова е директор на дирекция „Правна“ в Министерството на здравеопазването.

Дружеството се представлява от които и да е двама от членовете на Съвета на директорите заедно или от прокуриста и един член на съвета на директорите.

Няма сключени договори по смисъла на чл. 240б на Търговския закон между членовете на СД и/или свързани с тях лица, от една страна, и Дружеството - от друга, които да излизат извън обичайната му дейност или съществено да се отклоняват от пазарните условия.

Участието, по смисъла на чл. 247, ал. 2, т. 4 от Търговския закон, на членове на СД на Микрофинансираща Институция Джобс ЕАД в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници, притежаване на повече от 25 на сто от капитала на друго дружество, както и участието им в управлението на други търговски дружества или кооперации като прокуристи, управители или членове на съвети е както следва:

Румен Димитров Митров – Председател на Съвета на директорите

Участие в управлението на търговски дружества:

- „Българска банка за развитие“ АД, ЕИК: 121856059, заместник-председател на УС и изпълнителен директор;
- „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, ЕИК: 205322014, заместник-председател на Съвета на директорите;
- „ББР Лизинг“ ЕАД, ЕИК: 205565411, заместник-председател на Съвета на директорите;
- „ББР Факторинг“ ЕАД, ЕИК: 205566082, заместник-председател председател на Съвета на директорите.

Участие в капитала на търговски дружества - няма.

Николай Димитров Димитров – Заместник – председател на Съвета на директорите

Участие в управлението на търговски дружества:

- „Българска банка за развитие“ АД, ЕИК: 121856059, член на УС и изпълнителен директор;
- „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, ЕИК: 205322014, член на Съвета на директорите;
- „ББР Лизинг“ ЕАД, ЕИК: 205565411, член на Съвета на директорите;
- „ББР Факторинг“ ЕАД, ЕИК: 205566082, член на Съвета на директорите;

Участие в капитала на търговски дружества - няма.

Ангел Атанасов Джалъзов – Член на Съвета на директорите и изпълнителен директор

Участие в управлението на търговски дружества:

- „Национален Гаранционен Фонд“, ЕИК: 200321435, заместник-председател на Съвета на директорите на дружеството и изпълнителен директор;

Участие в капитала на търговски дружества

- „БГ ЛАЙФ ООД“, ЕИК: 175273067, съдружник с дял 25%;

Христина Атанасова Тодорова – Член на Съвета на директорите и прокурист, няма участия в управлението или капитала на други търговски дружества.

Фонд за Капиталови Инвестиции АД

Българска банка за развитие притежава участие в размер 84.62% от капитала на „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, ЕИК: 205322014, като 15.38 % от капитала на дружеството се притежава от „Национален гаранционен фонд“ АД.

ФКИ АД има едностепенна система на управление – Съвет на директорите, състоящ се от трима членове, като в края на 2019 г. има следния състав:

Съвет на директорите на дружеството:

Стоян Тодоров Мавродиев – Председател на Съвета на директорите и изпълнителен директор

Румен Димитров Митров – Заместник-председател на Съвета на директорите

Николай Димитров Димитров – Член на Съвета на директорите

Дружеството се представлява от всеки двама измежду членовете на съвета на директорите.

Няма сключени договори по смисъла на чл. 240б на Търговския закон между членовете на СД и/или свързани с тях лица, от една страна, и Дружеството - от друга, които да излизат извън обичайната му дейност или съществено да се отклоняват от пазарните условия.

Участието, по смисъла на чл. 247, ал. 2, т. 4 от Търговския закон, на членове на СД на Фонд за Капиталови инвестиции АД в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници, притежаване на повече от 25 % от капитала на друго дружество, както и участието им в управлението на други търговски дружества или кооперации като прокуристи, управители или членове на съвети е, както следва:

Стоян Тодоров Мавродиев – председател на Съвета на директорите и Изпълнителен директор

Участие в управлението на търговски дружества:

- „Българска банка за развитие“ АД, ЕИК: 121856059, председател на УС и главен изпълнителен директор;
- „Национален гаранционен фонд“ ЕАД, ЕИК: 200321435, председател на Съвета на директорите;
- „ББР Лизинг“ ЕАД, ЕИК: 205565411, председател на Съвета на директорите и изпълнителен директор;
- „ББР Факторинг“ ЕАД, ЕИК: 205566082, председател на Съвета на директорите и изпълнителен директор;

Участие в капитала на търговски дружества:

- „Рийл естейт венчърс“ ЕООД, ЕИК: 131160908, едноличен собственик на капитала;

Румен Димитров Митров – Заместник-председател на Съвета на директорите

Участие в управлението на търговски дружества:

- „Българска банка за развитие“ АД, ЕИК: 121856059, като заместник-председател на УС и изпълнителен директор;
- „Микрофинансираща институция Джобс“ ЕАД, ЕИК: 201390740, председател на Съвета на директорите;
- „ББР Лизинг“ ЕАД, ЕИК: 205565411, заместник-председател на Съвета на директорите;
- „ББР Факторинг“ ЕАД, ЕИК: 205566082, като заместник-председател председател на Съвета на директорите.

Участие в капитала на търговски дружества - няма.

Николай Димитров Димитров – Член на Съвета на директорите

Участие в управлението на търговски дружества:

- „Българска банка за развитие“ АД като член на УС и изпълнителен директор;
- „Микрофинансираща институция Джобс“ ЕАД, ЕИК: 201390740, дъщерно дружество на Банката, заместник-председател на Съвета на директорите;
- „ББР Лизинг“ ЕАД, ЕИК: 205565411, дъщерно дружество на Банката, член на Съвета на директорите;
- „ББР Факторинг“ ЕАД, ЕИК: 205566082 дъщерно дружество на Банката, член на Съвета на директорите;

Участие в капитала на търговски дружества - няма.

ББР Лизинг ЕАД

ББР Лизинг има едностепенна система на управление – Съвет на директорите, състоящ се от трима до петима членове, като към 31.12.2019 г. има следния състав:.

Съвет на директорите на дружеството:

Стоян Тодоров Мавродиев – Председател на Съвета на директорите и изпълнителен директор

Румен Димитров Митров – Заместник - председател на Съвета на директорите

Николай Димитров Димитров – Член на Съвета на директорите

Дружеството има упълномощен прокурист – **Емил Вълканов Вълканов**.

Дружеството се представлява от които и да е двама от членовете на Съвета на директорите заедно или от прокуриста и един член на съвета на директорите.

Няма сключени договори по смисъла на чл. 240б на Търговския закон между членовете на СД и/или свързани с тях лица, от една страна, и Дружеството - от друга, които да излизат извън обичайната му дейност или съществено да се отклоняват от пазарните условия.

Участието, по смисъла на чл. 247, ал. 2, т. 4 от Търговския закон, на членове на СД на Фонд за Капиталови инвестиции АД в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници, притежаване на повече от 25 % от капитала на друго дружество, както и участието им в управлението на други търговски дружества или кооперации като прокуристи, управители или членове на съвети е, както следва:

Стоян Тодоров Мавродиев – Председател на Съвета на директорите и изпълнителен директор

Участие в управлението на търговски дружества:

- „Българска банка за развитие“ АД, ЕИК: 121856059, председател на УС и главен изпълнителен директор;
- „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, ЕИК: 205322014, председател на Съвета на директорите и изпълнителен директор;
- „Национален гаранционен фонд“ ЕАД, ЕИК: 200321435, председател на Съвета на директорите;
- „ББР Факторинг“ ЕАД, ЕИК: 205566082, председател на Съвета на директорите и изпълнителен директор;

Участие в капитала на търговски дружества:

- „Рийл естейт венчърс“ ЕООД, ЕИК: 131160908, едноличен собственик на капитала;

Румен Димитров Митров – Заместник - председател на Съвета на директорите

Участие в управлението на търговски дружества:

- „Българска банка за развитие“ АД, ЕИК: 121856059, като заместник-председател на УС и изпълнителен директор;

- „Микрофинансираща институция Джобс“ ЕАД, ЕИК: 201390740, председател на Съвета на директорите;
- „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, ЕИК: 205322014, заместник-председател на Съвета на директорите;
- „ББР Факторинг“ ЕАД, ЕИК: 205566082, заместник-председател председател на Съвета на директорите.

Участие в капитала на търговски дружества - няма.

Николай Димитров Димитров – Член на Съвета на директорите

Участие в управлението на търговски дружества:

- „Българска банка за развитие“ АД, ЕИК: 121856059, като член УС и изпълнителен директор;
- „Микрофинансираща институция Джобс“ ЕАД, ЕИК: 201390740, заместник-председател на Съвета на директорите;
- „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, ЕИК: 205322014, член на Съвета на директорите;
- „ББР Факторинг“ ЕАД, ЕИК: 205566082, член на Съвета на директорите;

Участие в капитала на търговски дружества - няма.

Емил Вълканов Вълканов – прокурист, няма участия в управлението или капитала на други търговски дружества.

ББР Факторинг ЕАД

ББР Факторинг има едностепенна система на управление – Съвет на директорите, състоящ се от трима до петима членове, като към 31.12.2019 г. има следния състав:

Съвет на директорите на дружеството:

Стоян Тодоров Мавродиев – Председател на Съвета на директорите и изпълнителен директор

Румен Димитров Митров – Заместник - председател на Съвета на директорите

Николай Димитров Димитров – Член на Съвета на директорите

Дружеството има упълномощен прокурист – **Георги Ванюшев Лилянов**.

Дружеството се представлява от които и да е двама от членовете на Съвета на директорите заедно или от прокуриста и един член на съвета на директорите.

Няма сключени договори по смисъла на чл. 240б на Търговския закон между членовете на СД и/или свързани с тях лица, от една страна, и Дружеството - от друга, които да излизат извън обичайната му дейност или съществено да се отклоняват от пазарните условия.

Участието, по смисъла на чл. 247, ал. 2, т. 4 от Търговския закон, на членове на СД на Фонд за Капиталови инвестиции АД в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници, притежаване на повече от 25 % от капитала на друго дружество, както и участието им в управлението на други търговски дружества или кооперации като прокуристи, управители или членове на съвети е, както следва:

Стоян Тодоров Мавродиев – Председател на Съвета на директорите и изпълнителен директор

Участие в управлението на търговски дружества:

- „Българска банка за развитие“ АД, ЕИК: 121856059, председател на УС и главен изпълнителен директор;
- „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, ЕИК: 205322014, председател на Съвета на директорите и изпълнителен директор;
- „Национален гаранционен фонд“ ЕАД, ЕИК: 200321435, председател на Съвета на директорите;

- „ББР Лизинг“ ЕАД, ЕИК: 205565411, председател на Съвета на директорите и изпълнителен директор;

Участие в капитала на търговски дружества:

- „Рийл естейт венчърс“ ЕООД, ЕИК: 131160908, едноличен собственик на капитала;

Румен Димитров Митров – Заместник - председател на Съвета на директорите

Участие в управлението на търговски дружества:

- „Българска банка за развитие“ АД, ЕИК: 121856059, като заместник-председател на УС и изпълнителен директор;
- „Микрофинансираща институция Джобс“ ЕАД, ЕИК: 201390740, председател на Съвета на директорите;
- „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, ЕИК: 205322014, заместник-председател на Съвета на директорите;
- „ББР Лизинг“ ЕАД, ЕИК: 205565411, заместник-председател председател на Съвета на директорите;

Участие в капитала на търговски дружества - няма.

Николай Димитров Димитров – Член на Съвета на директорите

Участие в управлението на търговски дружества:

- „Българска банка за развитие“ АД, ЕИК: 121856059, като член УС и изпълнителен директор;
- „Микрофинансираща институция Джобс“ ЕАД, ЕИК: 201390740, заместник-председател на Съвета на директорите;
- „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, ЕИК: 205322014, член на Съвета на директорите.
- „ББР Лизинг“ ЕАД, ЕИК: 205565411, член на Съвета на директорите;

Участие в капитала на търговски дружества - няма.

Георги Ванюшев Лилянов – прокурист

Участие в управлението на търговски дружества:

- „Ес Пи Файненшъл Сървисис“ АД, ЕИК: 131143136 - член на съвета на директорите;

Участие в капитала на търговски дружества - няма.

В групата на ББР за 2019 г. няма сключени съществени договори, които пораждат действие, изменят се или се прекратяват поради промяна в контрола или в резултат на осъществяване на задължително търгово предлагане, и не се очаква да възникнат такива договори.

СДЕЛКИ С ДРУЖЕСТВА ПОД ОБЩ КОНТРОЛ НА ДЪРЖАВАТА

Собственик на ББР е българската държава. В консолидираните и индивидуални финансови отчети на Банката е предоставена детайлна информация относно сделките на Групата на ББР и на ББР с дружества под общ контрол на държавата.

СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ И БИЗНЕС ЦЕЛИ

Стратегическите цели на ББР са:

- Да подпомогне икономическия ръст чрез финансиране на дейности в подкрепа на региони и сектори с потиснат растеж;
- Да подпомогне МСП бързо да преодолеят кризата като балансира между различните секторни приоритети и националните икономически приоритети и програми, утвърдени от правителството;
- Да подпомогне икономическия ръст в региони с икономически дисбаланси чрез директно, вкл. синдикирано финансиране на значими инициативи и инфраструктурни проекти;

- Да подпомогне развитието на конкурентноспособни производства и сектори от икономиката с доказан експортен потенциал;
- Да улесни, съвместно с останалите институции в страната, вкл. и търговските банки, достъпа до финансиране на иновативни и новосъздадени фирми;
- Да улеснява и подпомага насочването на капиталови потоци към българската икономика;

ББР функционира в условията на прозрачност и прилага най-добрите практики в управлението и банковата си дейност. Основна задача на Банката е да бъдат идентифицирани и анализирани сектори на икономиката, в които съществуват пазарни несъвършенства и икономически агенти изпитват затруднен достъп до финансиране. С финансово-кредитната си дейност ББР адресира тези предизвикателства и предприеме мерки за улесняване на достъпа до финансиране и адекватността на финансов ресурс.

Чрез пазарни банкови инструменти Групата подкрепя експортния потенциал и конкурентоспособността на бизнеса, като компенсира съществуващ пазарен недостиг във финансирането на тези сегменти. Чрез финансирането на бизнеса банката коригира рисковия профил и индиректно насърчава търговските банки да развият експозицията си към тях. На практика Банката осъществява „допълване“ на пазара като в същото време не допуска „изместване“ на търговските банки и не цели максимализиране на печалбата.

Банката оценява адекватно поетите рискове и предоставя кредитни и гаранционни линии, които в максимална степен й позволяват да прехвърля финансови предимства към клиентите си.

За ефективното изпълнение на горните цели и задачи, ББР разчита на статута си на банка за развитие и възможностите за привличане на дългосрочни по-евтин ресурс от европейски мултилатерални банки, международни финансови институции и международни търговски банки. Друг източник на външно финансиране са и капиталовите международни пазари.

В бъдеще ББР ще продължи да предлага финансиране за оборотен капитал, капиталови инвестиции и експортно финансиране за малкия и среден бизнес. Банката предлага гъвкави и съобразени с пазарното търсене финансови решения, които отговарят на спецификата на кредитополучателя и на финансирувания проект.“

СОЦИАЛНА ОТГОВОРНОСТ И ПОЛИТИКА НА МНОГООБРАЗИЕ

Своята мисия за корпоративна социална отговорност Българската банка за развитие традиционно посвещава на значими за обществения живот теми като образование, култура, изкуство и история, предприемачество. Подкрепата на уязвими социални групи и съхранение на природното разнообразие е част не само от корпоративната отговорност на институцията, но и от разбирането и личното участие на голяма част от служителите на банката.

КУЛТУРА, ИЗКУСТВО И КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО

Българското изкуство, история и култура, са сред фундаментите, които изграждат и съхраняват българската национална идентичност. По тази причина ББР полага последователни усилия за реализирането на културни инициативи и проекти за съхраняване на постигнатото в тази област.

В тази посока е продължаването на кампанията на ББР за популяризиране и опазване на културното наследство „Как София се превръщаше в европейски град“. През 2019 г. се навършиха 140 години от обявяването на София за столица, а кампанията беше продължена съвместно с Регионалния исторически музей – София с новата инициатива „Моята европейска София“. Тя включваше „открити уроци“ за ученици, тематични лекции и исторически маршрути. Кампанията обхваща и деца от училищата по изкуства, които се запознаха с паметниците на архитектурното наследство и изработиха техните рисунки.

През 2019 г. ББР подкрепи на най-престижната класация за класическа музика в България „Музикант на годината“ на Българското национално радио. Носители на този приз са значими български изпълнители с международен престиж като Минчо Минчев, Гена Димитрова, Райна Кабаиванска,

Красимира Стоянова, Веско Пантелеев-Ешкенази, Йордан Камджалов, Емил Табаков, Теодосий Спасов и други.

През 2019 г. банката реализира финансова подкрепа за организирането на Международния детски фестивал в Босилеград. В него вземат участие деца от български диаспори в Сърбия, Македония, Украйна, Молдова и други, като целта е поддържане на контактите между българските общности и съхранението на родните традиции и обичаи.

ББР е дългогодишен партньор на телевизионното предаване на Българската национална телевизия „История.bg“. Предаването припомня важни събития и личности от миналото, представя различните гледни точки на съвременните учени за тях и има не само историческа, но и културно-образователна насоченост.

В продължение на политиката си за подкрепа на българското изкуство, в сградата на ББР продължава организирането на временни експозиции на картини и скулптури на млади и утвърдени български автори.

ОБРАЗОВАНИЕ И ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО

Финансовата група на ББР традиционно подкрепя най-голямата обучителна програма за стартиращи компании в България – „The Founder Institute“, насочена към млади предприемачи, които се обучават как да развият идеите си до реални печеливши бизнеси.

За втора поредна година банката е партньор на годишното проучване на българската дигитална икономика „Innovation Ship 2019“, организирана от фондация Move.bg. Изследването е част от програмата за дигитално развитие EDIT, в партньорство с водещи организации от стартър екосистемата, което проучва спецификите при подбора на персонал, начините на финансиране и демографията на българския дигитален бизнес.

Сред образователните проекти, реализирани в сътрудничество с ББР, е и инициативата на клуб „Дебати“ на Първа английска езикова гимназия в София за провеждане на състезанието за дебати „FELS Open“. В него се включват ученици и студенти, които проявяват желание да повишат информираността си по актуални теми.

ЕКОЛОГИЯ

Банката реализира подкрепа за дейността на фондация „Дивите животни“ – българска неправителствена организация, която приема за лечение, рехабилитация и отглеждане на пострадали животни, с цел освобождаването им обратно в природата. Със средствата, дарени от ББР, е закупено оборудване за спасителен център в София.

УЯЗВИМИ СОЦИАЛНИ ГРУПИ

През 2019 г. ББР продължава подкрепата си за уязвими социални групи. Банката подкрепя организации, чиято дейност подобрява значително качеството на живот на хората в неравностойно положение. Сред тях са:

- Сдружение „SOS Детски селища България“

Сдружението осигурява приемна грижа в общност от приемни семейства и по този начин деца, лишени от родителска грижа, израстват в семейна среда и успешно се включват в обществото. В София и Перник са изградени общности от SOS приемни семейства, които отглеждат деца в техните собствени жилища или жилища, собственост на сдружението.

- Национален фонд „Св. Никола“

Фондът организира традиционна Коледна кампания в подкрепа на деца и възрастни хора с увреждания, настанени в институции. Чрез подкрепата си за него ББР допринася за по-пълноценен живот на хората с увреждания.

- УНИЦЕФ

ББР подкрепя кампания на УНИЦЕФ, в чийто фокус е намаляването на детската смъртност. Инициативата осигурява патронажни сестри в областите Шумен и Сливен, които подпомагат семействата с малки деца в първите 1,000 дни от раждането. По проекта е реализирана помощ за над 12,400 семейства.

- Фондация „Нашите недоносени деца“

Банката предоставя дарение на фондация „Нашите недоносени деца“ за подпомагане на лечебни заведения и закупуване на кувьози и консумативи.

- „Българската коледа“

Благотворителната инициатива „Българската Коледа“ се провежда под патронажа на Президента на Р България и до настоящия момент е подпомогнала стотици болни деца чрез предоставяне на средства за диагностика, лечение и рехабилитация. За 22 лечебни заведения в цялата страна е закупена високоспециализирана медицинска апаратура.

- Български червен кръст

Партньорството на ББР с Българския червен кръст в националната им кампания за възрастните хора „Великден за всеки“ продължава и през 2019 г. То включва финансово подпомагане на пенсионери в навечерието на празниците и цели да преодолее дефицита на благотворителни инициативи към тази социална група.

С цел постигане на специфичната мисия и цели на ББР, управленският екип на Групата се стреми да поддържа и надгражда адаптивна, ефикасна и модерна корпоративна култура и работна среда, съобразена с ценностите на съвременното общество. Основен фокус е да се осигури стабилност, постоянно развитие и надграждане на знанията на екипа на Групата, висока ангажираност и непрекъснато подобряване на предлаганите услуги.

НИКОЛАЙ ДИМИТРОВ

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР

ЖИВКО ТОДОРОВ

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР

ПАНАЙОТ ФИЛИПОВ

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИТЕ ОДИТОРИ

До акционерите на Българска банка за развитие АД

ДОКЛАД ОТНОСНО ОДИТА НА ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

Мнение

Ние извършихме одит на индивидуалния финансов отчет на Българска банка за развитие АД („Банката“), съдържащ индивидуалния отчет за финансовото състояние към 31 декември 2019 и индивидуалния отчет за всеобхватния доход, индивидуалния отчет за промените в собствения капитал и индивидуалния отчет за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, както и пояснителните приложения към индивидуалния финансов отчет, съдържащи и обобщено оповестяване на съществените счетоводни политики.

По наше мнение, приложеният индивидуален финансов отчет представя достоверно, във всички съществени аспекти, финансовото състояние на Банката към 31 декември 2019 и нейните финансови резултати от дейността и паричните ѝ потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз (ЕС).

База за изразяване на мнение

Ние извършихме нашия одит в съответствие с Международните одиторски стандарти (МОС). Нашите отговорности съгласно тези стандарти са описани допълнително в раздела от нашия доклад „Отговорности на одитора за одита на индивидуалния финансов отчет“. Ние сме независими от Банката в съответствие с Международния етичен кодекс на професионалните счетоводители (включително Международни стандарти за независимост) на Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители (Кодекса на СМСЕС), заедно с етичните изисквания на Закона за независимия финансов одит (ЗНФО), приложими по отношение на нашия одит на индивидуалния финансов отчет в България, като ние изпълнихме и нашите други етични отговорности в съответствие с изискванията на ЗНФО и Кодекса на СМСЕС. Ние считаме, че одиторските доказателства, получени от нас, са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение.

Ключови одиторски въпроси

Ключови одиторски въпроси са тези въпроси, които съгласно нашата професионална преценка са били с най-голяма значимост при одита на индивидуалния финансов отчет за текущия период. Тези въпроси са разгледани като част от нашия одит на индивидуалния финансов отчет като цяло и формирането на нашето мнение относно него, като ние не предоставяме отделно мнение относно тези въпроси.

Ключов одиторски въпрос

Как този ключов одиторски въпрос беше адресиран при проведения от нас одит

Обезценка на предоставени кредити и аванси на клиенти

Оценката на загубите от обезценка на предоставени кредити и аванси на клиенти изисква от ръководството на Банката да прилага значително ниво на преценка, особено по отношение на идентифицирането на обезценени вземания и количественото определяне на обезценките на кредити. За да определи сумата на обезценките за очаквани кредитни загуби, Банката прилага статистически модели с входящи данни получени от вътрешни и външни източници.

Както е оповестено в бел. 19 от приложения индивидуален финансов отчет, Банката е отчетла към 31 декември 2019 кредити и аванси на клиенти с брутна стойност 1,808,945 хил. лв. и очаквани кредитни загуби от обезценка и несъбираемост на кредити и аванси на клиенти в размер на 156,045 хил. лв.

Ключовите предположения, преценки и параметри при определяне на очакваните кредитни загуби са свързани с разработване на количествени и качествени показатели за проследяване на значително увеличение на кредитния риск за разпределението на отделните кредитни експозиции на клиенти по фази (Фаза 1: Експозиции без значително увеличение на кредитния риск; Фаза 2: Експозиции със значително увеличение на кредитния риск, но без налични обективни доказателства за обезценка и Фаза 3: Експозиции с налични обективни доказателства за обезценка); за определянето на „вероятността от неизпълнение“ (PD), „загубата при неизпълнение“ (LGD) и „експозицията при неизпълнение“ (EAD), а също така и за включването на информация за бъдещо развитие на макро-икономически фактори предвид различни сценарии при определянето на приблизителните оценки на очакваните кредитни загуби.

Като част от нашите одиторски процедури ние получихме разбиране за процесите на определяне на очакваните кредитни загуби от предоставени кредити и аванси на клиенти, прилагани от Банката. Ние оценихме адекватността на политиките, процедурите и въведените контроли върху процеса, с цел да проектираме нашите по-нататъшни одиторски процедури по такъв начин, че да бъдем в състояние да адресираме рисковете от съществено неправилно отчитане, свързани с начислените очаквани кредитни загуби от предоставени кредити и аванси на клиенти.

Ние преценихме адекватността на методологията, използвана от Банката за идентифициране на загуби от обезценка и за изчисляване на обезценките на индивидуална и портфейлна основа.

Ние оценихме проектирането, въвеждането и оперативната ефективност на релевантните контроли, които ръководството е въвело в процеса на определяне на обезценките.

Нашите тестове бяха фокусирани върху контроли, свързани с:

- навременното идентифициране на значително увеличение на кредитния риск и правилната класификация на кредитите в съответните фази на обезценка,
- редовните процеси за преглед на кредитоспособността на клиентите,
- създаване и редовен преглед на списъци с експозиции под наблюдение,
- одобрение на изготвените от експерти оценки на обезпеченията,
- преглед и одобрение от ръководството на резултатите от изчислението на обезценките.

Ние включихме в одита експерти на одиторите в областите, изискващи специфична експертиза.

По-висока степен на несигурност в оценката е присъща за оценката на очакваните кредитни загуби за предоставени кредити и аванси на клиенти от Фаза 1 и Фаза 2 и зависи от това доколко Банката разполага с достатъчна историческа информация за тестване на използваните допускания и калибриране на точността на параметрите PD и LGD в модела за обезценка. В допълнение, определянето на очакваните кредитни загуби на кредити и аванси от Фаза 3 е също свързано с прилагането на значителни преценки и предположения от ръководството, най-вече, относно времето на разпределение и стойността на очакваните бъдещи парични потоци по експозицията, включително и от реализиране на обезпечението.

Поради значимостта на оценката на предоставените кредити и аванси на клиенти за индивидуалния финансов отчет, и поради факта, че допусканията за определяне на очакваните кредитни загуби по своята същност включват значителни преценки, ние преценихме, че обезценката на кредити и аванси на клиенти е ключов одиторски въпрос.

Също така, ние прегледахме качеството на историческите данни, използвани в изчислението на рисковите параметри, и преизчислихме обезценката на база на стойностите на рисковите параметри, получени в резултат от прилагането на моделите.

Ние оценихме доколко използваните методи за определяне на обезценките са подходящи.

Ние извършихме детайлни процедури по същество върху рисково-базирана извадка от кредити с цел да проверим дали кредитите са правилно класифицирани и да идентифицираме дали съществуват индикатори за обезценка, които биха довели до необходимост от начисляване на допълнителни обезценки. Ние приложихме професионална преценка, за да оценим допусканията, използвани при определяне на обезценките и сравнихме нашите преценки с използваните от Банката. Ние анализирахме финансовото състояние на кредитополучателите и проверихме дали са налице нарушения на договорите и/или отклонения при спазване на договорните условия. Ние взехме предвид влиянието на текущите икономически условия, оценките на обезпеченията и други фактори, които могат да повлияят на събираемостта на кредитите.

Ние извършихме оценка доколко оповестяванията в индивидуалния финансов отчет на Банката, свързани с оценката на кредитите и аванси на клиенти, са пълни, подходящи и адекватни.

Други въпроси

Индивидуалният финансов отчет на Банката за годината, завършваща на 31 декември 2018, е одитиран от други съвместни одитори, които са изразили немодифицирано мнение относно този отчет на 1 юли 2019.

Друга информация, различна от индивидуалния финансов отчет и одиторския доклад върху него

Управителният съвет на Банката („Ръководството“) носи отговорност за другата информация. Другата информация се състои от доклад за дейността и декларация за корпоративно управление, изготвени от ръководството съгласно Глава седма от Закона за счетоводството, но не включва индивидуалния финансов отчет и нашия одиторски доклад върху него.

Нашето мнение относно индивидуалния финансов отчет не обхваща другата информация и ние не изразяваме каквато и да е форма на заключение за сигурност относно нея, освен ако не е изрично посочено в доклада ни и до степента, до която е посочено.

Във връзка с нашия одит на индивидуалния финансов отчет, нашата отговорност се състои в това да прочетем другата информация и по този начин да преценим дали тази друга информация е в съществено несъответствие с индивидуалния финансов отчет или с нашите познания, придобити по време на одита, или по друг начин изглежда да съдържа съществено неправилно докладване.

В случай че на базата на работата, която сме извършили, ние достигнем до заключение, че е налице съществено неправилно докладване в тази друга информация, от нас се изисква да докладваме този факт.

Нямаме какво да докладваме в това отношение.

Отговорности на ръководството и лицата, натоварени с общо управление за индивидуалния финансов отчет

Ръководството носи отговорност за изготвянето и достоверното представяне на този индивидуален финансов отчет в съответствие с МСФО, приложими в ЕС и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определя като необходима за осигуряване изготвянето на финансови отчети, които не съдържат съществени неправилни отчитания, независимо дали се дължат на измама или грешка.

При изготвяне на индивидуалния финансов отчет ръководството носи отговорност за оценяване способността на Банката да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие, освен ако ръководството не възнамерява да ликвидира Банката или да преустанови дейността ѝ, или ако ръководството на практика няма друга алтернатива, освен да постъпи по този начин.

Надзорният съвет и Одитният комитет на Банката („Лицата, натоварени с общо управление“), носят отговорност за осъществяването на надзор над процеса по финансово отчитане на Банката.

Отговорности на одиторите за одита на индивидуалния финансов отчет

Нашите цели са да получим разумна степен на сигурност относно това дали индивидуалният финансов отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали се дължат на измама или грешка, и да издадем одиторски доклад, който да включва нашето одиторско мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че одит, извършен в съответствие с МОС, винаги ще разкрива съществено неправилно отчитане, когато такова съществува. Неправилни отчитания могат да възникнат в резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, биха могли да окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този индивидуален финансов отчет.

Като част от одита в съответствие с МОС, ние използваме професионална преценка и запазваме професионален скептицизъм по време на целия одит. Ние също така:

- идентифицираме и оценяваме рисковете от съществени неправилни отчитания в индивидуалния финансов отчет, независимо дали се дължат на измама или грешка, разработваме и изпълняваме одиторски процедури в отговор на тези рискове и получаваме одиторски доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е в резултат от измама, е по-висок от риска от неразкриване на съществено неправилно отчитане, което е в резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски, изявления за въвеждане на одитора в заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол.
- получаваме разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработим одиторски процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на Банката.
- оценяваме уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството.
- достигаме до заключение относно уместността на използване от страна на ръководството на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одиторски доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността на Банката да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако ние достигнем до заключение, че е налице съществена несигурност, от нас се изисква да привлечем внимание в одиторския си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания в индивидуалния финансов отчет или в случай че тези оповестявания са неадекватни, да модифицираме мнението си. Нашите заключения се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одиторския ни доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина Банката да преустанови функционирането си като действащо предприятие.
- оценяваме цялостното представяне, структура и съдържание на индивидуалния финансов отчет, включително оповестяванията, и дали индивидуалният финансов отчет представя основополагащите за него сделки и събития по начин, който постига достоверно представяне.

Ние комуникираме с лицата, натоварени с общо управление, наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на одита и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които идентифицираме по време на извършвания от нас одит.

Сред въпросите, комуникирани с лицата, натоварени с общо управление, ние определяме тези въпроси, които са били с най-голяма значимост при одита на индивидуалния финансов отчет за текущия период и които следователно са ключови одиторски въпроси. Ние описваме тези въпроси в нашия одиторски доклад, освен в случаите, в които закон или нормативна уредба възпрепятства публичното оповестяване на информация за този въпрос или когато, в изключително редки случаи, ние решим, че даден въпрос не следва да бъде комуникиран в нашия доклад, тъй като би могло разумно да се очаква, че неблагоприятните последици от това действие биха надвишили ползите от гледна точка на обществения интерес от тази комуникация.

Ние сме солидарно отговорни за изпълнението на нашия одит и за изразеното от нас одиторско мнение, съгласно изискванията на ЗНФО, приложим в България. При поемане и изпълнение на ангажимента за съвместен одит, във връзка с който докладваме, ние сме се ръководили и от Насоките за изпълнение на съвместен одит, издадени на 13.06.2017 г. от Института на дипломираните експерт-счетоводители в България и от Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори в България.

ДОКЛАД ВЪВ ВРЪЗКА С ДРУГИ ЗАКОНОВИ И РЕГУЛАТОРНИ ИЗИСКВАНИЯ

Допълнителни въпроси, които поставят за докладване Законът за счетоводството и Законът за публичното предлагане на ценни книжа

В допълнение на нашите отговорности и докладване съгласно МОС, описани по-горе в раздела „Друга информация, различна от индивидуалния финансов отчет и одиторския доклад върху него“ по отношение на доклада за дейността и декларацията за корпоративно управление, ние изпълнихме и процедурите, добавени към изискваните по МОС, съгласно "Указания относно нови разширени одиторски доклади и комуникация от страна на одитора" на професионалната организация на регистрираните одитори в България – Институт на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС). Тези процедури касаят проверки за наличието, както и проверки на формата и съдържанието на тази друга информация с цел да ни подпомогнат във формиране на становище относно това дали другата информация включва оповестяванията и докладванията, предвидени в Глава седма от Закона за счетоводството и в Закона за публичното предлагане на ценни книжа (чл. 100н, ал. 10 от ЗППЦК във връзка с чл. 100н, ал. 8, т. 3 и 4 от ЗППЦК), приложими в България.

Становище във връзка с чл. 37, ал. 6 от Закона за счетоводството

На базата на извършените процедури, нашето становище е, че:

- Информацията, включена в доклада за дейността за финансовата година, за която е изготвен индивидуалният финансов отчет, съответства на индивидуалния финансов отчет.
- Докладът за дейността е изготвен в съответствие с изискванията на Глава седма от Закона за счетоводството.
- В декларацията за корпоративно управление за финансовата година, за която е изготвен индивидуалният финансов отчет, е представена изискваната съгласно Глава седма от Закона за счетоводството и на чл. 100н, ал. 8 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа информация.

Изявление във връзка с чл. 33 от Наредба № 38/2007 на Комисията за финансов надзор (КФН) за изискванията към дейността на инвестиционните посредници и чл. 11 от Наредба № 58/2018 на КФН за изискванията за защита на финансовите инструменти и паричните средства на клиенти, за управление на продукти и за предоставяне или получаване на възнаграждения, комисиони, други парични и непарични облаги

- На базата на извършените одиторски процедури и на придобитото познаване и разбиране за дейността на Банката в хода и контекста на нашия одит на нейния финансов отчет като цяло, създадената и прилагана в Банката организация във връзка със съхраняването на клиентски активи, съответства на изискванията на чл. 28-31 от Наредба № 38/2007 на КФН и на чл. 3-10 от Наредба № 58/2018 на КФН по отношение на дейността на Банката в ролята ѝ на инвестиционен посредник.

Докладване съгласно чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014 във връзка с изискванията на чл. 59 от Закона за независимия финансов одит

Съгласно изискванията на Закона за независимия финансов одит във връзка с чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014, ние докладваме допълнително и изложената по-долу информация.

- Делойт Одит ООД и Грант Торнтон ООД са назначени за задължителни одитори на индивидуалния финансов отчет за годината, завършваща на 31 декември 2019 г. на Българска банка за развитие АД от общото събрание на акционерите, проведено на 24 февруари 2020, за период от една година.
- Одитът на индивидуалния финансов отчет за годината, завършваща на 31 декември 2019 г. на Банката представлява първи пълен непрекъснат ангажимент за задължителен одит на това предприятие, извършен от нас.
- Потвърждаваме, че изразеното от нас одиторско мнение е в съответствие с допълнителния доклад, представен на одитния комитет на Банката, съгласно изискванията на чл. 60 от Закона за независимия финансов одит.
- Не са предоставяни посочените в чл. 64 от Закона за независимия финансов одит забранени услуги извън одита.
- Потвърждаваме, че при извършването на одита сме запазили своята независимост спрямо Банката.
- За периода, за който се отнася извършеният от нас задължителен съвместен одит, „Делойт Одит“ ООД (дружество – част от мрежата на „Делойт“) самостоятелно е предоставило следните услуги на Банката, които не са посочени в доклада за дейността или индивидуалния финансов отчет на Банката:

- Предоставяне на професионални услуги по проверка на избрани кредитни досиета, преглед на правилата и процедурите за класификация, обезценка и определяно на справедлива стойност на финансовите инструменти.
- Предоставяне на услуги по изразяване на сигурност, различни от одит и преглед на историческа информация съгласно Международен стандарт за ангажименти за изразяване на сигурност 3000 (Преработен) относно изразяване на мнение относно съответствието с изискванията на Европейския Съюз за следните стълбове: системата за вътрешен контрол; счетоводната система; независим външен одит; обществени поръчки; финансови инструменти; изключване от достъп до финансиране; публикуване на информация за получателите; защита на личните данни. Периодът, обхванат от оценката е 1 юни 2019 – 30 май 2020.
- За периода, за който се отнася извършеният от нас задължителен съвместен одит, освен одита, Делойт Одит ООД и Грант Торнтон ООД съвместно са предоставили следните услуги на Банката, които не са посочени в доклада за дейността или индивидуалния финансов отчет на Банката:
  - Договорени процедури относно приложението в Банката на Наредба 10 на Българска народна банка за периода 1 януари – 31 декември 2019, в съответствие с изискванията на Международен Стандарт за Съвързани по Съдържание Услуги 4400 „Ангажименти за извършване на договорени процедури относно финансова информация“.

Делойт Одит ООД

Делойт Одит ООД

Rm

Росица Ботева

Управител

Регистриран одитор, отговорен за одита

Грант Торнтон ООД

Силвия Динова

Регистриран одитор отговорен за одита

SD

Марий Апостолов

Управител

бул. Черни връх 26

1421 София, България

бул. Ал. Стамболийски 103

1303 София, България

30 септември 2020

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ АД
ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2019

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

В хиляди лева

	Бележка	Към 31.12.2019	Към 31.12.2018
Активи			
Парични средства в каса и по разплащателна сметка в Централната банка	17	250,619	297,622
Вземания от банки	18	339,248	429,548
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност - Предоставени кредити и аванси на клиенти	19	1,652,900	1,039,080
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност - Вземания от Републиканския Бюджет	20	166,821	471,999
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност - Ценни книжа	21	1,950	-
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход - дългови инструменти	22	538,541	590,966
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход - капиталови инструменти	22	3,578	3,283
Инвестиции в дъщерни дружества	23	109,488	105,625
Имоти, машини и съоръжения, нематериални активи	24	36,955	32,818
Инвестиционни имоти	25	7,633	7,649
Активи държани за продажба	26	-	4,840
Активи, придобити от обезпечения	27	35,187	27,128
Други активи	27	3,507	712
Текущи данъчни вземания		664	1,244
Активи по отсрочени данъци		-	247
Общо активи		3,147,091	3,012,761
Пасиви			
Привлечени средства от международни институции	30	1,211,937	904,782
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	29	1,134,049	1,307,522
Депозити от кредитни институции	28	7,877	5,759
Други привлечени средства	31	17,119	17,306
Провизии	32	2,939	3,185
Пасиви по отсрочени данъци		401	-
Други пасиви	33	3,750	2,221
Общо пасиви		2,378,072	2,240,775
Собствен капитал			
Акционерен капитал	34	601,774	601,774
Неразпределена печалба	35	11,057	25,130
Преоценъчен резерв на финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход		12,183	6,055
Резерви	35	144,005	139,027
Общо собствен капитал		769,019	771,986
Общо пасиви и собствен капитал		3,147,091	3,012,761

Приложените бележки 1. до 39 са неделима част от този индивидуален финансов отчет. Индивидуалният финансов отчет е приет от Управителния съвет на Българска банка за развитие АД на 30.09.2020 г.

Живко Тодоров
Изпълнителен директор

Панайот Филипов
Изпълнителен директор

Николай Димитров
Изпълнителен директор

Ван Личев
Главен счетоводител
Съставител

Върху този индивидуален финансов отчет е издаден одиторски доклад на 30 септември 2020 г.
Делойт Оudit ООД, одиторско дружество
Росица Ботева
Управител
Регистриран одитор, отговорен за аудита

Грант Торнтон ООД, одиторско дружество
Силвия Динова, регистриран одитор отговорен за аудита

Марий Апостолов, управител

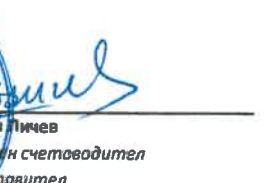

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ АД
 ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД
 ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2019
 Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

	Бележна	2019	2018
Приходи от лихви	6	72,855	63,280
Разходи за лихви	6	(11,422)	(9,489)
Нетен лихвен доход	6	61,433	53,791
Приходи от такси и комисиони	7	1,993	2,062
Разходи за такси и комисиони	7	(62)	(35)
Нетен доход от такси и комисиони	7	1,931	2,027
Нетен доход от операции в чуждестранна валута	8	421	379
Нетна печалба от финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	9	3,687	738
Други доходи от дейността	10	2,410	3,004
Други разходи за дейността	11	(1,499)	(1,457)
Разходи за обезценки и провизии	12	(29,001)	(8,781)
Оперативен доход		39,382	49,701
Разходи за персонала	13	(13,898)	(11,690)
Общи и административни разходи	14	(10,994)	(10,120)
Разходи за амортизации	24	(1,428)	(1,138)
Печалба преди данъци		13,062	26,753
Разход за данък върху печалбата	15	(2,005)	(1,623)
Нетна печалба за годината		11,057	25,130
Друг всеобхватен доход			
<i>Статии, които не се рекласифицират в печалбата или загубата:</i>			
Актоверски печалби/(загуби) по планове с дефинирани доходи, нетно от данъци	33	(48)	33
<i>Статии, които впоследствие се рекласифицират в печалбата или загубата:</i>			
Нетна промяна в справедливата стойност на финансови активи отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	16	6,128	1,108
Общо друг всеобхватен доход за годината, нетно от данъци		6,080	1,141
Общо всеобхватен доход за годината		17,137	26,271

Приложените бележки 1 до 39 са неделима част от този финансов отчет. Индивидуалният финансов отчет е приет от Управителния съвет на Българска банка за развитие АД на 30.09.2020 г.

Живко Тодоров
 Изпълнителен директор

Панайот Филипов
 Изпълнителен директор

Николай Димитров
 Изпълнителен директор

Иван Личев
 Главен счетоводител
 Съставител

Върху този индивидуален финансов отчет е издаден одиторски доклад на 30 септември 2020 г.

Делойт Оudit ООД, одиторско дружество

Росица Ботева

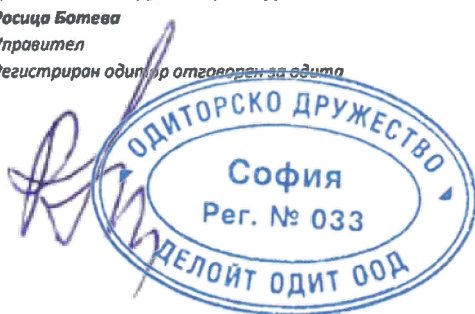
Управител

Регистриран одитор отговорен за одита

Грант Торнтон ООД, одиторско дружество

Силвия Динова, регистриран одитор отговорен за одита

Марий Апостолов, управител

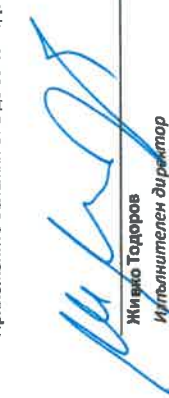

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ АД
ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНИТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ
ЗА ГОДИНАТА ПРИКЛЮЧАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2019

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

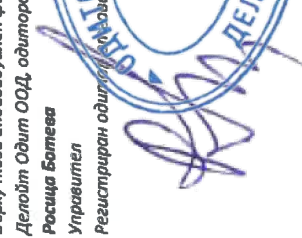
	Акционерен капитал	Законови резерви	Допълнителни резерви	Процентен резерв по финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	Неразпределена печалба	Общо
Към 1 януари 2018	601,774	62,997	67,138	4,947	8,859	745,715
Печалба	-	-	-	-	25,130	25,130
Друг всеобхватен доход	-	-	33	1,108	-	1,141
Общо всеобхватен доход за периода	-	-	33	1,108	25,130	26,271
Разпределение на печалба	-	885	7,974	-	(8,859)	-
Общо сделки с акционери	-	885	7,974	-	(8,859)	-
Към 31 декември 2018	601,774	63,882	75,145	6,055	25,130	771,986
Печалба	-	-	-	-	11,057	11,057
Друг всеобхватен доход, нетно от данъци	-	-	(48)	6,128	-	6,080
Общо всеобхватен доход за периода	-	-	(48)	6,128	11,057	17,137
Дивиденди към акционери	-	5,026	-	-	(20,104)	(20,104)
Разпределение на печалба	-	5,026	-	-	(5,026)	-
Общо сделки с акционери	-	5,026	-	-	(25,130)	(20,104)
Към 31 декември 2019	601,774	68,908	75,097	12,183	11,057	769,019

Приложените бележки от 1 до 39 са неделима част от този финансов отчет. Индивидуалният финансов отчет е приет от Управителния съвет на Българска Банка за Развитие АД на 30.09.2020 г.

Живко Тодоров
 Изпълнителен директор

Николай Димитров
 Изпълнителен директор

Върху този индивидуален финансов отчет е издаден одиторски доклад на 30 септември 2020 г.

Росица Батсева
 Управител
 Регистриран одиторски одитор с одиторски кабинет

Силвия Динчева, регистриран одитор отговорен за одита

Мария Апостолова, управител

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ АД
ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2019
Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

	<i>Бележка</i>	2019	2018
Парични потоци от оперативна дейност			
Печалба за годината		11,057	25,130
Корекции за:			
Приходи от дивиденди	10	(1,339)	(909)
Разходи за обезценки на кредити	12	29,897	5,694
Разходи за/(приходи от) провизии по гаранции и неувоени кредитни ангажименти	12	(450)	1,152
Загуби от обезценка на участия в дъщерни дружества		137	-
Загуби от обезценки на финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход		(641)	1,703
Загуби от обезценки на финансови активи, отчитани по амортизирана стойност		60	-
Загуби от преценка на инвестиционни имоти		16	-
Загуби от обезценки и продажба на други активи	12	68	232
Нетна печалба от преценка на валутни активи и пасиви	8	6	(7)
Разходи за амортизации	24	1,428	1,139
Печалба от продажба на имоти придобити от обезпечения		-	(437)
Балансова стойност на отписани активи	24	7	1
Разход за данък върху печалбата	15	2,005	1,623
		42,251	35,321
Изменение на:			
Вземания от банки		(25,524)	14,542
Кредити и вземания		(626,647)	(357,433)
Предоставени кредити на Републиканския бюджет		305,178	265,517
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход		41,444	(365,508)
Активи, държани за продажба	27	4,772	(3,879)
Други активи		(9,610)	(26)
Депозити от кредитни институции		2,118	(28,150)
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции		(173,473)	516,932
Провизии		204	2,255
Други пасиви		1,525	(278)
Паричен поток използван в оперативна дейност		(437,762)	79,293
Платени данъци върху печалбата			
		(2,700)	(2,640)
Възстановени данъци			
		698	-
Нетен паричен поток използван в оперативна дейност		(439,764)	79,293

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ АД
ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2019

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

	Бележка	2019	2018
Паричен поток от инвестиционна дейност			
Парични плащания за придобиване на имоти машини и съоръжения и нематериални активи		(5,580)	(1,010)
Постъпления от продажба на имоти машини и съоръжения и нематериални активи		8	1
Постъпления от падеж на ценни книжа, отчитани по амортизирана стойност		-	593
Покупка на ценни книжа, отчитани по амортизирана стойност		(2,010)	-
Постъпления от продажба на активи придобити от обезпечения		-	(2,521)
Постъпления от инвестиционни имоти		611	53
Получени дивиденди от инвестиции в дъщерни дружества		1,303	892
Покупка на дялове в дъщерни дружества		(4,000)	(13,750)
Нетен паричен поток използван в инвестиционна дейност		(9,668)	(15,742)
Паричен поток от финансова дейност			
Платени дивиденди на собствениците на капитала		(20,104)	-
Платени суми по други привлечени средства		(307)	(202)
Получени суми по други привлечени средства		120	16
Получени суми по привлечени средства от международни институции		528,073	156,254
Платени суми по привлечени средства от международни институции		(220,918)	(121,294)
Нетен паричен поток използван от/използван във финансова дейност		286,864	34,774
Нетна промяна на паричните средства и парични еквиваленти през периода		(162,568)	95,685
Парични средства и парични еквиваленти в началото на периода	37	617,301	521,616
Парични средства и парични еквиваленти в края на периода	37	454,733	617,301

Оперативни парични потоци, свързани с лихви

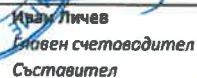
Постъпления от лихви		79,619	59,857
Платени лихви		(10,738)	(8,019)

Приложените бележки от 1 до 39 са неделима част от този финансов отчет. Индивидуалният финансов отчет е приет от Управителния съвет на Българска банка за развитие АД на 30.09.2020 г.

Живко Тодоров
Изпълнителен директор

Панайот Филипов
Изпълнителен директор

Николай Димитров
Изпълнителен директор

Иван Личев
Главен счетоводител
Съставител

Върху този индивидуален финансов отчет е издаден одиторски доклад на 30 септември 2020 г.

Делойт Одит ООД, одиторско дружество

Росица Ботева

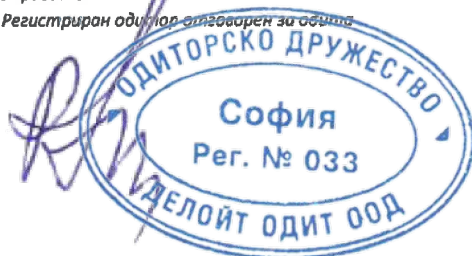
Управител

Регистриран одитор, отговорен за общите

Грант Торнтон ООД, одиторско дружество

Силвия Динова, регистриран одитор, отговорен за одита

Марий Апостолов, управител

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

1. ОРГАНИЗАЦИЯ И ОПЕРАТИВНА ПОЛИТИКА

Индивидуалният финансов отчет на Българска банка за развитие АД („ББР“, „Банката“) за годината, приключваща на 31 декември 2019 г., е одобрен за издаване съгласно решение на Управителния съвет от 30.09.2020 г.

Българска банка за развитие АД е акционерно дружество, регистрирано в Търговския регистър с ЕИК 121856059, със седалище гр. София, област София-град, България и адрес на управление ул. Дякон Игнатий № 1. Финансовата година на Банката приключва на 31 декември.

Българска банка за развитие АД е създадена на 11.03.1999 г. като акционерно дружество в България под наименованието “Насърчителна банка” АД.

На 23.04.2008 г. е приет Закон за Българската банка за развитие (ДВ бр.43/29.04.2008 г.). С него е уредена структурата и обхвата на дейността на Банката, включително и на предвидените за учредяване нейни дъщерни дружества. По силата на този закон функциите, всички права и задължения са приложени към Насърчителна банка АД. Съгласно изискване на закона е проведено Общо събрание на акционерите (26.06.2008 г.), на което е променено наименованието ѝ на “Българска банка за развитие” и уставът ѝ е приведен, в съответствие с новите законови изисквания към Банката.

Банката притежава лиценз за банкова дейност, издаден от Българска народна банка (БНБ) на 25.02.1999 г. и с последна актуализация от 16.11.2009 г. и може да осъществява всички банкови операции, разрешени от българското законодателство. Банката също така е лицензиран инвестиционен посредник.

Банката е била създадена още от самото начало със специална цел - да подкрепя изпълнението на икономическата политика на държавата по отношение на финансиране на развитието на бизнеса на малките и средни предприятия (МСП), включително за подкрепяне на техните възможности и инициативи за осъществяване на инвестиции и износ. С приемането на Закона за Българската банка за развитие през 2008 г. тази цел е допълнително доразвита в заложените по закон цели, принципи и обхват на дейност на Банката.

Кредитната дейност на Банката е ориентирана към:

- Пред-експортно и експортно кредитиране на малки и средни предприятия;
- кредитиране чрез банки-посредници или пряко на други видове дейности на малки и средни предприятия;
- рефинансиране на банки, кредитиращи малки и средни предприятия,
- финансиране на инвестиции извън страната на малки и средни предприятия.

Основните цели на Банката са:

- подобряване, стимулиране и развитие на общия икономически, експортен и технологичен потенциал на малките и средни предприятия чрез улесняване на достъпа им до финансиране;
- привличане и управление на средносрочни и дългосрочни местни и чуждестранни ресурси, необходими за реализиране на икономическото развитие на страната;
- прилагане на схеми и инструменти за финансиране на публични инвестиции и проекти, които са приоритетни за икономиката на страната;
- привличане на средства и управление на проекти от международни финансови и други институции; привличане на средства и предоставяне на финансиране с цел намаляване на регионалните дисбаланси в страната;
- финансиране на проекти на местни компании, създаващи експорт, иновации, висока заетост и/или добавена стойност;

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

1. ОРГАНИЗАЦИЯ И ОПЕРАТИВНА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

- финансиране на приоритетни сектори от икономиката, съгласно приетата правителствена политика за икономическо развитие.

Българска банка за развитие АД има двустепенна структура на управление, която се състои от Надзорен съвет (НС) и Управителен съвет (УС). Надзорният съвет и Одитният Комитет представляват лицата натоварени с общо управление. Към 31 декември 2019 година, Надзорният съвет на ББР (НС) има следния състав: Лъчезар Димитров Борисов – председател на НС, Митко Емилов Симеонов – зам. председател и член на НС, Велина Илиева Бурска – член на НС.

Съставът на Управителния съвет на ББР към 31 декември 2019 г. е следният: Стоян Тодоров Мавродиев – Председател на УС и главен изпълнителен директор, Румен Димитров Митров – заместник-председател/член на УС и изпълнителен директор, Николай Димитров Димитров – член на УС и изпълнителен директор.

Банката се представлява съвместно от всеки двама от тримата изпълнителни директори.

Към 31.12.2019 г., в Банката работят 208 служители (31.12.2018 г.: 191).

В Закона за Българската банка за развитие (2008 г.) е предвидено учредяването на две дъщерни акционерни дружества на Банката – Фонд за капиталови инвестиции АД и Национален гаранционен фонд ЕАД (Бележка 23). Национален гаранционен фонд ЕАД е учреден през 2008 г. с 80,000 хил. лв. капитал, а Фонд за капиталови инвестиции АД е учреден през 2018 г. с капитал от 65,000 хил. лв., от които 25% внесен към 31.12.2019 г. Участието на ББР във Фонд за капиталови инвестиции АД е 85%.

В допълнение, през 2019 г. ББР учреди две нови дъщерни дружества:

- ББР ЛИЗИНГ ЕАД, с капитал от 2 млн. лв.
- ББР ФАКТОРИНГ ЕАД, с капитал от 2 млн. лв.

Към 31.12.2019 г., Българска банка за развитие АД няма открити клонове.

Този финансов отчет е индивидуален. Банката съставя и консолидиран финансов отчет в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от Европейския съюз (ЕС), в който инвестициите в дъщерни предприятия са отчетени и оповестени в съответствие с МСФО 10 „Консолидирани финансови отчети“.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

Приложими стандарти

Този индивидуален финансов отчет е изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приложими в Европейския Съюз.

Този финансов отчет е изготвен на индивидуална основа. Банката изготвя консолидиран финансов отчет, съгласно Закона за счетоводство. Този индивидуален финансов отчет следва да се разглежда заедно с консолидирания финансов отчет.

Изявление за съответствие

Индивидуалният финансов отчет на Банката е изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане, приети от Европейския съюз („МСФО, приети от ЕС“). Отчетната рамка „МСФО, приети от ЕС“ по същество е определената национална счетоводна база МСС, приети от ЕС, регламентирани със Закона за счетоводството и дефинирани в т.8 от неговите Допълнителни разпоредби.

Настоящият индивидуален финансов отчет е изготвен на база историческа цена с изключение на:

- Деривативни инструменти, които се отчитат по справедлива стойност в печалбата или в загубата;
- Търгуеми финансови инструменти, които се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата
- Финансови инструменти, които се отчитат по справедлива стойност през друг всеобхватен доход;
- Инвестиционни имоти, активи държани за продажба и активи, придобити от обезпечения, които се отчитат съответно по справедлива стойност, себестойност, намалена с разходите за продажба и нетна реализуема стойност (която при активите придобити от обезпечения е справедлива стойност, намалена с разходите за продажба), при условие, че справедливата стойност може да бъде надеждно оценена.

Действащо предприятие

Ръководството на Банката е извършило оценка на способността на Банката да продължи да функционира като действащо предприятие и е уверено в наличието на достатъчни ресурси за продължаване на нормална дейност в обозримо бъдеще. В допълнение, ръководството не вижда съществена несигурност, която би могла да постави под съмнение способността на Банката да продължи да действа като действащо предприятие. С оглед на горното, настоящият индивидуален финансов отчет е изготвен на база действащо предприятие.

Степен на ликвидност и матуритетна структура

Банката представя индивидуалния отчет за финансовото си състояние по степен на ликвидност. Анализ относно възстановяването на активите или уреждането на пасивите е представен в Бележка 4.3.

Съпоставимост на данните

Индивидуалният финансов отчет предоставя сравнителна информация по отношение на предходния период.

Валута на представяне

Българският лев е отчетната и функционалната валута на отчетната единица. Този индивидуален финансов отчет е представен в хиляди лева.

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Приблизителни счетоводни оценки

Представянето на финансов отчет съгласно Международните стандарти за финансово отчитане изисква ръководството да направи най-добри приблизителни оценки, начисления и разумно обосновани предположения, които оказват ефект върху отчетените стойности на активите и пасивите, на приходите и разходите и на оповестяването на условни вземания и задължения към датата на отчета. Тези приблизителни оценки, начисления и предположения са основани на информацията, която е налична към датата на финансовия отчет, поради което бъдещите фактически резултати биха могли да бъдат различни от тях. Обектите, които предполагат по-висока степен на субективна преценка или сложност или където предположенията и приблизителните счетоводни оценки са съществени за финансовия отчет, са оповестени по-долу.

Ключови приблизителни оценки и предположения с висока несигурност

а) Очаквани кредитни загуби от активи, отчитани по амортизирана стойност

Всеки месец Банката извършва преглед на своя кредитен портфейл и други активи, отчитани по амортизирана стойност, с цел да установи наличие на условия, предполагащи обезценка в настоящ или бъдещ период, и да изчисли загубите от обезценката. При определяне на това дали да се включи загуба от обезценка в индивидуалния отчет за всеобхватния доход, ръководството на Банката преценява дали са налице и какви са наблюдаваните индикатори и данни, които посочват, че съществува измеримо намаление на очакваните парични потоци от кредитния портфейл като цяло, или респективно – намаление, свързано с конкретен кредит/компонент от този портфейл. Такива индикатори и данни са тези, които посочват съществуването на неблагоприятна промяна във възможностите за плащане от страна на кредитополучателите от определена група или от конкретен кредитополучател, или наличие на национални, икономически или други условия, които са свързани с определен риск за дадена група/вид кредити.

Основните показатели за определяне на рисковите групи са финансово състояние на длъжника и изпълнение на проекта, финансиран от кредита, проблеми в обслужването, включително просрочие на лихви и падежирали главници, източници за погасяване и предоставено обезпечение, като вид и възможност за реализация. Допълнително, за кредитите, приети за гарантиране от Европейския инвестиционен фонд („ЕИФ“), се признава загуба от обезценка след приспадане на частта, поета от ЕИФ (Бележка 4.1).

При определянето на бъдещите парични потоци, ръководството на Банката използва приблизителни оценки, преценки и предположения на базата на историческия си опит, коригирани със статистически данни за Европа, за загуби от активи, които притежават сходни характеристики на кредитен риск, както и на обективни доказателства за обезценка или очаквана обезценка на портфейла от нереализирала се в конкретен негов компонент, загуба. Аналогичен подход се използва и за оценка на ниво индивидуална кредитна експозиция, като се взема предвид и качеството на обезпеченията. Методологията и използваните предположения, за извършване на приблизителна оценка на размера и периода за получаване на бъдещите парични потоци, се преглеждат редовно, за да се минимизират разликите между направената приблизителна оценка на загубите и размера на действителните загуби (Бележки 12 и 19).

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Ключови приблизителни оценки и предположения с висока несигурност (продължение)

б) Оценка на финансови инструменти отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход

Капиталови инструменти, некотирувани на фондов пазар

Банката класифицира като финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, притежаваните от нея инвестиции под формата на акции в непублични дружества/предприятия (под 20% в капитала им), които са придобити с цел установяване и развитие на стопански отношения от значение за нея. Ръководството оценява тези финансови активи по справедлива стойност, използвайки допустими методи за оценяването им съгласно МСФО 13, освен в случаите, когато е преценило, че цената на придобиване (себестойността) най-добре отразява справедливата стойност, в случаите, когато

- Липсва достатъчна и съвременна информация, чрез която да се оцени справедливата стойност, или
- Където има широк кръг от възможни методи и/или резултиращи оценки на справедливата стойност, и цената на придобиване е най-близо до справедливата стойност от диапазона получени стойности. (Бележки 9 и 22).

Капиталови и дългови инструменти, котирувани на фондов пазар

Към 31.12.2019 г., Банката е направила подробен сравнителен анализ на промените в движението на борсовите цени на националния и чуждестранни фондови пазари по отношение на притежаваните от нея акции на публични дружества и публично търгувани облигации.

За инвестициите в ценни книжа, регистрирани за търговия на регистрирани фондови пазари, ръководството е извършило проучване и анализи и счита, че могат да се оценяват последващо по справедлива стойност, определяна директно на база реализирани сделки на борсовия пазар през последния месец на финансовата година (Ниво 1). Допълнително, приложените цени са анализирани за тенденцията в поведението на борсовите цени на съответните ценни книжа поне за последните три месеца на годината, и респективно до датата на издаване на индивидуалния финансов отчет. (Бележки 9, 16 и 22).

Банката начислява обезценка на дълговите инструменти съобразно Политика и Методика за оценка на очакваните кредитни загуби и процедура за изчисляване.

в) Провизии по издадени банкови гаранции

Банката е формирала провизии свързани с портфейл от условни ангажименти за плащане в съответствие с МСС 37 Провизии, условни пасиви и условни активи. Банката извършва преглед на тези условни ангажименти с цел да установи дали са възникнали събития, които да потвърждават в голяма степен вероятността да бъде изплатен ангажимент за погасяване на задължение. В случай на възникнали събития, Банката провизира задължението си до стойността на бъдещите си разходи, свързани с изходящите потоци от стопански изгоди/плащания. Тези разходи/загуби се определят на база на настоящата стойност на бъдещите нетни парични потоци, представляващи разликата между задължението за плащане и евентуалните входящи потоци от последващи регресни искове към ползвателя на гаранцията или трети лица (Бележки 12 и 32).

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Ключови приблизителни оценки и предположения с висока несигурност (продължение)

Договор за финансова гаранция е договор, който изисква от издателя да направи определени плащания, за да възстанови на притежателя загубата, която е претърпял, тъй като даден длъжник не е направил плащане, когато е било дължимо, в съответствие с първоначалните или променени условия на дългов инструмент

Договорите за финансова гаранция първоначално се измерват по тяхната справедлива стойност и, освен ако не са класифицирани като измервани по справедлива стойност през печалба и загуба или не са възникнали в резултат от прехвърляне на активи, след първоначалното им признаване се оценяват впоследствие по по-високата от:

- стойността на коректива за загуби, определена в съответствие с МСФО 9, и
- първоначално признатата стойност минус, когато е уместно, кумулативната стойност на признатия приход.

г) Актюерски изчисления

При определяне на настоящата стойност на дългосрочните задължения към персонала при пенсиониране са използвани методи и изчисления на актюери, базирани на предположения за смъртност, текучество на персонала, бъдещо ниво на работни заплати и дисконтов фактор, които ръководството е приело за разумни и адекватни за Банката (Бележка 33).

д) Оценка на инвестиционни имоти

При определяне на справедливата стойност на инвестиционните имоти са използвани становища и оценки от лицензирани независими оценители, които ръководството е приело за разумни и адекватни за Банката. Оценките са направени, използвайки различни подходи за оценка – метод на възстановителната стойност, метод на капитализиране на доходите, метод на пазарните сравнения, като за всеки метод е определена тежест за достигане на крайната справедлива стойност на инвестиционните имоти към края на отчетния период. (Бележка 25).

е) Активи, придобити от обезпечения

Активите, придобити от обезпечения включват активи, които Банката е придобила в резултат на кредити в неизпълнение. Тези активи се оценяват по по-ниската от себестойността и нетната реализуема стойност. Нетната реализуема стойност се определя на базата на оценки от лицензирани независими оценители, които ръководството е приело за разумни и адекватни за Банката.

ж) Справедлива стойност на финансовите инструменти

Когато справедливите стойности на финансовите активи и пасиви в индивидуалния отчет за финансовото състояние, не могат да бъдат получени от активни пазари, те се определят с помощта на различни техники за оценяване, които включват използването на математически модели. Базовите данни за тези модели са извлечени от историческите наблюдения на Банката и индикатори, които се наблюдават на финансовите пазари, където това е възможно. В противен случай се правят допускания за установяване на справедливи стойности. Допусканията вземат предвид фактори, свързани с ликвидност, волатилност за по-дългосрочни деривативи и дисконтови проценти, предсрочни плащания и предположения за неизпълнение, свързани с ценни книжа, обезпечени с активи.

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.1 Промени в счетоводните политики и оповестявания

Отчитане на собствения капитал за регулаторни цели

До 2018 г. Банката третира контролните си участия в капитала на дъщерните НГФ ЕАД и МФИ ДЖОБС ЕАД като отбив от собствения капитал за регулаторни цели. Към 31.12.2019 г., след Решение на УС на БНБ №162/30.04.2020 (БНБ-41615/30.04.2020 г.) Банката променя политиката си и започва да отчита участието си в тези дружества като експозиция съгласно чл. 48 т. 4 от Регламент 575/2013, което води до увеличение на регулаторния собствен капитал с 91,643 хил. лв. Решението няма други ефекти върху отчетите на Банката по МСФО за 2019 г.

Нови и изменени стандарти и разяснения

Счетоводните политики на Банката са последователни с тези, прилагани през предходния отчетен период, с изключение на следните изменени МСФО, възприети от 1 януари 2019 г.

МСФО 16 Лизинг

Стандартът влиза в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019 г. МСФО 16 определя принципите за признаване, оценяване, представяне и оповестяване на лизинг и за двете страни по договор, т.е. клиента („лизингополучател“) и на доставчика („лизингодател“). МСФО 16 изисква лизингополучателите да отчитат повечето лизинги в баланса и да прилагат единен модел при отчитането на всички лизингови договори, с някои изключения. Отчитането при лизингодателите не се променя по същество. Новият стандарт е приложен от Банката, използвайки модифицирания ретроспективен подход. Предходните периоди не са преизчислени. За тези договори за лизинг, които преди са били класифицирани като финансов лизинг, активът с правото на ползване и лизинговото задължение са оценени със същите суми към датата на първоначалното прилагане на стандарта, с които са били съгласно МСС 17 непосредствено преди датата на първоначалното прилагане, съответно 775 хил. лв. активи с право на ползване към 1 януари 2019 г. и задължения по лизингови договори 561 хил. лв. към тази дата.

Банката е приложила и следните нови стандарти, изменения и разяснения към МСФО, разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти, които са задължителни за прилагане от годишния период, започващ на 1 януари 2019 г., но те нямат ефект от прилагането им върху финансовия резултат и финансовото състояние на Банката:

- МСФО 9 “Финансови инструменти” (изменен) – Предплащания с отрицателно компенсиране
- МСС 19 “Доходи на наети лица” (изменен) – Промяна в плана, съкращаване или уреждане
- МСС 28 “Инвестиции в асоциирани предприятия и съвместни предприятия” (изменен) – Дългосрочни участия в асоциирани и съвместни предприятия
- КРМСФО 23 „Несигурност относно отчитането на данък върху дохода“
- Годишни подобрения на МСФО 2015-2017

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.2 Публикувани стандарти, които все още не са в сила и не са възприети по-рано

По-долу са представени накратко публикуваните стандарти или техните промени, които все още не са действащи или не са приложени по-рано от Банката към датата на издаване на настоящия индивидуален финансов отчет. Оповестено е как в разумна степен може да се очаква да бъдат повлияни оповестяванията, финансовото състояние и резултатите от дейността, когато Банката възприеме тези стандарти за първи път. Това се очаква да стане, когато те влязат в сила.

Определение за „съществен“ (Промени в МСС 1 и МСС 8)

Промените в определението за „същественост“ уеднаквяват определението използвано в Концептуалната рамка и това в стандартите.

Измененията разясняват как трябва да бъде прилагана дефиницията, като предоставят практически насоки, които до сега са били включени в други МСФО. Промяната влиза в сила на 1 януари 2020 г. Банката не счита, че тези промени ще имат отражение върху финансовите ѝ отчети.

Реформа при референтните лихвени проценти (Промени в МСФО 9, МСС 39 и МСФО 7)

Промените в реформата при референтните лихвени проценти (Промени в МСФО 9, МСС 39 и МСФО 7) разясняват, че някои предприятия ще продължат да използват някои изисквания за отчитане на хеджирането, допускайки, че референтните лихвени проценти, върху които се базират хеджираните парични потоци и паричните потоци на хеджиращия инструмент няма да бъдат променени в резултат от реформата при референтните лихвени проценти.

Реформа при референтните лихвени проценти (Промени в МСФО 9, МСС 39 и МСФО 7) (продължение)

Промяната влиза в сила на 1 януари 2020 г. Банката не счита, че тези промени ще имат отражение върху финансовите ѝ отчети.

Класифициране на активите като текущи или нетекущи (Промени в МСС 1)

Промените целят постоянство при прилагането на изискванията, като подпомагат предприятията да определят, при отчитането на финансовото състояние, дълга и другите задължения с несигурна дата на изплащане дали следва да се класифицират като текущи (дължими или потенциално предявими за изплащане в рамките на една година) или нетекущи. Тези промени влизат в сила на 1 януари 2023 г., като все още не са приети от ЕС.

МСФО 3 Бизнес комбинации (Изменения): Дефиниция за бизнес

Измененията са в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020 г. и са приети от ЕС. Измененията ограничават дефиницията за бизнес, предоставят насоки, подпомагащи дружествата в преценката, дали придобитият процес е съществен и въвеждат незадължителен тест за концентрация на справедлива стойност.

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.2 Публикувани стандарти, които все още не са в сила и не са възприети по-рано (продължение)

МСФО 17 Застрахователни договори

Стандартът влиза в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2021 г., отменяйки МСФО 4 Застрахователни договори, като се позволява по-ранното му прилагане, при условие че дружеството прилага също МСФО 15 Приходи по договори с клиенти и МСФО 9 Финансови инструменти. МСФО 17 Застрахователни договори установява принципите за признаване, оценяване, представяне и оповестяване на издадени застрахователни договори, и изисква прилагането на сходни принципи и по отношение на презастрахователните договори и инвестиционните договори с допълнителен, негарантиран доход. Той изисква прилагането на модел за текущо оценяване, съгласно който преценките се преразглеждат през всеки отчетен период. Договорите са оценяват, като се използват дисконтирани парични потоци с претеглени вероятности, изрична корекция за риск, и надбавка за договорени услуги, представляваща нереализираната печалба по договора, която се признава като приход през периода на покритие. Стандартът все още не е приет от ЕС.

Концептуална рамка за финансово отчитане

БМСС публикува Изменената Концептуалната рамка за финансово отчитане на 29 март 2018 г., която е в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020 г. Концептуалната рамка съдържа концепциите за финансовото отчитане, насоки относно изготвянето на последователни счетоводни политики и насоки към разбирането и интерпретирането на стандартите.

Основните промени, въведени в ревизираната Концептуална рамка за финансово отчитане, са свързани с концепцията за оценка, включително факторите, които следва да се вземат предвид при избора на база за оценка, и концепцията за представяне и оповестяване, включително и кои приходи и разходи се класифицират в друг всеобхватен доход. Концептуалната рамка предоставя актуализирани определения за актив и пасив и критерии за тяхното признаване във финансовите отчети. Заедно с ревизираната Концептуална рамка, БМСС издава и Промени към препратките към концептуалната рамка в МСФО стандартите.

МСФО 16 Лизинг – Намаление на наемите, свързани с Covid-19, в сила от 1 юни 2020 г., все още не е приет от ЕС

Промените касаят единствено лизингополучателите по договори за лизинг, които са получили отстъпка от наемната сума или не дължат наем за определен период от време в резултат на пандемията от коронавирус COVID-19. В този случай лизингополучателите може да не считат намалените наемни вноски или опростените наеми за периодите до или преди 30 юни 2021 г. като модификация на лизинговия договор, независимо дали наемните суми впоследствие са увеличени след 30 юни 2021 г.

МСФО 14 Разчети за регулаторни отсрочени сметки (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2016) – ЕС е взел решение да не започва процеса по приемане на този междинен стандарт и да изчака окончателния стандарт.

Изменение на МСФО 10 Консолидирани финансови отчети и МСС 28 Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия - Продажба или вноска на активи между инвеститор и негово асоциирано или съвместно предприятие и последващи изменения (датата на влизане в сила е отложена за неопределен период до приключване на проекта за оценка на метода на собствения капитал).

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.2 Публикувани стандарти, които все още не са в сила и не са възприети по-рано (продължение)

Изменение на МСФО 3 Бизнес комбинации: МСС 16 Имоти, машини и съоръжения, МСС 37 Провизии, Условни пасиви и условни активи както и всички годишни подобрения.

Годишни подобрения цикъл 2018-2020 в сила от 1 януари 2022 г., все още не са приети от ЕС

Годишните подобрения на стандартите по МСФО 2018–2020 г. правят изменения в МСФО 1, МСФО 9, МСФО 16 и МСС 41.

Изменението в МСФО 9 изяснява кои такси включва предприятието, когато прилага теста „10 на сто“ в параграф Б3.3.6 от МСФО 9 при преценка дали е необходимо да отписва финансов пасив. Предприятието следва да включва само такси, платени или получени между дружеството (кредитополучателя) и заемодателя, включително таксите, платени или получени или от предприятието, или от кредитора от името на трета страна.

Изменения на МСС 16 „Имоти, машини и съоръжения - Постъпления преди началото на предвидената употреба, в сила от 1 януари 2022 г., все още не са приети от ЕС

Изменения на МСС 16 Имоти, машини и съоръжения - Постъпленията преди предвидената употреба изменят стандарта, за да забранят приспадането от цената на даден имот, машина или съоръжение на постъпления от продажбата на произведени артикули, преди момента, в който активът се приведе до мястото и необходимото състояние за да може да работи по начина, предвиден от ръководството. Вместо това предприятието признава приходите от продажба на такива артикули и разходите за производството им в печалбата или загубата.

Изменения на МСС 37 "Обременяващи договори - Разходи за изпълнение на договор", в сила от 1 януари 2022 г., все още не са приети от ЕС

Измененията на МСС 37 „Обременяващи договори - разходи за изпълнение на договор, допълва че „разходите за изпълнение на договор включват разходите, които са пряко свързани с договора“. Разходите, които са свързани директно с договор, могат да бъдат или допълнителни разходи за изпълнение на договора (примери за това са директен труд, материали) или разпределение на други разходи, които са свързани директно с изпълнението на договори (пример може да бъде разпределянето на амортизация на имот, машина и съоръжение, използвани при изпълнение на договора).

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА

3.1 Финансови инструменти

МСФО 9 Финансови инструменти: класификация и оценяване

Признаване на активи

Банката признава финансов актив или финансов пасив в отчета за финансовото състояние, тогава и само тогава, когато е част от съществуващо договорно отношение, уреждащо инструмента.

Банката класифицира финансовите активи, както измервани впоследствие по амортизирана стойност, справедлива стойност през друг всеобхватен доход или справедлива стойност през печалбата или загубата въз основа на:

- а) бизнес модел на Банката за управление на финансовите активи и
- б) характеристиките на договорния паричен поток на финансовия актив.

Независимо от избора си по отношение на подхода за отчитане, Банката има възможност при първоначалното признаване да определи неотменимо определен финансов актив като оценяван по справедлива стойност в печалбата или загубата, ако това елиминира или значително намалява несъответствието в оценката или признаването, което в противен случай би възникнало от оценяването на активи или пасиви или от признаването на печалби и загуби от тях на различна основа, както е описано по-долу:

- а) Ако Банката има пасиви по застрахователни договори, чието оценяване включва текуща информация и финансови активи, които тя счита за свързани и които в противен случай биха били оценени по справедлива стойност през друг всеобхватен доход или амортизирана стойност.
- б) Ако Банката има финансови активи, финансови пасиви или и двете, които споделят рисковете си характеристики и това води до противоположни промени в справедливата стойност, които са склонни взаимно да се компенсират.
- в) Ако Банката има финансови активи, финансови пасиви или и двете, които споделят рисковете си характеристики, което води до противоположни промени в справедливата стойност, които имат възможност да се нетират, и нито един от финансовите активи или финансови пасиви не отговаря на изискванията за определяне като хеджиращ инструмент, тъй като те не се оценяват по справедлива стойност в печалбата или загубата.

Финансов актив се оценява по амортизирана стойност, ако едновременно са изпълнени следните две условия:

- а) Финансовият актив се държи в рамките на бизнес модел, чиято цел е да държи финансови активи, за да се съберат договорните парични потоци (Hold to Collect); и
- б) Договорните условия на финансовия актив дават основание за възникване на парични потоци, които са единствено плащания на главници и лихви върху неизплатената главница, на определени дати (SPPI).

Финансов актив се оценява по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, ако едновременно са изпълнени следните две условия:

- а) Финансовият актив е държан в рамките на бизнес модел, чиято цел се постига чрез събиране на договорни парични потоци и продажба на финансови активи и
- б) Договорните условия на финансовия актив дават основание за възникване на парични потоци, които са единствено плащания на главници и лихви върху неизплатената главница, на определени дати.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

МСФО 9 Финансови инструменти: класификация и оценяване (продължение)

Признаване на активи (продължение)

Финансов актив се оценява по справедлива стойност в печалбата или загубата, освен ако не се оценява по амортизирана стойност или по справедлива стойност чрез друг всеобхватен доход в съответствие с посочените критерии.

При първоначалното признаване, Банката може да направи неотменим избор да представи по справедливата стойност в друг всеобхватен доход последващи промени в инвестиция в капиталов инструмент, която не е държана за търгуване, или не е условно възнаграждение, признато от приобретател в бизнес комбинация, към която се прилага МСФО 3.

Рекласификация на финансови активи

Когато и само когато Банката промени своя бизнес модел за управление на финансови активи, тя рекласифицира всички засегнати финансови активи, в съответствие с изискванията за класификация на активи. В случай, че Банката приложи такава рекласификация на финансовите активи, тя я прилага занаяпред, от първия ден на първия отчетен период следващ промяната в бизнес модела, която е резултирала в рекласификация на финансовите активи. Банката не преизчислява признати в миналото печалби, загуби (включително печалби или загуби от обезценка) или лихви.

Оценка и отчитане

При първоначално признаване, в случай на финансов актив или пасив, който не се отчита по справедлива стойност в печалбата или загубата, Банката отчита финансов актив или финансов пасив по справедлива стойност, вземайки предвид като евентуално увеличение и/или намаление разходи по сделката, които са пряко свързани с придобиването или създаването на финансовия актив или пасив.

Определяне на бизнес модела

Банката дефинира "бизнес модел с основна цел задържане на финансови активи за събиране на договорни парични потоци" като бизнес модел, при който финансовите активи на банката се управляват за да се реализират парични потоци чрез събиране на договорни плащания през жизнения цикъл на инструмента. Банката може да използва този бизнес модел и в случай на конвертиране на продажба на активи с повишен кредитен риск или с цел намаляване на концентрационния риск. Тези финансови активи се отчитат по амортизирана стойност, ако както е описано по-горе е изпълнен допълнителният критерий от договорните условия на финансовия актив да възникват парични потоци, които представляват само плащания по главница и лихва по оставащата главница, на конкретни дати.

Банката определя "бизнес модел, с основна цел едновременно събиране на договорни парични потоци и продажба на финансови активи" като бизнес модел, при който ключовият ръководен персонал на Банката е взел решение, че събирането на договорните парични потоци и продажбата на финансови активи са неразделна част от постигането на целта на бизнес модела и включва много по-чести и на по-висока стойност продажби на финансови активи в сравнение с бизнес модел с основна цел задържане на финансови активи за събиране на договорни парични потоци. Тези активи се отчитат като финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, ако както е описано по-горе е изпълнен допълнителният критерий от договорните условия на финансовия актив да възникват парични потоци, които представляват само плащания по главница и лихва по оставащата главница, на конкретни дати.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

МСФО 9 Финансови инструменти: класификация и оценяване (продължение)

Определяне на бизнес модела (продължение)

Банката определя "Други бизнес модели" като бизнес модел, който не включва нито държане на финансови активи с цел събиране на договорни парични потоци, нито за едновременно събиране на договорни парични потоци и продажба на финансови активи. Обикновено включва активно изкупуване и продажба на финансови активи. Тези активи се отчитат като финансови активи по справедлива стойност през печалбата или загубата.

Финансови активи

Банката първоначално признава заеми и вземания и депозити на датата, на която те са възникнали. Всички други финансови активи (включително активи отчитани по справедлива стойност в печалби и загуби) се признават първоначално на датата на търгуване, на която Банката е станала страна по договорните условия на инструмента.

Банката отписва финансов актив, когато договорните права за паричните потоци от актива са погасени, или Банката прехвърли правата за получаване на договорените парични потоци от финансовия актив в сделка, според която значителна част от всички рискове и изгоди от собствеността на финансовия актив са прехвърлени. Всяко участие в прехвърлен финансов актив, който е създаден или задържан от Банката, се признава като отделен актив или пасив.

Финансови активи и пасиви се нетират и нетната стойност се представя в индивидуалния отчет за финансово състояние тогава и само тогава, когато Банката има правно основание да нетира сумите и има намерение или да урежда на нетна база, или да реализира актива и да уреди пасива едновременно.

Банката има следните не-деривативни финансови активи:

- Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през печалбата или загубата;
- Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход;
- Финансови активи по амортизирана стойност.

Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност

Финансовите активи, отчитани по амортизирана стойност са финансови активи, които се държат в рамките "бизнес модел с основна цел задържане на финансови активи за събиране на договорни парични потоци" и които представляват само плащания на главници и лихви (SPPI). Банката държи такива финансови активи в рамките на бизнес модел, чиято цел е да държи финансови активи, за да се съберат договорните парични потоци в рамките на жизнения цикъл на актива. Такива активи се признават първоначално по справедлива стойност плюс всички пряко съотносими разходи по сделката. След първоначално признаване заемите и вземанията се оценяват по амортизирана стойност, като се използва метода на ефективния лихвен процент, намалена със загуби от обезценка.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Финансови активи (продължение)

Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност (продължение)

Ефективният лихвен процент е процентът, който точно дисконтира приблизително оценените бъдещи парични плащания или постъпления за очаквания срок на финансовия актив или финансовия пасив до брутната балансова стойност на финансов актив или до амортизираната стойност на финансов пасив. При изчисляване на ефективния лихвен процент се оценяват приблизително очакваните парични потоци, като взема предвид всички договорни условия по финансовия инструмент (например опции за предсрочно погасяване, удължаване, кол-опции и други подобни опции), но не взема предвид очакваните кредитни загуби. Изчисляването включва всички такси и други възнаграждения, платени или получени от контрагентите по договора, които са неразделна част от ефективния лихвен процент, разходите по сделката и всички други премии или отбивки.

При изчисляване на ефективния лихвен процент, Банката оценява паричните потоци, като взема предвид всички договорни условия на финансовия инструмент, но не взема предвид бъдещи загуби по кредити.

Изчислението включва всички такси и други възнаграждения, платени или получени от контрагентите, които са неразделна част от ефективния лихвен процент.

Банката взема предвид доказателства за обезценка на заеми и вземания за всеки конкретен актив с изключение на вземанията от служители (Бележка 3: Обезценка на финансови инструменти). След проведен задълбочен преглед на качеството и тест за обезценка на редовните експозиции, Банката установи, че към 31.12.2019 г., както и в 2018 г. очакваната кредитна загуба от вземания от служители е 0%, а тази възникнала от вземанията от Републиканския бюджет по НПЕЕМЖС е 247 хил. лв. (Към 31.12.2018 г.: 804 хил. лв.).

Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност включват пари и парични еквиваленти, вземания от банки, кредити и аванси на клиенти, вземания от Републикански бюджет, ценни книжа и търговски и други вземания.

Финансови активи отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход

Финансовите активи отчитани през друг всеобхватен доход включват капиталови и дългови ценни книжа, както и специфични случаи на кредити.

Финансовите активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход представляват активи, придобити съгласно бизнес модел, с основна цел едновременно събиране на договорни парични потоци и продажба на финансови активи..

Дълговите инструменти се оценяват по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, ако са изпълнени следните две условия:

- а) финансовият актив се държи в рамките на бизнес модел, чиято цел е както събиране на договорни парични потоци, така и продажби на финансови активи, и
- б) съгласно договорните условия на финансовия актив на конкретни дати възникват парични потоци, които са единствено плащания по главница и лихва върху непогасената сума на главницата.

Дълговите инструменти първоначално се признават по справедлива стойност плюс разходите по сделката. В следствие промените в отчетната стойност на тези дългови инструменти в резултат от положителни или отрицателни валутни курсови разлики, приходи или разходи от обезценка и лихвен доход изчислен при използването на ефективния лихвен процент се признават в печалби и загуби.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Финансови активи (продължение)

Когато една инвестиция в дългов инструмент се отпише, натрупаните печалби и загуби в друг всеобхватен доход се рекласифицират в печалби и загуби.

При първоначално признаване Банката може да направи неотменим избор (на база отделен инструмент) да определи инвестиция в капиталов инструмент като измервана по справедлива стойност чрез друг всеобхватен доход. Определянето като измерван по справедлива стойност чрез друг всеобхватен доход не се прилага когато капиталовия инструмент е държан за търгуване или представлява условен актив признат от придобиващата страна при бизнес комбинация.

Финансовият актив е държан за търгуване, ако:

- е придобит с основна цел да бъде продаден в краткосрочен план, или
- при първоначалното признаване е част от портфейл от определени финансови инструменти, които Банката управлява съвместно и има доказателства за скорошно прилагане на модел на краткосрочно реализирана печалба, или
- е дериватив (освен ако дериватив, който е договор за финансова гаранция или е определен като ефективен инструмент за хеджиране)

Инвестиции в капиталови инструменти, измервани по справедлива стойност чрез друг всеобхватен доход, първоначално се измерват по справедлива стойност плюс разходи по сделката. Впоследствие, те се измерват по справедлива стойност, като печалба или загуба възникнала от промените в справедливата стойност се признават в друг всеобхватен доход и се натрупват в преоценъчен резерв. Натрупаната печалба или загуба не се рекласифицира като печалба или загуба при загуба или продажба на инвестицията в капиталови инструменти, а се прехвърля към резервите.

Дивидентите от инвестиции в капиталови инструменти се признават в печалбата или загубата в съответствие с МСФО 9, освен ако дивидентите доказано не представляват възстановяване на част от разходите за инвестицията. При освобождаването от капиталови инструменти от тази категория всяка сума, отчетена в преоценъчния резерв на инструментите, се прекласифицира в неразпределената печалба.

Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през печалбата или загубата

Финансови активи, които не отговарят на условията за оценяване по амортизирана стойност или справедлива стойност през друг всеобхватен доход, се оценяват по справедлива стойност в печалбата или загубата. По-конкретно:

- Инвестиции в капиталови инструменти се класифицират по справедлива стойност в печалбата или загубата, освен ако Банката не определи капиталовата инвестиция, която нито е държана за търгуване, нито представлява условно възнаграждение, произтичащо бизнес комбинация, в друг всеобхватен доход при първоначалното признаване;
- Дългови инвестиции, които не отговарят на критериите за оценяване по амортизирана стойност или по справедлива стойност през друг всеобхватен доход се класифицират като оценени по справедлива стойност в печалбата или загубата. В допълнение, дългови инструменти, които отговарят на условията за оценяване както по амортизирана стойност, така и по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, мога да бъдат определени като отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата при първоначалното признаване ако това елиминира или значително намалява счетоводно несъответствие, което би могло да възникне от оценяването на активи и пасиви или признаването на печалби и загуби от тях на различни бази. Банката не е определила дългови инструменти като отчитани по справедлива стойност в печалба или загуба.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Финансови активи (продължение)

Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през печалбата или загубата (продължение)

Свързаните разходи по сделката се признават в печалба и загуба, когато възникнат. Финансовите активи отчитани по промени, включително доходи от дивиденди, се отчитат в печалби и загуби.

При първоначалното придобиване, ръководството на Банката определя дали един финансов актив ще се държи за търгуване. Обикновено деривативите са такъв тип инструменти.

Деривативите са финансови инструменти:

- чиято стойност се променя в отговор на промени в лихвен процент, цена на ценна книга, цена на стока, валутен курс, индекс на цени или лихвени проценти, кредитен рейтинг или кредитен индекс, или друга променлива;
- които не изискват първоначална нетна инвестиция или изискват малка първоначална нетна инвестиция в сравнение с други видове договори, които реагират по подобен начин на промени в пазарните условия;
- които са платими на бъдеща дата.

Когато при сключване на конкретна деривативна сделка, Банката определя конкретна позиция за хеджиране и са изпълнени всички изисквания на МСФО 9, съответния дериватив се отчита като такъв за хеджиране, като се определя дали той хеджира

- отклонения в справедливата стойност на конкретен актив (fair value hedge),
- разлики в очаквани бъдещи парични потоци (cash flow hedge), или
- ефект от инвестиции в чуждестранни дъщерни предприятия (net investment hedge).

Деривативи, които не отговарят на критериите за хеджиране, се отчитат като по справедлива стойност през печалба и загуба.

Деривативните финансови инструменти се признават първоначално по справедлива стойност (включително разходите по сделката) и впоследствие се преоценяват по справедлива стойност. Деривативите се отчитат като активи, когато справедливата им стойност е положителна и като пасиви, когато е отрицателна.

Към 31.12.2018 г. и 31.12.2019 г., Банката не притежава активи, които са отчитани по справедлива стойност през печалбата или загубата.

Активи на доверително управление

Банката предоставя доверителни услуги, които водят до държане на или инвестиране в активи от името на клиенти. Активите държани на доверително управление, освен ако са изпълнени определени критерии за признаване, не са показват във финансовите отчети на Банката, тъй като не представляват активи на Банката.

Българска банка за развитие АД извършва услуги в качеството си на инвестиционен посредник, съгласно разпоредбите на Закона за публично предлагане на ценни книжа (ЗППЦК). Като инвестиционен посредник, Банката следва да отговаря на определени изисквания за защита на интересите на клиентите съгласно Закона за пазарите на финансови инструменти (ЗПФИ) и Наредба 38 издадена от Комисията по Финансов Надзор (КФН). Банката също така следва да спазва изискванията на Директива 2014/65/ЕС за Пазарите на финансови инструменти (MiFID II) и Регламент 600/2014 на ЕС относно Пазарите на Финансови инструменти (MiFIR).

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Активи на доверително управление (продължение)

Банката е създала и прилага организация, свързана със сключването и изпълнението на договори с клиенти, с изискването на информация от клиенти, с воденето на отчетност и съхраняването на клиентски активи, съгласно изискванията на горепосочените национални и Европейски нормативни актове. Банката е изградила система от вътрешни правила и процедури за вътрешен контрол, които да осигурят пълното съответствие с нормативната уредба, посочена по-горе.

Финансови пасиви

Всички финансови пасиви се оценяват последващо по амортизирана стойност, използвайки метода на ефективния лихвен процент или по справедлива стойност в печалбата или загубата. Финансови пасиви, които не са условно възнаграждение на придобивания в бизнес комбинация, държани за търгуване, или определени като отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, се оценяват последващо по амортизирана стойност, използвайки метода на ефективния лихвен процент.

Първоначално, те се признават по справедливата стойност на получените парични потоци при възникване на пасива, намалени с разходите по сделката. Впоследствие, всяка разлика между нетните парични потоци и остатъчната стойност се признава в печалбата или загубата за периода по метода на ефективната лихва за срока на пасива. Финансовите пасиви, отчетени от Банката като депозити, привлечени средства и издадени ценни книжа, се представят по амортизирана стойност.

Ефективният лихвен процент е лихвата, която точно дисконтира очакваните бъдещи парични плащания или постъпления за периода на очаквания живот на финансовия инструмент или, когато е подходящо за по-къс период, до брунтата балансова стойност на финансовия актив или до амортизираната стойност на финансовия пасив. При изчисляване на ефективния лихвен процент, Банката оценява паричните потоци, като взема предвид всички договорни условия на финансовия инструмент, но не взема предвид бъдещи загуби по кредити. Изчисляването включва всички такси и други възнаграждения, платени или получени от контрагентите, които са неразделна част от ефективния лихвен процент.

Отписване на финансови инструменти

Финансов актив (или, когато е приложимо, част от финансов актив или част от група от сходни финансови активи) се отписва, когато:

- а) Договорните права върху паричните потоци от финансовия актив са изтекли;
- б) Договорните права за получаване на парични потоци от финансовия актив са прехвърлени, или договорните права за получаване на парични потоци от финансовия актив са запазени, но е поето договорно задължение за плащане на всички събрани парични потоци, без съществено отлагане, на трета страна по сделка за прехвърляне, при което:
  - Банката е прехвърлила в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив или
  - Банката нито е прехвърлила, нито е запазила в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив, но не е запазила контрола върху него.

Когато Банката е прехвърлила договорните си права за получаване на парични потоци от финансовия актив и нито е прехвърлила, нито е запазила в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив, но е запазила контрола върху него, тя продължава да признава прехвърления финансов актив до степента на продължаващото си участие в него. В този случай, Банката признава и съпътстващо задължение. Прехвърленият актив и съпътстващото задължение се оценяват така че да отразяват правата и задълженията, които Банката е запазила. Степента на продължаващото участие, което е под формата на гаранция за прехвърления актив, се оценява по по-ниската от първоначалната балансова стойност на актива и максималната стойност на възнаграждението, което може да се наложи да бъде възстановено от Банката.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Отписване на финансови инструменти (продължение)

Финансов пасив се отписва от индивидуалния отчет за финансовото състояние, когато той е погасен, т.е. когато задължението, определено в договора, е отпаднало или е анулирано или срокът му е изтекъл. Замяната на съществуващ финансов пасив с друг дългов инструмент от същия заемодател със съществено различни условия, или същественото модифициране на условията на съществуващ финансов пасив, се отчита като отписване на първоначалния финансов пасив и признаване на нов финансов пасив. Разликата между балансовите стойности на първоначалния и новия пасив, се признава в индивидуалния отчет за всеобхватния доход – в печалбата или загубата.

Обезценка на финансови активи

МСФО 9 изисква признаването на обезценка от очаквани кредитни загуби върху дългови финансови инструменти, оценявани по амортизирана стойност или по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, лизингови вземания, търговски вземания и активи по договори, както и върху договори за финансови гаранции. Размерът на обезценката зависи от вероятността от неизпълнение на длъжника през следващите 12 месеца след първоначалното признаване, освен ако не е настъпило значително увеличение на кредитния риск, което налага да се оценят очакваните кредитни загуби (ОКЗ) през целия живот на финансовия актив.

Оценката на ОКЗ се основава на цялата налична, разумна и аргументирана информация към отчетната дата за миналите събития, текущата ситуация, както и използване на уместни макроикономически показатели и надеждни прогнози за бъдещите икономически условия. Основните макроикономически показатели, които Банката използва са брутен вътрешен продукт, безработица, инфлация, промяна на цените на петрола и промяна в курса на щатския долар и 3-месечния EURIBOR. Очакваните кредитни загуби, за кредити оценени във фаза 3, се оценяват на базата на три макроикономически сценария – реалистичен, негативен и оптимистичен – които се използват при изчислението на обезценката с различни тегла. Получените резултати могат допълнително да се коригират и очакваните кредитни загуби да се увеличат или намалят, за да бъдат отразени бъдещи рискове, които не подлежат на моделиране (основно законодателни или регулаторни).

Банката е изготвила методология, която въвежда критерии за класифициране на финансовите активи в три категории (т.нар. „фази“), критерии за трансфери между тях и определяне размер на обезценка в зависимост от фазата, в която е класифициран съответният актив.

По-долу са описани фазите и техните характеристики:

- Фаза 1 – включва обслужвани кредити без значително увеличение на кредитния риск след първоначалното признаване. Обезценката на тези активи се основава на вероятността от неизпълнение на длъжника през следващите 12 месеца или за по-къс период, ако животът на инструмента е по-къс от една година;
- Фаза 2 – включва активи със значително увеличение на кредитния риск след първоначалното признаване. Такова увеличение се предполага да има, ако кредитът е просрочен повече от 30 дни; длъжникът е поставен под наблюдение; кредитният рейтинг на длъжника се е влошил към отчетната дата в сравнение с рейтинга му на датата на признаване на инструмента или Банката очаква кредитът да бъде реструктуриран. В този случай очакваните кредитни загуби се изчисляват за целия живот на актива;

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Обезценка на финансови активи (продължение)

- Фаза 3 – включва активи, за които съществуват обективни доказателства, че са обезценени, като например кредити в неизпълнение. Банката е определила специфични критерии, според които се определя че даден длъжник е в неизпълнение. Очакваните кредитни загуби за тези инструменти също се изчисляват за целия им живот.

Абсолютният праг за прехвърляне на кредитите между нивата е обвързан с вътрешния кредитен рейтинг, определен от Банката на съответния кредитополучател. Банката е определила кредитен рейтинг 7 за граница за преминаване във фаза 2 и кредитен рейтинг 8 за преминаване във Фаза 3.

Финансовите активи класифицирани във Фаза 1 – Редовни – се обезценяват индивидуално въз основа на вероятността от неизпълнение на длъжника през следващите 12 месеца или за по-къс период, ако животът на инструмента или остатъчният срок е по-къс от една година;

Финансов актив, класифициран във Фаза 2 – Наблюдавани – е актив със значително увеличение на кредитния риск след първоначалното признаване. Такова увеличение се предполага да има, ако графикът на плащания е просрочен повече от 30 дни; длъжникът е поставен под наблюдение; кредитният рейтинг на длъжника се е влошил към отчетната дата в сравнение с рейтинга му на датата на признаване на инструмента или Банката очаква кредитът да бъде реструктуриран. В този случай очакваните кредитни загуби се изчисляват за целия живот на актива;

Финансов актив класифициран във Фаза 3 – Необслужвани – който не се отчита по справедлива стойност в печалби и загуби, се преглежда към всяка отчетна дата, за да се прецени дали съществуват обективни доказателства че е обезценен. Един финансов актив е обезценен ако има обективни доказателства за обезценка в резултат от едно или повече събития, възникнали след първоначалното признаване на актива, и това събитие на загуба е засегнало очакваните бъдещи парични потоци от този актив, което може да бъде надеждно оценено.

Обективно доказателство, че финансов актив е обезценен, включва неизпълнение или просрочие от длъжника, реструктуриране на задължението към Банката при условия, които Банката иначе не би разглеждала, индикации, че длъжник или емитент ще изпадне в несъстоятелност, неблагоприятни промени в статуса на плащания на длъжник или емитент, икономически условия, които водят до неизпълнения или изчезването на активен пазар за дадена ценна книга.

Закупени или първоначално създадени финансови активи с кредитна обезценка са активи, които са кредитно обезценени при първоначалното признаване. За тези активи Банката признава всички промени в очакваната кредитна загуба за целия срок на инструмента от първоначалното признаване като загуба от обезценка с признаване на промените в печалбата или загубата. Резултатът от положителна промяна в тези активи е приход от обезценка.

Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност

Банката обезценява тези активи на индивидуална и колективна база.

Банката взема предвид доказателства за обезценка на финансови активи, отчитани по амортизирана стойност (заеми и вземания) както за конкретен актив, така и на колективно равнище. Активите, които имат сходни рискови характеристики се проверяват колективно за обезценка.

При проверката на колективно ниво за обезценка, Банката използва историческите тенденции за вероятността за неизпълнение, времето за възстановяване и размера на възникналите загуби. Загубата от обезценка за финансов актив, отчитан по амортизирана стойност, се изчислява като разликата между неговата отчетна стойност и настоящата стойност на очакваните бъдещи парични потоци, дисконтирани с оригиналния ефективен лихвен процент.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Обезценка на финансови инструменти (продължение)

Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност (продължение)

Оценяването на очакваните кредитни загуби е функция на вероятност от неизпълнение, загуба при неизпълнение (значимостта на загубата при неизпълнение) и експозиция при неизпълнение. Оценката на вероятността от неизпълнение и загуба при неизпълнение се базира на исторически данни, коригирани с прогнозна информация. По отношение на експозицията при неизпълнение, за финансови активи тя се представлява от брутната им балансова стойност към отчетната дата; за договори за финансови гаранции експозицията включва сумата, усвоена към отчетната дата плюс допълнителните суми, които се очаква да бъдат усвоени в бъдеще по дата на неизпълнение, определена въз основа на историческия опит, разбирането на Банката за специфичните бъдещи нужди от финансиране на длъжниците и друга относима прогнозна информация.

Съгласно „Политика и правила за определяне на очаквана загуба и обезценка на експозиции“, разбирането на Банката за обезценка на колективна (портфейлна) основа е следното:

„Чл. 32. (1) Въз основа на мотивирано предложение от управление „Риск“, банката може да обособява подпортфейли от експозиции със сходни рискови характеристики.

(2) Показателите, мотивирали обособяването на подпортфейл, се контролират и наблюдават минимум веднъж годишно с цел установяване на потенциална неблагоприятна динамика и промени на рисковия профил на портфейла.

Чл. 33. Размерът на колективната обезценка се определя при спазване на приетата от банката методика. Допуска се разработването и на допълнителни методики, отчитащи специфични рискови фактори за конкретни подпортфейли.

Чл. 34. За групи финансови инструменти (портфейли), чийто кредитен риск се е увеличил значително след първоначалното признаване, може да се извърши оценка на портфейлна база, като се вземе предвид информацията, която удостоверява значителното увеличение на кредитния риск на ниво група или подгрупа от финансови инструменти. По този начин Банката признава очаквани кредитни загуби за целия срок на финансовите инструменти, чийто кредитен риск се е увеличил значително, дори когато на ниво отделен инструмент липсват доказателства за това.

Чл. 35.(1) Когато Банката определя дали е настъпило значително увеличение на кредитния риск и признава корекции за загуби на колективна база, финансовите инструменти може да се групират на базата на общи характеристики на кредитния риск с цел провеждане на анализ, целящ своевременното установяване на значително увеличение на кредитния риск.

(2) Групирайки финансови инструменти, Банката спазва принципа да не влошава качеството на наличната информация чрез групиране на финансови инструменти с различни рискови характеристики. Общите характеристики на кредитния риск включват например, но не се ограничават до: вид инструмент; рейтинг за кредитния риск; вид обезпечение; дата на първоначално признаване; остатъчен срок до падежа; отрасъл; географско местоположение на заемополучателя; и относителната стойност на обезпечението спрямо финансовия актив, ако тя оказва въздействие върху вероятността от настъпване на неизпълнение (например заеми без право на регресен иск в някои юрисдикции или съотношения заем/обезпечение).“

Понастоящем Банката е определила като портфейл за колективна обезценка вземанията по НПЕЕМЖС.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Обезценка на финансови инструменти (продължение)

Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност (продължение)

Под обезценка на индивидуална база, Банката разбира (пак в същата Политика) оценка на очакваните кредитни загуби въз основа на индивидуалните параметри на експозицията:

1. Когато експозицията е във Фаза 3, се прилага индивидуална матрица за очакваните бъдещи парични потоци от реализация на обезпеченията.
2. Когато експозицията е във Фаза 1 или 2 се използва инструмент (tool), който съпоставя индивидуалните характеристики на експозицията (матуритет, модел на изплащане, сектор, тип и т.н.) с приложими към експозиции със сходни характеристики исторически обосновани вероятности за неизпълнение, макроикономически параметри, секторни специфики и др.

Финансови активи отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход

За дългови инструменти, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, не се признава провизия за загуба от обезценка в отчета за финансовото състояние, тъй като балансовата стойност е равна на справедливата стойност. Въпреки това, загубата от обезценка се включва като част от преоценената стойност в преоценъчни резерв на инвестициите.

За капиталовите ценни книги не се начислява обезценка, като всяко движение на справедливата стойност се отчита през друг всеобхватен доход до окончателната продажба или отписване на ценната книга.

Справедлива стойност на финансовите активи и пасиви

Дефиниции

Справедливата стойност се дефинира като цената, която би била получена при продажба на даден актив или платена при прехвърлянето на задължение при обичайна сделка между пазарни участници към датата на оценката. Банката оповестява информация за справедливата стойност на тези финансови активи и пасиви, за които има налична пазарна информация и чиято справедлива стойност е съществено различна от отчетената балансова стойност.

Справедливите стойности на финансовите активи и финансовите пасиви, които се търгуват на активни пазари и за които има достъпна пазарна информация, са основани на обявени пазарни цени или цени на затваряне. Използването на реални пазарни цени и информация намалява нуждата от управленска преценка и предположения, както и несигурността, свързана с определянето на справедливи стойности. Наличността на реални пазарни цени и информация варира в зависимост от продуктите и пазарите, и се променя въз основа на специфичните събития и общите условия на финансовите пазари. За част от останалите финансови инструменти, Банката определя справедливите стойности, използвайки техника на оценяване, базирана на нетна настояща стойност. Изчисляването на нетната настояща стойност се извършва с пазарни криви за доходност и кредитни спредове, където е необходимо, за съответния инструмент. Целта на техниките на оценяване е да се определи справедлива стойност, която отразява

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Справедлива стойност на финансовите активи и пасиви (продължение)

Дефиниции (продължение)

цената на финансовия инструмент на отчетната дата, която би била определена от преки участници на пазара. Банката има установена контролна среда по отношение на оценяването на справедливите стойности.

Справедливата стойност на финансовите инструменти, които не са търгувани на активни пазари (напр. деривативи, нетъргуеми на борсата), които са обект на сделка между страните, са определени чрез използването на техники за оценки. Тези техники за оценки се придържат към употребата на пазарни данни, когато има такива и колкото е възможно по-малко на специфичните оценки на Банката.

Йерархия на справедлива стойност

Банката използва следната йерархия за определяне и оповестяване на справедливата стойност на финансовите инструменти чрез оценителска техника:

- Ниво 1 - входящите данни на ниво 1 са котираните (некоригирани) цени на инструменти на активните пазари за идентични финансови инструменти;
- Ниво 2 - входящите данни на ниво 2 са входящи данни за даден актив или пасив, различни от котираните цени, включени в ниво 1, които, пряко или косвено, са достъпни за наблюдение. Тази категория включва инструменти, оценявани използвайки: котиран цени на подобни активи или пасиви на активни пазари; котиран цени на идентични или подобни активи или пасиви на пазари, които не се считат за активни; други техники за оценяване, където всички значими входящи данни са пряко или косвено достъпни за наблюдение, използвайки пазарни данни;
- Ниво 3 - входящите данни на ниво 3 са ненаблюдаеми входящи данни за даден актив или пасив. Тази категория включва всички инструменти, при които техниката за оценяване не включва наблюдаеми входящи данни и ненаблюдаемите входящи данни имат значителен ефект върху оценката на инструмента. Тази категория включва инструменти, които се оценяват на базата на котиран цени на подобни инструменти, където значителни ненаблюдаеми корекции или предположения се изискват, за да отразят разликите между инструментите;

Йерархията на справедливата стойност на финансовите активи и пасиви е оповестена в Бележка 5.

Отчитане на хеджирането

МСФО 9 въвежда значително изменение в отчитането на хеджирането, изискващ по-голям обем оповестявания относно дейността по управление на риска. Бизнес моделът на Банката не включва заемането на значими пазарни или валутни позиции. Доколкото Банката е изложена на валутен или лихвен риск, тя предприема подходящи мерки за неговото минимизиране: осигуряване на съответствие между размера на активните и пасивните експозиции в съответната валута, осигуряване на покритие на лихвоносните активи с фиксирана лихва със сходни по размер лихвоносни пасиви с фиксирана лихва.

Банката поема в пълна степен пазарния риск по притежаваните от нея ценни книжа, независимо дали са държани за събиране на парични потоци или за продажба.

Банката не притежава дъщерни дружества в чужбина, които да консолидира.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Отчитане на хеджирането (продължение)

Банката не отчита активни финансови инструменти, за които е определено хеджиращо взаимоотношение, поради което изискванията относно хеджирането съгласно МСФО 9 не оказват влияние върху финансовите отчети на Банката.

Парични средства и парични еквиваленти

Паричните еквиваленти за целите на отчета за паричните потоци се състоят от парични средства в брой, по разплащателни сметки в други банки, предоставени депозити на други банки - на виждане и/или с оригинален срок до три месеца, в това число и по репо-сделки с оригинален срок до три месеца, както и салда по сметките с Централната банка, които са свободни от всякакви ограничения (не са блокирани). Банката поддържа Минимален задължителен Резерв според изискванията на БНБ и за целите на паричния поток ги включва в Пари и Парични еквиваленти. Те се представят в индивидуалния отчет за финансовото състояние по тяхната амортизирана стойност.

Банковите овърдрафти, които са платими при поискване и формират неразделна част от управлението на паричните наличности на Банката, се включват като компонент на парични средства и парични еквиваленти за целите на изготвянето на индивидуалния отчет за паричните потоци.

3.2 Други активи

Активи държани за продажба

Активи се класифицират като държани за продажба, ако тяхната балансова стойност ще бъде възстановена чрез продажба, а не чрез продължаваща употреба в дейността на Банката. Активите, държани за продажба се оценяват първоначално по цена на придобиване, като разходите по сделката се включват в първоначалната оценка. Тези активи, обичайно, са били първоначално приети от Банката като обезпечения и се придобиват в следствие от нея в резултат на замяна "дълг срещу собственост" от кредитополучатели, които не обслужват своите задължения съгласно договорните условия по кредита.

Активи, класифицирани в тази група, са налични за незабавна продажба в тяхното настоящо състояние. Ръководството обичайно активно провежда мероприятия за реализиране на сделка за продажба, която се цели да бъде изпълнена в рамките поне на една година от датата на класифициране на актива в тази група.

Активи, класифицирани като държани за продажба, се представят в индивидуалния отчет за финансовото състояние отделно и се оценяват по по-ниската от балансовата стойност и справедливата им стойност, намалена с преките очаквани разходи по продажбата.

Активите от тази класификационна група не се амортизират.

Инвестиции в дъщерни дружества

Дългосрочните инвестиции, представляващи акции в дъщерни дружества, са представени в индивидуалния финансов отчет по цена на придобиване, която представлява справедливата стойност на възнаграждението което е платено, включително преките разходи по придобиването на инвестицията. Тези инвестиции не се търгуват на фондови борси.

Притежаваните от Банката инвестиции в дъщерни дружества подлежат на преглед за обезценка. При установяване на условия за обезценка, същата се признава в индивидуалния отчет за всеобхватния доход.

При покупка и продажба на инвестиции в дъщерни дружества се прилага датата на сключване на сделката.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.2 Други активи (продължение)

Инвестиции в дъщерни дружества (продължение)

Инвестициите се отписват, когато се прехвърлят правата, които произтичат от тях на други лица при настъпването на правните основания за това и по този начин се загубва контрола върху стопанските изгоди от инвестициите. Доходът от продажбата им се представя отделно към статията други доходи/(разходи) от/за дейността на индивидуалния отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Данъци

Банката начислява текущи данъци съгласно българските закони. Данъкът върху печалбата се изчислява на база на облагаемата печалба за периода, определена в съответствие с правилата, установени от данъчните власти, по силата на които се плащат (възстановяват) данъци.

Данъчният ефект, свързан със сделки или други събития, отчетени в отчета за всеобхватния доход, също се отчита в отчета за всеобхватния доход, и данъчният ефект, свързан със сделки и други събития, отчетени директно в собствения капитал, също се отнася директно в собствения капитал.

Задълженията по отсрочени данъци се отчитат за всички временни разлики, подлежащи на данъчно облагане, освен в случаите, когато възникват от първоначалното отчитане на актив или пасив при сделка, за която към момента на сделката не дава отражение, нито на счетоводната, нито на данъчната печалба (данъчна загуба).

Отсрочените данъчни активи се отчитат за всички временни разлики, подлежащи на приспадане, до степента, до която е вероятно да има налична облагаема печалба, срещу която да се извършат съответните приспадания по отсрочени данъчни вземания. Това не се отнася за случаите, когато те възникват от първоначалното отчитане на актив или пасив при сделка, за която към момента на сделката не дава отражение, нито на счетоводната, нито на данъчната печалба (данъчна загуба).

Отсрочени данъци се признават като приход или разход и се включват в нетната печалба за периода, освен в случаите, когато тези данъци възникват от сделка или събитие, отчетено за същия или различен период директно в собствения капитал. Отсрочени данъци се начисляват в или приспадат директно от собствения капитал, когато тези данъци се отнасят за позиции, които се начисляват или приспадат през същия или различен период, директно в собствения капитал.

Имоти, машини и съоръжения

Имотите, машините и съоръженията са представени в индивидуалния финансов отчет по историческа цена на придобиване, намалена с натрупаната амортизация и загубата от обезценка.

Първоначално оценяване

При първоначалното си придобиване имотите и съоръженията се оценяват по цена на придобиване, която включва покупната цена, вкл. митнически такси и всички преки разходи, необходими за привеждане на актива в работно състояние. Преките разходи са: разходи за подготовка на обекта, разходи за първоначална доставка и обработка, разходите за монтаж, разходи за хонорари на лица, свързани с проекта, невъзстановяеми данъци и други.

Последващо оценяване

Избраният от Банката подход за последваща оценка на имотите и съоръженията е модела на себестойността по МСС 16 – цената на придобиване, намалена с начислените амортизации и натрупаните загуби от обезценка.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.2 Други активи (продължение)

Имоти, машини и съоръжения (продължение)

Последващо оценяване (продължение)

Печалби и загуби при отписване на имоти, машини и съоръжения (определят се като разлика между постъпленията и балансовата стойност на актива) се признават нетно в други доходи/разходи от/за дейността в печалби и загуби.

Метод на амортизация

Банката използва линеен метод на амортизация на имоти и оборудване. Полезният живот по групи активи е както следва:

- сгради – 50 г.
- банково оборудване и компютри – 5 г.
- транспортни средства – 5 г.
- стопански инвентар – 6.7 г.

Полезният живот по групи активи не е променен в сравнение с 2018 г.

Полезният живот на отделните групи активи е определен от ръководството съобразно: физическото износване, спецификата на оборудването, бъдещите намерения за употреба и с предполагаемото морално остаряване. Определеният полезен живот на съоръженията се преглежда в края на всяка година и при установяване на значителни отклонения спрямо бъдещите очаквания за срока на използването на активите, същият се коригира проспективно.

Последващи разходи

Разходите за ремонти и поддръжка се признават за текущи в периода, през който са направени. Извършени последващи разходи, свързани с имоти и съоръжения, които имат характер на подмяна на определени възлови части или на преустройство и реконструкция, се капитализират към балансовата стойност на съответния актив и се преразглежда остатъчният му полезен живот към датата на капитализация. Същевременно, неамортизираната част на заменените компоненти се изписва от балансовата стойност на активите и се признава в текущите разходи за периода на преустройството.

Нематериални активи

Нематериалните активи са представени в индивидуалния финансов отчет по цена на придобиване, намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка. В техния състав са включени програмни продукти (софтуер) и лицензи за ползване на софтуер.

В Банката се прилага линеен метод на амортизация на нематериалните активи при определен полезен живот 5 години.

Балансовата стойност на нематериалните активи подлежи на преглед за обезценка, когато са налице събития, или промени в обстоятелствата, които посочват, че балансовата стойност би могла да надвишава възстановимата им стойност. Загубите от обезценката се включват в индивидуалния отчет за всеобхватния доход.

Нематериалните активи се отписват от индивидуалния финансов отчет, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди, или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на нематериалните активи се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.2 Други активи (продължение)

Инвестиционни имоти

Ръководството на Банката използва тази категория при отдаване под наем на активи, придобити от обезпечения по кредити. Инвестиционните имоти се оценяват първоначално по цена на придобиване, като разходите по сделката се включват в първоначалната оценка. След първоначалното признаване, инвестиционните имоти се отчитат по модела на справедливата стойност. Печалбата или загубата, възникнала от промяната в справедливата стойност на инвестиционните имоти, се включва в печалбата или загубата за периода, в който е възникнала. Справедливата стойност на инвестиционните имоти се определя въз основа на оценката от независим оценител.

Приходите от наем от инвестиционните имоти се представят в други доходи от дейността, а оперативните разходи пряко или непряко свързани с генерираните доходи от наем се представят в други разходи за дейността. Отписването на инвестиционен имот се извършва при продажба или трайно изваждане от употреба, като от продажбата му не се очакват бъдещи ползи. Печалбите или загубите от отписването на инвестиционни имоти се отчитат в печалбата или загубата за периода, в които са възникнали.

Активи, придобити от обезпечения

Активите, придобити от обезпечения се оценяват по по-ниската от себестойността и нетната реализуема стойност съгласно изискванията на МСС 2 Материални запаси.

Себестойността на активите, придобити от обезпечения представлява сумата от всички преки разходи по придобиването на активите, както и други разходи, направени във връзка с доставянето им до тяхното настоящо местоположение и състояние. Нетната реализуема стойност е предполагаемата продажна цена в нормалния ход на стопанската дейност минус приблизително оценените разходи за завършване на търговския цикъл и тези, които са необходими за осъществяване на продажбата.

Обезценката на тези активи се изчислява в съответствие със счетоводната политика на Банката на база на очакваната реализация на активите от придобити обезпечения. Обезценката на активите, придобити от обезпечения се включва в Отчета за печалбата или загубата. Ръководството на Банката счита, че балансовата стойност на активите, придобити от обезпечения представлява най-добрата преценка за тяхната нетна реализуема стойност към датата на отчета за финансово състояние. Допълнителна информация е представена в Бележки 25-27.

Обезценка на нефинансови активи

Отчетните стойности на нефинансовите активи на Банката, различни от инвестиционни имоти, материални запаси и отсрочени данъчни активи, се преглеждат към всяка отчетна дата с цел да се определи дали има признаци за обезценка. В случай, че съществуват такива признаци, се прави приблизителна оценка на възстановимата стойност на актива. За нематериални активи с неопределен полезен живот, или които още не са готови за употреба, възстановимата стойност се определя на всяка година по едно и също време. Загуба от обезценка се признава винаги в случай, че балансовата стойност на един актив или обект, генериращ парични потоци (ОГПП), част от която е той, превишава неговата възстановима стойност.

Възстановимата стойност на актив или ОГПП, е по-високата от неговата стойност в употреба и справедливата му стойност, намалена с разхода по продажба. При оценката на стойността в употреба, бъдещите парични потоци се дисконтират до настоящата им стойност, като се прилага дисконтов процент преди данъци, отразяващ текущите оценки за пазара, цената на парите във времето и специфичния риск за актива или за ОГПП.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.2 Други активи (продължение)

Обезценка на нефинансови активи (продължение)

За целта на теста за обезценка, активи, които не могат да бъдат разглеждани индивидуално, се групират заедно в най-малката възможна група активи, генерираща парични постъпления от продължаваща употреба, които са в голяма степен независими от паричните постъпления от други активи или ОГПП.

Загубите от обезценка се признават в печалби и загуби. Загубите от обезценка, признати за ОГПП се разпределят така, че да намалят отчетните стойности на активите в обекта пропорционално.

Загубата от обезценка се възстановява само до такава степен, че балансовата стойност на актива не надвишава балансовата стойност, която би била определена след приспадане на амортизация, ако загуба от обезценка не е била признавана.

3.3. Пасиви

Пенсионни и други задължения на персонала по социалното и трудово законодателство

Съгласно българското законодателство, Банката е задължена да плаща вноски във фондовете за социално и здравно осигуряване. Трудовите отношения с работниците и служителите на Банката, в качеството ѝ на работодател, се основават на разпоредбите на Кодекса на труда.

Краткосрочни доходи

Краткосрочните доходи за персонала на Банката под формата на възнаграждения, бонуси и социални доплащания и придобивки се признават като разход в индивидуалния отчет за всеобхватния доход в периода, в който е положен трудът за тях или са изпълнени изискванията за тяхното получаване, и като текущо задължение в размер на недисконтираната им сума. Дължимите от Банката вноски по социалното и здравно осигуряване се признават като текущ разход и задължение в недисконтиран размер, заедно и в периода на начисление на съответните доходи, с които те са свързани.

В края на всеки отчетен период, Банката прави оценка и отчита сумата на очакваните разходи по натрупващите се компенсируеми отпуски, която се очаква да бъде изплатена в резултат на неизползваното право на натрупан отпуск. В оценката се включват приблизителната преценка за разходите за самите възнаграждения и разходите за вноски по задължителното обществено и здравно осигуряване, които работодателят дължи върху тези суми.

Дългосрочни доходи при пенсиониране

Съгласно Кодекса на труда, работодателят е задължен да изплаща на персонала при настъпване на пенсионна възраст обезщетение, което в зависимост от трудовия стаж в даденото предприятие може да варира между 2 и 6 брутни работни заплати към датата на прекратяване на трудовото правоотношение. По своите характеристики, тези схеми представляват планове с дефинирани доходи.

Изчислението на размера на тези задължения налага участието на квалифицирани актюери, за да може да се определи тяхната настояща стойност към датата на отчета, по която те се представят в индивидуалния отчет за финансовото състояние, коригирана с размера на актюерските печалби и загуби, а респ. изменението в стойността им, вкл. признатите актюерски печалби и загуби - през друг всеобхватен

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.3. Пасиви

Пенсионни и други задължения на персонала по социалното и трудово законодателство (продължение)

Дългосрочни доходи при пенсиониране (продължение)

доход.

Разходите за минал стаж се признават веднага в отчета за всеобхватния доход, в периода, в който са възникнали.

Към края на всеки отчетен период, Банката назначава сертифицирани актюери, които издават доклад с техните изчисления относно дългосрочните ѝ задължения към персонала за обезщетения при пенсиониране. За целта, те прилагат кредитния метод на прогнозните единици. Настоящата стойност на задължението по дефинираните доходи се изчислява чрез дисконтиране на бъдещите парични потоци, които се очаква да бъдат изплатени в рамките на матуритета на това задължение и при използването на лихвените равнища на държавни дългосрочни облигации, деноминирани в български лева.

Актюерските печалби и загуби произтичат от промени в актюерските предположения и опита. Актюерски печалби и загуби от промени в демографските и финансови предположения при пенсиониране по възраст и стаж са признати в индивидуалния отчет за всеобхватния доход.

Доходи при напускане

Съгласно разпоредбите на Кодекса на труда, работодателят има задължение да изплати при прекратяване на трудовия договор преди пенсиониране, обезщетения за:

- неспазено предизвестие – брутно трудово възнаграждение за един месец;
- поради закриване на предприятието или на част от него, съкращаване в щата, намаляване на обема на работа и спиране на работа за повече от 15 дни и др. – брутно трудово възнаграждение за един месец;
- при прекратяване на трудовия договор поради болест – обезщетение в размер на 2 брутни месечни работни заплати;
- за неизползван платен годишен отпуск – за съответните години за времето, което се признава за трудов стаж

Банката признава задължения към персонала по доходи при напускане преди настъпване на пенсионна възраст, когато е демонстриран обвързващ ангажимент, на база анонсиран план, да се прекрати трудовият договор със съответните лица без да има възможност да се отмени, или при формалното издаване на документите за доброволно напускане. Доходи при напускане, платими повече от 12 месеца, се дисконтират и представят в индивидуалния отчет за финансовото състояние по тяхната настояща стойност.

Провизии и условни пасиви

Провизии се признават, когато Банката има настоящо конструктивно или правно задължение в резултат на минало събитие, и е вероятно, че погасяването/уреждането на това задължение е свързано с изтичане на ресурси. Провизиите се оценяват на база най-добрата приблизителна преценка на ръководството към края на отчетния период за разходите, необходими за уреждането на съответното задължение. Приблизителната оценка се дисконтира, когато падежът на задължението е дългосрочен.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.3. Пасиви (продължение)

Провизии и условни пасиви (продължение)

Условните задължения са задължения, възникнали в резултат на минали събития, съществуването на които може да се потвърди само от настъпването или ненастъпването на едно или повече несигурни бъдещи събития, които не могат да бъдат напълно контролирани от Банката, или не е вероятно да се появи необходимост от изходящ поток от ресурси за погасяване на задължението. Същите не се признават в индивидуалния отчет за финансовото състояние, но подлежат на специално оповестяване.

Договори за финансови гаранции

Договори за финансови гаранции са такива договори, които задължават издателя на гаранцията да обезщети лицето в полза на което е издадена, вследствие на неизпълнение от страна на трето лице - дебитор, на поети задължения, които са били гарантирани. Първоначалното отчитане на финансови гаранции се извършва по справедлива стойност, като се приема, че справедливата стойност към момента на издаване на гаранцията е таксата събрана за издаването ѝ. Вземания за бъдещи премии не се признават. Приходът от комисионни се разсрочва по линеен метод, за периода за който се отнася. В последствие, задълженията на Банката по финансови гаранции се отчитат по по-високата от стойността на обезценката, определена в съответствие с МСФО 9 и стойността при първоначално признаване, намалена, където е подходящо, с натрупаната стойност на прихода, признат в съответствие с политиките за признаване на приходи на Банката.. Очакваните кредитни загуби, отнасящи се до издадени финансови гаранции, се отразяват в отчета за всеобхватния доход в перото Обезценка на финансови активи. Вероятността да възникне задължение за плащане от страна на Банката по такива договори, се оценява на базата на исторически опит с подобни инструменти.

3.4 Капитал

Акционерен капитал

Акционерният капитал е представен по номиналната стойност на издадените и платените акции. Постъпленията от издадени акции над тяхната номинална стойност се отчитат като премийни резерви.

Разходите, отнасящи се пряко до издаването на нови акции, с изключение на тези по бизнес комбинации, се приспадат от капитала нетно от свързаните с тях данъци. Дивидентите по обикновени акции се признават в периода, в който са били одобрени от акционерите. Дивидентите за периода, обявени след датата на изготвяне на финансовите отчети, се оповестяват като събитие след датата на отчета.

Дивиденди

Задължение за парични разпределения към собствениците се признава, когато разпределението е одобрено от тях и не зависи от Банката. Кореспондиращата сума се отписва директно от собствения капитал.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.5 Приходи и разходи

МСФО 15 Приходи по договори с клиенти

МСФО 15 въвежда петстъпков модел, който да се прилага по отношение на приходите, произтичащи от договори с клиенти, независимо от вида на сделката или индустрията, изискващи от Банката да (1) идентифицира договорите с клиенти, (2) да идентифицира задълженията за изпълнение по тези договори, (3) да определи сумата на възнаграждението по договор, (4) да разпредели възнаграждението по договорите по идентифицираните задължения за изпълнение, и (5) да признава приход, когато е удовлетворено всяко едно от определените задължения за изпълнение.

Банката е идентифицирала следните задължения за изпълнение съгласно МСФО 15:

- Услуги във връзка с извършване на трансакции – приходите се признават в определен момент във времето, тъй като клиентът едновременно получава и консумира ползите, поради краткия времеви период на извършване на услугата. Таксите за тези услуги се определят по тарифата на Банката и представляват фиксирана сума на трансакция, която съответства на стойността на изгодата, прехвърлена на клиента. На база на тези обстоятелства, Банката прилага практически целесъобразната мярка съгласно МСФО 15, пар. Б16 да признава прихода при извършването на трансакцията по сумата, която има право да удържи съгласно Тарифата. По МСС 18, Банката е признавала прихода при следване на принципа на начисление, който е довел до признаване на прихода по същия начин.
- Издаване на гаранции и акредитиви – приходите се признават в течение на времето, тъй като клиентът едновременно получава и консумира ползите. Прехвърлянето на изгодите към клиента е равномерно за срока на договора и затова, Банката прилага линеен метод за измерване на напредъка по договора, водещ до линейна амортизация на таксите за договорения период. Таксите за тези услуги са фиксирани суми, изчислени в зависимост от стойността на гаранцията или акредитива. По МСС 18, Банката е признавала прихода като е разсрочвала на линейна база за срока на договора фиксираната такса, което е по същество идентично с политиката по МСФО 15.
- Поддържане на депозити – приходите се признават в определен момент във времето, тъй като клиентът едновременно получава и консумира ползите. Таксите за тези услуги се определят по тарифата на Банката и представляват фиксирана сума на месечна база, която съответства на стойността на изгодата, прехвърлена на клиента. На база на тези обстоятелства, Банката прилага практически целесъобразната мярка съгласно МСФО 15, пар. Б16 да признава прихода при извършването на трансакцията по сумата, която има право да удържи съгласно Тарифата. По МСС 18, Банката е признавала прихода при следване на принципа на начисление, който е довел до признаване на прихода по същия начин.
- Извършване на дейност като посредник, за която Банката получава агентски комисиони – приходите се признават в определен момент във времето при предоставяне на посредническата услуга, тъй като Банката оперира в качеството си на посредник. На база на тези обстоятелства Банката признава приходи равни на стойността на комисионното възнаграждение за изпълнение на посредническата услуга. Комисионното възнаграждение представлява нетната сума, която Банката задържа след изплащане на частта, дължима на третата страна, на която Банката посредничи за изпълнение на услугите от същата тази трета страна.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.5 Приходи и разходи (продължение)

МСФО 15 Приходи по договори с клиенти (продължение)

Таксите за обслужване на облигационни емисии представляват такси за изпълняване на функцията банка-довереник по облигационна емисия на предприятие от обществен интерес. Възнаграждението се начислява и заплаща периодично, съгласно договор.

Приходите от средства на доверително управление представляват такси за управление на средства, предоставени от Министерство на финансите във връзка със заем от Kreditanstalt für Wiederaufbau предоставен на Министерство на финансите. Те се признават когато са дължими по договор.

Банката – с изключение на ограничени операции предоставяни на нейните служители – не реализира приходи от услуги, свързани с банкиране на дребно: размерът на приетите депозити към 31.12.2019 г. е 5,033 хил. лв., а броят открити сметки – 298. Банката не е анализираща в детайли потенциалното влияние на такива услуги върху приходите с оглед ограничената ѝ експозиция към клиенти на дребно и липсата на клонова мрежа.

Приходи от лихви и разходи за лихви

Приходите от лихви и разходите за лихви се признават в отчета за всеобхватния доход на база на принципа на начисляване за всички лихвоносни инструменти при използване на метода на ефективния доход на основата на цената на придобиване или приложимия променлив лихвен процент. Приходите от лихви и разходите за лихви включват амортизация на всеки отбив или премия, или други разлики между първоначалната балансова стойност на лихвоносни инструменти и тяхната стойност на падеж, изчислена на база ефективен лихвен процент.

Приходът от лихви включва лихвени доходи по дългови ценни книжа, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход и през печалби и загуби, лихви по депозити в други банки, лихви по предоставени кредити и аванси на клиенти, такси и комисионни по предоставени кредити и аванси на клиенти, които са неразделна част от ефективния доход на финансовия инструмент.

Разходът за лихви се признава на принципа на начисляване и включва лихвите по привлечени депозити от клиенти и от банки, както и по получени кредити и други привлечени средства, такси и комисионни по получени кредити, които са неразделна част от ефективния разход за лихви.

За експозициите, класифицирани във фази 1 и 2, Банката признава приходи от лихви и други формиращи ЕЛП приходи, начислени върху тяхната брутна балансова стойност за очаквани кредитни загуби. За експозициите, класифицирани във фаза 3, Банката признава приходи от лихви и други формиращи ЕЛП приходи, начислени върху тяхната амортизирана стойност.

Банката също така притежава инвестиции и активи в страни с отрицателни лихвени равнища. Банката оповестява изплатени лихви по такива активи като лихвен разход с допълнително оповестяване в Бележка 6.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.5. Приходи и разходи (продължение)

Такси и комисиони

Приходите от такси и комисиони се признават на еднократна или периодична база през периода на съществуване на експозицията, при осигуряване на съпоставимост с разходите за оказване на услугата, както и консумирането на ползите от предоставените услуги от клиента.

Разходите за такси и комисиони, се признават в момента на извършване на услугата, за която се отнасят, или постигане на резултата от нея.

Операции в чуждестранна валута

При изготвянето на финансовия отчет сделки във валути, различни от функционалната валута на Банката (чуждестранна валута) се признават по валутни курсове, валидни към датата на сделката. На всяка отчетна дата монетарните активи и пасиви, деноминирани в чуждестранна валута се превалутират по курсовете, валидни към тази дата. Немонетарни позиции, отчитани по справедлива стойност, деноминирани в чуждестранна валута се превалутират по курсове, валидни към датата, на която е определена справедливата стойност. Немонетарните позиции, отчитани по историческа стойност в чуждестранна валута не се превалутират.

Сделки, осъществени в чуждестранни валути, са трансформирани в лева по курсовете на БНБ за деня на сделката. Вземанията и задълженията в чуждестранна валута се преоценяват ежедневно. В края на годината са преоценени в легова равностойност по заключителните обменни курсове на БНБ, които на по-важните валути към датата на индивидуалния отчет за финансовото състояние са следните:

<u>Вид валута</u>	<u>31 декември 2019</u>	<u>31 декември 2018</u>
Щатски долари	1.74099	1.70815
Евро	1.95583	1.95583

От 1999 г., българският лев е обвързан с еврото, официална валута на Европейския съюз, в съотношение 1 евро за 1.95583 лева.

Нетните печалби или загуби от промяната на валутните курсове, възникнали от преоценката на вземания, задължения и от сделки с чуждестранна валута, са отчетени в индивидуалния отчет за всеобхватния доход за периода, в който са възникнали.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК

В хода на обичайната си дейност, Банката е изложена на различни рискове, чието настъпване може да доведе до формиране на загуби и влошаване на финансовата стабилност на институцията. Тези рискове се идентифицират, измерват и оценяват с помощта на контролни механизми, за да могат да бъдат управлявани и да се избягва поемането на неоправдан риск. Процесът на управление на рисковете е съществен за доходността на Банката и съществуването ѝ.

Управлението на риска в Българска банка за развитие АД представлява комплекс от методи и процедури, които Банката използва за идентифициране, измерване и контрол на рисковите си експозиции. Банката управлява следните основни категории риск:

- Кредитен;
- Ликвиден;
- Пазарен;
- Операционен.

При управление на рисковете, Българска банка за развитие АД прилага политики и процедури, адекватни на характера и сложността на нейната дейност и базирани се на добри банкови практики.

4.1. Кредитен риск

Кредитен риск е рискът от потенциални загуби, породени от неизпълнение от страна на клиентите на Банката на договорни задължения, във връзка с вземания и притежавани от Банката финансови инструменти, вкл. държавен риск, риск от контрагента и сетълмент риск и кредитен риск от концентрация.

Кредитният риск е основният риск, на който е изложена Банката, поради което управлението му е основно в дейността ѝ. Управлението на кредитния риск се извършва в съответствие със Закона за ББР АД и с действащите законови и подзаконови нормативни актове на Република България, регламентиращи кредитната дейност, утвърдените международни норми и установените добри банкови практики, както и изискванията на МСФО.

Банката използва модели за генериране на вътрешен рейтинг при оценката и управлението на кредитния (включително контрагентния) риск по експозициите. Вътрешните рейтинг модели са съобразени със спецификата на оценявания субект. Създадените модели за оценка на кредитния риск при корпоративни клиенти на Банката са базирани на анализ на исторически данни и настоящото финансово състояние на контрагентите и свързаните с тях лица, историята и поведението им при обслужване на задължения към други контрагенти, анализ на бъдещите парични потоци, източник на обслужване на съществуващите и потенциално възникващите задължения към Банката и други специфични за конкретната сделка параметри. В ББР са създадени и функционират органи за наблюдение, контрол и оценка на качеството на кредитния портфейл. Въведени са процедури и механизми за текущо следене, отчитане и управление на кредитния портфейл, изискващи периодични, а при необходимост извънредни, доклади за финансовия и правен статус на всеки кредитополучател и задължените лица. Съществува „Процедура за ранно предупреждение при корпоративни кредитни клиенти“, включваща система за ранно предупредителни сигнали и действия.

При управлението на кредитния риск на Банката се съблюдава система от вътрешнобанкови лимити, които се преразглеждат и актуализират периодично.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

В Банката функционира специализирано звено, оценяващо риска, както на ниво клиент, така и на ниво експозиция, като нивото на кредитоспособност се оценява и следи през целия живот на кредита – от кандидатстването до неговото пълно погасяване. Кредитният риск се редуцира частично и чрез прилагане на техниката „обезпечена кредитна защита“, посредством приемане на различни видове обезпечения, като оценките по обезпеченията във всеки един момент не са по-стари от 12 месеца.

Банката формира обезценки по експозиции, в зависимост от рисковия профил на кредитополучателя и/или групата свързани клиенти и на база извършени индивидуални тестове за обезценка.

Експозициите в корпоративния кредитен портфейл на Банката се разделят основно на три категории според наличието на Индикатори за обезценка – изменение на обективните показатели, на базата на които се извършва първоначалната оценка и последващо наблюдение на експозиция / клиент, което би довело до изменение на паричните потоци от финансовите активи в това число просрочие на дължими плащания от кредитополучателя: Фаза 1, „редовни“ (с присъден вътрешен рейтинг от 1 до 6 вкл.; Фаза 2, „наблюдавани“ или “forborne” (с присъден вътрешен рейтинг 7) и Фаза 3, „проблемни/необслужвани“ (с присъден вътрешен рейтинг 8, 9 или 10).

При клиенти, за които текущо няма установени индикации за повишен риск, Банката извършва периодично (най-малко веднъж годишно) преглед на финансовото и правно състояние, включително и на приетите обезпечения, с цел установяване необходимостта от промяна в процента на обезценки за риск от загуба и /или промяна в оценката на степента на кредитен риск. При клиенти с повишен кредитен риск, прегледът се извършва веднъж на 6 месеца, като при клиенти „проблемни/необслужвани“, прегледът се извършва на тримесечие. В изпълнение на препоръките на Базелския комитет и тяхното транспониране в регулации в рамките на Европейския съюз и по-конкретно Регламент 575/2013/ЕС и Директива 2013/36/ЕС, търговските банки следва да въведат с вътрешно-нормативните си актове вътрешно-рейтингова система, която позволява съпоставимост с официален кредитен рейтинг на кредитополучатели от признати външни рейтингови институции, която възприема международно използваната скала от десет кредитни рейтингови категории, включително две категории за необслужвани кредити. Банката е разработила детайлна вътрешно-нормативната база, включваща Политика и правила за определяне на обезценка за несъбираемост на рискови експозиции, Методика за анализ и оценка на кредитния риск в Българска банка за развитие АД и Наръчник за кредитната дейност на ББР, осигуряващи пълно съответствие на политиката и процедурите при определянето на вътрешен кредитен рейтинг с посочените нормативни актове на ЕС. Размерът на обезценката се определя като разликата между текущия размер на амортизираната стойност на експозицията на клиента към Банката и нейния възстановим размер.

Банката начислява обезценка на портфейлна основа за вземанията по НПЕЕМЖС.

С цел предпазване и намаляване на кредитния риск, Банката приема обезпечения съгласно вътрешните си правила. Банката не предоставя необезпечени кредити. Обичайната практика на Банката е да изисква обезпечение от кредитоискателите поне в размер на 100%, спрямо договорения размер на кредита, като се изисква изготвяне на оценки от лицензирани независими оценители.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

На база на подписано гаранционно писмо с Европейския инвестиционен фонд (ЕИФ) през 2003 г. и последващи анекси, Банката участва в гаранционната схема за предоставяне на кредити на малки и средни предприятия (МСП), съгласно дългосрочната програма на Европейския съюз за МСП. ЕИФ се ангажира да предостави пряка гаранция, която да покрива 50% от остатъчната загуба по главницата и лихвите от всеки кредит от групата заеми, включени в кредитния под-портфейл на Банката, формиран на база предвидените в споразумението условия, но общо не повече от 2,520 хил. евро (4,929 хил. лв.). Банката е прилагала намалени изисквания за обезпечение на кредитите, включени в портфейла, гарантиран от ЕИФ. Към 31.12.2019 г., общата експозиция по кредити гарантирани от ЕИФ е в размер 735 хил. лв. (31.12.2018 г.: 5,286 хил. лв.). Тази сума включва усвоената, но неиздължена част от кредитите и поетите ангажименти от Банката по неуسوени кредити. Ангажиментът за плащане от страна на ЕИФ към тази дата възлиза на 3,563 хил. лв. (31.12.2018 г.: 3,563 хил. лв.), като покритите загуби от страна на ЕИФ са в размер на 364 хил. лв. (31.12.2018 г.: 2,617 хил. лв.).

Фонд (ЕИФ) по програма COSME в подкрепа на малкия и среден бизнес. Програма COSME се реализира с подкрепата на ЕФСИ (Европейския фонд за стратегически инвестиции), известен още като „Плана Юнкер“. ББР има възможност да покрива до 60% от риска по кредитите за МСП, отпуснати от търговските банки, с които ще си партнира. Половината от този риск ще бъде контра-гарантиран от ЕИФ, като общият размер на контра-гаранцията е 10 млн. евро. С гарантирания по програма COSME ресурс, банките-партньори на ББР ще могат да отпускат инвестиционни и оборотни кредити, банкови гаранции, както и револвиращи заеми. Максималният размер на отпусканите кредити е 150,000 евро. Срокът за погасяване е от 1 до 10 години.

Към 31.12.2019 г., няма ангажимент по споразумението за контра-гаранция.

Кредитен риск в дейността на Банката възниква и по линия на задбалансови ангажименти, основно неуسوени средства по одобрени заеми, гаранции и акредитиви, представляващи неотменяем ангажимент на Банката да извърши плащания в случай, че клиент не може да изпълни задълженията си към трета страна и са носители на кредитен риск, аналогично на балансовите кредитни експозиции.

Банката формира различни подпортфейли, базирани на типа на контрагентите и носителите на кредитен риск, както следва:

- директно кредитиране – портфейл от кредитни ангажименти с длъжници юридически лица, различни от банкови финансови институции и кредити към физически лица (кредити към служители на Банката), както и субекти от публичния сектор.
- индиректно финансиране или „он-лендинг“ – портфейл от кредити, формирани към финансови (банкови и небанкови) институции, които имат за цел предоставяне на финансиране/улесняване достъпа до финансиране на микро, малки и средни предприятия в Република България.
- финансиране по линията на НПЕЕМЖС в изпълнение на ПМС 18 на МС.
- цесии на вземания от Агенция пътна инфраструктура на строителни предприятия, изпълняващи инфраструктурни проекти, възлагани от АПИ.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Извън рамките на кредитния портфейл, кредитен риск в дейността на Банката е наличен при експозиции, формирани при други нейни дейности:

- портфейл от финансови инструменти различни от кредити, формиран във връзка с управление на свободните средства на Банката, който е съставен основно от държавни ценни книги с емитент Република България и други държави от ЕС, класифицирани като „финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход“.
- към банки по линия на операции на паричен пазар, пласирани срочни депозити и наличности по ностро сметки;
- експозиции на вземания, обвързани с държавния бюджет.

В Банката функционира система от лимити във връзка с кредитния риск и риска от концентрации за различните подпортфейли, като текущо се следи кредитния риск и риска от концентрации на финансовите активи, както на базата на отраслови критерии, по отделни контрагенти, така и по застрахователни дружества, осигуряващи покритие. По отношение на директното кредитиране на Банката, за него се следи разпределението по икономически сектори и към клиенти и група свързани клиенти, като се спазват вътрешни ограничения (лимити) за концентрация на корпоративния кредитен портфейл по икономически сектори.

Максимална експозиция на кредитен риск

Експозицията към кредитен риск, произтичащ от финансовите активи, признати в индивидуалния отчет за финансовото състояние е, както следва:

Финансов актив	2019		2018	
	максимална	нетна	максимална	нетна
Вземания от банки	341,522	339,248	430,660	429,548
Предоставени кредити и аванси на клиенти	1,808,945	1,652,900	1,197,889	1,039,080
Вземания от Републиканския бюджет	167,258	166,821	472,803	471,999
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход/	542,119	542,119	594,249	594,249
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност	2,011	1,950	-	-
Други финансови активи	166	166	12	12
	2,862,021	2,703,204	2,695,613	2,534,888

Паричните средства по разплащателни средства и в Централна банка носят минимален кредитен риск за Банката и не са включени в горната таблица.

Позиция „Вземания от Републикански бюджет“ включва кредити по Национална програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради в размер на 144,703 хил. лв. (2018: 471,999 хил. лв.) и вземани по цесии на задължения на АПИ - 22,118 хил. лв., (2018: 0 хил. лв.).

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Експозицията към кредитен риск, произтичащ от условни ангажменти, отчетени задбалансово, е както следва:

	2019		2018	
	максимална	нетна	максимална	нетна
Банкови гаранции и акредитиви	159,065	140,094	56,073	37,536
Неусвоен размер на разрешени кредити	321,120	321,120	348,377	348,377
Участие в инвестиционна програма SIA	1,168	1,168	1,410	1,410
	481,353	462,382	405,860	387,323
Максимална експозиция към кредитен риск	3,343,374	3,165,586	3,101,473	2,922,211

При определяне на нетната експозиция, са взети предвид високоликвидни обезпечения (държавни ценни книжа и парични средства), както и нетната настояща стойност на ликвидни обезпечения - недвижими имоти.

Кредитен риск - концентрация

В таблицата на следващата страница са представени данни за финансовите активи на Банката (парични средства по разплащателни сметки и в Централна банка, вземания от банки, финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, предоставени кредити и аванси на клиенти, вземания от Републиканския бюджет и други финансови активи), класифицирани по сектори на икономиката (по брутна стойност преди обезценка):

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Кредитен риск – концентрация (продължение)

	2019	%	2018	%
Сектори				
Държавно управление	749,341	24.07%	1,090,620	36.44%
Финансови услуги	704,968	22.65%	850,817	28.42%
Промишленост, общо	484,472	15.56%	480,750	16.06%
<i>Промишленост - производство на тютюневи изделия</i>	148,684	4.78%	149,129	4.98%
<i>Промишленост - производство и разпределение на енергия</i>	85,777	2.76%	119,752	4.00%
<i>Промишленост - производство на машини и оборудване</i>	81,286	2.61%	67,611	2.26%
<i>Промишленост - производство на хранителни продукти</i>	46,853	1.51%	51,392	1.72%
<i>Промишленост - други производства</i>	121,872	3.92%	92,866	3.10%
Търговия	322,741	10.37%	32,165	1.07%
Туристически услуги	266,326	8.56%	108,148	3.61%
Транспорт	232,580	7.47%	130,765	4.37%
Строителство	168,460	5.41%	162,402	5.43%
Операции с недвижими имоти	56,339	1.81%	49,552	1.66%
Селско стопанство	49,225	1.58%	29,159	0.97%
Събиране и обезвреждане на отпадъци	-	0.00%	4,190	0.14%
Други отрасли	78,188	2.50%	54,667	1.83%
	3,112,640	100.00%	2,993,235	100.00%

Най-голямата кредитна експозиция на Банката предоставена на група свързани лица /извън банкови институции/ е в размер на 152,450 хил. лв. (включително 116,497 хил. лв. балансов дълг и 35,953 хил. лв. сума за усвояване) по амортизирана стойност (2018: 150,129 хил. лв.), което представлява 23,40% от собствения(СК)/приемливия (Пр.К) капитал на Банката съгласно Регламент 575/2013/ЕС (2018: 23,22%). Концентрацията на клиентския портфейл (извън банкови институции) е представена в следващата таблица:

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Кредитен риск – концентрация (продължение)

	2019		2018	
	Нетна експозиция*	% от СК/Пр.К	Нетна експозиция*	% от СК
	(хил. лв.)		(хил. лв.)	
Най-голяма обща експозиция към клиентска група	147,715	20.09%	149,182	23,07%
Общ размер на десетте най-големи експозиции	1,106,985	150.57%	706,117	109.19%
Обща сума двадесетте най-големи експозиции	1,489,848	202.65%	1,003,205	155.13%

Към 31.12.2019 г. няма експозиция на клиент или група свързани клиенти, която да е по-голяма от 25% от собствения капитал на Банката.

*Нетна експозиция – Стойността на експозицията след приспадане на провизиите и високо ликвидните обезпечения

Структурата на финансовите активи на Банката съгласно рисковите класификационни групи е следната (по брутна стойност преди обезценка):

Към 31 декември 2019 г.	Редовни	Наблюдавани	Необслужвани	Общо
	(Фаза 1)	(Фаза 2)	(Фаза 3)	
Парични средства в каса и по разплащателна сметка в Централната банка	250,619	-	-	250,619
Вземания от банки	341,522	-	-	341,522
Вземания от Републикански бюджет	167,258	-	-	167,258
Кредити за търговско недвижимо имущество и строителство	570,586	118,202	74,711	763,499
Търговски кредити	521,157	79,411	115,909	716,477
Потребителски кредити	856	20	15	891
Жилищни ипотечни кредити на физически лица	1,174	-	-	1,174
Кредити на други финансови институции	81,961	-	22,330	104,291
Ценни книжа, отчитани по амортизирана стойност	2,011	-	-	2,011
Други кредити и вземания	123,192	66,274	33,147	222,613
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	542,119	-	-	542,119
Други финансови активи	166	-	-	166
Общо финансови активи	2,602,621	263,907	246,112	3,112,640

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

<i>Към 31 декември 2018 г.</i>	Редовни (Фаза 1)	Наблюдавани (Фаза 2)	Необслужвани (Фаза 3)	Общо
Парични средства в каса и по разплащателна сметка в Централната банка	297,622	-	-	297,622
Вземания от банки	430,660	-	-	430,660
Вземания от Републикански бюджет	472,803	-	-	472,803
Кредити за търговско недвижимо имущество и строителство	247,402	77,079	70,011	394,494
Търговски кредити	220,607	104,773	116,642	442,022
Селскостопански кредити	-	-	2,040	2,040
Потребителски кредити	778	-	19	797
Жилищни ипотечни кредити на физически лица	1,436	-	-	1,436
Кредити на други финансови институции	69,281	-	44,661	113,942
Други кредити и вземания	119,792	90,901	32,467	243,160
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	594,249	-	-	594,249
Други финансови активи	12	-	-	12
Общо финансови активи	2,454,642	272,753	265,840	2,993,235

По-долу са представени видовете обезпечения, приети от Банката във връзка с отпуснати кредити, по справедлива стойност определена от лицензирани независими оценители и потвърдена от служител на Банката, притежаващ необходимия лиценз:

<i>Вид обезпечение</i>	2019		2018	
	Справедлива стойност	%	Справедлива стойност	%
Ипотечи	728,736	61.04	514,012	52.19
Ипотечи върху кораби	142,083	11.90	148,321	15.00
Залог на машини, съоръжения, оборудване и материални запаси	266,320	22.31	273,290	28.05
Ценни книжа котиран на борсов пазар	20,536	1.72	20,536	2.08
Застраховка кредитен риск	15,614	1.31	18,482	1.87
Банкови гаранции	4,892	0.41	3,863	0.39
Блокирани депозити	15,719	1.32	4,164	0.42
Общо обезпечения	1,193,900	100	982,668	100

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Кредитните експозиции могат да бъдат обезпечени с повече от едно обезпечение, т.е. могат да бъдат включени в повече от една позиция. Сумата от обезпеченията може да надхвърля 100%, тъй като по един кредит може да има повече от едно обезпечение.

Банката може да предоговори първоначалните условия по сключени договори в случаите на молба от страна на контрагентите. Обичайно това са сроковете за усвояване на кредитите, размера на кредита, лихвените нива и/или погасителните планове от гледна точка размерите на конкретни погасителни вноски. Най-често това се наблюдава в случаи на промяна на първоначалните параметри, целите и обхвата, респ. времевия график на проектите. При предоговарянето се анализират измененията в първоначалните условия, с цел установяване дали промените представляват концесия (отстъпка) в полза на длъжника и експозицията следва да се приеме за реструктурирана и, съответно, да бъде класифицирана във Фаза 2 или Фаза 3, съгласно Политика и правила за определяне на очаквана загуба и обезценка на експозиции на ББР, както следва:

„Чл. 11. Индикатори за обезценка:

(1) Значително увеличение на кредитния риск, водещо до признаване на очакваната кредитна загуба през целия живот на актива (т.е. преминаване от 12-месечна очаквана кредитна загуба) и респективно класифициране във Фаза 2 (наблюдавани) би могло да е резултат от следните обстоятелства:

1. значителни промени във вътрешните индикатори на кредитния риск в резултат на промяна в кредитния риск спрямо началото на живота на актива;

2. други промени в лихвените нива или условията на съществуващ финансов инструмент, които биха били съществено различни, ако инструментът бе новоотпуснат или емитиран към датата на отчета (например по-строги условия, увеличени изисквания за обезпечение или гаранции) поради промени в кредитния риск на финансовия инструмент спрямо този при първоначалното му признаване;

3. значителни промени в индикаторите на външния пазар на кредитен риск за конкретен финансов инструмент или подобни финансови инструменти със същия очакван срок на живот. Промените в пазарните показатели за кредитен риск включват, но не се ограничават до:

а) кредитния спред;

б) цената на суапа за кредитно неизпълнение за кредитополучателя;

в) продължителността на периода или степента, в която справедливата стойност на даден финансов актив е по-ниска от амортизираната му стойност; и

г) промени в цената на дълга и капиталовите инструменти на кредитополучателя

д) друга пазарна информация, свързана с кредитополучателя.

4. реална или очаквана съществена промяна във външен кредитен рейтинг на финансовия инструмент (или на длъжника);

5. реално или очаквано понижаване на вътрешен кредитен рейтинг за кредитополучателя или намаляване на скоринг рейтинг използван за оценка на кредитния риск;

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

6. съществуващи или прогнозирани неблагоприятни промени в бизнеса, финансовите или икономически условия, които се очаква да доведат до значителна промяна в способността на заемополучателя да изпълни задълженията си.;

7. действителна или очаквана значителна промяна в оперативните резултати на Кредитополучателя, като например реални или очаквани намаляващи приходи или маржове, увеличаване на оперативните рискове, недостиг на оборотен капитал, влошаване на качеството на активите, увеличен ливъридж, ниска ликвидност, проблеми с управлението или промени в обхвата на бизнес или организационната структура, който води до значителна промяна в способността на кредитополучателя да изпълни задълженията си по дълга.;

8. значителни увеличения на кредитния риск за други финансови инструменти на същия кредитополучател;

9. настъпила или очаквана значителна неблагоприятна промяна в регулаторната, икономическата или технологичната среда на кредитополучателя, която води до значителна промяна в способността на кредитополучателя да посрещне задълженията си;

10. значителни промени в стойността на обезпечението по дълга или в качеството на гаранции и допълнителни кредитни защити от трета страна, при които се очаква да се намали икономическия стимул на заемополучателя за извършване на планирани договорни плащания или по друг начин да окаже влияние върху вероятността за неизпълнение на кредита;

11. значителна промяна в качеството на гаранция, предоставена от акционер (или от собствениците на дадено лице), ако акционерът (собствениците) имат стимул и финансова възможност да предотвратят неизпълнение, чрез увеличение на капитал и/или парични средства;

12. значителни промени, като например намаляване на финансовата подкрепа от предприятие майка или друго дъщерно дружество или действителна или очаквана значителна промяна в качеството на кредитна защита, които се очаква да намалят икономическия стимул на заемополучателя да извършва договорни плащания;

13. очаквани промени в документацията по заема, включително очаквано нарушение на договора, което може да доведе до освобождаване на длъжника от задължение за спазване на договорни ангажименти или изменение на договорите, лихвени ваканции, лихвени увеличения, изисквания за допълнително обезпечение, гаранции или други промени в договорната рамка на инструмента;

14. значителни промени в очакваните резултати и поведение на кредитополучателя, включително промени в платежното състояние на кредитополучателите в групата;

15. конкретни промени в подхода на Банката по отношение управлението на кредита във връзка с финансовия инструмент; например въз основа на новопоявили се индикатори за промяна в кредитния риск на финансовия инструмент, се очаква практиката на Банката за управление на кредитния риск да стане по-активна или съсредоточена върху управлението на инструмента, включително по-внимателно или по-контролиращо наблюдение, или активна намеса в отношенията с кредитополучателя.;

16. информация за просрочия, включително случаи на просрочие с повече от 30 дни (ако има доказателства, че значителен брой длъжници с просрочие за повече от 30 дни не достигат етапа на значително влошаване, този праг може да бъде увеличен, като за целта са необходими обширни подкрепящи данни съгласно параграф B5.5.19 на МСФО 9);

17. стартиране на съдебни процедури, предявяване на банкови гаранции или други обстоятелства, които се очаква да доведат до значителни разходи за кредитополучателя;

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

18. значително забавяне в предоставянето на финансова и друга необходима информация от страна на кредитополучателя;

19. поемането на значителни задължения на кредитополучателя към трети лица, вкл. задбалансови, които биха довели до затруднения или невъзможност за коректното обслужване на кредитната експозиция в Банката.

(2) Събития, свързани с класификация, при която даден финансов инструмент се класифицира във Фаза 3, т.е. се счита за актив с влошено кредитно качество и в повечето случаи съответстват на дефиницията за неизпълнение по инструмента, са:

1. значителни финансови затруднения на длъжника;

2. просрочени или неплатени задължения към Банката за повече от 90 дни;

3. представяне на отстъпка на длъжника поради финансовите му затруднения, която в никакъв друг случай не би била предоставена от Банката;

а) в случай, че в резултат на преговаряне и предоставяне на отстъпка на длъжника, водеща до изменения на паричните потоци, активът се отписва и се създава нов такъв (признава се първоначално), Банката оценява само 12-месечната очаквана загуба. Допълнителен анализ на очаквана кредитна загуба се осъществява в случай на наличието на повишен кредитен риск.

б) в случай, че в резултат на преговаряне и предоставяне на отстъпка на длъжника, водеща до изменения на паричните потоци, активът се отписва и се създава нов такъв (признава се първоначално), но в резултат на това последният се отчита като закупен/възникнал обезценен актив, Банката признава кумулативните изменения в очакваните кредитни загуби през целия му живот.

в) в случай, че в резултат на преговаряне и предоставяне на отстъпка на длъжника финансовият актив не бъде отписан, банката анализира дали има значително увеличение на кредитния риск, сравнявайки между:

(аа) риска от неизпълнение, оценен към отчетната дата (въз основа на променени договорни условия);
и

(бб) рискът от неизпълнение, оценен при първоначалното признаване (въз основа на първоначалните непроменени договорни условия);

за да установи дали трябва да се признае очаквана кредитна загуба за целия живот или за 12 месеца;

4. висока вероятност от неплатежеспособност на длъжника или друга финансова реорганизация на длъжника;

5. други доказателства за влошаване на платежния статус на длъжника.“

По отношение на кредитите отпускани по програмата за енергийна ефективност, следва да бъде отбелязано, че съгласно параметрите на програмата размерът на одобрения кредит подлежи на регулярен процес на актуализация с оглед контрол на разходите по изпълнение. Резултат от този контрол е подписването на анекси по кредитите с актуализиране на финансовите параметри.

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ АД

БЕЛЕЖКИ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2019

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

В таблицата по-долу са представени данни за стойността на портфейла от финансови активи на Банката по видове инструменти след извършените обезценки:

	Кредити и вземания от нефинансови институции		Вземания от Републикански Бюджет		Кредити и вземания от финансови институции		Кредити и вземания от физически лица		Парични средства в каса и по разплащателна сметка в Централната банка		Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход		Ценни книжа, отчитани по амортизирана стойност	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Обезценени на индивидуална основа														
-----редовни (Фаза 1)	1,296,924	656,220	22,118	-	101,007	98,971	2,030	2,214	-	-	538,541	514,691	2,011	-
-----наблюдавани (Фаза 2)	263,887	272,227	-	-	177	1,467	20	-	-	-	-	-	-	-
-----необслужвани (Фаза 3)	212,165	261,872	-	-	-	-	15	19	-	-	-	-	-	-
Брутна стойност	1,772,976	1,190,319	22,118	-	101,184	100,438	2,065	2,233	-	-	538,541	514,691	2,011	-
<i>В т.ч. предоговорени</i>	1,136,890	890,545	-	-	50,613	48,290	255	370	-	-	-	-	-	-
Просрочени, но необезценени	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-----редовни (Фаза 1)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-----наблюдавани (Фаза 2)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-----необслужвани (Фаза 3)	20,485	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Брутна стойност	20,485	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>В т.ч. предоговорени</i>	20,163	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>До 30 дни</i>	6,123	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>От 30- 90 дни</i>	1,550	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Над 90 дни</i>	12,490	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ АД

БЕЛЕЖКИ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2019

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Обезценени на портфейлна основа														
-----редовни	-	-	145,140	472,803	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Брутна стойност	-	-	145,140	472,803	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
В т.ч. предоговорени	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Непросрочени и необезценени														
-----Фаза 1	-	874	-	-	240,337	330,222	-	-	250,619	297,622	-	76,275	-	-
-----Фаза 2	-	526	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-----Фаза 3	13,419	3,949	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Брутна стойност	13,419	5,349	-	-	240,337	330,222	-	-	250,619	297,622	-	76,275	-	-
<i>В т.ч. предоговорени</i>	61	5,337	-	-	-	48,290	-	-	-	-	-	-	-	-
Брутна стойност	1,806,880	1,195,668	167,258	472,803	341,521	430,660	2,065	2,233	250,619	297,622	538,541	590,966	2,011	-
<i>В т.ч. предоговорени</i>	<i>1,157,114</i>	<i>895,882</i>	-	-	<i>50,613</i>	<i>48,290</i>	<i>255</i>	<i>370</i>	-	-	-	-	-	-

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Банката класифицира непросрочени и необезценени експозиции в посочените класове в зависимост от вътрешния им кредитен рейтинг, както следва:

- висок клас – от кредитен рейтинг от 1 до 3 – Фаза 1
- стандартен клас – от кредитен рейтинг от 4 до 5 – Фаза 1
- нисък клас – от кредитен рейтинг от 6 до 7 – Фаза 1 (рейтинг 6) или Фаза 2 (рейтинг 7)
- необслужвани – Фаза 3 (рейтинг 8, 9 и 10)

Банката оценява кредитното качество на предоставените условни ангажименти чрез методология, която оценява дали са възникнали събития, които да потвърждават в голяма степен вероятността да изтекат ресурси от Банката. Тези разходи (загуби) се определят на база Политика и Методика за оценка на очакваните кредитни загуби и процедура за изчисляване на ББР въз основа на Конверсионен фактор (CCF), който се прилага при задбалансови експозиции, при които има вероятност те да се превърнат в балансови (плащане по гаранции, усвояване на част от разрешения размер на кредита и др.). Към датата на отчета, Банката е идентифицирала ангажименти за 159,065 хил. лв. (2018 г.: 56,073 хил. лв.), които са провизирани в размер на 2,822 хил. лв. (2018: 2,998 хил. лв.) (Бележка 32).

Наблюдаваните кредити и вземания (Фаза 2), представени по амортизирана стойност, са както следва:

	2019	2018
Кредити за търговско недвижимо имущество и строителство	118,202	77,079
Търговски кредити	79,411	104,773
Кредити на банки	177	1,467
Потребителски кредити	20	-
Други кредити и вземания	66,274	90,901
	264,084	274,220

Когато първоначалните условия на споразумението са изменени чрез даване на концесии (отстъпки) от страна на Банката към длъжника, който изпитва или предстои да изпита затруднения при изпълнението на своите финансови задължения, кредитът се класифицира като „преструктуриран“ (Фаза 2 или 3, съгласно Политика и правила за определяне на очаквана загуба и обезценка на експозиции на ББР).

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Преструктурираните кредити и вземания, представени по амортизирана стойност, са както следва:

<i>В хиляди лева</i>	2019	2018
Кредити за търговско недвижимо имущество и строителство	45,919	47,387
<i>в т.ч. Редовни (Фаза 1)</i>	708	966
<i> Наблюдавани (Фаза 2)</i>	4,437	9,412
<i> Необслужвани (Фаза 3)</i>	40,774	37,009
Други кредити и вземания	36,361	67,315
<i>в т.ч. Редовни (Фаза 1)</i>	-	-
<i> Наблюдавани (Фаза 2)</i>	21,946	52,971
<i> Необслужвани (Фаза 3)</i>	14,415	14,344
	82,280	114,702

Отчитане на ОКЗ

За инструментите, отчитани по амортизирана стойност, ОКЗ намаляват балансовата стойност в отчета за финансовото състояние.

За дългови инструменти, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, ОКЗ е част от негативната промяна на справедливата стойност, дължаща се на увеличен кредитен риск. Те продължават да се представят по справедлива стойност в отчета за финансовото състояние, като натрупания коректив за загуби се представя в отчета за всеобхватния доход. При последващо отписване на инструмента, натрупаният коректив се признава в печалбата или загубата за периода.

Вероятност от неизпълнение (PD)

PD е вероятността даден контрагент да не изпълни договорните клаузи, свързани с изплащане на дълга. За всеки вид индивидуална експозиция или портфейл, когато група експозиции се оценяват колективно, Банката поддържа историческа информация за движението между различните фази.

Стойността на 12M PD се определя въз основа на наблюдаваните темпове на влошаване и се изчислява като движеща се средна стойност (moving average) за период, който обхваща минимум 2 години. За експозиции, които се оценяват индивидуално, стойността на 12M PD се определя в зависимост от присъдения кредитен рейтинг съобразно вътрешен модел. Данните за промените в рейтинга на кредитополучателите в едногодишен хоризонт се обобщават в транзакционни матрици, като за всяка стъпка на рейтинга се изчислява 12M PD в зависимост от броя на установените случаи на неизпълнение. Банката коригира стойностите на 12M PD с цел отразяване на текущите или очаквани икономически условия, които могат да се различават от тези през анализирания исторически периоди.

Експозиция при неизпълнение (EAD)

EAD представлява очаквания размер на експозицията към момента на неизпълнение. Тя се определя в зависимост от типа на кредита, като се отчитат както усвоените, така и договорените неувоени суми, според очакванията за бъдещи усвоявания.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Отчитане на ОКЗ (продължение)

Загуба при неизпълнение (LGD)

LGD представлява съотношението между очакваната загуба по експозицията, дължаща се на неизпълнение, към размера на експозицията при неизпълнение. Банката изчислява каква би била потенциалната загуба, ако експозицията мине в неизпълнение и единственият източник за погасяване на задълженията би бил реализиране на обезпеченията. Загубата се представя като процент от EAD.

Банката е определила относителни прагове, които също се използват за експозициите, за които важат абсолютните прагове и за тези, за които няма определени такива. Те са на базата на матрици обхващащи целия кредитен цикъл (through-the-cycle, ТТС) и промяната на вероятността за неизпълнение на съответните експозиции от външните агрегирани данни на Moody's (като предварително Банката има разработена методология за приравняване на вътрешните кредитни рейтинги към тези на рейтинговата агенция).

Основни групи активи, подлежащи на обезценка

В следващите таблици са представени движенията на основните групи активи, подлежащи на обезценка, между различните фази за периода 01.01-31.12.2018 и 01.01-31.12.2019:

Активи отчитани по амортизирана стойност (с изключение на Държавно управление и Вземания от банки)

	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Салдо към 01.01.2018	462,814	128,350	263,689	854,853
Трансфери:				
Трансфер от Фаза 1 към Фаза 2	(35,079)	35,079	-	-
Трансфер от Фаза 1 към Фаза 3	(1,670)	-	1,670	-
Трансфер от Фаза 2 към Фаза 3	-	(8,037)	8,037	-
Трансфер от Фаза 2 към Фаза 1	1,233	(1,233)	-	-
Нововъзникнали и новопридобити експозиции	103,573	31,021	14,631	149,225
Изплатени или прехвърлени	(113,927)	(21,355)	(103,711)	(238,993)
Увеличени	241,087	108,931	82,786	432,804
Салдо към 31.12.2018	658,031	272,756	267,102	1,197,889
Трансфери:				
Трансфер от Фаза 1 към Фаза 2	(3,627)	3,627	-	-
Трансфер от Фаза 1 към Фаза 3	(2,675)	-	2,675	-
Трансфер от Фаза 2 към Фаза 3	-	-	-	-
Трансфер от Фаза 2 към Фаза 1	-	-	-	-
Нововъзникнали и новопридобити експозиции	642,797	63,071	11,944	717,812
Изплатени или прехвърлени	(106,500)	(77,385)	(42,700)	(226,585)
Увеличени	112,911	1,838	7,091	121,840
Салдо към 31.12.2019	1,300,937	263,907	246,112	1,810,956

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Отчитане на ОКЗ (продължение)

Основни групи активи, подлежащи на обезценка (продължение)

В таблицата, представена по-горе, се включват всички активи, отчитани по амортизирана стойност – нефинансови предприятия, включително с държавно участие, физически лица и небанкови финансови институции.

Активи отчитани по амортизирана стойност - Държавно управление	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Салдо към 01.01.2018	737,516	-	-	737,516
Нововъзникнали и новопридобити експозиции	8,179	-	-	8,179
Изплатени или прехвърлени	(549,510)	-	-	(549,510)
Увеличени	276,618	-	-	276,618
Салдо към 31.12.2018	472,803	-	-	472,803
Нововъзникнали и новопридобити експозиции	8,619	-	-	8,619
Изплатени или прехвърлени	(417,350)	-	-	(417,350)
Увеличени	103,186	-	-	103,186
Салдо към 31.12.2019	167,258	-	-	167,258

В Държавно управление Банката представя активи, отчитани по амортизирана стойност, свързани основно с Националната програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради (НПЕЕМЖС) и придобитите чрез цесия заеми на АПИ .

Активи отчитани по амортизирана стойност - Банки и финансови институции	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Салдо към 01.01.2018	198,379	-	-	198,379
Нововъзникнали и новопридобити експозиции	343,245	-	-	343,245
Изплатени или прехвърлени	(113,513)	-	-	(113,513)
Увеличени	2,549	-	-	2,549
Салдо към 31.12.2018	430,660	-	-	430,660
Нововъзникнали и новопридобити експозиции	222,891	-	-	222,891
Изплатени или прехвърлени	(337,223)	-	-	(337,223)
Увеличени	25,193	-	-	25,193
Салдо към 31.12.2019	341,522	-	-	341,522

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Отчитане на ОКЗ (продължение)

Основни групи активи, подлежащи на обезценка (продължение)

Заемите към банки и финансови институции, представени в предходната таблица, включват както операции на междубанков пазар, така и депозити с различна срочност.

Активи отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Салдо към 01.01.2018	228,511	-	-	228,511
Нововъзникнали и новопридобити експозиции	315,141	-	-	315,141
Изплатени или прехвърлени	(80,015)	-	-	(80,015)
Увеличени	127,329	-	-	127,329
Салдо към 31.12.2018	590,966	-	-	590,966
Нововъзникнали и новопридобити експозиции	133,159	-	-	133,159
Изплатени или прехвърлени	(194,041)	-	-	(194,041)
Увеличени	8,457	-	-	8,457
Салдо към 31.12.2019	538,541	-	-	538,541

Портфейлът от ценни книжа е съставен основно от облигации на Република България, други европейски суверенни емитенти и облигации на големи корпоративни клиенти.

Движение на обезценките на основните групи обезценяеми активи през 2018 и 2019 г.

Размерът на очакваната кредитна загуба е функция на вероятността от неизпълнение на инструмента, реализираната загуба и размера на балансовата и задбалансовата експозиция. Вероятността от неизпълнение (PD) и реализираната загуба при неизпълнение (LGD) са параметрите, които участват в определяне на процента за провизиране и тези параметри се определят на базата на индивидуален преглед на ранните предупредителни знаци, които са хомогенни по отношение на кредитните си характеристики и на обвързаността си с международни и местни макроикономически променливи, които биха могли да им повлияят.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Отчитане на ОКЗ (продължение)

Движение на обезценките на основните групи обезценяеми активи през 2018 и 2019 г. (продължение)

По-долу са представени движенията на обезценките през 2019 и 2018 г.:

Активи отчитани по амортизирана стойност (с изключение на Държавно управление)	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Салдо обезценки към 01.01.2018	4,211	902	155,109	160,222
Трансфери:				
Трансфер от Фаза 1 към Фаза 2	(915)	915	-	-
Трансфер от Фаза 1 към Фаза 3	(406)	-	406	-
Трансфер от Фаза 2 към Фаза 3	-	(2,048)	2,048	-
Трансфер от Фаза 2 към Фаза 1	2	(2)	-	-
Нови експозиции	2,519	185	-	2,704
Изплатени или прехвърлени	(4,211)	(902)	(60,340)	(65,453)
Увеличение на обезценката по съществуващи експозиции	3,610	3,106	54,620	61,335
Салдо на обезценките към 31.12.2018	4,810	2,156	151,843	158,809
Трансфери:				
Трансфер от Фаза 1 към Фаза 2	(44)	44	-	-
Трансфер от Фаза 1 към Фаза 3	(1,218)	-	1,218	-
Трансфер от Фаза 2 към Фаза 3	-	-	-	-
Трансфер от Фаза 2 към Фаза 1	-	-	-	-
Нови експозиции	23,705	2,170	9,991	35,866
Изплатени или прехвърлени	(833)	91	(59,458)	(60,199)
Увеличение на обезценката по съществуващи експозиции	550	297	20,782	21,629
Салдо на обезценките към 31.12.2019	26,970	4,758	124,376	156,105

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Отчитане на ОКЗ (продължение)

Движение на обезценките на основните групи обезценяеми активи през 2018 и 2019 г. (продължение)

Активи отчитани по амортизирана стойност - Държавно управление	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Салдо обезценки към 01.01.2018	1,432	-	-	1,432
Нетно движение на обезценките по НПЕЕ	(824)	-	-	(824)
Изплатени цесии ВМА	196	-	-	196
Салдо на обезценките към 31.12.2018	804	-	-	804
Нетно движение на обезценките по НПЕЕ	(557)	-	-	(557)
Цесии АПИ	190	-	-	190
Салдо към 31.12.2019	436	-	-	436
Активи отчитани по амортизирана стойност - Банки и финансови институции	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Салдо обезценки към 01.01.2018	3,594	-	-	3,594
Изплатени или прехвърлени	(2,482)	-	-	(2,482)
Салдо на обезценките към 31.12.2018	1,112	-	-	1,112
Увеличени	1,163	-	-	1,163
Салдо към 31.12.2019	2,275	-	-	2,275

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Отчитане на ОКЗ (продължение)

Движение на обезценките на основните групи обезценяеми активи през 2018 и 2019 г. (продължение)

Активи отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Салдо обезценки към 01.01.2018	459	-	-	459
Нови експозиции	7,249	-	-	7,249
Изплатени или прехвърлени	(4,926)	-	-	(4,926)
Други движения	(622)	-	-	(622)
Салдо на обезценките към 31.12.2018	2,160	-	-	2,160
Нови експозиции	195	-	-	195
Изплатени или прехвърлени	(863)	-	-	(863)
Други движения	8	-	-	8
Салдо към 31.12.2019	1,500	-	-	1,500

Стойност на обезпеченията към 31.12.2019 г.

Стойността на обезпеченията по обезпечени активи е представена в следващата таблица:

Вид обезпечение	Балансова стойност на кредита, хил. лв.	Стойност на обезпечението, хил. лв.
Ипотеки	786,752	728,736
Залог на машини, съоръжения, оборудване и материални запаси	555,560	266,320
Блокирани депозити	495,290	15,719
Ипотека в/у кораб	87,583	142,083
Застраховки	36,253	15,614
Ценни книжа котиращи на борсов пазар	14,454	20,536
Банкови гаранции	9,814	4,892
Общо	1,985,706	1,193,900

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Основни рискови параметри, влияещи върху размера на ОКЗ (продължение)

Стойност на обезпеченията към 31.12.2018 г.

Стойността на обезпеченията по обезпечени активи е представена в следващата таблица:

Вид обезпечение	Балансова стойност на кредита, хил. лв.	Стойност на обезпечението, хил. лв.
Ипотеки	569,590	516,035
Залог на машини, съоръжения, оборудване и материални запаси	375,483	277,314
Блокирани депозити	200,600	4,164
Ипотека в/у кораб	58,102	148,321
Застраховки	27,343	18,482
Банкови гаранции	22,631	3,863
Ценни книжа	14,718	20,536
Общо	1,268,467	988,715

Риск от държавата

Банката е формирала портфейл от ценни книжа, класифицирани като финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, формиран от държавни ценни книжа с емитент Република България. Експозицията на Банката към държавен дълг е 509,393 хил. лв. към 31.12.2019 г. и 540,158 хил. лв. към 31.12.2018 г.

Република България има присъден кредитен рейтинг BBB- със стабилна перспектива от Standard & Poor's (01.12.2017), BBB с положителна перспектива от Fitch Ratings (23.03.2019) и Baa2 със стабилна перспектива от Moody's (26.05.2017).

Според Fitch Ratings, рейтинг BBB означава, че „очакванията за неплатежоспособност са ниски и капацитетът за обслужване на финансовите задължения е адекватен, но при влошаване на икономическите условия или бизнес средата този капацитет е вероятно да намалее.“ Moody's и Standard&Poor's имат сходни дефиниции за рейтингите, дадени на суверена.

4.2. Пазарен риск

Пазарните рискове са свързани с негативни изменения на лихвени проценти, валутни курсове, ликвидната позиция и други фактори, оказващи влияние върху цените на ценните книжа и другите финансови активи. Тези движения могат да дадат отражение върху финансовата позиция и рентабилността на Банката.

Лихвен риск

Лихвеният риск е вероятността от изменение на нетния приход от лихви или нетния лихвен марж, и пазарната стойност на собствения капитал, поради изменение на общите пазарни лихвени равнища.

Лихвеният риск се разглежда по отношение цялостната дейност на Банката. Регулярно се изготвят анализи на финансовите активи и пасиви, разпределени във времеви интервали според тяхната чувствителност към промени в лихвените проценти.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.2. Пазарен риск (продължение)

Лихвен риск (продължение)

Подходът за измерване на лихвения риск по отношение на цялостната дейност основно включва:

- Анализ на лихвената чувствителност на дохода – измерващ лихвената чувствителност на нетния лихвен доход на Банката;
- Анализ на лихвената чувствителност на икономическия капитал (Дюрационен GAP Анализ) – измерва лихвената чувствителност на икономическата стойност на Банката;
- Определяне, прилагане и отчитане на лимити за лихвен риск, отразяващи волатилността на съответната лихвена крива, както и рисковия апетит на Банката;
- Стрес тестове за лихвен риск – които представят потенциалното изменение на годишния нетен лихвен доход след прилагане на стрес-сценарии за изменение на лихвените криви по валути.

Анализът на лихвения риск при паричните потоци се извършва чрез разпределението на паричния поток на активите и пасивите, участващи в анализа на лихвения дисбаланс и формиращи съответните матуритетни несъответствия. При наличие на позиции в отчета за финансовото състояние на Банката, класифицирани като такива, определени по справедлива стойност, анализа на риска от справедлива стойност се свежда до отнасянето на съответната позиция в приложимата матуритетна зона в анализа на лихвения дисбаланс. Банката поддържа определение безлихвени активи и пасиви във връзка с осъществяване на разплащателни операции.

Освен анализа на лихвената чувствителност, при управление на лихвения риск регулярно се идентифицират и основните източници, участващи в промяната на нетния лихвен спред на Банката. Това спомага за вземане на своевременни решения по отношение на лихвената политика на Банката, в частност формиране на специфични продукти и осигуряването на източници на финансиране със съответните характеристики.

Комитетът за управление на активите и пасивите (КУАП) следи текущо лихвения риск, на който е изложена Банката, и разработва мерки за управлението и поддържането му в допустимите граници и лимити за Банката.

Таблицата по-долу обобщава лихвената експозиция и риск на Банката. В нея са включени активите и пасивите на Банката по балансова стойност, съгласно лихвените клаузи, заложи в договорите, матуритетната им структура и чувствителността им, спрямо движението на лихвените проценти.

<i>31 декември 2019 г.</i>	<i>с плаващ лихвен %</i>	<i>с фиксиран лихвен %</i>	<i>безлихвени</i>	<i>Общо</i>
Финансови активи				
Вземания от банки	21,368	305,124	12,756	339,248
Предоставени кредити и аванси на клиенти	1,597,661	55,239	-	1,652,900
Вземания от Републиканския Бюджет	144,893	21,928	-	166,821
Ценни книжа, отчитани по амортизирана стойност	-	1,950	-	1,950
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	-	538,541	3,578	542,119
Други финансови активи	-	-	166	166
	1,763,922	922,782	16,500	2,703,204

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.2. Пазарен риск (продължение)

<i>31 декември 2019 г.</i>	<i>с плаващ лихвен %</i>	<i>с фиксиран лихвен %</i>	<i>безлихвени</i>	<i>Общо</i>
Финансови пасиви				
Привлечени средства от международни институции	1,078,917	133,020	-	1,211,937
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	452,052	646,780	35,217	1,134,049
Депозити от кредитни институции	7,877	-	-	7,877
Други привлечени средства	11,236	5,883	-	17,119
	1,550,082	785,683	35,217	2,370,982
Общо балансова лихвена експозиция	213,840	137,099	(18,717)	332,222
Условни задължения и ангажименти	287,132	33,988	201,483	522,603
	<i>с плаващ лихвен %</i>	<i>с фиксиран лихвен %</i>	<i>безлихвени</i>	<i>общо</i>
<i>31 декември 2018 г.</i>				
Финансови активи				
Вземания от банки	4,506	414,499	10,543	429,548
Предоставени кредити и аванси на клиенти	991,442	47,638	-	1,039,080
Вземания от Републикански бюджет	471,999	-	-	471,999
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	-	590,966	3,283	594,249
Други финансови активи	-	-	12	12
Общо финансови активи	1,467,947	1,053,103	13,838	2,534,888
Финансови пасиви				
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	702,074	578,747	26,701	1,307,522
Привлечени средства от международни институции	727,017	177,765	-	904,782
Депозити от кредитни институции	5,759	-	-	5,759
Други привлечени средства	11,236	6,070	-	17,306
Общо финансови пасиви	1,446,086	762,582	26,701	2,235,369
Общо балансова лихвена експозиция	21,861	290,521	(12,863)	299,519
Условни задължения и ангажименти	328,077	20,300	98,733	447,110

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.2. Пазарен риск (продължение)

Анализ на лихвената чувствителност

Таблицата по-долу включва финансовите инструменти на Банката, представени по балансова стойност, категоризирани по по-ранната от двете дати – датата на промяна на лихвения процент по договор или датата на падежа.

31 декември 2019 г.	до 1 м.	1-3 м.	3-6 м.	6-12м.	1-5 г.	над 5 год.	С фиксирана лихва	Безлих-вени	Общо
Финансови активи									
Вземания от банки	21,233	135	-	-	-	-	305,124	12,756	339,248
Предоставени кредити и аванси на клиенти	92,679	1,504,982	-	-	-	-	55,239	-	1,652,900
Вземания от Републикански Бюджет	144,893	-	-	-	-	-	21,928	-	166,821
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	42,495	11,107	5,166	21,046	238,654	220,073	-	3,578	542,119
Ценни книжа, отчитани по амортизирана стойност	-	-	-	-	-	-	1,950	-	1,950
Други финансови активи	-	-	-	-	-	-	-	166	166
Общо финансови активи	301,300	1,516,224	5,166	21,046	238,654	220,073	384,241	16,500	2,703,204
Финансови пасиви									
Привлечени средства от международни институции	98,324	118,538	862,055	-	-	-	133,020	-	1,211,937
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	626,464	631	378,150	93,587	-	-	-	35,217	1,134,049
Депозити от кредитни институции	7,877	-	-	-	-	-	-	-	7,877
Други привлечени средства	-	11,236	-	-	-	5,883	-	-	17,119
Общо финансови пасиви	732,665	130,405	1,240,205	93,587	-	5,883	133,020	35,217	2,370,982
Общо лихвена експозиция на чувствителност	(431,365)	1,385,819	(1,235,039)	(72,541)	238,654	214,190	251,221	(18,717)	332,222
Условни задължения и ангажименти	118,937	148,144	20,051	-	-	-	33,988	201,483	522,603

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ АД

БЕЛЕЖКИ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2019

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.2. Пазарен риск (продължение)

<i>31 декември 2018 г.</i>	<i>до 1 м.</i>	<i>1-3 м.</i>	<i>3-6 м.</i>	<i>6-12м.</i>	<i>1-5 г.</i>	<i>над 5 год.</i>	<i>С фиксирана лихва</i>	<i>Безлихвени</i>	<i>общо</i>
Финансови активи									
Вземания от банки	4,506	-	-	-	-	-	414,499	10,543	429,548
Предоставени кредити и аванси на клиенти	64,794	926,648	-	-	-	-	47,638	-	1,039,080
Вземания от Републикански Бюджет	471,999	-	-	-	-	-	-	-	471,999
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	76,821	8,635	-	8,961	268,445	228,104	-	3,283	594,249
Други финансови активи	-	-	-	-	-	-	-	12	12
Общо финансови активи	618,120	935,283	-	8,961	268,445	228,104	462,137	13,838	2,534,888
Финансови пасиви									
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	781,267	4,074	378,083	24,860	92,537	-	-	26,701	1,307,522
Привлечени средства от международни институции	101,397	251,770	373,850	-	-	-	177,765	-	904,782
Депозити от кредитни институции	5,759	-	-	-	-	-	-	-	5,759
Други привлечени средства	-	11,236	-	-	-	6,070	-	-	17,306
Общо финансови пасиви	888,423	267,080	751,933	24,860	92,537	6,070	177,765	26,701	2,235,369
Общо лихвена експозиция на чувствителност	(270,303)	668,203	(751,933)	(15,899)	175,908	222,034	284,372	(12,863)	299,519
Условни задължения и ангажименти	54,295	43,477	7,789	79,578	142,938	-	20,300	98,733	447,110

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.2. Пазарен риск (продължение)

Чувствителност на лихвените активи и пасиви с плаващ лихвен процент

Таблицата по-долу показва чувствителността на Банката при възможни промени в лихвения процент на база структурата на активите и пасивите към 31 декември с плаващ лихвен процент и при предположение, че се игнорира влиянието на останалите променливи величини. Реалният ефект от промени в пазарните лихвени нива може да бъде различен, тъй като съществена част от кредитите и вземанията от клиенти се олихвяват с плаващ лихвен процент, базиран на определяна от Банката променлива част, която се влияе от множество фактори.

Валута	2019			2018		
	Увеличение/ намаление в процентни пунктове	Чувствителност на финансовия резултат	Чувствителност на собствения капитал	Увеличение/ намаление в процентни пунктове	Чувствителност на финансовия резултат	Чувствителност на собствения капитал
BGN	0.50%	3,086	(2,730)	0.50%	819	(2,350)
EUR	0.50%	(286)	(7,353)	0.50%	(454)	(9,103)
USD	0.50%	(249)	(6)	0.50%	(237)	(32)
BGN	-0.50%	(3,086)	2,730	-0.50%	(819)	2,350
EUR	-0.50%	286	7,353	-0.50%	454	9,103
USD	-0.50%	249	6	-0.50%	237	32

Средните лихвени проценти по финансовите активи и пасиви са представени в следната таблица:

	31.12.2019	31.12.2018
Финансови активи	2,66%	2,66%
Финансови пасиви	0,62%	0,37%

Валутен риск

Валутният риск е риск от негативно влияние на изменения във валутните курсове върху финансовото състояние и паричните потоци на Банката в резултат на открити валутни позиции. При управлението на валутния риск, Банката следва принципа за поддържане на минимални открити валутни позиции съгласно зададени лимити. Валутните позиции не се формират със спекулативна цел, а в следствие на валутни операции, възникващи в хода на обичайната банкова дейност.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.2. Пазарен риск (продължение)

Валутен риск (продължение)

Политика на Банката е основната част от активите и пасивите, и респективно банковите операции да са деноминирани във валутите евро или лев. Банката не извършва съществени сделки и не държи значителни открити позиции във валути, различни от евро и лев. Докато курсът на лева е устойчиво фиксиран към еврото, еврото не се разглежда като валута, носеща валутен риск за паричните потоци и финансовата позиция на Банката.

Валутният риск се разглежда по отношение цялостната дейност на Банката. Регулярно се изготвят анализи на финансовите активи и пасиви, разпределени според валутата, в която са деноминирани.

Подходът за измерване на валутния риск по отношение на цялостната дейност включва основно:

- Анализ на валутната чувствителност на дохода – измерващ приходите на Банката от валутни операции;
- Определяне, прилагане и отчитане на лимити за валутен риск, отразяващи рисковия апетит на Банката;
- Стрес тестове за валутен риск, които представят потенциалното изменение на годишния доход след прилагане на стрес-сценарии за изменение на валутните курсове.

Анализът на валутния риск се извършва чрез разпределението на активите и пасивите на Банката според валутата, в която са деноминирани, което спомага за вземане на своевременни решения по отношение на валутната политика на Банката, в частност формиране на специфични продукти и осигуряването на източници на финансиране със съответните характеристики.

Комитетът за управление на активите и пасивите (КУАП) следи текущо валутния риск, на който е изложена Банката, и разработва мерки за управлението и поддържането му в допустимите за Банката граници и лимити.

Следващата таблица обобщава експозицията на Банката към валутен риск. В нея са включени финансовите инструменти и условните задължения и ангажименти на Банката по балансова стойност, категоризирани по вид валута.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.2. Пазарен риск (продължение)

Валутен риск (продължение)

Към 31 декември 2019 г.	В USD	В EUR	В друга чуждестранна валута	В BGN	Общо
Финансови активи					
Парични средства в каса и по разплащателна сметка при Централната банка	22	4,633	-	245,964	250,619
Вземания от банки	40,070	124,651	57	174,470	339,248
Предоставени кредити и аванси на клиенти	-	1,170,248	-	482,652	1,652,900
Вземания от Републиканския Бюджет	-	-	-	166,821	166,821
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	16,625	416,996	-	108,498	542,119
Ценни книжа държани до падеж	-	-	-	1,950	1,950
Други финансови активи	-	-	-	166	166
Общо финансови активи	56,717	1,716,528	57	1,180,521	2,953,823
Финансови пасиви					
Привлечени средства от международни институции	-	1,211,937	-	-	1,211,937
Депозити от клиенти, различни от кредитни институции	56,704	161,783	1	915,561	1,134,049
Депозити от кредитни институции	-	1,375	-	6,502	7,877
Други привлечени средства	-	17,119	-	-	17,119
Общо финансови пасиви	56,704	1,392,214	1	922,063	2,370,982
Нетна балансова валутна позиция	13	324,314	56	258,458	582,841
Условни задължения и ангажименти	1,509	146,231	-	374,863	522,603

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.2. Пазарен риск (продължение)

Валутен риск (продължение)

Към 31 декември 2018 г.	В друга чуждестранна валута				
	В USD	В EUR		В BGN	Общо
Финансови активи					
Парични средства в каса и по разплащателна сметка при Централната банка	28	4,178	-	293,416	297,622
Вземания от банки	114,399	122,448	57	192,644	429,548
Предоставени кредити и аванси на клиенти	-	735,825	-	303,255	1,039,080
Вземания от Републиканския бюджет	-	-	-	471,999	471,999
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	17,597	460,260	-	116,392	594,249
Други финансови активи	-	-	-	12	12
Общо финансови активи	132,024	1,322,711	57	1,377,718	2,832,510
Финансови пасиви					
Депозити от клиенти, различни от кредитни институции	131,979	97,012	40	1,078,491	1,307,522
Привлечени средства от международни институции	-	904,782	-	-	904,782
Депозити от кредитни институции	-	1,465	-	4,294	5,759
Други привлечени средства	-	17,306	-	-	17,306
Общо финансови пасиви	131,979	1,020,565	40	1,082,785	2,235,369
Нетна балансова валутна позиция	45	302,146	17	294,933	597,141
Условни задължения и ангажименти	1,025	206,657	-	239,428	447,110

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.2. Пазарен риск (продължение)

Валутен риск (продължение)

Таблицата по-долу показва чувствителността на Банката при възможни промени във валутния курс на база структурата на активите и пасивите към 31 декември 2019 г.

Валута	2019					
	КУРС	Промяна на валутния курс*		Ефект върху печалбата преди данъци, при промяна на валутните курсове*		Ефект върху собствения капитал
		Намаление (BPS)	Увеличение (BPS)	Намаление	Увеличение	
Евро (EUR)	1.9552	-	-	-	-	-
Долар (USD)	1.7410	+1,082	-1,396	-55	71	-
Японска Йена (JPY)	0.0160	+8	-17	-	-	-
Британски паунд (GBP)	2.2988	-1,632	+1,564	-4	+4	-
Общ ефект				-59	+75	-

*Пресметнато въз основа на 3-мес. изменение на валутния курс (исторически период 3 год.) със степен на доверителност 99%.

Към 31.декември 2019 г откритите позиции по валути и пазарната волатилност на съответните валути биха оказала незначителен ефект върху финансовия резултат на банката, оценен в размер на минус 59 хил. лв. в хипотезата на неблагоприятна промяна на валутните курсове спрямо откритите позиции по отделните валути на Банката с отчетените базисни точки (BPS: 1 б. т. = 0.0001 в десетична форма).

Валута	2018					
	КУРС	Промяна на валутния курс		Ефект върху печалбата преди данъци, при промяна на валутните курсове*		Ефект върху собствения капитал
		Намаление (BPS)	Увеличение (BPS)	Намаление	Увеличение	
Евро (EUR)	1.9558	-	-	-	-	-
Долар (USD)	1.7082	+1,201	-1,337	-28	31	-
Японска Йена (JPY)	0.0155	+17	-16	-	-	-
Британски паунд (GBP)	2.1864	-2,504	1,005	-2	1	-
Общ ефект				-30	32	-

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.2. Пазарен риск (продължение)

Ценови риск на акции, котиран на борсата

Банката е изложена на ценови риск по отношение на притежаваните от нея акции, класифицирани като инвестиции по справедлива стойност през друг всеобхватен доход. За целта, ръководството на Банката следи и анализира всички промени на пазара на ценни книжа, както и използва консултантските услуги на авторитетни в страната инвестиционни посредници. Допълнително, към настоящия момент силно са редуцирани операциите на фондовите пазари и търговията със закупените акции, като текущо се наблюдават докладваните от съответния емитент финансови и бизнес показатели, както и развитието на дейността му.

4.3. Ликвиден риск

Ликвидният риск представлява рискът Банката да не може да посрещне текущите и потенциалните си задължения, свързани с плащания, когато те са дължими, без да понесе загуби.

Дейността на Банката изисква устойчив паричен поток, който да замени съществуващите депозити и получени кредити при изтичането на срока им, както и да задоволи търсенето на клиентите за допълнителни кредити. При управление на ликвидността, Банката взема предвид и ангажиментите, свързани с неусвоената част по отпуснати кредити и всички други видове условни ангажименти.

Падежните срокове на активите и пасивите, способността за заместване, на приемлива цена, на лихвените задължения в момента на техния падеж, както и влиянието на промените в лихвените проценти и валутните курсове върху печалбата преди данъци и собствения капитал са важни фактори при оценката на ликвидността на Банката. За да управлява ликвидния риск, във всеки момент, Банката поддържа високоликвидни активи в съответствие с валутата на пасивите си.

Контролът и следенето на общата ликвидност се извършват от Комитета за управление на активи и пасиви (КУАП), въз основа на падежни таблици със сценарии за установяване на нетните парични потоци по периоди, включващи номинален, реалистичен и песимистичен сценарий, отразяващи в различна степен негативни допускания, свързани със загуба на доверие от страна на клиенти, влошаване на качеството на кредитния портфейл, негативни допускания за банковия пазар и други допускания, които биха могли да повлияят върху ликвидната позиция на Банката, както и нормативно определени коефициенти и съотношения. Допълнително се следят редица съотношения, индикиращи ликвидната позиция по периоди. Ликвидният риск се измерва и чрез прилагане на допълнителни три сценария за паричните потоци от дейността и чрез следене нивото на ликвидните буфери на Банката и допълнителните източници на финансиране при пазарни шокове, идиосинкратични шокове, представляващ загуба на доверие от страна на пазара в отделна банка или банкова група, което е равносилно на намаляване рейтинга на институцията с поне две степени и комбинирани шокове.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.3. Ликвиден риск (продължение)

В таблицата по-долу са представени стойностите в проценти на отношение на ликвидно покритие на Банката:

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Към 31 декември	532.88%	1,331.20%
Средна стойност за периода	896.16%	1,053.40%
Най-високо за периода	2,483.79%	1,785.50%
Най-ниско за периода	431.74%	424.26%
	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Парични средства и парични салда при БНБ	250,619	297,622
Средства по разплащателни сметки в други банки и междубанкови депозити до 7 дни	204,114	319,679
Държавни ценни книжа	509,393	540,158
Ликвидни активи	<u>964,126</u>	<u>1,157,459</u>
Финансови пасиви оценявани по амортизирана стойност	2,370,982	2,235,369
Провизии	2,939	3,185
Задължения към персонала при пенсиониране	552	400
Пасиви	<u>2,374,473</u>	<u>2,238,954</u>
Коефициент на ликвидните активи (КЛА)	40.60%	51.70%

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.3. Ликвиден риск (продължение)

В таблицата по-долу е направен анализ на финансовите активи и пасиви на Банката по балансова стойност, групирани по остатъчен срок до падежа:

Към 31 декември 2019 г.	До 1 месец	1-3 месеца	3-12 месеца	1-5 години	Над 5 години	Общо
Финансови активи						
Парични средства в каса и по разплащателна сметка при Централната банка	250,619	-	-	-	-	250,619
Вземания от банки	198,533	29,175	3,725	84,132	23,683	339,248
Предоставени кредити и аванси на клиенти	119,028	52,609	165,571	552,147	763,545	1,652,900
Вземания от Републикански Бюджет	7,617	29,478	126,194	3,532	-	166,821
Ценни книжа държани до падеж	-	-	11	-	1,939	1,950
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	46,744	13,664	27,384	236,152	218,175	542,119
Инвестиции в дъщерни дружества	109,488	-	-	-	-	109,488
Имоти, машини и съоръжения, нематериални активи	36,955	-	-	-	-	36,955
Активи, придобити от обезпечения	-	-	-	35,187	-	35,187
Инвестиционни имоти	7,633	-	-	-	-	7,633
Текущи данъчни вземания	-	-	664	-	-	664
Други активи	-	-	3,507	-	-	3,507
Общо финансови активи	776,617	124,926	327,056	911,150	1,007,342	3,147,091
Финансови пасиви						
Привлечени средства от международни институции	676	21,015	99,038	541,548	549,660	1,211,937
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	628,846	1,338	479,432	24,311	122	1,134,049
Депозити от кредитни институции	7,877	-	-	-	-	7,877
Други привлечени следства	-	-	213	853	16,053	17,119
Провизии	2,939	-	-	-	-	2,939
Пасиви по отсрочени данъци	-	-	-	-	401	401
Други пасиви	2,985	60	270	435	-	3,750
Общо финансови пасиви	643,323	22,413	578,953	567,147	566,236	2,378,072
Разлика в падежните прагове на активи и пасиви	133,294	102,513	(251,897)	344,003	441,106	769,019
Условни задължения и ангажименти	46,028	9,749	154,085	196,538	101,926	508,326

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.3. Ликвиден риск (продължение)

Към 31 декември 2018 г.	До 1 месец	1-3 месеца	3-12 месеца	1-5 години	Над 5 години	Общо
Финансови активи						
Парични средства в каса и по разплащателна сметка при Централната банка	297,622	-	-	-	-	297,622
Вземания от банки	218,627	102,757	10,317	1,644	96,203	429,548
Финансови активи държани за търгуване	-	-	-	-	-	-
Предоставени кредити и аванси на клиенти	51,917	36,001	141,342	445,922	363,898	1,039,080
Вземания от Републикански Бюджет	23,756	143,647	304,596	-	-	471,999
Ценни книжа на разположение за продажба	81,434	10,849	11,606	210,595	279,765	594,249
Активи държани за продажба	-	-	4,840	-	-	4,840
Текущи данъчни вземания	-	-	1,244	-	-	1,244
Ценни книжа държани до падеж	-	-	-	-	-	-
Други активи	-	-	712	-	-	712
Активи, придобити от обезпечения	-	-	-	27,128	-	27,128
Инвестиционни имоти	7,649	-	-	-	-	7,649
Инвестиции в дъщерни дружества	105,625	-	-	-	-	105,625
Имоти, машини и съоръжения, нематериални активи	32,818	-	-	-	-	32,818
Активи по отсрочени данъци	-	-	247	-	-	247
Общо финансови активи	819,448	293,254	474,904	685,289	739,866	3,012,761
Финансови пасиви						
Депозити от кредитни институции	5,759	-	-	-	-	5,759
Финансови пасиви държани за търгуване	-	-	-	-	-	-
Текущи данъчни задължения	-	-	-	-	-	-
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	782,564	4,330	415,628	103,979	1,021	1,307,522
Облигационни заеми	-	-	-	-	-	-
Провизии	3,185	-	-	-	-	3,185
Други пасиви	2,103	-	-	118	-	2,221
Привлечени средства от международни институции	1,837	21,992	597,177	-	283,776	904,782
Други привлечени следства	-	-	213	960	16,133	17,306
-	-	-	-	-	-	-
Общо финансови пасиви	795,448	26,322	1,013,018	105,057	300,930	2,240,775
Разлика в падежните прагове на активи и пасиви	24,000	266,932	(538,114)	580,232	438,936	771,986
Условни задължения и ангажименти	104,192	51,252	97,015	157,552	23,256	433,267

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.3. Ликвиден риск (продължение)

В таблицата по-долу са представени брутните недисконтирани парични потоци, свързани със задълженията на Банката към 31 декември:

<i>Към 31 декември 2019 г.</i>	Балансова стойност	Брутен поток	Под 1м.	от 1 до 3 м.	от 3 до 12 м.	от 1 до 5 г.	над 5 г.
Финансови пасиви							
Привлечени средства от международни институции	1,211,937	1,292,310	676	20,405	99,422	563,028	608,779
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	1,134,049	1,134,338	628,844	1,338	479,721	24,312	123
Депозити от кредитни институции	7,877	7,877	7,877	-	-	-	-
Други привлечени средства	17,119	18,604		29	301	1,277	16,997
	2,370,982	2,453,129	637,397	21,772	579,444	588,617	625,899
Провизии по банкови гаранции	2,882	2,431	300	600	1,531	-	-
Неусвоени кредитни ангажменти	321,120	348,377	54,295	43,477	87,367	142,938	20,300
<i>Към 31 декември 2018 г.</i>	Балансова стойност	Брутен поток	Под 1м.	от 1 до 3 м.	от 3 до 12 м.	от 1 до 5 г.	над 5 г.
Финансови пасиви							
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	1,307,522	1,308,132	782,566	4,332	415,776	104,436	1,022
Привлечени средства от международни институции	904,782	954,593	1,837	22,086	611,195	-	319,475
Депозити от кредитни институции	5,759	5,759	5,759	-	-	-	-
Други привлечени средства	17,306	18,909	-	30	303	1,473	17,103
	2,235,369	2,287,393	790,162	26,448	1,027,274	105,909	337,600
Провизии по банкови гаранции	2,998	2,998	300	600	2,098	-	-
Неусвоени кредитни ангажменти	348,377	348,377	54,295	43,477	87,367	142,938	20,300

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.3. Ликвиден риск (продължение)

Предвид специфичната дейност на Банката, към 31 декември 2019г. средствата, привлечени от 20 най-големи небанкови депозанти представляват 92.28% от общата сума на задълженията към други клиенти (31 декември 2018 г.: 95.47%). Делът на най-големия небанков депозант в общата сума на задълженията към други клиенти възлиза на 33.50% (31 декември 2018 г.: 33.70%).

В таблицата по-долу са представени финансовите активи на Банката, които са на разположение за подкрепа на бъдещо финансиране и финансовите активи, които са заложени като обезпечение на финансови пасиви:

Към 31 декември 2019 г.

Финансови активи	Заложени като обезпечение*	На разположение за обезпечаване	Други**	Общо
Парични средства в каса и по разплащателна сметка при Централната банка	-	76,759	173,860	250,619
Вземания от банки	12,756	326,492	-	339,248
Предоставени кредити и аванси на клиенти	-	1,268,932	383,968	1,652,900
Вземания от Републикански Бюджет	-	166,821	-	166,821
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	6,623	532,718	2,778	542,119
Ценни книжа, отчитани по амортизирана стойност	-	1,950	-	1,950
Други финансови активи**	-	-	166	166
Общо финансови активи	19,379	2,373,672	560,772	2,953,823

Към 31 декември 2018 г.

Финансови активи	Заложени като обезпечение*	На разположение за обезпечаване	Други**	Общо
Парични средства в каса и по разплащателна сметка в Централната банка	-	125,479	172,143	297,622
Вземания от банки	10,543	419,005	-	429,548
Предоставени кредити и аванси на клиенти	-	656,605	382,475	1,039,080
Вземания от Републикански Бюджет	-	471,999	-	471,999
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	6,633	584,894	2,722	594,249
Други финансови активи**	-	-	12	12
Общо финансови активи	17,176	2,257,982	557,352	2,832,510

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.3. Ликвиден риск (продължение)

* Към 31.12.2019 година, по контра-гаранции на два корпоративни клиента са блокирани средства в размер на 12,756 хил. лв. (2018: 10,543 хил. лв.), с падежна структура както следва:

Падежен интервал	Вземания от банки, заложи като обезпечение
На виждане	-
От 91 до 180 дни	3,137
От 181 до една година	542
Над една година	9,077
	12,756

Към 31.12.2019 са блокирани ценни книжа по законово изискване за обезпечаване средства на държавния бюджет, в размер на 6,623 хил. лв. (2018: 6,633 хил. лв.)

** Други представляват финансови активи, които не са обременени с тежести и нямат рестрикции да бъдат използвани като обезпечение, но Банката не би ги взела предвид като на разположение за подкрепа на бъдещо финансиране в нормалния си ход на дейността.

Преглед на размера, развитието и кредитното качество на необременените с тежести активи се извършва веднъж годишно.

Управление Риск, съвместно с други звена в Банката, месечно следи и докладва пред Комитета за управление на активите и пасивите (КУАП) съотношенията на активите, заложи като обезпечение към общата балансова стойност на активите на Банката. При превишение на одобрените от Управителния съвет на Банката лимити, КУАП докладва пред същия за предприемане на съответни корективни действия.

4.4. Операционен риск

Основните източници на операционен риск в Банката са персонал, процеси, системи и външни събития. Банката е определила основните видове операционен риск като:

- Риск от загуба от неадекватни или недобре функциониращи вътрешни процеси;
- Риск от загуба от неадекватни, неправомерни и/или неправилни действия или бездействия на персонала;
- Риск от загуба от неадекватни или недобре функциониращи системи;
- Риск от загуба от външни събития, включително правен риск.

Управлението на операционния риск се основава на принципите за непоемане на необоснован риск, стриктно спазване на нивата на компетентност и приложимата нормативна уредба. Банката прилага надеждни методи за ограничаване влиянието на операционните рискове, в т.ч. чрез разделяне на функциите и отговорностите, двоен контрол, нива на компетентност, вътрешен контрол и други. Допълнително във всички вътрешни правила и политика на Банката са заложи контролни процедури по редуциране на операционния риск.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.4. Операционен риск (продължение)

В процеса на управление на операционния риск стриктно се наблюдават и регистрират всички операционни събития, възникващи в дейността различните звена и процеси на Банката, като събитията, характеризиращи се с по-голяма честота, както и тези със съществен ефект, служат за основа на анализи на операционния риск в различни сценарии.

Операционният риск е измерим и контролируем, като в процеса на работа се поддържа регистър на операционните събития, който служи като база за анализ и подобрене на процесите на работа и минимизиране на условията, които потенциално биха довели до операционни събития и загуба за Банката.

За целите на измерване на операционния риск Банката прилага “Метода на базисния индикатор”.

4.5. Управление на собствения капитал

Основните цели на Банката при управлението на собствения капитал е да поддържа неговото ниво в размери достатъчни за развитие на дейността и постигане на общите цели, заложен при създаването ѝ – подкрепа на икономическата политика на страната и развитието на малкия и среден бизнес.

В дейността си, Банката следва да спазва регулаторните изисквания за капитала, както и да продължи да оперира като действащо предприятие.

В таблицата са показани основните компоненти на собствения капитал, съгласно регулаторните изисквания и съотношенията, които Банката е постигнала:

<i>В хиляди лева</i>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
<u>СОБСТВЕНИ СРЕДСТВА</u>	735,176	646,679
КАПИТАЛ ОТ ПЪРВИ РЕД	735,176	646,679
БАЗОВ СОБСТВЕН КАПИТАЛ ОТ ПЪРВИ РЕД	735,176	646,679
Акционерен капитал	601,774	601,774
Законови резерви	63,882	63,882
Допълнителни резерви	80,179	75,153
Натрупан друг всеобхватен доход	12,128	6,047
Нематериални активи	(4,656)	(285)
Инвестиции в дъщерни дружества	(17,845)	(105,625)
Преходни корекции на базовия собствен капитал от първи ред	8,633	9,649
Елементи на или приспадания от базовия собствен капитал от първи ред - други	(8,377)	(3,916)
ДОПЪЛНИТЕЛЕН КАПИТАЛ ОТ ПЪРВИ РЕД	-	-
КАПИТАЛ ОТ ВТОРИ РЕД	-	-

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.5. Управление на собствения капитал (продължение)

До 2018 г. Банката третира контролните си участия в капитала на дъщерните НГФ ЕАД и МФИ ДЖОБС ЕАД като отбив от собствения капитал за регулаторни цели. Към 31.12.2019 г., след Решение на УС на БНБ №162/30.04.2020 (БНБ-41615/30.04.2020 г.) Банката променя политиката си и започва да отчита участието си в тези дружества като експозиция съгласно чл. 48 т. 4 от Регламент 575/2013, което води до увеличение на регулаторния собствен капитал с 91,643 хил. лв. Решението няма други ефекти върху отчетите на Банката по МСФО за 2019 г.

<i>В хиляди лева</i>	2019	2018
ОБЩ РАЗМЕР НА РИСКОВИТЕ ЕКСПОЗИЦИИ	2,527,318	1,798,145
Кредитен риск - Стандартизиран подход	2,410,855	1,581,280
Централно управление или централни банки	82,814	50,987
Регионални или местни власти	1,965	0
Субекти от публичния сектор	21,938	0
Многостранни банки за развитие	939	939
Институции	149,487	184,806
Предприятия	1,385,646	827,069
На дребно	9,102	5,209
Обезпечени с ипотека върху недвижими имоти	380,034	265,587
Експозиции с неизпълнение	204,885	166,960
Позиции, свързани с високо рискови експозиции	2,934	2,934
Собствен капитал	91,839	199
Други позиции	79,272	76,590
Валутен и стоков риск	0	105,452
Оперативен риск - Подход на базисния индикатор	116,463	111,413
Съотношение на базовия собствен капитал от първи ред	29.09%	35.96%
Съотношение на обща капиталова адекватност	29.09%	35.96%
<i>Буфер с оглед запазването на капитала</i>	63,183	44,954
<i>Специфичен за институцията антицикличен капиталов буфер</i>	12,637	53,944
<i>Буфер с оглед на системния риск</i>	75,820	-
<i>Буфер на други институции със системно значение</i>	6,318	2248
Регулативно изисквани нива		
<i>Адекватност на базовия собствен капитал от първи ред</i>	6.25%	4.50%
<i>Адекватност на капитал от първи ред</i>	7.75%	6.00%
<i>Обща капиталова адекватност</i>	9.75%	8.00%
<i>Буфер с оглед запазването на капитала</i>	2.50%	2.50%
<i>Специфичен за институцията антицикличен капиталов буфер</i>	0.50%	0.00%
<i>Буфер с оглед на системния риск</i>	3.00%	3.00%
<i>Буфер на други институции със системно значение</i>	0.25%	0.125%

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.5. Управление на собствения капитал (продължение)

С решение на БНБ №93 от 15 март 2019 г., на ББР е наложено допълнително изискване за базов собствен капитал, на основание чл. 103а, ал. 2, т. 5 от ЗКИ, надвишаващ изискванията по чл. 92, параграф 1 от Регламент (ЕС) 575/2013 в размер на 1.75% към рисково претеглените активи, или минимална обща капиталова адекватност от 9.75%. През 2019 г. капиталовата адекватност на ББР не е спадала под нивата, определени от чл. 31, ал. 2 от Политиката за управление и контрол на риска – 23% обща капиталова адекватност и 19.5% адекватност на базовия собствен капитал от първи ред.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

5. ОПОВЕСТЯВАНЕ НА СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ

Таблицата показва балансовите и справедливите стойности на активите и пасивите, включително нивата им в йерархията на справедливите стойности.

	Бел.	Балансова стойност				Справедлива стойност			
		Финансови активи по амортизирана стойност	Финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	Други	Общо	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Общо
Активи, оценявани по справедлива стойност									
Дългови инструменти, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	22	-	538,541	-	538,541	537,570	-	-	537,570
Капиталови инструменти, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	22	-	3,578	-	3,578	3,578	-	-	3,578
Активи, придобити от обезпечения	27	-	-	35,187	35,187	-	-	35,187	35,187
Инвестиционни имоти	25	-	-	7,633	7,633	-	-	7,633	7,633
		-	542,119	42,820	584,939	541,148	-	42,820	583,968
Активи, които не се оценяват по справедлива стойност									
Парични средства в каса и по разплащателна сметка в Централната банка	17	250,619	-	-	250,619	-	250,619	-	250,619
Предоставени кредити на банки	18	98,910	-	-	98,910	-	105,913	-	105,913
Разплащателни сметки и срочни депозити на банки	18	240,338	-	-	240,338	-	240,338	-	240,338
Предоставени кредити и аванси на клиенти	19	1,652,900	-	-	1,652,900	-	1,698,965	-	1,698,965
Вземания от Републиканския бюджет	20	166,821	-	-	166,821	-	181,607	-	181,607
Ценни книжа	21	1,950	-	-	1,950	-	1,987	-	1,987
		2,409,588	-	-	2,411,538	-	2,479,429	-	2,479,429
Пасиви, които не се оценяват по справедлива стойност									
Привлечени средства от международни институции	30	-	-	1,211,937	1,211,937	-	1,274,018	-	1,274,018
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	29	-	-	1,134,049	1,134,049	-	1,134,235	-	1,134,235
Депозити от кредитни институции - Разплащателни сметки и срочни депозити от банки	28	-	-	7,877	7,877	-	7,877	-	7,877
Други привлечени средства	31	-	-	17,119	17,119	-	18,300	-	18,300
		-	-	2,370,982	2,370,982	-	2,434,430	-	2,434,430

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

5. ОПОВЕСТЯВАНЕ НА СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Не е оповестена справедливата стойност на ценни книжа, класифицирани като финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход с балансова стойност 971 хил. лв. към 31 декември 2019 г. (2018 г.: 729 хил. лв.), държани по цена на придобиване, тъй като според Банката тя не може да бъде надеждно оценена.

Към 31.12.2018 г.		Балансова стойност				Справедлива стойност			
	Бел.	Финансови активи по амортизирана стойност	Финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	Други	Общо	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Общо
Активи, оценявани по справедлива стойност									
Дългови инструменти, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	21	-	590,966	-	590,966	590,237	-	-	590,237
Капиталови инструменти, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	21	-	3,283	-	3,283	3,283	-	-	3,283
Активи, придобити от обезпечения	27	-	-	27,128	27,128	-	-	27,128	27,128
Инвестиционни имоти	25	-	-	7,649	7,649	-	-	7,649	7,649
		-	594,249	34,777	629,026	593,520	-	34,777	628,297
Активи, които не се оценяват по справедлива стойност									
Парични средства в каса и по разплащателна сметка в Централната банка	16	297,622	-	-	297,622	-	297,622	-	297,622
Предоставени кредити на банки	17	99,326	-	-	99,326	-	104,972	-	104,972
Разплащателни сметки и срочни депозити на банки	17	330,222	-	-	330,222	-	330,222	-	330,222
Предоставени кредити и аванси на клиенти	18	1,039,080	-	-	1,039,080	-	1,069,236	-	1,069,236
Вземания от Републиканския бюджет		471,999	-	-	471,999	-	497,667	-	497,667
Ценни книжа	20	-	-	-	-	-	-	-	-
		2,238,249	-	-	2,238,249	-	2,299,719	-	2,299,719
Пасиви, които не се оценяват по справедлива стойност									
Привлечени средства от международни институции	30	-	-	904,782	904,782	-	936,612	-	936,612
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	29	-	-	1,307,522	1,307,522	-	1,307,933	-	1,307,933
Депозити от кредитни институции - Разплащателни сметки и срочни депозити от банки	28	-	-	5,759	5,759	-	5,759	-	5,759
Други привлечени средства	31	-	-	17,306	17,306	-	17,876	-	17,876
		-	-	2,235,369	2,235,369	-	2,268,180	-	2,268,180

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

5. ОПОВЕСТЯВАНЕ НА СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Представената по-долу таблица показва справедлива стойност на активите и пасивите, оценявани по справедлива стойност по вид активи към отчетната дата:

Вид финансов инструмент	Спр. Ст-ст към 31.12.2019	Спр. Ст-ст към 31.12.2018	Ниво на справедлива стойност	Техника на оценяване	Значими ненаблюдаеми входящи данни	Взаимовръзка между ключови ненаблюдаеми входящи данни и справедлива стойност
Инвестиционни имоти	7,633	7,649	Ниво 3	<p>Метод на пазарните сравнения</p> <p>При метода на сравнителните продажби се прави оценка чрез пряко сравнение на разглеждания имот и подобни на него, които са били продадени като цената се определя въз основа на тези предишни сделки. При използването на този подход е необходимо, данните за сравняваните имота да бъдат действително сходни, имотите да са подобни, да са в същия район и времето на сделката и датата, към която се изготвя оценката да са близки.</p>	<p>1. Коефициент за пазарна реализация (0.8-0.95)</p> <p>2. Коефициент за местоположение (0.81-1.0)</p> <p>3. Коефициент за специфични особеност (състояние) (0.8-1.1)</p>	<p>Определената справедлива стойност ще се увеличи (намали) ако:</p> <ul style="list-style-type: none"> Коефициентът на пазарна реализация се увеличи (намали). Коефициентът на местоположение се увеличи (намали) Коефициентът на състояние се увеличи (намали)
Активи, придобити от обезпечения	35,187	27,128		<p>Метод на капитализиране на дохода (приходна стойност)</p> <p>Приходният метод при изготвяне на оценка на недвижим имот е анализ на стойността на оценявания имот, основан на способността му да генерира приходи чрез капитализиране на нетния приход от имота за даден период. При определяне на приходната стойност на оценявания обект се изхожда от трайно реализирания чист годишен приход на недвижимия имот, като приходната стойност е определена на база реален или възможен постоянно достиган наем, определен на база среден предлаган наем в района (наблюдавана входяща информация), при отчитане състоянието на сградния фонд и остатъчния срок на ползване.</p>	<p>Корекционен коефициент за пазарна адекватност на офертите (от -10% до +5%)</p>	<p>Определената справедлива стойност ще се увеличи (намали) ако:</p> <ul style="list-style-type: none"> Корекционният коефициент за пазарна адекватност на офертите се увеличи (намали).

Банката доброволно е оповестила справедливите стойности на активите, придобити от обезпечения към 31 декември 2019 г. и 31 декември 2018 г.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

5. ОПОВЕСТЯВАНЕ НА СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Справедлива стойност на финансови активи и пасиви, които не се оценяват по справедлива стойност, но се изисква оповестяване по справедлива стойност.

Вид финансов инструмент	Спр. ст-ст към		Ниво на спр. Ст-ст	Техника на оценяване	Значими ненаблюдаеми входящи данни	Взаимовръзка между ключови ненаблюдаеми входящи данни и спр. Ст-ст
	31.12.2019	31.12.2018				
Предоставени кредити на банки	105,913	104,972	Ниво 2	Дисконтирани парични потоци Бъдещите парични потоци са дисконтирани с Euribor за 12 месеца, но не по-малко от 0 с корекция спрямо кривата на доходност на български ДЦК на първичен пазар по публикация в Bloomberg	неприложимо	неприложимо
Предоставени кредити и аванси на клиенти	1,698,965	1,069,236	Ниво 2	Дисконтирани парични потоци Бъдещите парични потоци са оценени на базата на публикуваните лихвени проценти по нов бизнес за декември 2019 г. от БНБ пазарна статистика, без да е извършвана корекция върху тях.	неприложимо	неприложимо
Вземания от Републиканския бюджет	181,607	497,667	Ниво 2	Дисконтирани парични потоци Бъдещите парични потоци са оценени на базата на доходността на български ДЦК към декември 2019, публикувана от БНБ статистика за пазара, без да е извършвана корекция върху тях	неприложимо	неприложимо
Ценни книжа, отчитани по амортизирана стойност	-	-	Ниво 2	Дисконтирани парични потоци Бъдещите парични потоци са оценени на базата на публикуваните лихвени проценти по нов бизнес за кредити към нефинансови предприятия за декември 2019 г. от БНБ статистика за пазара, без да е извършвана корекция върху тях.	неприложимо	неприложимо
Други привлечени средства	18,300	17,876	Ниво 2	Дисконтирани парични потоци Бъдещите парични потоци са оценени на базата на доходността на българските държавни ценни книжа към декември 2019 г, публикувана от БНБ статистика за пазара, без да е извършвана корекция върху тях.	неприложимо	неприложимо
Привлечени средства от международни институции	1,274,018	936,612	Ниво 2		неприложимо	неприложимо

За активите и пасивите от баланса, които не са оповестени в таблицата, Ръководството на Банката счита, че тяхната справедлива стойност е близка до тяхната балансова стойност.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

6. НЕТЕН ДОХОД ОТ ЛИХВИ

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Приходи от лихви		
<i>Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност</i>		
Кредити и аванси на клиенти	60,010	44,756
Вземания от Републиканския бюджет	4,094	9,254
Кредити на банки	1,538	1,707
Ценни книжа, отчитани по амортизирана стойност	-	10
Депозити в други банки	1,950	1,872
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	5,024	4,677
Други пасиви (ефект от отрицателни лихви)	239	1,004
	<u>72,855</u>	<u>63,280</u>
 В т.ч. Приходи от лихви по обезценени кредити и вземания		
	<u>13,979</u>	<u>4,322</u>
 Разходи за лихви		
Привлечени средства от международни институции	(9,848)	(6,631)
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	(617)	(648)
Други привлечени средства	(121)	(124)
Други активи (ефект от отрицателни лихви)	(657)	(2,061)
Финансов лизинг	(27)	(21)
Депозити от кредитни институции	(152)	(4)
	<u>(11,422)</u>	<u>(9,489)</u>
 Нетен доход от лихви	<u>61,433</u>	<u>53,791</u>

Доходността на активите като съотношение на нетната печалба и балансовото число е 1,12% (2018: 0,83%).

7. НЕТЕН ДОХОД ОТ ТАКСИ И КОМИСИОНИ

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
<i>Приходи от такси и комисиони по МСФО 15</i>		
Услуги във връзка с извършване на трансакции	609	594
Издаване на гаранции и акредитиви	1,290	1,383
Поддържане на сметки	76	69
Общо приходи от такси и комисиони по договори с клиенти	1,975	2,046
Други такси	18	16
Общо такси и комисиони	<u>1,993</u>	<u>2,062</u>
 Разходи за такси и комисиони		
Агентски комисиони	(24)	(2)
Обслужване на сметки в други банки	(35)	(29)
Преводи и касови операции в други банки	(3)	(4)
Общо разходи за такси и комисиони	(62)	(35)
 Нетен доход от такси и комисиони	<u>1,931</u>	<u>2,027</u>

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

8. НЕТЕН ДОХОД ОТ ОПЕРАЦИИ В ЧУЖДЕСТРАННА ВАЛУТА

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Нетна печалба от сделки с чуждестранна валута	427	386
Нетна печалба/(загуба) от преоценка на валутни активи и пасиви	(6)	(7)
	<u>421</u>	<u>379</u>

9. НЕТЕН ДОХОД ОТ ЦЕННИ КНИЖА ОТЧИТАНИ ПО СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ ПРЕЗ ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Нетна печалба от сделки с ценни книжа отчитани по справедлива стойност в ДВД, в т. ч. и реализиран преоценъчен резерв	3,687	738
	<u>3,687</u>	<u>738</u>

10. ДРУГИ ДОХОДИ ОТ ДЕЙНОСТТА

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Получени дивиденди	1,339	909
Приходи от наем от инвестиционни имоти	611	594
Възстановени съдебни разноси	415	839
Печалба от продажба на активи, държани за продажба	-	437
Приходи от продажба на ДМА	8	1
Други приходи	37	224
	<u>2,410</u>	<u>3,004</u>

11. ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Разходи за активи, държани за продажба	(353)	(280)
Съдебни разноси	(188)	(28)
Загуби от преоценка на инвестиционни имоти	(16)	-
Данък при източника	(723)	(286)
Преки оперативни разходи, възникващи от инвестиционни имоти	(211)	(204)
Разходи за продажба на ДМА	(7)	(1)
Други разходи	(1)	(658)
	<u>(1,499)</u>	<u>(1,457)</u>

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

12. (РАЗХОДИ ЗА)/ПРИХОДИ ОТ/РЕИНТЕГРИРАНЕ НА ОБЕЗЦЕНКИ И ПРОВИЗИИ

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
(Разходи за)/Приход от/реинтегрирани обезценки на кредити, нетно	(29,897)	(5,694)
(Разходи за)/Приход от/реинтегрирани обезценки по неувоени кредити	71	472
(Разходи за) /Приходи от/реинтегриране на провизии по гаранции, нетно	450	(1,624)
(Разходи за)/Приходи от/реинтегриране на обезценки на активи, придобити от обезпечения	(68)	(232)
(Разходи за)/Приходи от/реинтегриране на обезценки върху активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, нетно	641	(1,703)
Обезценки на ценни книжа отчитани по амортиз. стойност, нетно	(61)	-
Обезценки на дъщерни дружества	(137)	
	<u>(29,001)</u>	<u>(8,781)</u>

13. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Възнаграждения на персонала и социално осигуряване	(12,494)	(10,245)
Възнаграждения на членове на Управителния съвет и Надзорния съвет	(1,404)	(1,445)
	<u>(13,898)</u>	<u>(11,690)</u>

Възнаграждения на персонала и социално осигуряване

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Залати	(10,823)	(8,920)
Социални осигуровки	(1,423)	(1,132)
Социални придобивки	(144)	(108)
Начислени суми по обезщетения при пенсиониране	(104)	(85)
	<u>(12,494)</u>	<u>(10,245)</u>

14. ОБЩИ И АДМИНИСТРАТИВНИ РАЗХОДИ

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Вноски във Фонда за реструктуриране на банките	(5,389)	(6,913)
Реклама и представителни мероприятия	(1,920)	(858)
Поддръжка офис и офис - техника	(862)	(752)
Комуникации и ИТ услуги	(829)	(530)
Външни услуги	(713)	(285)
Одит услуги от регистрираните одитори	(611)	(158)
Данъци и държавни такси	(236)	(207)
Правни и консултантски услуги	(230)	(271)
Командировки	(86)	(88)
Вноски във Фонда за гарантиране на влоговете	(59)	(47)
Консултантски услуги от регистрирания одитор	(50)	(2)
Наеми	(9)	(9)
	<u>(10,994)</u>	<u>(10,120)</u>

Начислените за годината суми за услуги, извършени от регистрираните одитори на Дружеството включват: независим финансов одит 611 хил. лв. (2018 г.: 158 хил. лв.), включително договорени процедури за 50 хил. лв. (2018: 6 хил. лв.), данъчни консултации - 0 хил. лв. (2018 г.: 0 хил. лв.), за други услуги, несвързани с одита - 0 хил. лв. (2018 г.: 2 хил. лв.).

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

15. ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Разход за текущ данък	2,036	1,396
(Приход)/разход от отсрочени данъци в резултат на проявени временни разлики	(31)	60
(Приход)/разход от отсрочени данъци в резултат на промяна на счетоводната политика	-	167
Общо разход за текущ данък	<u>2,005</u>	<u>1,623</u>

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Счетоводна печалба	13,062	26,753
Разход за данък според действаща данъчна ставка (10% за 2019, 10% за 2018)	1,306	2,675
Разход за данък за непризнати разходи за данъчни цели	994	38
Приходи, непризнати за данъчни цели	(295)	(129)
Разход от отсрочени данъци в резултат на промяна на счетоводната политика	-	(961)
Общо разход за данък	<u>2,005</u>	<u>1,623</u>
Ефективна данъчна ставка	<u>15.35%</u>	<u>6.07%</u>

През 2019 г. Банката е направила авансови вноски за корпоративен данък на стойност 2,700 хил. лв. (2018: 2,640 хил. лв.)

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

15. ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Салдата на отсрочените данъци се отнасят към следните позиции от индивидуалния отчет за финансовото състояние и измененията в индивидуалния отчет за всеобхватния доход:

	Активи		Пасиви		Изменения в отчета за всеобхватния доход
	2019	2018	2019	2018	
Имоти и оборудване	(17)	(15)	-	-	(2)
Други активи	(261)	(232)	-	-	(29)
Ценни книжа по справедлива стойност през друг всеобхватен доход		-	680	-	680
	(278)	(247)	680	-	649

Измененията във временните разлики през годината се признават в индивидуалния отчет за всеобхватния доход.

При признаването на отсрочените данъчни активи е взета предвид вероятността отделните разлики да имат обратно проявление в бъдеще и възможностите на Банката да генерира достатъчна данъчна печалба.

16. НЕТНА ПРОМЯНА В СПРАВЕДЛИВАТА СТОЙНОСТ НА ФИНАНСОВИ АКТИВИ ОТЧИТАНИ ПО СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ ПРЕЗ ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД

	2019	2018
Промяна в справедливата стойност на финансови активи отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход		
Печалби /(загуби), възникнали през годината	6,809	1,781
10% данък	(681)	(673)
Друг всеобхватен доход за годината, нетно от данък	6,128	1,108

17. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА В КАСА И ПО РАЗПЛАЩАТЕЛНА СМЕТКА В ЦЕНТРАЛНАТА БАНКА

	2019	2018
Касова наличност	289	335
Разплащателна сметка	250,330	297,287
<i>В т.ч. Минимални задължителни резерви</i>	<i>173,860</i>	<i>172,143</i>
Общо предоставени средства в Централната банка	250,330	297,287
Общо парични средства в каса и по разплащателна сметка в Централната банка	250,619	297,622

През 2019 г., поддържаната разплащателна сметка в Централната банка е с лихва минус 0.60-0.70% за превишението над 105% на минималните задължителни резерви (През 2018 г.: - 0.60 %).

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

18. ВЗЕМАНИЯ ОТ БАНКИ

	2019	2018
Разплащателни сметки и депозити на виждане в местни банки	146	111
Разплащателни сметки и депозити на виждане в чуждестранни банки	33,843	14,938
<i>в т.ч. Разплащателни сметки с оригинален матуритет до 90 дни</i>	<i>21,232</i>	<i>4,506</i>
Срочни депозити в местни банки (вкл. репо сделки)	157,745	244,030
<i>Срочни депозити в чуждестранни банки (вкл. репо сделки)</i>	<i>48,604</i>	<i>71,143</i>
<i>в т.ч. Срочни депозити с оригинален матуритет до 90 дни</i>	<i>182,882</i>	<i>315,173</i>
Предоставени кредити на местни банки	101,007	98,971
Предоставени кредити на чуждестранни банки	177	1,467
Коректив за обезценки и несъбираемост на вземания от банки	(2,274)	(1,112)
	339,248	429,548

Към 31.12.2019 г. са предоставени целеви кредити в лева и евро за кредитиране на клиенти с цел развитие на малки и средни предприятия с оригинален матуритет до 10 години и лихвени нива в диапазон от 1.40% до 4.50% (2018 г.: от 1.40% до 4.50%).

Средства в размер на 12,756 хил. лв. са блокирани по разплащателни сметки в чуждестранни банки като покритие по акредитиви. (2018 г.: 10,543 хил. лв.)

Към 31.12.2019 г. са предоставени кредити на местни банки във валута с номинална стойност в размер на 5,745 хил. евро и легова равностойност 11,236 хил. лв. (31.12.2018 г.: 11,236 хил. лв.), с оригинален матуритет до 2027 г. и погасяване на кредитите на четири вноски. Кредитите са целеви и са отпуснати на банки за директно кредитиране на клиенти с цел развитие на малки и средни предприятия (МСП) съгласно заемно финансиране от Министерство на финансите със средства на KfW.

19. ПРЕДОСТАВЕНИ КРЕДИТИ И АВАНСИ НА КЛИЕНТИ

	2019	2018
Кредити (брутна стойност)	1,808,945	1,197,889
Коректив за обезценки и несъбираемост на кредити	(156,045)	(158,809)
	1,652,900	1,039,080

	2019	2018
А. Анализ на кредитите по видове клиенти (брутна стойност)		
Предприятия и еднолични търговци	1,805,954	1,194,728
Общини	925	928
Частни физически лица	2,066	2,233
	1,808,945	1,197,889

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

19. ПРЕДОСТАВЕНИ КРЕДИТИ И АВАНСИ НА КЛИЕНТИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

	2019	2017
Б. Анализ на кредитите по отрасли (брутна стойност)		
Промисленост, общо	460,465	435,435
<i>Промисленост - производство на тютюневи изделия</i>	148,684	149,129
<i>Промисленост - производство на машини и оборудване</i>	81,286	67,611
<i>Промисленост - производство и разпределение на енергия</i>	61,782	74,452
<i>Промисленост - производство на хранителни продукти</i>	46,853	51,392
<i>Промисленост - други производства</i>	121,860	92,851
Търговия	322,741	32,165
Туристически услуги	266,326	108,148
Транспорт	232,580	130,765
Строителство	168,460	162,402
Финансови услуги	104,291	113,942
Държавно управление	72,690	77,659
Операции с недвижими имоти	56,339	49,552
Селско стопанство	49,225	29,159
Събиране и обезвреждане на отпадъци	-	4,190
Други отрасли	75,828	54,472
	1,808,945	1,197,889

Банката предоставя основно средства за финансиране на дейности на малки и средни предприятия, както и на инвестиционни проекти за реализиране на възвръщаемост между 5 до 10 години.

В. Движение на коректива за обезценки и несъбираемост на кредитите

	2019			2018		
	Индивидуално обезценени	Колективно обезценени	Общо	Индивидуално обезценени	Колективно обезценени	Общо
На 1 януари	158,809	-	158,809	155,173	-	155,173
Ефект от МСФО 9	-	-	-	10,076	-	10,076
Разходи за обезценки	48,682	-	48,682	29,170	-	29,170
Реинтегрирани обезценки	(18,783)	-	(18,783)	(23,476)	-	(23,476)
Отписани за сметка на обезценки	(32,663)	-	(32,663)	(12,134)	-	(12,134)
Към 31 декември	156,045	-	156,045	158,809	-	158,809

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

20. ВЗЕМАНИЯ ОТ РЕПУБЛИКАНСКИЯ БЮДЖЕТ

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Програма Енергийна ефективност	145,140	472,803
Придобити вземания	22,118	-
Коректив за обезценки и несъбираемост на кредити (колективна обезценка)	<u>(437)</u>	<u>(804)</u>
	<u>166,821</u>	<u>471,999</u>

С Постановление № 18 от 2 февруари 2015 г. на Министерския съвет на РБ се прие Национална програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради (Програмата), за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмата и за определяне на органите, отговорни за реализацията ѝ.

Финансирането на Програмата се извършва чрез ББР. За целта, Банката сключва тристранни договори с областните управители (представители на държавата), общинските кметове (пълномощници на сдруженията на собствениците).

Банката счита, така възникналите вземания за носители на минимален кредитен риск, доколкото източник на погашенията е бюджета на РБ. Целево привлеченият ресурс от международни партньори, за целите на финансиране на програмата, ползва държавна гаранция (вж. бележка 30).

Уسوените и неразплатени средства по Програмата към 31.12.2019 г. са в размер на 144,703 хил. лв. (към 31.12.2018 г. са : 471,999 хил. лв.).

Придобитите вземания са по договори за цесия. Длъжниците по тях са второстепенни разпоредители с бюджетни средства. Балансовата им стойност към 31.12.2019 г. е 22,118 хил. лв. (31.12.2018 г. са : 0 хил. лв.)

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

21. ЦЕННИ КНИЖА, ОТЧИТАНИ ПО АМОРТИЗИРАНА СТОЙНОСТ

Наличните ценни книжа, Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност към 31.12.2019 г. са както следва:

	Номинал в ориг. валута	Амортизирана стойност в хил. лв.	Обезценка в хил. лв.	Справедлива стойност в хил. лв.
Облигации деноминирани в BGN	2,000	2,011	(61)	1,950
		2,011	(61)	1,950

22. ФИНАНСОВИ АКТИВИ, ОТЧИТАНИ ПО СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ ПРЕЗ ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД

	2019	2018
Държавни ценни книжа	509,393	540,158
Корпоративни облигации	29,148	50,808
Общо дългови ценни книжа	538,541	590,966
Акции на непублични дружества	2,778	2,722
Участие в инвестиционна програма SIA (Бележка 35)	788	546
Акции на публични дружества	12	15
Общо капиталови ценни книжа	3,578	3,283
Общо финансови активи, отчитани по справедлива стойност през ДВД	542,119	594,249

Движението на дълговите финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход през текущия и предходния период, е както следва:

	2019	2018
Към 1 януари	590,966	228,511
Увеличение (покупки)	219,630	482,874
Намаление (продажби и/или падежиране)	(278,183)	(121,527)
Нетно (намаление)/увеличение от преоценки на ценни книжа на разположение и за продажба до справедлива стойност	6,128	1,108
Към 31 декември	538,541	590,966

Финансовите активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход се състоят основно от държавни ценни книжа с емитент Република България или други европейски държави, както и корпоративни облигации.

От притежаваните от Банката акции в непублични дружества, 2,594 хил. лв. са акции от капитала на Европейския инвестиционен фонд (ЕИФ). Невнесената част от номиналната стойност по придобитите акции на ЕИФ е дължима след решение, което следва да се вземе на Общо събрание на акционерите на ЕИФ.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

22. ФИНАНСОВИ АКТИВИ, ОТЧИТАНИ ПО СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ ПРЕЗ ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Останалата част от акциите в непублични дружества в размер на 184 хил. лв. са акции от капитала на лицензираното дружество като оператор на платежни системи по българското законодателство БОРИКА – Банксервиз АД. Акционери в това дружество могат да бъдат само банки и те придобиват своите акции по специален ред, като стойността на една акция при придобиване се определя на база формула, установена в устава на дружеството.

Формираният преоценъчен резерв на финансовите активи оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход е представен в Бележка 34:

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Преоценъчен резерв	12,035	4,568
Обезценка	1,500	2,160
Данък	(1,352)	(673)
	<u>12,183</u>	<u>6,055</u>

През 2018 и 2019 г., няма отчетени разходи за обезценка на активи, отчитани през друг всеобхватен доход в текущата печалба или загуба за годината. (Бележка 9).

23. ИНВЕСТИЦИИ В ДЪЩЕРНИ ДРУЖЕСТВА

Към 31.12.2018 и 2019 г., Банката има следните участия в дъщерни дружества:

„Национален гаранционен фонд“ ЕАД

Банката е едноличен собственик на капитала на Национален гаранционен фонд ЕАД, регистрирано съгласно Търговския регистър на 22.08.2008 г. Общият размер на регистрирания акционерен капитал към 31.12.2019 г. е 800,000 акции по 100 лева на акция (31.12.2018 г.: 800,000 акции по 100 лева на акция). Към 31.12.2019 г., размерът на внесенния капитал е 80,000 хил. лв. (31.12.2018 г.: 80,000 хил. лв.). Към 31.12.2019 г., стойността на инвестицията в дъщерното дружество е 80,000 хил. лв. (31.12.2018 г.: 80,000 хил. лв.), оценена по историческа цена на придобиване.

„Микрофинансираща институция ДЖОБС“ ЕАД

Банката е едноличен собственик на капитала на Микрофинансираща институция Джобс, регистрирано на 14 януари 2011 година. Общият размер на внесенния капитал е в размер на 7,643 хил. лв. разпределен в 76,430 броя акции по 100 лева на акция. Към 31.12.2019 г., стойността на инвестицията в дъщерното дружество е 7,643 хил. лв. (31.12.2018 г.: 7,643 хил. лв.), оценена по историческа цена на придобиване.

23. ИНВЕСТИЦИИ В ДЪЩЕРНИ ДРУЖЕСТВА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Фонд за капиталови инвестиции АД

Българска банка за развитие АД и Национален гаранционен фонд ЕАД са собственици на капитала на Фонд за капиталови инвестиции АД, учреден на 24 август 2018 г., Капиталът на дружеството е 65 000 хил. лв. разпределен на 650 000 броя акции по 100 лева на акция. ББР е записала 550 000 поименни акции на обща стойност 55 000 хил. лв., представляващи 84,62 % от капитала. Национален гаранционен фонд ЕАД е записал 100 000 акции на обща стойност 10 000 хил. лв., представляващи 15,38 % от капитала на фонда.

Към 31.12.2019 г. Банката е внесла 13,750 хил. лв., представляващи 25% от размера на вноската в уставния капитал, а Национален гаранционен фонд ЕАД е внесъл 2,500 хил. лв., представляващи 25% от размера на вноската в уставния капитал. Балансовата стойност на акциите е 13,750 хил. лв. (2018: 13,750 хил. лв.)

ББР Лизинг ЕАД

Банката е едноличен собственик на капитала на ББР Лизинг ЕАД, регистрирано съгласно Търговския регистър на 12.03.2019 г. Общият размер на регистрирания акционерен капитал към 31.12.2019 г. е 20,000 акции по 100 лева на. Към 31.12.2019 г., размерът на внесенния капитал е 2,000 хил. лв. Балансовата стойност е 2,000 хил. лв.

ББР Факторинг ЕАД

Банката е едноличен собственик на капитала на ББР Факторинг ЕАД, регистрирано съгласно Търговския регистър на 13.03.2019 г. Общият размер на регистрирания акционерен капитал към 31.12.2019 г. е 20,000 акции по 100 лева на. Към 31.12.2019 г., размерът на внесенния капитал е 2,000 хил. лв. Балансовата стойност е 2,000 хил. лв.

Търговски център Марица ЕООД

Търговски Център Марица ЕООД става собственост на Българска банка за развитие АД с решение на Управителния съвет на банката, съгласно Протокол № 29 от 18.05.2018 г. Балансовата стойност на дяловете на дружеството е 4,095 хил. лв. (Към 31.12.2018 г.: 4,232 хил. лв.)

Към 31.12.2019 г. ръководството е направило преглед за обезценка на инвестициите в дъщерни дружества и е установило, че с изключение на Търговски център Марица ЕООД не са налице индикации за такава.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

24. ИМОТИ, МАШИНИ И СЪОРЪЖЕНИЯ, НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

	Земя и сгради	Банково оборудване и компютри	Стопански инвентар	Транспортни средства	Лиценз и софтуер	Общо
Отчетна стойност						
На 1 януари 2018 г.	32,553	1,972	563	291	1,198	36,577
Придобити	-	23	106	775	105	1,009
Излезли от употреба	-	(18)	-	-	-	(18)
На 31 декември 2018 г.	32,553	1,977	669	1,066	1,303	37,568
Придобити	-	964	7	-	4,600	5,571
Излезли от употреба	-	(18)	-	(28)	(126)	(172)
На 31 декември 2019 г.	32,553	2,923	676	1,038	5,777	42,967
Натрупана амортизация						
На 1 януари 2018 г.	1,297	988	229	181	933	3,628
Начислена за годината	576	266	72	136	88	1,138
Отписана	-	(16)	-	-	-	(16)
На 31 декември 2018 г.	1,873	1,238	301	317	1,021	4,750
Начислена за годината	576	350	76	199	227	1,428
Отписана	-	(18)	-	(22)	(126)	(166)
На 31 декември 2019 г.	2,449	1,570	377	494	1,122	6,012
Балансова стойност						
На 1 януари 2018 г.	31,256	984	334	110	265	32,949
На 31 декември 2018 г.	30,680	739	368	749	282	32,818
На 31 декември 2019 г.	30,104	1,353	299	544	4,655	36,955

Напълно амортизираните имоти, машини и съоръжения, които са все още в употреба, към 31.12.2019 г. са в размер на 1,087 хил. лв. по отчетна стойност (2018 г.: 853 хил. лв.), а нематериалните активи съответно 743 хил. лв. (2018 г.: 837 хил. лв.).

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

25. ИНВЕСТИЦИОННИ ИМОТИ

	2019	2018
Балансова стойност в началото на периода	7,649	7,702
Продадени	-	(53)
Загуба от промяна в справедливата стойност, включена в печалбата и загубата за периода	(16)	-
	7,633	7,649

Банката притежава инвестиционни имоти в резултат на придобити обезпечения от проблемни кредити. Те са отдадени под наем на трети лица. Генерираният приход от наем за 2019 г. е в размер на 611 хил. лв. (2018 г.: 594 хил. лв.) (Бележка 11).

Банката класифицира инвестиционните имоти в ниво 3 спрямо йерархията на справедливите стойности. Справедливата стойност е определена на базата на оценката на лицензирани независими оценители, като са използвани техники за оценка и ключовите входящи данни за оценката на инвестиционни имоти, оповестени в Бележка 5.

26. АКТИВИ, ДЪРЖАНИ ЗА ПРОДАЖБА

Към 31.12.2019 г. имотите (земи, сгради и стопански инвентар) са на стойност 0 хил. лв. (2018 г.: 4,840 хил. лв. земи, сгради и стопански инвентар).

През 2019 г. придобити имоти (земи, сгради и стопански инвентар) са на стойност 33 хил. лв. (2018 г.: 4,840 хил. лв. земи, сгради и стопански инвентар),

Активите не се използват и не се планира да се използват в дейността на Банката. За тях ръководството активно търси купувачи, с цел и планове, те да се продадат до края на 2020 г.

Движение на активите, държани за продажба през годината:	2019	2018
Балансова стойност в началото на периода	4,840	9,924
Придобити от обезпечения	33	4,835
Рекласифицирани към активи, придобити от обезпечения	(4,873)	(8,963)
Продадени	-	(956)
	-	4,840

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

27. АКТИВИ, ПРИДОБИТИ ОТ ОБЕЗПЕЧЕНИЯ И ДРУГИ АКТИВИ

Движение на активи, придобити от обезпечение през 2019 и 2018 г.:	2019	2018
Балансова стойност в началото на периода	27,128	15,875
Рекласифицирани от държани за продажба	4,873	8,963
Допълнителни капитализирани разходи	3,254	3,096
Продадени	-	(575)
Обезценка (Бележка 12)	(68)	(231)
Балансова стойност в края на периода	35,187	27,128

Активите, придобити от обезпечения включват активи, които са били държани за продажба (придобити от обезпечения по кредити), но които не са били реализирани в предвидения 12 месечен срок и са били рекласифицирани в Активи, придобити от обезпечения. Тези активи се оценяват по по-ниската от себестойността и нетната реализуема стойност.

Движение на други активи през 2019 и 2018 г.	2019	2018
Предплатени разходи и аванси	3,205	155
Други вземания	165	12
ДДС за възстановяване	125	545
Други активи	12	-
	3,507	712

28. ДЕПОЗИТИ ОТ КРЕДИТНИ ИНСТИТУЦИИ

	2019	2018
Депозити от местни банки	6,513	4,323
Депозити от чуждестранни банки	1,364	1,436
	7,877	5,759

Всички депозити от кредитни институции са безсрочни. Няма задължения за лихви по депозити от кредитни институции към 31.12.2019 г. (2018: 0 хил. лв.)

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

29. ДЕПОЗИТИ ОТ ДРУГИ КЛИЕНТИ, РАЗЛИЧНИ ОТ КРЕДИТНИ ИНСТИТУЦИИ

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Предприятия и еднолични търговци	1,036,512	1,209,268
Депозити със специално предназначение	92,501	93,088
Частни физически лица	5,036	5,166
	<u>1,134,049</u>	<u>1,307,522</u>
	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Срочни депозити	681,998	605,448
Безсрочни депозити	452,051	702,074
	<u>1,134,049</u>	<u>1,307,522</u>

Начислените задължения за лихви по депозитите от други клиенти, различни от кредитни институции към 31.12.2019 г. са в размер на 595 хил. лв. (2018: 539 хил. лв.).

Сумите на депозитите със специално предназначение представляват депозити на „Национален Гаранционен Фонд“ ЕАД, дъщерно дружество на ББР, във връзка с проекти за създаване на Гаранционен Фонд за подпомагане на селските райони на страната по Програма за развитие на селските райони на Република България (2007-2013 г.) към Министерство на земеделието и храните, както и по Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство“ (2007-2013 г.) към Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури (ИАРА).

30. ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА ОТ МЕЖДУНАРОДНИ ИНСТИТУЦИИ

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Китайска банка за развитие	741,321	215,180
Дългосрочно рамково споразумение за заем с Банката за развитие към Съвета на Европа	209,176	277,271
Дългосрочни заеми от Кредитанщалт фюр Видерауфбау	112,793	154,223
Китайска Ексим Банка	98,324	97,727
Дългосрочни заеми от Европейската инвестиционна банка	42,949	146,722
Дългосрочни заеми от Скандинавска инвестиционна банка	7,374	11,947
Европейски инвестиционен фонд	-	1,712
	<u>1,211,937</u>	<u>904,782</u>

Начислените задължения за лихви по привлечени средства от международни институции към 31.12.2019 г. са в размер на 1,150 хил. лв. (2018: 755 хил. лв.)

Ефективните лихвени проценти по привлечени средства от международни институции към 31.12.2019 г. са в границите от 0% до 1.70 % (31.12.2018 г.: от 0% до 1,75%).

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

30. ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА ОТ МЕЖДУНАРОДНИ ИНСТИТУЦИИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Банка за развитие към Съвета на Европа

На 18.11.2009 г. е сключен нов договор за заем между Българска банка за развитие АД и Банката за развитие към Съвета на Европа в размер на 15,000 хил. евро. Средствата са предназначени за финансиране на инвестиционни проекти на микро, малки и средни предприятия от реалния сектор с цел създаване на нови и запазване на съществуващи работни места. Заемът е необезпечен.

Към 31.12.2019 г. е изцяло усвоен, а дължимата главница по заема е в размер на 937.5 хил. евро с легова равностойност 1,834 хил. лв. (31.12.2018 г.: 3,750 хил. евро с легова равностойност 7,334 хил. лв.). Лихвеният процент е плаващ, базиран на тримесечен EURIBOR плюс надбавка.

На 30.03.2011 г. е подписан четвърти договор между Българска банка за развитие АД и Банката за развитие към Съвета на Европа за 20,000 хил. евро. Договорените средства от този заем имат за цел да подобрят достъпа до финансиране на българските малки и средни предприятия, да се създадат нови работни места, както и да се запазят вече съществуващи такива. Заемът е необезпечен.

Към 31.12.2019 г. заемът е напълно усвоен, а дължимата главница по заема е в размер на 7,000 хил. евро с легова равностойност 13,691 хил. лв. (31.12.2018 г.: 9,000 хил. евро с легова равностойност 17,602 хил. лв.). Лихвеният процент по първи транш на заема е плаващ, базиран на тримесечен EURIBOR плюс надбавка, а по втори транш е фиксиран.

На 23 февруари 2016 г. Българска банка за развитие АД подписа Договор с Банката за развитие на Съвета на Европа (БРСЕ) за 150,000 хил. евро. Средствата са предназначени за финансиране на мерки за енергийна ефективност и необходими структурни мерки в рамките на Националната програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради (НПЕЕМЖС). Заемът е целеви и ще се използва за санирането на многофамилни жилища. Към 31.12.2019 г. заемът е напълно усвоен.

Заемът е обезпечен с държавна гаранция, предоставена на основание Закона за държавния бюджет за 2016 г. Подписано е Гаранционно споразумение между БРСЕ и Република България, представлявана от Министъра на финансите, което е ратифицирано от Народното събрание. Законът за ратифициране на Гаранционното споразумение е обнародван в Държавен вестник на 3.05.2016 г.

Националната програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради беше приета с решение на Министерския съвет от 27 януари 2015 г.

Към 31.12.2019 г., дългът по заема е в размер на 99,000 хил. евро с легова равностойност 193,627 хил. лв. (към 31.12.2018 г.: 129,000 хил. евро с легова равностойност 252,302 хил. лв.). Лихвеният процент по първи транш на заема е плаващ, базиран на тримесечен EURIBOR плюс надбавка, а по втори транш е фиксиран.

Кредитанщалт фюр Видерауфбау (КФВ)

На 27 юли 2010 г., Българска банка за развитие АД подписа директен заем за 25,000 хил. евро с немската банка за развитие Кредитанщалт фюр Видерауфбау. Финансовият ресурс е предназначен за пряко кредитиране на малки и средни предприятия и/или за предоставяне на кредитни линии на търговските банки за целево финансиране на бизнеса. Заемът е необезпечен и към 31.12.2019 г. е изцяло усвоен.

30. ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА ОТ МЕЖДУНАРОДНИ ИНСТИТУЦИИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Кредитанцалт фюр Видерауфбау (продължение)

Към 31.12.2019 г. дължимата главница по заема е в размер на 2,941 хил. евро с легова равностойност 5,752 хил. лв. (към 31.12.2018 г., дължимата главница е в размер на 5,882 хил. евро с легова равностойност 11,505 хил. лв.). Лихвеният процент е плаващ, базиран на шестмесечен EURIBOR плус надбавка.

На 16 август 2016 г. Българска банка за развитие АД подписа Договор с КфВ в размер на 100,000 хил. евро. Средствата са предназначени за финансиране на мерки за енергийна ефективност и необходими структурни мерки, изпълнявани от малки и средни предприятия в България в рамките на НПЕЕМЖС. Заемът е обезпечен с държавна гаранция, в рамките на Закона за държавния бюджет за 2016 г. Подписано е Гаранционно споразумение между КфВ и Република България, представлявана от Министъра на финансите, което е ратифицирано от Народното събрание. Законът за ратифициране на Гаранционното споразумение е обнародван в Държавен вестник на 30.12.2016 г. Към 31.12.2019 г. заемът е напълно усвоен.

Към 31.12.2019 г. дължимата главница по заема е в размер на 54,545 хил. евро с легова равностойност 106,682 хил. лв. (към 31.12.2018 г. дължимата главница е в размер на 72,727 хил. евро с легова равностойност 142,242 хил. лв.). Лихвеният процент е плаващ, базиран на шестмесечен EURIBOR плус надбавка.

Европейската инвестиционна банка

На 18 ноември 2016 г. ББР подписа трети Договор с Европейската Инвестиционна Банка в размер на 150,000 хил. евро за финансиране на проекти на малки и средни предприятия. Средствата се предоставят с подкрепата на ЕС чрез гаранция от ЕФСИ (Европейски фонд за стратегически инвестиции), част от Инвестиционния план за Европа – „Плана Юнкер“. Средствата са предназначени за кредитиране на МСП, вкл. за иновативни проекти, за подкрепа на райони с висока безработица, за младежка заетост или за стартиращи компании, чрез банки – партньори, други финансови посредници или директно. Заемът е необезпечен.

Към 31.12.2019 г., дължимата главница по заема е в размер на 21,955 хил. евро с легова равностойност 42,941 хил. лв. (към 31.12.2018 г.: 75,000 хил. евро с легова равностойност 146,687 хил. лв.). Лихвеният процент е плаващ, базиран на шестмесечен EURIBOR плус надбавка.

Скандинавска инвестиционна банка

На 15.12.2010 г. е подписана втора кредитна линия между Скандинавската инвестиционна банка и Българска банка за развитие АД за 20,000 хил. евро. Средствата са предназначени за финансиране на проекти, свързани с възобновяеми енергийни източници или с опазване на околната среда; проекти с участие от страните-членки на Скандинавската инвестиционна банка, както и непряко финансиране чрез търговски банки-партньори. Заемът е необезпечен. Към 31.12.2019 г. заемът е изцяло усвоен.

Към 31.12.2019 г. дължимата главница по заема е в размер на 3,783 хил. евро с легова равностойност 7,399 хил. лв. (31.12.2018 г.: 6,136 хил. евро с легова равностойност 12,001 хил. лв.). Лихвеният процент е плаващ, базиран на шестмесечен EURIBOR плус надбавка.

30. ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА ОТ МЕЖДУНАРОДНИ ИНСТИТУЦИИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Програма Прогрес на Европейския Инвестиционен фонд

На 24.07.2015 г., Българска банка за развитие АД подписа договор за заем с ЕИФ по програма Прогрес в размер на 5,000 хил. евро. Заемът е за финансиране на микро-лизинги и микро-кредити за микро/малки предприятия и за финансиране на микро-кредити чрез финансови институции. Тази програма е насочена към предприятия с до 10 работници и с активи в размер до 2 млн. евро (3,912 хил. лв.). Допустими бенефициенти са и самонаети лица, стартиращи предприятия, или лица с труден достъп до финансиране.

Към 31.12.2019 г. заемът е изцяло погасен (31.12.2018 г.: 871 хил. евро с легова равностойност 1,704 хил. лв.).

Китайска банка за развитие

На 12 май 2017 г. ББР подписа втори Договор за заем с Китайската банка за развитие в размер на 80,000 хил. евро. Средствата могат да бъдат използвани за финансиране на общата кредитна дейност на ББР – инвестиционни и оборотни кредити. ББР има възможност да използва финансовия ресурс и за подпомагане на стратегически проекти в рамките на инициативата „Един пояс, един път“. Заемът е необезпечен. Към 31.12.2019 г. заемът е напълно усвоен.

Към 31.12.2019 г. дължимата главница по заема е в размер на 79,000 хил. евро с легова равностойност 154,511 хил. лв. (към 31.12.2018 г.: 80,000 хил. евро с легова равностойност 156,466 хил. лв.). Лихвеният процент е плаващ, базиран на шестмесечен EURIBOR плюс надбавка.

На 13.12.2018 г. ББР подписа ново финансово споразумение с Китайската банка за развитие в размер на 300,000 хил. евро. Средствата са предоставени като първи транш по подписаното през месец юли 2018 г. рамково споразумение за 1,5 млрд. евро. Ресурсът може да бъде използван за проекти в рамките на инициативата „Един пояс, един път“ и/или също за проекти за подпомагане на МСП, енергетика, комуникации, транспорт, селско стопанство в България или за други цели, одобрени от ББР и КБР.

Към 31.12.2019 г. дължимата главница по заема е в размер на 300,000 хил. евро с легова равностойност 586,749 хил. лв. (31.12.2018 г.: 30,000 хил. евро с легова равностойност 58,675 хил. лв.). Лихвеният процент е плаващ, базиран на шестмесечен EURIBOR плюс надбавка.

Китайска Ексим Банка

На 28 септември 2017 г. ББР подписа Договор с Китайската Ексим Банка в размер на 50,000 хил. евро. Това е първият договор за заем между ББР и Китайската Ексим Банка, след като през 2014 г. двете институции сключиха споразумение за финансово сътрудничество, което предвижда съвместно финансиране на ключови проекти или области. Средства могат да бъдат използвани за финансиране на общата кредитна дейност на ББР, краткосрочно и средносрочно търговско финансиране, транс-гранични икономически и търговски трансакции между Китай и България. Заемът е необезпечен. Към 31.12.2019 г. заемът е напълно усвоен.

Към 31.12.2019 г. дължимата главница по заема е в размер на 50,000 хил. евро с легова равностойност 97,792 хил. лв. (31.12.2018 г.: 50,000 хил. евро с легова равностойност 97,792 хил. лв.). Лихвеният процент е плаващ, базиран на шестмесечен EURIBOR плюс надбавка.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

31. ДРУГИ ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА

	2019	2018
Заемно финансиране от Министерство на финансите със средства на KfW	11,236	11,236
Средства на KfW, предоставени от Министерство на финансите за доверително управление	5,883	6,070
	17,119	17,306

Няма задължения за лихви по други привлечени средства към 31.12.2019 и 31.12.2018 г.

Заемно финансиране от Министерство на финансите със средства на KfW

На 18.04.2007 г., Банката е сключила договор за заем с Правителството на Република България, представлявано от Министъра на финансите. Договорът е сключен на основание на Спогодбата между Република България и Германия за финансово сътрудничество от 2001 г. и Споразумение между Република България и Кредитанщалт фюр Виедерауфбау (KfW). Съгласно договора на Банката, определена за “Носител на проекта”, се предоставят 4,929 хил. евро (9,640 хил. лв.) с цел насърчаване финансирането на микро-, малки и средни предприятия. Срокът на договора е 10 години, считано от датата на предоставяне на средствата, като получената сума заедно с капитализираната лихва се погасява еднократно в края на периода.

На 28.04.2017 г., ББР и Министерство на Финансите подписаха Анекс №1 за удължаване на срока на договора с още 10 години.

Към 31.12.2019 г., главницата по заема, заедно с капитализираната лихва, е в размер на 5,745 хил. евро с левова равностойност 11,236 хил. лв. (към 31.12.2018 г.: 5,745 хил. евро с левова равностойност 11,236 хил. лв.). Лихвата по заема се капитализира на тримесечие и се определя на база на тримесечен EURIBOR плюс надбавка.

Към 31.12.2019 г. Банката е предоставила по този договор заеми на търговски банки в размер на 5,745 евро, с левова равностойност 11,236 хил. лв. (31.12.2018 г.: 5,745 хил. евро с левова равностойност 11,236 хил. лв.). Сумата е включена в обобщената справка за вземания от финансови институции, представена в Бележка 18.

Средства на KfW, предоставени от Министерство на финансите за доверително управление

Банката е сключила споразумение с Министерство на финансите за управление на средства, предоставени от Кредитанщалт фюр Виедерауфбау (KfW) съгласно договор, подписан между правителствата на България и Германия. Тези средства се предоставят с цел финансиране на малки и средни предприятия. Рискът по предоставяне на тези средства на банки-посредници се носи изцяло от Министерство на финансите. Банката осъществява подбор на банки-посредници, отговаря за трансфериране на средствата към тях, събира информация и извършва периодични прегледи за използването на средствата, наблюдава за срочното изплащане на дължимите суми по главници и лихви по Специалната сметка на Министерство на финансите.

Към 31.12.2019 г., салдото при Банката на средствата е в размер на 3,008 хил. евро с левова равностойност 5,883 хил. лв. (31.12.2018 г.: 3,104 хил. евро с левова равностойност 6,070 хил. лв.).

Банката получава такса за управлението на тези средства и олихвява тримесечно Специалната сметка.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

32. ПРОВИЗИИ

	2019	2018
Провизии по банкови гаранции	2,822	2,998
Провизии по съдебни дела	117	187
	2,939	3,185

Провизиите по банкови гаранции представляват суми, определени по метода на очакваните кредитни загуби според МСФО 9. От тях по банкови гаранции по Проект “Гаранционен фонд за микрокредитиране” на МТСП са 146 хил. лв. (2018: 699 хил. лв.), а 2,676 хил. лв. по издадени индивидуални гаранции (2018 г.: 2,299 хил. лв.)

Провизиите по съдебни дела, заделени за бъдещи плащания по съдебни искиове, свързани с трудови спорове, са 117 хил. лв. (2018: 187 хил. лв.).

Таблицата по-долу представя движението на провизиите по гаранции:

	2019	2018
Салдо към 1 януари	2,998	833
Ефект МСФО 9	-	92
Начислени за годината	391	2 287
Използвани през годината	-	919
Реинтегрирани за годината	(567)	(1 133)
Салдо към 31 декември	2,822	2,998

33. ДРУГИ ПАСИВИ

	2019	2018
Задължения към персонала за заплати и социално осигуряване	599	460
Задължения към персонала за обезщетения при пенсиониране	552	400
Такси по облигационни заеми и гаранции	162	48
Задължения за данъци	495	318
Начислени разходи	1,147	287
Задължения към ЕИФ		5
Задължения по финансов лизинг	448	561
Други кредитори	347	142
	3,750	2,221

Задълженията към персонала за заплати и социално осигуряване включват: начисления по компенсируеми отпуски и социалните осигуровки по тях.

Задължения към персонала при пенсиониране се дължат от Банката при настъпване на пенсионна възраст и са представени по настояща стойност.

Съгласно Кодекса на труда всеки служител има право на обезщетение в размер на две брутни заплати при пенсиониране, а ако има трудов стаж над 10 години в Банката, обезщетението е в размер на шест брутни заплати към момента на пенсиониране. За определяне на тези задължения, Банката е направила оценка, като е използвала математически модели и услугите на сертифициран актюер. На база на направените изчисления е определено задължение в индивидуалния отчет за финансовото състояние към 31.12.2019 г. в размер на 552 хил. лв. (31.12.2018 г.: 400 хил. лв.).

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

33. ДРУГИ ПАСИВИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Настояща стойност на задължението на 1 януари	400	366
Разходи за настоящи услуги	95	101
Разходи за лихви	5	6
Изплатени суми през периода	-	(19)
Актюерски (печалби)/загуби от промени в демографски, финансови предположения и действителен опит	52	(54)
Настояща стойност на задължението на 31 декември	552	400

	Суми при пенциониране по възраст и стаж		Суми при пенциониране по болест		Общо	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
	Актюерска печалба/(загуба) към 1 януари	(8)	(41)	-	-	(8)
Актюерска печалба/(загуба) върху задължението, призната като друг всеобхватен доход за периода	(48)	33	-	-	(48)	33
Актюерска печалба/(загуба) към 31 декември	(56)	(8)	-	-	(56)	(8)

За определяне на настоящата стойност към 31.12.2019 г. са направени следните актюерски предположения:

- смъртност – по таблица за смъртност, изготвена на базата на статистика, предоставена от Националния Статистически Институт, за общата смъртност на населението в България за периода 2015 – 2017 г.;
- темп на текучество – между 0 % до 10 %, в зависимост от пет обособени възрастови групи;
- темп на преждевременно пенсиониране поради болест - между 0.027 % до 0.3212 %, в зависимост от пет обособени възрастови групи
- ефективен годишен лихвен процент за дисконтиране – 1% (2018 г. – 1%);
- предположенията за бъдещия ръст на заплатите в Банката са в съответствие с плана за развитието на Банката: за 2020 г. – 5 % спрямо нивото през 2019 г. и за 2021 г. и следващи – 5 % спрямо нивото от предходната година.

Ефектът за 2019 г. от увеличение и намаление с 1% на ръста на заплатите и на лихвения процент върху общата сума на разходите за текущ стаж и лихви и върху настоящата стойност на задължението за изплащане на дефинирани доходи при пенсиониране:

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

33. ДРУГИ ПАСИВИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

	<i>Увеличение с 1% на ръста на заплатите</i>	<i>Намаление с 1% на ръста на заплатите</i>
Промяна на разхода за лихви и текущ стаж ("+"- увеличение, "-"- намаление)	21	(18)
Промяна на настоящата стойност на задължението към 31.12.2019 г. ("+"- увеличение, "-"- намаление)	82	(68)
	<i>Увеличение с 1% на лихвения процент</i>	<i>Намаление с 1% на лихвения процент</i>
Промяна на разхода за лихви и текущ стаж ("+"- увеличение, "-"- намаление)	(12)	15
Промяна на настоящата стойност на задължението към 31.12.2019 г. ("+"- увеличение, "-"- намаление)	(70)	87
	<i>Увеличение с 1% на текуществото</i>	<i>Намаление с 1% на текуществото</i>
Промяна на разхода за лихви и текущ стаж ("+"- увеличение, "-"- намаление)	(19)	24
Промяна на настоящата стойност на задължението към 31.12.2019 г. ("+"- увеличение, "-"- намаление)	(73)	90

Ефектът за 2018 г. от увеличение и намаление с 1% на ръста на заплатите и на лихвения процент върху общата сума на разходите за текущ стаж и лихви и върху настоящата стойност на задължението за изплащане на дефинирани доходи при пенсиониране:

	<i>Увеличение с 1% на ръста на заплатите</i>	<i>Намаление с 1% на ръста на заплатите</i>
Промяна на разхода за лихви и текущ стаж ("+"- увеличение, "-"- намаление)	17	(14)
Промяна на настоящата стойност на задължението към 31.12.2018 г. ("+"- увеличение, "-"- намаление)	60	(49)
	<i>Увеличение с 1% на лихвения процент</i>	<i>Намаление с 1% на лихвения процент</i>
Промяна на разхода за лихви и текущ стаж ("+"- увеличение, "-"- намаление)	(9)	12
Промяна на настоящата стойност на задължението към 31.12.2018 г. ("+"- увеличение, "-"- намаление)	(50)	62
	<i>Увеличение с 1% на текуществото</i>	<i>Намаление с 1% на текуществото</i>
Промяна на разхода за лихви и текущ стаж ("+"- увеличение, "-"- намаление)	(15)	19
Промяна на настоящата стойност на задължението към 31.12.2018 г. ("+"- увеличение, "-"- намаление)	(53)	65

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

34. АКЦИОНЕРЕН КАПИТАЛ

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Акционерен капитал		
Издадени обикновени акции, платени с парични средства	587,964	587,964
Издадени обикновени акции - апортна вноска (парцел за банкова сграда)	12,200	12,200
Издадени обикновени акции - апортна вноска (банкова сграда)	1,610	1,610
	<u>601,774</u>	<u>601,774</u>

Капиталът на Банката се състои от 6,017,735 броя обикновени, поименни акции с право на глас, всяка с номинал 100 лева.

Със Закона за Българската банка за развитие е определено, че пакет не по-малко от 51% от акциите в капитала на Банката трябва да е държавна собственост, като акциите на държавата в размер на не по-малко от 51% от регистрирания акционерен капитал са непрехвърляеми.

Също така, специфично ограничение е установено относно състава на останалите акционери, извън българската държава, чрез Министерството на финансите. Такива могат да бъдат: Банката за развитие към Съвета на Европа, Европейската инвестиционна банка, Европейския инвестиционен фонд, както и други банки за развитие на държави-членки на Европейския съюз. Акциите на Банката не могат да бъдат залагани, както и правата по тях не могат да бъдат предмет на прехвърлителни сделки.

През м. август 2017 г. с решение на НС, акциите на Банката са прехвърлени от Министерство на финансите към Министерство на икономиката и към 31.12.2019 г., 99.99% от акциите на Банката са собственост на държавата чрез Министерство на икономиката (31.12.2018 г. – 99.99% от акциите на Банката са собственост на държавата чрез Министерство на икономиката).

35. РЕЗЕРВИ

Спрямо общите разпоредби на Търговския закон, Банката трябва да разпределя за Фонд Резервен не по-малко от 1/10 от годишната печалба след облагане до достигане на размер на фонда 10% спрямо основния капитал по устав. Съгласно Устава на Банката, същата трябва да разпределя за Фонд Резервен не по-малко от ½ от годишната печалба след облагане с данъци до достигане на 50 на сто от уставния капитал.

Банката може да използва средствата от Фонд Резервен за покриване на текущи загуби или за покриване на загуби от предходни периоди, като не могат да бъдат използвани за разпределяне на дивиденди без разрешение на БНБ.

Също така, съгласно Закона за кредитните институции, банките в България не могат да изплащат дивиденди преди да са акумулирали изисквания по закон или устав минимален размер на резервите им (основно Фонд Резервен), или при условие, че с изплащането на дивидентите ще се наруши спазването на регулаторните съотношения за обща капиталова адекватност. Аналогично е и изискването на Закона за Българската банка за развитие.

Към 31.12.2019 г., Фонд Резервен на Банката е в размер на 68,908 хил. лв. (31.12.2018 г.: 63,882 хил. лв.).

Към 31.12.2019 г., допълнителните резерви на Банката са в размер на 75,097 хил. лв. (31.12.2018 г.: 75,145 хил. лв.) и са формирани в резултат на разпределение на печалбите на Банката от предходни периоди, съгласно решения на Общото събрание на акционерите.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

35. РЕЗЕРВИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

През 2019 г., след проведено редовно общо събрание на акционерите и съгласно разпоредбата на чл. 91, ал. 2 от Закона за държавния бюджет на Р. България за 2019 година, е взето решение да се изплати дивидент от печалбата след приспадане на отчисленията за фонд „Резервен“ в размер на 20,104 хил. лв. (През 2018 г. не е изплащан дивидент от печалбата). Дивидентът бе изплатен през м. ноември 2019 г.

Остатъкът от печалбата на „Българска банка за развитие“ АД за 2018 г., след приспадане на отчисленията за фонд „Резервен“, е отнесен в „Допълнителни резерви“.

Съгласно Закона за Българската банка за развитие, всеки акционер на Банката може да се откаже от полагащия му се дивидент и тогава сумата на дивидента се отнася към допълнителните резерви.

Банката е формирала специален компонент “Резерв от финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход” на собствения капитал, към който се акумулират всички нереализирани печалби и загуби от преценка до справедлива стойност на държаните финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, налични към края на всеки отчетен период. Тези печалби и загуби се трансферират към текущите печалби и загуби при продажба/падеж на съответните ценни книжа и/или при трайна обезценка. Резервът по финансови активи оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход е представен нетно от данъци. Към 31.12.2019 г., този резерв е положителна величина в размер 12,183 хил. лв. (31.12.2018 г.: 6,055 хил. лв. – положителна величина).

36. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ

	2019	2018
Условни задължения		
Банкови гаранции и акредитиви	159,065	56,073
в т.ч. с парично покритие	(16,149)	(15,539)
Провизии по гаранции (Бележка 32)	(2,822)	(2,998)
Общо условни задължения	140,094	37,536
Неотменяеми ангажименти		
Неусвоен размер на разрешени кредити	321,120	348,377
Невнесена част от акции на Фонд за капиталови инвестиции	41,250	41,250
Участие в инвестиционна програма SIA	1,168	1,410
Непоискана част от номинал на акции на ЕИФ	4,694	4,694
Общо неотменяеми ангажименти	368,232	395,731
	508,326	433,267

На 17.07.2015 г., Българска банка за развитие АД подписа Договор за управление на средства с ЕИФ за присъединяване към инвестиционната програма SIA (Social Impact Accelerator) на ЕИФ за дялови участия в социални венчър фондове, с участие от 1 млн. евро и период на инвестиране на ангажимента до 5 години. През 2018 г. е подписано писмо за Съгласие за удължаване инвестиционния период на фонда SIA с 1 година. Програмата SIA е с цел да се инвестира в малки и средни предприятия със значимо социално въздействие. Мениджър на Програмата е ЕИФ. Срокът на Програмата е 10 години.

Към 31.12.2019 г. са направени осемнадесет капиталови вноски по инициативата в размер на 403 хил. евро с легова равностойност 788 хил. лв. (2018 г.: 279 хил. евро с легова равностойност 546 хил. лв.) (Бележка 22).

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

36. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

През 2015 г., Банката стартира нова програма за индиректно финансиране на микро, малък и среден бизнес с максимален размер 150,000 хил. лв. Програмата предвижда възможност ББР да поема част от риска по предоставени от банки-партньори кредити за бизнеса в размер до 30% от стойността на отделните подзаеми. Към 31.12.2019 г., Банката има действащи споразумения с пет банки - партньори и размерът на формирания портфейл от гаранции е 2,168 хил. лв. (31.12.2018 г.: пет банки-партньори и портфейл от гаранции на стойност 2,790 хил. лв.).

Характер на инструментите и кредитен риск

Тези ангажименти с условен характер са носители на задбалансов кредитен риск, тъй като само таксите се признават в отчета до изпълнението или изтичането на срока на ангажиментите. Сумите, отразени в таблицата по-горе като гаранции, представляват максималната счетоводна загуба, която би била призната към края на отчетния период, ако контрагентите не изпълнят изцяло договорните си задължения. Срокът на много от условните задължения ще бъде изтекъл без същите да бъдат частично или изцяло авансирани. Ето защо, сумите не представляват очаквани бъдещи парични потоци. Обезпеченията за издаване на обичайните банкови гаранции са над 100% и представляват основно блокирани депозити в Банката, ипотекирана недвижима собственост и застрахователни полици, издадени в полза на Банката. При възникване на условия за активиране на издадена гаранция, Банката преценява възможността за регресно вземане към контрагента и евентуално реализиране на предоставените обезпечения.

Издадените от Банката гаранции по Проект "Гаранционен фонд за микрокредитиране" на МТСП са необезпечени. В случай на активиране на компонент от издадена гаранция от Банката, извършеното плащане от нея не се оценява като крайна загуба, тъй като банката-партньор има задължение да предприеме всички необходими действия за реализация на получените обезпечения по проблемния кредит и да възстанови съответната сума на ББР.

Невнесената част от номинала на притежаваните от Банката акции на Европейския инвестиционен фонд става дължима за плащане след специално решение за целта на Общо събрание на акционерите на фонда. До датата на издаване на настоящия отчет не е взимано такова решение.

37. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ЕКВИВАЛЕНТИ

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Парични средства в каса (Бележка 17)	289	335
Разплащателни сметки при Централната банка (Бележка 17)	250,330	297,287
Вземания от банки с оригинален матуритет до 3 месеца (Бележка 18)	204,114	319,679
	<u>454,733</u>	<u>617,301</u>

Следващата таблица обобщава промените в пасивите, произтичащи от финансова дейност, в това число както промени, свързани с парични потоци, така и непарични промени, като съдържа равнение между началните и крайните салда в отчета за финансовото състояние на пасивите, произтичащи от финансова дейност за годината, приключваща на 31 декември 2019.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

37. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ЕКВИВАЛЕНТИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

	1 януари 2019	Входящи парични потоци	Изходящи парични потоци	31 декември 2019
Текущи привлечени средства от международни институции	904,782	528,073	(220,918)	1,211,937
Текущи задължения по други привлечени средства	17,306	120	(307)	17,119
Общо пасиви от финансова дейност	922,088	528,193	(221,225)	1,229,056

	1 януари 2018	Входящи парични потоци	Изходящи парични потоци	Ефект от промените във валутни курсове	31 декември 2018
Текущи привлечени средства от международни институции	869,821	156,254	(121,259)	(34)	904,782
Текущи задължения по други привлечени средства	17,492	16	(202)	-	17,306
Общо пасиви от финансова дейност	887,313	156,270	(121,461)	(34)	922,088

*Начисленията по лихви в размер на 6,631 хил. лв. са включени в оперативните парични потоци на Банката.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

38. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА И ДРУЖЕСТВА ПОД ОБЩ КОНТРОЛ ОТ ДЪРЖАВАТА

<i>Дружество/лице</i>	<i>Вид свързаност</i>
Министерство на икономиката	Основен собственик на Банката от името на държавата
Министерство на финансите	Под общ контрол от държавата
Национален гаранционен фонд ЕАД	Дъщерно дружество
Микрофинансираща институция Джобс ЕАД	Дъщерно дружество
Фонд за капиталови инвестиции АД	Дъщерно дружество
ББР Лизинг ЕАД	Дъщерно дружество
ББР Факторинг ЕАД	Дъщерно дружество
Търговски център Марица ЕООД	Дъщерно дружество
Холдинг БДЖ ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата
Български институт за стандартизация	Дружество под общ контрол от държавата
Южен Поток България АД	Дружество под общ контрол от държавата
Ай Си Джи Би АД	Дружество под общ контрол от държавата
Български енергиен холдинг ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата
Кинтекс ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата
Енергийна инвестиционна компания ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата
Водоснабдяване и канализация ЕООД Пловдив	Дружество под общ контрол от държавата
Водоснабдяване и канализация ЕООД Шумен	Дружество под общ контрол от държавата
ТЕЦ Марица Изток 2 ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата
Държавна консолидационна компания ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата
Еко Антрацит ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата
УМБАЛ Света Екатерина	Дружество под общ контрол от държавата
Монтажи ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата
Монтажи - София ЕООД	Дружество под общ контрол от държавата
Агенция пътна инфраструктура	Под общ контрол от държавата
Българска агенция за експортно застраховане ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

38. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА И ДРУЖЕСТВА ПОД ОБЩ КОНТРОЛ ОТ ДЪРЖАВАТА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

В таблицата по-горе са оповестени дружества, с които Банката е извършила трансакции през отчетния период. Всички сделки със свързани лица са по договорени цени.

Разчетите със свързани лица в отчета за финансовото състояние са:

Активи

<i>Дружество/лице</i>	<i>Вид разчет</i>	2019	2018
Министерство на финансите	Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	359,100	460,963
Микрофинансираща институция ЕАД	Предоставени кредити и аванси на клиенти	4,808	6,104
ББР Лизинг ЕАД	Предоставени кредити и аванси на клиенти	11,828	-
Дружества под общ контрол на държавата	Предоставени кредити и аванси на клиенти	103,982	90,673
Дружества под общ контрол на държавата	Финансови активи отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	23,983	43,931
Общо за дъщерни дружества		16,636	6,104

Пасиви

<i>Дружество/лице</i>	<i>Вид разчет</i>	2019	2018
Министерство на финансите	Други привлечени средства	17,119	17,306
Национален гаранционен фонд ЕАД	Задължения към клиенти по депозити	120,376	118,828
Микрофинансираща институция ДЖОБС ЕАД	Задължения към клиенти по депозити	973	649
ББР Лизинг ЕАД	Задължения към клиенти по депозити	1,207	-
ББР Факторинг ЕАД	Задължения към клиенти по депозити	1,902	-
Търговски център Марица ЕООД	Задължения към клиенти по депозити	2	2
Фонд за капиталови инвестиции ЕАД	Задължения към клиенти по депозити	16,248	16,250
Дружества под общ контрол на държавата	Задължения към клиенти по депозити	675,239	911,985
Общо за дъщерни дружества		140,708	135,729

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

38. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА И ДРУЖЕСТВА ПОД ОБЩ КОНТРОЛ ОТ ДЪРЖАВАТА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Сделките със свързани лица са:

<i>Дружество/лице</i>	<i>Вид взаимоотношение</i>	2019	2018
Министерство на финансите	Приходи от такси и комисиони	60	62
	Приходи от лихви	3,353	2,971
	Разходи за лихви	(121)	(124)
Национален гаранционен фонд ЕАД	Приходи от такси и комисиони	1	1
	Разходи за лихви	(84)	(141)
	Приходи от наем	37	33
	Приходи от дивиденди	1,256	771
Микрофинансираща институция ДЖОБС ЕАД	Приходи от такси и комисиони	2	2
	Приходи от лихви	97	150
	Приходи от наем	36	27
	Приходи от дивиденди	47	121
ББР Лизинг ЕАД	Разходи за лихви	12	-
Общо приходи от сделки с дъщерни дружества		1,488	1,105
Общо разходи за сделки с дъщерни дружества		(84)	(141)
Дружества под общ контрол на държавата	Приходи от лихви	5,929	4,883
	Приходи от такси и комисиони	161	227
	Разходи за лихви	(216)	(25)
	Други разходи от дейността	(3)	-
	Други доходи от дейността	24	34

Условни задължения и ангажименти със свързани лица:

<i>Дружество/лице</i>	<i>Вид</i>	2019	2018
Микрофинансираща институция ДЖОБС ЕАД	Неусвоен размер на разрешен кредит	20,100	20,300
ББР Лизинг ЕАД	Неусвоен размер на разрешен кредит	8,143	-
Фонд за капиталови инвестиции ЕАД	Ангажимент по невнесен записан капитал	41,250	41,250
Дружества под общ контрол на държавата	Неусвоен размер на разрешени кредити	43,677	41,708
Дружества под общ контрол на държавата	Издадени банкови гаранции	7,956	9,332
Общо за дъщерни дружества		69,493	61,552

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

38. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА И ДРУЖЕСТВА ПОД ОБЩ КОНТРОЛ ОТ ДЪРЖАВАТА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Отношения с ключов управленски персонал:

Разчети с ключов управленски персонал	2019	2018
Задължения към клиенти по привлечени депозити	741	462
Задължения за възнаграждения	52	49
Предоставени кредити и аванси на клиенти	130	136

Сделки с ключов управленски персонал	2019	2018
Възнаграждения и социално осигуряване	(1,404)	(1,445)
Разходи за лихви	-	-
Приходи от лихви	3	4

39. СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА ОТЧЕТА

Не са възникнали коригиращи събития или значителни некоригиращи събития между датата на индивидуалния финансов отчет и датата на одобрението му за издаване, с изключение на следните некоригиращи събития:

COVID-19 и увеличение на капитала на ББР

В началото на 2020 г. поради разпространението на нов коронавирус (Covid-19) в световен мащаб се появиха затруднения в бизнеса и икономическата дейност на редица предприятия и цели икономически отрасли. На 11 март 2020 г. Световната здравна организация обяви и наличието на пандемия от коронавирус (Covid-19). Народното събрание на Република България обяви извънредно положение в България от 13 март 2020 г. за срок от един месец, впоследствие удължен до 13 май 2020 г.

На 13 май 2020 г. изтече срокът на извънредното положение, а Министерският съвет обяви извънредна епидемична обстановка от 14 май 2020 г. до настоящия момент.

Въпреки отпадането на противоепидемиологичните мерки и възобновяването на дейността на дружествата, много икономически сектори останаха засегнати от ефектите на пандемията от коронавирус. Макроикономическите прогнози на световните институции очакват общо намаление на БВП на България с до 7 % на годишна база и възстановяване на предкризистните равнища на ръст (стабилизация) на икономиката през 2-3 тримесечие на 2021 г.

Все още остават засегнати секторите транспорт, туризъм, развлечения и свободно време, както и дружества в изцяло експортноориентирани отрасли, които заради ограниченията за свободно движение не бяха в състояние да изпращат своите доставки навреме през първото шестмесечие на 2020 г.

Във връзка с епидемията, причинена от COVID-19, българското правителство предприе редица мерки за подпомагане на икономиката. Мерките с пряк ефект върху Банката бяха следните:

- С решение №215 от 27 март 2020 г., Министерският съвет взе решение да увеличи капитала на ББР със 700 млн. лв., като средствата бъдат използвани „за изпълнение на мерки за подпомагане на икономиката във връзка с епидемията от COVID-19, в т.ч. за издаване на портфейлни гаранции към банките, които да им позволят да предоставят по-гъвкави условия за бизнес кредити за определен период, при определени условия и при индивидуална преценка на всеки конкретен случай“.

39. СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА ОТЧЕТА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

COVID-19 и увеличение на капитала на ББР (продължение)

- С решение № 257 от 14 април 2020 г., Министерският съвет одобри Програмата за гарантиране на безлихвени кредити в защита на хора, лишени от възможността да полагат труд поради пандемията от COVID-19, с бюджет 200 млн. лв., предложена от ББР, като обезпечаването на програмата ще бъде за сметка на средствата от увеличението на капитала на банката съгласно Решение № 215 на Министерския съвет от 2020 г.
- С решение № 310 от 7 май 2020 г., Министерският съвет одобри Програмата за портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността на микро-, малки и средни предприятия (МСП), пострадали от извънредната ситуация и епидемията от COVID-19, предложена от ББР, с бюджет 500 млн. лв., като обезпечаването на програмата да бъде за сметка на средствата от увеличението на капитала на банката съгласно Решение № 215 на Министерския съвет от 2020 г.
- С Постановление на Министерски съвет № 134 от 18 юни 2020 г. бяха одобрени промени по бюджета на Министерството на икономиката за 2020 г. и за извършване на допълнителни плащания в частта на финансирането на бюджетното салдо за сметка на централния бюджет, с Решение № 402 от 18 юни 2020 г. на Министерския съвет българската държава реши да увеличи акционерното си участие в капитала на "Българска банка за развитие" АД чрез парична вноска на обща стойност 140 000 000 лв. В изпълнение на посочените мерки, на 06.07.2020 г. се проведе извънредно Общо събрание на акционерите на Банката, на което беше взето решение за увеличение на капитала на Банката чрез издаване на 1 400 000 бр. нови поименни безналични акции с право на глас с номинална стойност 100 лева всяка, на обща стойност 140 000 000 По този начин капиталът на "Българска банка за развитие" АД беше увеличен от 1,301,773,500 на 1,441,773,500 лв.

Коронавирус пандемията не оказва измеримо влияние върху финансовото състояние и резултатите от дейността на Банката през първото шестмесечие на 2020 г. Предвид структурата на гаранционните програми и техният ефективен старт в края на м. юни, ръководството очаква те да повлияят оперативните резултати през втората половина на 2020 г., като конкретните измерения ще зависят от обема гарантирани кредити.

В допълнение, с решение на БНБ от 9 април 2020 г., БНБ утвърди предложения от Асоциацията на българските банки Ред за отсрочване и уреждане на изискуеми задължения към банки и дъщерните им дружества - финансови институции във връзка с въведеното на 13.03.2020 г. от Народното събрание извънредно положение във връзка с пандемията от COVID 19, към което Банката се присъедини. Той представлява частен мораториум, съгласно насоките на ЕБО (EBA/GL/2020/02). Предстои да бъде изчислен ефектът от този мораториум върху бизнеса на Банката в краткосрочен план.

Промени в УС на Банката

С Решение на Надзорния съвет на ББР по Протокол № 10 от 06.04.2020 г. за нов член на Управителния съвет на ББР е избран г-н Живко Иванов Тодоров. Г-н Живко Тодоров е овластен да представлява и управлява Банката като изпълнителен директор. Обстоятелствата са вписани в Търговския регистър на 14.04.2020 г.

С Решение на Надзорния съвет на ББР по Протокол № 12 от 08.04.2020 г. е оттеглено овластяването за представляване от главния изпълнителен директор и е взето решение за освобождаване на г-н Стоян Тодоров Мавродиев като член на Управителния съвет на Банката. Обстоятелствата са вписани в Търговския регистър на 22.04.2020 г.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

39. СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА ОТЧЕТА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Промени в УС на Банката (продължение)

С Решение на Надзорния съвет по Протокол № 12 от 14.04.2020 г. за нов член на Управителния съвет на ББР е избран г-н Панайот Ивов Филипов. Това обстоятелство е вписано в Търговския регистър на 24.04.2020г. Г-н Панайот Филипов е овластен да представлява и управлява Банката като изпълнителен директор. Това обстоятелство е вписано в Търговския регистър на 30.04.2020 г.

С Решение на Надзорния съвет по Протокол № 18 от 24.04.2020 г. е оттеглено овластяването за представляване от изпълнителния директор и е взето решение за освобождаване на г-н Румен Димитров Митров като член на Управителния съвет на Банката. Това обстоятелство е вписано в Търговския регистър на 30.04.2020 г.

Промени в НС на Банката

С Решение на Общото събрание на акционерите на Банката от 20.08.2020 г. г-н Лъчезар Борисов е освободен като член на Надзорния съвет, като е прието неговото място да заеме г-н Стамен Янев. С вписване в Търговски регистър от 26.08.2020 г. е заличено участието на г-н Лъчезар Борисов в състава на Надзорния съвет на Банката, като на негово място, с вписване от същата дата е вписан г-н Стамен Янев.

Промяна в структурата на Банката

С решения на УС от 12.05.2020 г., 22.06.2020 г. и 21.08.2020 г., потвърдени от НС с решение от 14.05.2020 г., 29.06.2020г. и от 01.09.2020 г., Банката извърши промени в организационната си структура, както следва:

- Закри звената Главен секретар и Кабинет на УС
- Прехвърли отдели „Стратегическо развитие и планиране“, „Връзки с обществеността“ и „Концесии“, дотогава подчинени на началник на Кабинет на УС към изпълнителен директор, като Отдел „Стратегическо развитие и планиране“ се трансформира в управление и се преименува на управление „Стратегическо развитие“;
- Отдел „Класифицирана информация“ се трансформира в управление „Класифицирана информация“;
- Отдел „ „Секретариат“ се отделя от управление „Административно“ на пряко подчинение на изпълнителен директор;
- Длъжността „ Длъжностно лице по защита на данните“ (ДЛЗД), част от отдел „Класифицирана информация“, се обособи като отделна длъжност, на пряко подчинение на Изпълнителен директор;
- Създаде ново Управление „Мониторинг и финансови инструменти“.

За целите на разделението на функциите и контрола между изпълнителните директори на ББР структурните единици в организационната структура на банката са групирани в ресори, като разпределението на ресорите е както следва;

Ресор № 1

- Управление „Риск“
- Управление „Кредитна администрация“
- Управление „Проблемни вземания“
- Управление „Правно“
- Управление „Информационни технологии“
- Управление „ Класифицирана информация“
- Длъжностно лице по защита на данните

39. СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА ОТЧЕТА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Промяна в структурата на Банката (продължение)

Ресор № 2

- Управление „Корпоративно банкиране“
- Управление „Трежъри“
- Управление „Външни програми“
- Управление „Инвестиционно банкиране и проектно финансиране“
- Управление „Международни финансови институции и еврофондове“
- Управление „Мониторинг и финансови инструменти“
- Управление „Административно“
- Управление „Човешки ресурси“
- Управление „Сигурност“
- Отдел „Концесии“
- Отдел „Секретариат“
- Управление „Мониторинг и финансови инструменти“.
-

Ресор № 3

- Управление „Счетоводство“
- Управление „Планиране, анализ и регулации“
- Управление „Операции и клиентско обслужване“
- Управление „Съответствие“
- Управление „Стратегическо развитие“
- Отдел „Връзки с обществеността“
- Главен икономист

Разпределението на отговорностите между членовете на УС на ББР е както следва:

Ресор 1 – г-н Панайот Филипов, Изпълнителен директор, член на УС

Ресор 2 – г-н Николай Димитров, Изпълнителен директор, член на УС

Ресор 3 – г-н Живко Тодоров, Изпълнителен директор, член на УС

Промени в управителните органи на дъщерните дружества

С решение на УС на ББР бяха извършени следните промени в управителните органи на дъщерните на ББР дружества:

ББР Лизинг ЕАД

С Решение по Протокол № 33 от 13.05.2020 г. на Управителния съвет на ББР АД, в качеството му на едноличен собственик на капитала на „ББР ЛИЗИНГ“ ЕАД, са освободени г-н Стоян Тодоров Мавродиев, г-н Румен Димитров Митров и г-н Николай Димитров Димитров, като членове на Съвета на директорите на „ББР ЛИЗИНГ“ ЕАД. За нови членове на Съвета на директорите са избрани г-н Живко Иванов Тодоров, г-жа Антония Христофорова Добрева и г-н Емил Вълканов Вълканов. Едновременно с това е оттеглено упълномощаването на прокуриста Емил Вълканов Вълканов. Г-н Живко Иванов Тодоров е избран за председател на Съвета на директорите, е г-н Емил Вълканов Вълканов - за заместник-председател на Съвет на директорите и за изпълнителен директор. Одобрено е и упълномощаването на Ивайло Кирилов Попов за прокурист на „ББР Лизинг“ ЕАД. обстоятелствата са вписани в Търговския регистър на 20.05.2020г.

39. СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА ОТЧЕТА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Промени в управителните органи на дъщерните дружества (продължение)

ББР Лизинг ЕАД (продължение)

С Решение по Протокол № 34 от 13.05.2020 г. на Управителния съвет на ББР АД, в качеството му на едноличен собственик на капитала на „ББР ЛИЗИНГ“ ЕАД е одобрено упълномощаването на г-н Ивайло Кирилов Попов за Прокурист на „ББР Лизинг“ ЕАД. Обстоятелството е заявено за вписване в Търговския регистър.

ББР Факторинг ЕАД

С Решение по Протокол № 39 от 13.05.2020 г. на Управителния съвет на ББР АД, в качеството му на едноличен собственик на капитала на „ББР ФАКТОРИНГ“ ЕАД, са освободени г-н Стоян Тодоров Мавродиев и г-н Румен Димитров Митров като членове на Съвета на директорите на „ББР ФАКТОРИНГ“ ЕАД. За нови членове на Съвета на директорите са избрани г-н Панайот Ивов Филипов и г-н Георги Ванюшев Лилянков. Едновременно с това е оттеглено упълномощаването на прокуриста Георги Ванюшев Лилянков. Г-н Панайот Филипов е избран за председател на Съвета на директорите, г-н Георги Ванюшев Лилянков - за заместник-председател на Съвета на директорите и изпълнителен директор на „ББР Факторинг“ ЕАД. Обстоятелствата са вписани в Търговския регистър на 20.05.2020г.

С Решение по Протокол № 48 от 26.05.2020г. на Управителния съвет на ББР АД, в качеството му на едноличен собственик на капитала на „ББР ФАКТОРИНГ“ ЕАД, е освободен г-н Николай Димитров Димитров като член на Съвета на директорите на „ББР ФАКТОРИНГ“ ЕАД. За нов член на Съвета на директорите е избран г-н Тодор Христов Гунчев. Обстоятелствата са заявени за вписване в Търговския регистър.

Национален гаранционен фонд ЕАД

С Решение по Протокол № 35 от 13.05.2020 г. на Управителния съвет на ББР АД, в качеството му на едноличен собственик на капитала на „НАЦИОНАЛЕН ГАРАНЦИОНЕН ФОНД“ ЕАД, са освободени г-н Стоян Тодоров Мавродиев, г-н Ангел Атанасов Джалъзов и г-н Андон Георгиев Георгиев като членове на Съвета на директорите на „НАЦИОНАЛЕН ГАРАНЦИОНЕН ФОНД“ ЕАД. За нови членове на Съвета на директорите са избрани г-н Живко Иванов Тодоров, г-н Тодор Людмилов Тодоров и г-жа Захарина Дамянова Тодорова. Г-н Живко Тодоров е избран за председател на Съвета на директорите, г-н Тодор Тодоров - за заместник-председател на СД и за изпълнителен директор на дружеството. Едновременно с това е оттеглено упълномощаването на прокуриста г-н Андон Георгиев Георгиев. Обстоятелствата са вписани в Търговския регистър на 20.05.2020 г.

Микрофинансираща институция ДЖОБС ЕАД

С Решение по Протокол № 37 от 13.05.2020 г. на Управителния съвет на ББР АД, в качеството му на едноличен собственик на капитала на „МИКРОФИНАНСИРАЩА ИНСТИТУЦИЯ „ДЖОБС“ ЕАД, са освободени г-н Румен Димитров Митров, г-н Николай Димитров Димитров, г-н Ангел Атанасов Джалъзов и г-жа Христина Атанасова Тодорова, като членове на Съвета на директорите на „МИКРОФИНАНСИРАЩА ИНСТИТУЦИЯ „ДЖОБС“ ЕАД. За нови членове на Съвета на директорите са избрани г-н Панайот Ивов Филипов, г-жа Ивана Борисова Цанева и г-жа Ангелина Георгиева Ангелова. Оттеглено е упълномощаването на прокуриста Христина Тодорова. Обстоятелствата са вписани в Търговския регистър на 20.05.2020 г.

39. СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА ОТЧЕТА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Промени в управителните органи на дъщерните дружества (продължение)

Микрофинансираща институция ДЖОБС ЕАД (продължение)

С Решение по Протокол № 46 от 21.05.2020 г. на Управителния съвет на ББР АД, в качеството му на едноличен собственик на капитала на „МИКРОФИНАНСИРАЩА ИНСТИТУЦИЯ „ДЖОБС“ ЕАД, е одобрен избора на г-жа Ивана Борисова Цанева за изпълнителен директор на дружеството. Това обстоятелство е заявено за вписване в Търговския регистър.

С Решение по Протокол № 47 от 22.05.2020 г. на Управителния съвет на ББР АД, в качеството му на едноличен собственик на капитала на „МИКРОФИНАНСИРАЩА ИНСТИТУЦИЯ „ДЖОБС“ ЕАД за нов член на Съвета на директорите на дружеството е избран г-н Стамен Стаменов Янев. Това обстоятелство е заявено за вписване в Търговския регистър.

Фонд за капиталови инвестиции АД

На извънредно общо събрание на акционерите на „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, проведено на 13.05.2020 г., са освободени г-н Стоян Тодоров Мавродиев и г-н Румен Димитров Митров като членове на Съвета на директорите на „Фонд за капиталови инвестиции“ АД. За нови членове на Съвета на директорите са избрани г-н Тихомир Гочев Чемширов и г-н Цветомир Георгиев Цанов. Промените в състава на Съвета на директорите са вписани в Търговския регистър на 20.05.2020г.

С Решение на Съвета на директорите на „Фонд за капиталови инвестиции“ АД по Протокол № 11 от 13.05.2020 г., г-н Николай Димитров Димитров е избран за председател на Съвета на директорите, а г-н Тихомир Гочев Чемширов е избран за заместник-председател. Едновременно с това г-н Николай Димитров Димитров е избран за изпълнителен директор на дружеството.